

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmkowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 483 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 20 października 1935

Rok 30

Kłajpeda — Wilno

Wypadki, rozgrywane się we wschodniej Afryce, tak głośnym echem odbiły się w całym świecie, iż zagłuszyły poniekąd odgłosy wydarzeń znacznie bliższych, a dla Polski, kto wie, czy nie donioślejszych, niż wyniki bitew pod Aduą, czy Aksum.

Mam na myśli wybory w Kłajpedzie.

Jak wiemy, zakończyły się one klęską Litwinów, którzy na 29 mandatów poselskich uzyskali w wyniku tych wyborów zaledwie 5, gdy pozostałe 24 przypadły Niemcom. Mało tego. Te 24 mandaty zdobyli nie jacyś tam ugodycy, skorzy do ustępstw i szukający współpracy z władzami litewskimi, lecz uzyskali je hitlerowcy, nastroszeni dziś wobec państwa litewskiego zdecydowanie wrogo i gotowi do dalszej walki w myśl wskazówek, płynących z Berlina.

A przecież do ostatnich wyborów Litwini przygotowywali się bardzo starannie, a władze litewskie poczyniły zarządzenia, które z punktu widzenia statutu kłajpedzkiego budziły bardzo poważne zastrzeżenia. Jednak wynik głosowania wykazał, że Litwa nie tylko nie poczyniła w społeczeństwie kłajpedzkim żadnych zdobyczy, lecz raczej jesteśmy świadkami procesu cofania się.

Nie będziemy dziś analizowali szczegółowo przyczyn porażki; wystarczy jeśli stwierdzimy, że główny ciężar winy spoczywa na błędach polityki gospodarczej litewskich rządów dyktatorskich, uzależniających się coraz bardziej od międzynarodowego żydostwa, które z małej Litwy pragnie uczynić jedno z narzędzi do walki z hitleryzmem.

Nas w gruncie rzeczy powinno obchodzić w tej chwili inne zagadnienie. Chodzi o odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu porażka kłajpedzka wpłynie na dalsze kształtowanie się stosunków polsko-litewskich? Naszem zdaniem, mądra i planowa polska polityka zagraniczna może i powinna wypadki kłajpedzkie wyzyskać dla przyspieszenia i pogłębienia procesu, przez jaki dziś przechodzi świadoma część społeczeństwa litewskiego, której trwające od szeregu lat proniemieckie stanowisko uległo ostatnio poważnemu zachwianiu.

Gdy jeszcze przed 5-6 laty w Kownie nie doceniano Kłajpedy i słyszeliśmy tylko jeden motyw, na który była nastroszona opinia społeczeństwa litewskiego: „Vilnius buvo ir bus lietuviskas” (Wilno było i będzie litewskie), — obecnie coraz częściej rozlegają się głosy: Wilno, czy Kłajpeda?

Znaczenie zagadnienia kłajpedzkiego doceniane jest dziś przez polityków litewskich w całej pełni, a wybory do sejmiku kłajpedzkiego podrażniły uczucie litewskiej dumy narodowej i zastrzyły odradzający się antagonizm litewsko-niemiecki.

Nie należy się jednak ludzi, że sprawa jest prosta i łatwa. Pomijając skutki fatalnych błędów polskiej polityki wobec Litwy niepodległej i wieloletnie sztuczne rodmuchiwanie przez kierowników państwa litewskiego pretenzji do Wilna, stwierdzić należy, że na

przeszkodzie do unormowania stosunków polsko-litewskich leżą przyczyny znacznie głębsze, których tak z dnia na dzień usunąć się nie da.

Należy je sobie dokładnie uświadomić, by nie popełnić nowych błędów.

Przedewszystkiem przewyciężyć musielibyśmy te tradycje, w jakich rozwijał się litewski ruch niepodległościowy.

Jak wiadomo, głównym ośrodkiem tego ruchu była przed wojną światową Suwalszczyzna. Stamtąd głównie pochodzi kierownicy ideowi ruchu litewskiego i wielu z nich zajmuje dziś w państwie litewskim czołowe stanowiska. Ludzie ci wzrosli w tradycjach walki zarówno politycznej, jak i kulturalnej, ze społeczeństwem polskim. Kształcąc się przeważnie w uczelniach rosyjskich, szukali oni nieraz w późniejszej swej działalności oparcia nawet u rządów carskich, które w owych czasach świadomie podlegały antagonizm polsko-litewski. Bądźmy zresztą szczerzy i przyznajmy w pewnym stopniu rację tym z pośród działaczy litewskich, którzy zdawali sobie sprawę, że polska kultura czyniła na Litwie podboje, pokojowe wprowadziła, lecz zagrożające ludowi litewskiemu takim samym wynarodowieniem, jakiemu uległa szlachta litewska w pierwszym stuleciu pokojowego współżycia Litwy z Polską.

Dziś jednakże stosunki radykalnie się zmieniły. Litwa jest państwem niepodległym, a Litwini gospodarzami we własnym kraju. Zdołali oni, co najważniejsza, wytworzyć liczną i świadomą swych celów warstwę inteligencji i posiadają całkiem piękny dorobek w dziedzinie literatury i sztuki. Słowem ten proces wynaradawiania się ludu litewskiego, który ziemie ongiś będące kolebką państwa litewskiego, przeobraził w prowincję pod każdym względem polskie, dzisiejszej Litwie już nie zagraża.

Wytłumaczyć to społeczeństwu litewskiemu nie przyjdzie tak łatwo, dopóki żyją fatalne tradycje, przedwojenne. Ale należy spróbować to zrobić.

Zresztą nie tylko przedwojennym działaczom litewskim mają głęboko zakorzenio-

ną niechęć do Polski. Jest jeszcze pewna i to dość wpływowa grupa ludzi już powojennych, którzy również nie darzą nas ani zaufaniem, ani sympatją. Mamy na myśli tę część urzędników litewskich, którzy rekrutują się z byłych „czynowników” rosyjskich. Rewolucja tym, nieraz całkiem wynarodowionym osobnikom, przypomniła ojczyznę, do której niebawem powrócili i w której obsadzili wiele stanowisk w administracji i wojsku. W pierwszych latach istnienia niepodległej Litwy wszędzie można było porozumieć się z byłymi rosyjskimi, a oficerowie niemal z reguły mówili po rosyjsku.

Otóż ta reemigracja litewska z Rosji odnosiła się do Polski i Polaków z lekceważeniem, a ulegając ponadto wpływom Żydów (głównie z kategorii t. zw. litwaków), także mocno oddziaływała na wzmocnienie antypolskich i proniemieckich nastrojów.

Na szczęście dorasta młode pokolenie litewskie, które nie pamięta okresu ostrzejszych starć polsko-litewskich i które ma możliwość spojrzenia na sprawę bez fatalnych nałogów przeszłości i zadawnionych uraz. Dla tego pokolenia „deklamacja” na temat wileńskich brzmiała tak samo fałszywie, jak dla nas, w Polsce, bajeczki „sanacyjne” o walce z „partijnictwem”.

Tym ludziom dałoby się otworzyć oczy na fakt, iż pod panowaniem pruskim znajduje się 10 i pół tysięcy kilometrów kwadratowych, na których jeszcze w 1719 r. zamieszkiwała ludność mówiąca językiem litewskim. Co z tej ludności potrafili uczynić Prusacy, dowodzą właśnie wybory kłajpedzkie.

Zaczynają też ponoc rozumieć na Litwie, iż zajęcie przez wojska polskie Wilna wprawdzie pozbawiło Litwinów ich „historycznej stolicy”, ale jednocześnie osłoniło ich przed najazdem bolszewickim i zaoszczędziło tych krwawych walk, przez które przeszły Estonia i Litwa, przyczem ta ostatnia ostatecznie wyzwoliła się z pod jarzma bolszewickiego dopiero wówczas, gdy armia polska, zdobywając Dyneburg, przekroczyła Dźwinę, niosąc pomoc wojskom lotewskim.

Wreszcie uświadomiono bodaj sobie w społeczeństwie litewskim, że zanadto ścisłe związanie życia gospodarczego Litwy z Niemcami nie wyszło Litwinom na dobre. Odczuli to ostatnio zbyt dotkliwie, a rozruchy włościańskie w pewnym przynajmniej stopniu zostały spowodowane zarządzeniami niemieckimi w dziedzinie handlu z Litwą. Dla Niemiec ma Litwa o tyle tylko znaczenie, o ile godzi się na rolę pomostu do Rosji lub przyczółka wypadowego na wschód.

W tych warunkach szczególnie doniosłą staje się rola Kłajpedy, tego jedyne okna na zachód, dającego Litwie możliwość bezpośredniej komunikacji z szerszym światem.

Wobec życiowej sprawy kłajpedzkiej, prestiżowe zagadnienie Wilna zaczyna ustępować na dalszy plan, co zaczyna rozumieć nie tylko w Kownie, ale bodaj także i w szeregach Litwinów wileńskich, bardziej dziś skłonnych do pogodzenia się z istniejącym stanem rzeczy.

Stanowiska Litwinów wileńskich nie należy lekceważyć, jeżeli serjo myśla o naprawie stosunków polsko-litewskich. I jeśli się poważnie dąży do rozwiązania tego zagadnienia, nie wystarczy mniej lub więcej sprytnie posunięcia dyplomatyczne. Nie wolno bowiem zapominać, że każde fałszywe posunięcie w Wilnie może wywołać większe wrażenie w Kownie, niż najpiękniej ułożone deklaracje w gmachu M. S. Z. w Warszawie.

Niestety niektóre nasze poczynania tu, w Wilnie, mocno przypominają przysłowiowego słonia w składzie porcelany. Wystarczyłoby zacytować nieco przykładów z dziedziny polityki szkolnej, by się przekonać o słuszności powyższych słów.

Resumując wszystkie te wywody, stwierdzić musimy, że znajdujemy się w okresie niewątpliwie sprzyjającym rozwiązaniu niektórych przynajmniej zagadnień z dziedziny sporu litewsko-polskiego, że wybory kłajpedzkie i wogóle sprawa Kłajpedy powinna stać się kluczem, który może otworzyć drzwi zatarasowane i podparte tem, co nazwalibyśmy przysłowiowym uporem litewskim.

PIOTR KOWNACKI.

Francja wobec sankcyj

Niejednolite stanowisko — Przedstawiciel prawicy dep. Taittinger wypowiada się przeciwko sankcjom, atakując Ligę Narodów — Reprezentant lewicy dep. Bergery oświadcza się za sankcjami i broni Genewy

Paryż (PAT). Francuska opinia publiczna zajmuje wobec problemu sankcyj niejednolite stanowisko. O ile lewica sądzi, że rząd powinien wykonać obowiązki, wynikające z paktu Ligi Narodów, o tyle sfery prawicowe przeciwnie są sankcjom, uważając, że prowadzą one do wojny.

Te dwa stanowiska odzwierciedla opublikowany przez „Le Petit Journal” wywiad z prawniczym deputowanym Taittingerem, przywódcą organizacji Młodzieży Patriotycznej i z b. dep. Bergery, twórcy „Wspólnego Frontu”, a obecnie przywódcą „Frontu Społecznego”.

„Jestem zdecydowanym zwolennikiem absolutnej neutralności — oświadczył Taittinger. — Nie powinniśmy być ani żołnierzami Anglii, ani też Włoch, ani nawet — Ligi Narodów. Są tacy, którzy żyją dla Ligi i to nawet żyją dobrze. My nie chcemy, aby inni umierali dla niej.”

Dep. Taittinger wystąpił następnie z bardzo ostrym atakiem pod adresem instytucji genewskiej, krytykując szczególnie nadmiernie wysokie pensje urzędników Międzynarodowego Biura Pracy i sekretariatu.

„Genewa powinna gwarantować pokój. Czyni ona jednak coś wręcz przeciwnego. Niemcy i Japonia opuściły Ligę. Decyzje podjęte przez państwa o małym znaczeniu, położone zdala od naszego kontyngentu, zmuszają do zastosowania sankcyj, które mogą zrodzić krwawą zawieruchę. Liga Narodów prowadzi do wojny i metodycznie ją przygotowuje. W tych warunkach nasza obecność nad Lemaniem jest niebezpieczna, należy więc temu bezzwłocznie położyć kres.”

Wręcz odmiennego zdania jest przewodniczący „Frontu Społecznego” b. dep. Bergery, który uważa, że Francja musi się opowiedzieć za zastosowaniem paktu, pomimo, iż nie lubi ona

głosem oburzenia z powodu kolonizowania państwa afrykańskiego przez Włochy przy wórze armat i karabinów.

Anglia i Francja przeprowadziły penetrację cywilizacji do swoich imperjów kolonialnych. Pod tym względem Włochy tylko naśladowały te dwa państwa. Nie rozgrzesza to Włoch, ale nakazuje pewną dyskrekcję tym, którzy dali przykład. Ani Marokko, ani Indie nie były członkami Ligi Narodów, podczas gdy Abisynja, na żądanie Rzymu została przyjęta do instytucji genewskiej.

P. Bergery domaga się jednak zastosowania przez Francję postanowień paktu, gdyż w razie gdyby odmówiła honorowania swego podpisu, musiałaby również w przyszłości zrezygnować z domagania się od innych państw, aby one respektowały swoje. Byłoby więc to kresem systemu zbiorowego bezpieczeństwa i powrotem do polityki sojuszu.

Ku porozumieniu Rzymu z Londynem?

Pozytywna odpowiedź Francji w sprawie poparcia floty brytyjskiej na morzu Śródziemnym — Odprężenie — Doniosłe rozmowy

Londyn. (Tel. wł.) Wszystkie poranne dzienniki potwierdzają doniesienia, że w piątek wieczorem rząd francuski doręczył ambasadorowi w Paryżu odpowiedź na zapytanie rządu brytyjskiego w sprawie ewentualnego poparcia floty brytyjskiej na wodach morza Śródziemnego. Według półurzędowej informacji ambasady brytyjskiej w Paryżu, odpowiedź na wszystkie zasadnicze pytania brzmi potwierdzająco. Francja mówi „tak” — oto tenor nagłówków dzisiejszych dzienników chociaż niektóre twierdzą, że wspomniane „tak” jest uwarunkowane.

Donoszą z Rzymu o serdecznych rozmowach Mussoliniego z ambasadorami Francji i Wielkiej Brytanii. Zda nie rzymskich kół rządowych drzwi do dalszych rokowań nie są zamknięte, co wszystko składa się na pewien optymizm w ocenie ogólnego położenia przez prasę angielską.

Odpowiedź francuska na 9 i pół stronach maszynowego pisma nadejdzie do Londynu w sobotę rano i po dokładnym przestudowaniu jej przez min. spraw zagranicznych sir Samuela Hoare, będzie prawdopodobnie opublikowana.

Agencja Reutera stwierdza, że wiadomość o pozytywnej odpowiedzi Laval przyjęto w Londynie z dużym zadowoleniem. Istnieją zatem warunki, które doprowadzić mogą do odprężenia na morzu Śródziemnym. Ponieważ flota francuska zapewni brytyjskiej swe poparcie, Anglia może pomyśleć o wycofaniu kilku jednostek bojowych. Zanim jednak powróci do normalnego stanu, powinny być wypełnione dwa warunki: 1. Włochy wycofają poprzednio swe posiłki z Libji; 2. musi nastąpić ogólna poprawa, inaczej muszą ustać włoskie ataki prasowe na Anglię. W tych dwóch sprawach nie osiągnięto jeszcze porozumienia, co nie wyklucza, że dojdzie do niego później.

We wczesnych godzinach rannych Reuter donosi z Paryża, że odpowiedź francuska jest warunkowa. Paryż oświadcza, że jest zgodny z interpretacją angielską ustępu 3 art. 16 paktu Ligi, według którego pomoc zaatakowanemu członkowi Ligi należy się automatycznie, jeżeli zaatakowano go przy wykonywaniu zbiorowych sankcyj uchwalonych formalnie przez Ligę. Jednak dalsza część odpowiedzi wyraźnie podkreśla, że w wypadku sprowokowania tej zaczepki przez indywidualną działalność obowiązuje ustęp 1 art. 16. W końcu nota francuska oświadcza, że o wprowadzeniu w życie ustępu 3 w chwili obecnej nie może być mowy, ponieważ zarówno Anglia jak i Włochy nie myślą o ataku.

Rzym (Tel. wł.) W piątek w godzinach wieczornych międzynarodowe sfery włoskie poinformowały autorytatywnie, że toczą się rozmowy między Rzymem i Paryżem, oraz Paryżem i Londynem. Nic konkretnego nie można jeszcze powiedzieć. Fakt jednak, że takie rozmowy odbywają się wskazuje na to, iż nie wszystkie drzwi są zamknięte.

Równocześnie oświadczone, że urzędowe doniesienie o tych ważnych rozmowach będzie ogłoszone w jeszcze nie ustalonym terminie. Oficjalny ten komunikat musi być wprawdzie podany do zatwierdzenia rządowi angielskiemu. Odpowiedni projekt przekazano już podobnie telegraficznie do Londynu.

Twierdzi się, że ogłoszony w piątek urzędowy komunikat angielski w

sprawie nie stosowania sankcyj przez W. Brytanię wobec Włoch, a przyłączenie się jedynie do zbiorowych zarządzeń, został wydany na skutek wspomnianych rozmów. Poza tem twierdzą uparcie, że włoski komunikat mówić będzie o częściowym wycofaniu angielskiej floty z morza Śródziemnego przy równoczesnym zmniejszeniu sił włoskich nad granicą egipską.

Dzienniki brytyjskie o nocie Laval

Londyn. (Tel. wł.) „Daily Telegraph” donosi z Paryża, że przez francusko-angielską wymianę not usunięto napięcie pomiędzy Londynem i Paryżem, przyczyniając się do poprawienia położenia ogólnego.

„Times” informuje z Paryża, „Laval powiedział: „istotnie powiedziałem tak”. Mimo rozmaitych wątpliwości, które może wywołać dokument francuski, przez to powiedzenie Laval zobowiązał się ostatecznie i jasno.

Według socjalistycznego „Daily Herald” mógł Laval spokojnie powiedzieć tak, ponieważ wie, że do spełnienia tego przyrzeczenia nie dojdzie. Anglia zobowiązała się wycofać dwie wielkie jednostki bojowe z Morza Śródziemnego, jeżeli Włosi pohamują swe wrogie stanowisko do Anglii.

Zdaniem dyplomatycznego współ-

pracownika „Daily Mail” odwołanie dwóch angielskich jednostek bojowych uwarunkowane zostało nie tylko wycofaniem włoskich posiłków z Libji, lecz również zastąpieniem tych jednostek przez statki wojenne francuskie.

Liberalna „News Chronicle” donosi z Paryża, że nota francuska zawiera następujące żądania pod adresem Anglii:

1. Zadnej nowej blokady lub innej akcji brytyjskiej bez formalnego upoważnienia przez Ligę Narodów.

2. Anglia nie powinna przedsięwziąć jakichkolwiek kroków bez poprzedniego porozumienia się z Francją oraz bez formalnego upoważnienia Ligi.

Takie ogólne ujęcie sprawy „jakichkolwiek kroków” daje Lavalowi nieograniczone możliwości odraczania rozmów.

Rozmowa Mussoliniego z Drummondem

Przyczyniła się jakoby do wyjaśnienia wielu nieporozumień

Londyn. (Tel. wł.) Według zgodnych doniesień z Rzymu, brytyjski ambasador sir Eric Drummond w piątkowej konferencji z Mussolinim ponownie oświadczył, że Anglia nie żywi żadnych zamiarów wojennych. Omawiano sprawę koncentracji brytyjskiej marynarki na morzu Śródziemnym oraz posiłków włoskich w Libji. Pogłoski o osiągnięciu porozumienia nie zostały dotychczas potwierdzone.

Reuter donosi z Rzymu, że wczorajsza rozmowa przyczyniła się do wyjaśnienia wielu nieporozumień włosko-angielskich. W Rzymie żywi się nadzieję, że zatarg abisyński włosko-an-

gielski uregulowany zostanie na drodze pokojowej przy czym warunki do podjęcia rozmów w tej sprawie znacznie się poprawiły.

„News Chronicle” przypuszcza, że Mussolini przedstawił ambasadorowi francuskiemu warunki, pod którymi Włosi są gotowi zaprzestać działań wojennych w Abisynji. Jest możliwe, że wydane zostanie wspólne oświadczenie włosko-angielskie w Londynie i Rzymie.

„Times” twierdzi, w doniesieniu z Rzymu, że Włochy stoją nadal na stanowisku, iż uregulowana być musi umowa włosko-abisyńska z roku 1929.

Udaremniiony zamach na Ataturka

Wiedeń. (Tel. wł.) Sobotnie tureckie dzienniki poranne — jak informują ze Stambułu — przynoszą dalsze szczegóły wykrytego spisku na życie prezydenta państwa Ataturka.

W piątek wieczorem zgromadzenie narodowe w Ankarze jednogłośnie przekazało sądowi posła Ursavarasa z Urfa, który oskarżony jest o ułatwienie przejścia przez granicę spiskowcom i ukrywanie ich w swych dobrach. Poseł Ursavaras sam oddał się w piątek wie-

czorem w ręce prokuratora, twierdząc, że jest niewinny. Został on aresztowany.

Zamachowcy, w liczbie pięciu, przeszli granicę z Syrii, uzbrojeni w bomby i automatyczne rewolwery, mając 300 naboje. Aresztowano ich przed miesiącem, lecz fakt ten trzymano w ścisłej tajemnicy, aby nie utrudniać śledztwa.

W toku dochodzeń aresztowano jeszcze dalszych 9 osób ze wschodniej Anatolii, które były w zmoiwie z zamachowcami, rekrutującymi się spośród czerkieskich emigrantów. Na ich czele stoją bracia Etem, którzy już w czasie wojny o wolność tworzyli przy pomocy wrogów bandy przeciw Ataturkowi. Za to zostali skazani na banicję.

Uposażenia w samorządzie

Warszawa. (Tel. wł.) Z kół miarodajnych informują, iż za urzędowania gabinetu premiera Sławka, opracowane zostały trzy projekty ustaw, normujących stosunki służbowe pracowników samorządowych. Dwa z nich dotyczyły uposażeń i emerytur pracowników.

Obecnie po zmianie gabinetu uchodzi za pewne, iż ustalone w pierwotnym projekcie stawki uposażeniowe ulegną korekturze. Podobno przewidziane w projekcie ustawy emerytalnej postanowienia, poddane będą rewizji. Ogłoszone przez niektóre dzienniki szczegóły tabel płac są nieścisłe.

Strajk brukarzy

Warszawa (Tel. wł.) Przy budowie drogi między Radzyminem i Wyszkiem porzuciło pracę kilkuset robotników z powodu niewypłacania zarobków przez firmę prywatną, budującą tę drogę. Firma ta zalega z wypłatą należności za parę tygodni.

W sprawie tej podjęła interwencję inspekcja pracy w celu załatwienia zar-

Inauguracja roku akademickiego

W niedzielę odbędzie się o godzinie 11 inauguracja roku akademickiego. Poprzedzi ją o godzinie 10 msza św. w kaplicy zamkowej.

Inauguracja roku akademickiego jest świętem dla ciała profesorskiego, dla młodzieży studiującej i dla całego społeczeństwa naszego, które z prawdziwym kultem odnosi się do wszechniczy tutejszej, powołanej do życia w najtrudniejszych warunkach i utrzymywanej z roku na rok na wysokim poziomie naukowym i pedagogicznym.

Nie potrzebujemy wykazywać, że sprawa książek prof. Rungego jest w naszych oczach jego wyłącznie sprawą indywidualną, która w niczem zgoła nie może zmienić naszego stosunku szczerego i pełnego szacunku do uniwersytetu poznańskiego jako takiego. Zarzuty nasze, skierowane przeciwko prof. Rungemu, zostały podniesione — jak zaznaczyliśmy zaraz w pierwszym na ten temat artykule — w obronie nauki polskiej, w obronie wszechniczy naszej. Podkreślamy przytem raz jeszcze, że, chociaż sprawę prof. Rungego stawiamy stanowczo, nie nie zdoła nas skłonić do przekroczenia granic argumentacji ściśle rzeczowej w kierunku polemiki politycznej.

Traktując tę sprawę we właściwej płaszczyźnie i wyraźnie ją wyodrębniając, wyrażamy uniwersytetowi poznańskiemu wobec inauguracji nowego roku akademickiego cześć i przywiązanie, z jakim do niego odnosiliśmy się stale.

Kurs dolara. Dziś rano Bank Polski w Warszawie notował kurs dolara 5.28 — 5.29 zł, w obrotach nieoficjalnych w Warszawie, 5.36 — 5.37 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 19. 10. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

STANDARTY:
1) żyto 715 g/l.
2) pszenica 756 g/l.
3) owies 420 g/l.

Ceny transakcyjne:
Pszenica 45 tonn par. Poznań . . . 13,50

Ceny orjentacyjne:

Żyto (Uspodob. spokojne) . . . 13,25— 13,50
Pszenica (Uspodob. spokojne) . . . 13,00— 13,25
Jęczmień browarowy . . . 15,25— 16,25

Uspodobienie spokojne.
Jęczmień 700—725 g/l. . . . 14,00— 14,50
Jęczmień 670—680 g/l. . . . 13,50— 13,75

Uspodobienie spokojne.
Owies (Uspodob. stałe) . . . 15,50— 16,00

Maka

żytnia wyciąg 0-30% wł. w. 21,50— 22,25
żytnia gat. I 0-45% wł. w. . . 20,75— 21,50
żytnia gat. I 0-55% wł. w. . . 19,75— 20,75
żytnia gat. II 45-55% wł. w. . . 16,50— 17,50

Uspodobienie spokojne.

pszena gat. IA 0-20% wł. w. 31,50— 33,25
pszena gat. IB 0-45% wł. w. 30,75— 31,25
pszena gat. IC 0-55% wł. w. 29,75— 30,25
pszena gat. ID 0-60% wł. w. 28,75— 29,25
pszena gat. IE 0-65% wł. w. 27,75— 28,25
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w. 27,25— 27,75
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w. 26,75— 27,25
pszen. gat. IID 45-65% wł. w. 24,50— 25,00
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w. 22,50— 23,00
pszen. gat. IIG 60-65% wł. w. 21,00— 21,50

Uspodobienie spokojne.

Otręby żytnie stand. . . . 9,50— 10,00
Otręby pszen. grube stand. . . 10,00— 10,50
Otręby pszenne średnie st. . . 9,50— 10,00
Otręby jęczmienne 9,75— 11,00
Rzepak zimowy 41,00— 42,00
Rzepak letni 39,00— 40,00
Siemka lniane 38,00— 40,00
Siemka rzepakowa 35,00— 37,00
Gorzyczka 32,00— 34,00
Groch Viktorja 26,00— 28,00
Groch Folgera 21,00— 23,00
Mak niebieski 55,00— 57,00
Koniczyna biała 75,00— 95,00
Ziemniaki jadalne 3,00— 3,75
Ziemniaki fabr. za kilo % . . . 18,00— 18,25
Makuch lnian w tafiach . . . 13,50— 13,75
Makuch rzepakowy w taf. . . 19,00— 19,50
Makuch słon. w taf. 42/43% . . 19,50— 20,50
Śrut Soja 1,50— 1,70
Słoma pszena luzem 2,10— 2,30
" pszena prasowana 1,75— 2,00
" żytnia luzem 2,25— 2,50
" żytnia prasowana 2,50— 2,75
" owsiana luzem 3,00— 3,25
" owsiana prasowana 1,00— 1,50
" jęczmienna luzem 1,90— 2,10
" jęczmienna prasow. 6,50— 7,00
Siano zwykłe luzem 7,00— 7,50
" zwykłe prasowane 7,50— 8,00
" nadnotęckie luzem 8,00— 8,50
" nadnotęckie pras

Ogólne usposobienie spoko. ne.

Ogólny obrót: 4717,5 tonn, w tem żyta 953 tonn, pszenicy 287 tonn, jęczmienia 557 tonn, owsa 160 tonn.

Uwaga! Owies jednolity o wyższej wadze gatunkowej ponad notowanie.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19. 10. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była słaba.

Z pożyczek państwowych notowano jedynie 5% poz. konwers. po 67,— w płaceniu.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% dol. listy zast. po 39,—, natomiast ofiarowano 4¼% złotych listy zast. po 40,— oraz 4% listy zast. konwert. po 36½—37,—.

Akcje bankowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.
Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 67,— P.

4½% dol. listy zastawne serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 39,— +

4¼% złotych listy zastaw. s. K z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 40,— O.

4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 36,50—37,— O.

Tendencja słaba.

Wiadomości

Niemieckie Biuro Inf. donosi z Kowna, że strajk studentów trwa w całej pełni. Część studentów, która usiłowała wejść do audytorjów, nie została dopuszczona przez strajkujących. Rokowania pomiędzy rządem a senatem akademickim nie zostały jeszcze ukończone.

Ag. Havasa donosi z Tallina, że szereg wybitnych osobistości złożyło w Kownie na ręce prezydenta republiki litewskiej memorandum, wskazujące na niebezpieczeństwo, jakie mogłaby spowodować dla kraju polityka obecnego rządu. Memorjał wskazuje na konieczność przeprowadzenia daleko idących reform, tembardziej, że obecny rząd już nie sprzeciwia się zwolnieniu sejm.

W Niemczech trybunał ludowy skazał dwóch działaczy komunistycznych w Kamienicy na 6 względnie 7 lat ciężkiego więzienia. Skazani byli wybitnymi działaczami nielegalnej okręgowej organizacji i działalność swą kontynuowali po objęciu władzy przez narodowych socjalistów.

W Atenach wedle kursujących pogłosek 26 oficerów marynarki wyższych stopni zgłosiło swe wystąpienie ze służby wojskowej, oświadczając, że składali przysięgę na wierność republice. Wspomniani oficerowie mieli odesłać admiralicji swe odznaki.

Trzecia Rzesza niemczy Polaków

Los ludności polskiej w Trzeciej Rzeszy stale budzi troskę i kołaczę o baczność uwagę wśród całego społeczeństwa naszego. Od chwili nastania nowych rządów w Niemczech, w styczniu 1933, nie było w tej dziedzinie, ani przed t. zw. pojednaniem polsko-niemieckim, w umowie z 26 stycznia r. b. ani po niem, wiadomości o zmianie na lepsze, a raz w raz nadchodziły wieści niepomyślne i smutne o doli tej wielkiej, półtoramiljonowej, rzeszy polskiej w państwie niemieckim. Jeśli kiedyś, to obecnie, pora znowu o tem pomówić.

Uderzające jest bowiem zestawienie bardzo niejednakowego oddziaływania ogólnego obecnej niby-przyjaźni polsko-niemieckiej po obu stronach granicy, bo inaczej to wygląda dla ludności polskiej w Niemczech. Niemcom w Polsce bardzo urosły rogi od tego czasu: zrodził się wśród nich żywy ruch polityczny na rzecz jednolitości nacjonal-socjalistycznej, przeniesionej z Rzeszy, a ruch ten cieszy się wyrozumiałością, lub czasem zgoła życzliwością władz państwowych, chociaż jego dążności ku zespoleniu z matką niemiecką są najzupełniej niedwuznaczne. Polacy w Niemczech nie poczuli się ani trochę lepiej: wyłączność nacjonal-socjalistyczna, nie znosząca obok siebie nawet innych stronnictw niemieckich, zaciążyła też tłumiając na wszelkim ruchu politycznym ludności polskiej tamtejszej, a uprzejmości niemiecko-polskie poprzez granicę po umowie pojednawczej nie przeniosły się w tę dziedzinę. Przeciwnie jest żące, gdyż Niemcy w Polsce wyraźnie nabrali ducha i pędu politycznego po tych zmianach, a Polacy w Niemczech odczuli tylko twardsze tryby nacjonal-socjalistycznej Trzeciej Rzeszy, niż poprzedniej republiki weimarskiej.

Już po półtorarocznym trwaniu Trzeciej Rzeszy nacisk jej na polskosc wewnątrz państwa wyraził się aż nadto dobitnie. Związek Polaków w Niemczech ogłosił pod koniec r. ub. bardzo pouczający i obszerny (385 str.) zbiór podań osób narodowości polskiej lub zrzeszeń polskich i odpowiedzi urzędowych po dzień 1 lipca 1934. Jest to obraz naporu na polskosc we wszystkich dziedzinach życia i zarządu państwowego, od używania imion chrześcijańskich, poprzez szkolnictwo czy sprawy wyznaniowe, do nowego ustawodawstwa o pracy czy o własności.

W ciągu dalszego okresu, wkrótce znowu półtorarocznego, ten stan rzeczy nie tylko się nie poprawił, ale tylko uwypuklił się w swych groźnych dla ludności polskiej w Niemczech dążeniach i działaniach.

Słynna ustawa o zagrodach dziedzicznych (Reichserbhofgesetz) z 29 września 1933 głosi na samem czele jako swój cel: przy utrzymaniu staroniemieckiego obyczaju dziedzicznego zachowanie własności jako źródła krwi narodu niemieckiego (Blutsquelle des deutschen Volkes). Zarówno w podaniach osób narodowości polskiej, których to dotyczyło, od kwietnia 1934, jak w ogólnym piśmie Związku Polaków w Niemczech z 15 maja 1934 do fancelera Rzeszy, zastrzeżono się: ustawą tą nie można obejmować Polaków jako nie mogących być pożywką dla krwi niemieckiej. Ministerstwo spraw wewnętrznych Rzeszy odpowiedziało w marcu 1935 odmownie, a po nowym zwróceniu się Związku Polaków w Niemczech z 2 maja r. b. utrzymało w czerwcu 1935 swą odmowę.

Właśnie obecnie zaś zupełnie tak samo poruszona jest ludność polska w Niemczech przymusem należenia do t. zw. służby pracy (Arbeitsdienst), gdyż chociaż ustawa z 26 czerwca r. b. wprawdzie mówi o Niemcach i o wychowaniu nacjonal-socjali-

stycznem jednak ministerstwo spraw wewnętrznych Rzeszy zawiadomiło znowu Związek Polaków w Niemczech postanowieniem z 26 września r. b., że obejmuje to i ludność polską.

Nowe zaniepokojenie wniosła jednocześnie ustawa, uchwalona na posiedzeniu Reichstagu 15 września 1935 w Norymberdze, przeprowadzająca roz-

Oszczędzając Budujesz

SWÓJ BYT
KKO
KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
MIASTA POZNAŃA
n 16 431/2

plotki stołeczne

18 października. W porze jesiennej jest aktualne mówić o klimacie. Mówi się tedy w kołach politycznych o klimacie politycznym. Wzmiankuje się, że klimat dyplomatyczny, zwłaszcza wobec Francji, nieco uległ ociepleniu. Zapewnia się, że klimat może się zmieniać. Klimat każdego kraju jest samorodny, mimo to ulega ewolucji.

Ale równocześnie przestrzegają, że klimat nie może się zmieniać na 100%. To też zwracają uwagę, że ustępu w przemówieniu wicepremiera Kwiatkowskiego o respektowaniu sojuszu dotychczasowych przez politykę polską oraz o gotowości regulowania kwestyj spornych w drodze bezpośrednich rozmów — nie należy traktować jako odchylenia od dotychczasowej linii, która pozostaje niezmienną.

Trzeba być wdzięcznym obecnemu rządowi za... szczerosc. Upadek gabinetu p. Sławka, który nastąpił podczas konferencji na Zamku p. Prezydenta z premierem, rozbudził gdzieś gdzieś iluzje.

Optymiści spodziewali się nie wiedzieć czego. Pod rzeczywistość podkładali swoje pragnienia i nadzieje. Zwłaszcza po pierwszych pociągnięciach rzą-

różnienie między przynależnymi do państwa a obywatelami, którymi mogą zostawać tylko osoby krwi niemieckiej lub pokrewnej, jak głosi nieuchwytnie określenie art. 2 tej ustawy.

Dzisiaj zamiary Trzeciej Rzeszy wobec ludności polskiej w obrębie państwa niemieckiego są już aż nadto jasne. Wprawdzie Hitler w swej podstawowej książce i we wszystkich wielkich mowach po dojściu do władzy od r. 1933 do r. 1935 wołał: szanujemy inne narodowości, nie chcemy nikogo niemieczy, tem się różnimy od poprzednich kierunków politycznych u nas. Ale minister spraw wewnętrznych Rzeszy p. Frick mówił w Bytomiu w grudniu 1934 i w Pile w kwietniu 1935: można mówić w codziennym życiu narzeczem słowiańskim, a należeć do narodowości niemieckiej, nie polskiej, do której przynajmniej się tylko mały ułamek tej ludności. Przeznaczeniem ludności polskiej w Niemczech, według tych określeń i rzeczywistego działania władz, ma być... zaszczytne zniemczenie się.

Dlaczego tak odmienne jest u nas stanowisko w sprawie setki tysięcy ludności polskiej w Czechosłowacji z jednej strony, a z drugiej strony półtoramiljonowej ludności polskiej w Niemczech, nie tylko niezrównanie mniej uposażonej w jakiejkolwiek prawnarodowe, ale najwyraźniej skazanej na wynarodowienie i twarde chwycone w tryby wynaradawiania?

STANISŁAW STROŃSKI.

du i odwoływaniach się jego o współdziałanie społeczeństwa.

Marsz. Piłsudski po wypadkach majowych w jednym z swych wywiadów wspominał o imponderabiliach, które w życiu narodów odgrywają ogromną rolę. To są te czynniki podświadome, które oddziałują na opinię społeczną, które wpływają na kierowników społecznych, które stwarzają atmosferę działania. Otóż odnosi się wrażenie, że panowie, którzy stali u steru, jak i ci, co ster objęli, nie zdają sobie sprawy z doniosłości owych imponderabilijów. A to jest proste życie, które posiada swój alfabet i w którym po a musi nastąpić b i c...

Wobec sporów wewnętrznych, które poczynają przenikać koła „sanacyjne”, obie strony chciałyby widzieć w życiu to, co pragną dojrzeć. A życie posiada swe prawa nieublagane. I chociażby nie wiedzieć jak zapewniano, że nie się nie zmieniło, nic nie potrafi zmienić kolei rzeczy, prowadzącej do nieuchronnej ewolucji. Mogą być przyplawy i odpływy, mogą się zmieniać klimaty, ale ewolucja się zaczęła...

A społeczeństwo czeka i słucha. Tyle przetrwało, że jeszcze jeden etap nie wiele znaczy. Zresztą w rozpiętości dziejów to skromny incydent, choć bardzo pouczający.

Naród idzie własną siłą młodej, niespożytej energii ku przyszłości i ku wielkości nie bacząc na chwilowe wiatry czy chimery klimatyczne...

WARSZAWIANIN.

CESARZ MENELIK NA ZNACZKACH

Mimo, że poczta abisyńska istnieje dopiero od roku 1894, giełdy filatelistyczne notują obecnie wysoką ich wartość.

„mądry polak po szkodzie”

teraz napewno
pospiesz kupić
lampkę
Centra-Mikro

Pr 6 093-C 712

UWAGI

Baldur von Schirach — tak brzmi dźwięczne nazwisko przywódcy niemieckiej młodzieży Trzeciej Rzeszy, a jest on odpowiedzialnym Baden-Powella w światowym skautingu — przemawiał niedawno na wielkim zjeździe młodzieży niemieckiej w Limburgu.

Mowa „Jugendführera” miała za ośnowę współczesny konflikt kościoła z państwem. Rozprawiał się w niej B. v. Schirach z kwestją, czy służbę Bożą da się pogodzić z głoszoną przez narodowy socjalizm służbą dla narodu.

Przywódca młodzieży niemieckiej stanął na stanowisku, że te cele wzajemnie się nie wykluczają. I aby zaakcentować swoją tezę, ujął ją w programową dla młodzieży niemieckiej formę: „Kto Niemcom służy, służy Bogu”.

To powiedzenie rozeszło się po całym Niemczech i wywołało liczne echa. Posypały się komentarze, w których jedne ostrzegały sens słów, inne je lagodzą; zależy to o to, czy pochodzą od przeciwników, czy zwolenników ideologii Trzeciej Rzeszy.

Postronnemu obserwatorowi trudno zapomnieć o nauce przeszłości: już nieraz przecież dokonywano w Niemczech aneksji najwyższego symbolu ludzkości na rzecz własnych, t. zn. niemieckich interesów. Pamiętamy z czasów wojny, słynne „Gott mit uns”.

Watpliwie tylko, czy jednostronny podpis pod takim „paktem” jest wystarczający dla jego skuteczności. Zdaje się, że Niemcy niejednokrotnie czynili co do tego doświadczenia... Ostatnio w roku 1918.

Delikatny naskórek

Przy pielęgnowaniu ciała dziecięcego należy do kąpieli dziecka i do mycia główki używać odpowiedniego mydła. Mydło dla dzieci winno być doskonale przetruszczone, wolne od ługów niezwiązanych, perfumowane olejkami naturalnymi, czystymi. Takim mydłem jest MYDŁO BEBE SZOFMANA, którego skład chemiczny i właściwości przy każdym warze mydła są troskliwie badane przez laboratorium analityczne firmy „Wu-EL-Ka”, by mydło to idealnie przystosować do wymogów higieny dziecka i delikatności jego skóry. Dr. S. A.

ng 15 223

Rocznica zgonu ks. Józefa

Lipsk. (PAT). W 122-gą rocznicę śmierci ks. Józefa Poniatowskiego kolonja polska w Lipsku tradycyjnym zwyczajem zebrała się pod pomnikiem, gdzie konsul R. P. Czudowski, składając hołd bohaterowi wygłosił do zebranych przemówienie. U stóp pomnika złożone zostały wieńce i kwiaty w imieniu konsulatu, polskich organizacji społecznych

Cisza przed burzą w Abisynji?

MARSZ. BADOGLIO

Londyn (tel. wł.) Sześć sztabu włoskiego marsz. Badoglio przybył do Asmary, skąd jeszcze tego samego wieczoru udał się do Aduy, gdzie odbył konferencję z głównodowodzącym gen. De Bono. Następnie marsz. Badoglio wyruszył na inspekcję frontu.

Pogłoski o zastąpieniu gen. De Bono przez marsz. Badoglio są demontowane przez władze włoskie.

AKCJA NA FRONTACH

Londyn (tel. wł.) Z Addis Abeby donoszą:

W rejonie Makalle na froncie północnym panuje ożywiona działalność włoskich lotników, którzy przez masowe bombardowanie chcą wywołać niepokój. Trzecia część bomb nie wybuchła; ludność zbiera je i wrzuca do wody. Aparaty leżą bardzo nisko i ostrzeliwiają teren z karabinów maszynowych.

Na obu frontach wojska abisyńskie podejmują wypadki nocne, aby niepokoić posterunki włoskie, przyczem zabierają jeńców. Koncentracja wojsk abisyńskich postępuje normalnie. Do sztabu rasa Seyoum przydzielono kilku wybitnych wyższych oficerów. Obecnie wojska abisyńskie liczą 350 tys. ludzi.

LOS POS. VINCI

Rzym (tel. wł.) Poseł francuski w Addis Abeba odwiedził w piątek swego kolegę włoskiego. Zarówno poseł jak i attaché włoski są zdrowi.

Wbrew wiadomościom o zatargu między hr. Vincim a rządem włoskim z powodu jego odmowy opuszczenia Addis Abeby, oświadczają w miarodajnym miejscu, że Rzym rzeczywiście początkowo obstawał przy wyjeździe posła. Obecnie powody pozostania hr. Vinci zostały przyjęte i nie kwestjonuje się jego pozostania do czasu przyjazdu przedstawiciela konsularnego z Magallo.

Ustawa o ochronie zdrowia małżeństw

Berlin. (PAT). Ustawa o ochronie zdrowia małżeństw przewiduje szereg postanowień, dotyczących wypadków zawierania związków, z powodu niebezpieczeństwa przeniesienia choroby z jednego małżonka na drugiego, oddanie pod kuratelę, względnie obciążenie go chorobą dziedziczną, wymienioną w ustawie o ochronie zdrowia potomstwa.

Paragraf drugi ustawy przewiduje obowiązek przedłożenia przed zawarciem związku świadectwa zdolności małżeńskiej obojga kandydatów, wystawionego przez urząd zdrowia. Małżeństwo zawarte wbrew przepisom u-

stawy będzie nieważne. Za przedłożenie nieprawdziwego świadectwa ustawa grozi więzieniem od 3 miesięcy, przyczem karze podlega również usiłowanie przestępstwa.

Paragraf piąty stwierdza, że postanowienia ustawy nie mają zastosowania, jeżeli obie strony, względnie mężczyzna są poddani państwa obcego. Ściganie obywateli państw obcych dopuszczone jest tylko wskutek specjalnego zarządzenia min. sprawiedliwości Rzeszy w porozumieniu z min. spraw wewnętrznych. Wyjątkowo minister spraw wewnętrznych może uchylić postanowienia tej ustawy.

Plebiscyt w sprawie strajku górników

Londyn (Tel. wł.) W piątek odbyła się konferencja angielskiego związku górników. Przyjęto zalecenie komitetu wykonawczego, aby we wszystkich okręgach odbył się plebiscyt, w którym górnicy mają opowiedzieć się, czy należy żądać podwyżki, nielekając się strajku generalnego.

Plebiscyt naznaczono na 11, 12 i 13 listopada. W międzyczasie pertraktacje

będą kontynuowane. Plebiscyt ma być połączony z kampanją wyborczą do parlamentu.

Londyn (Tel. wł.) Położenie w południowej Walji zaostrzyło się znowu w ciągu piątku. Ogólna liczba strajkujących górników wzrasta w dalszym ciągu. Obecnie obliczają strajkujących na 30 tysięcy.

Miasto Helena w ciemnościach

Skutki trzęsienia ziemi — Panika ogarnęła ludność

Londyn (Tel. wł.) Z Nowego Jorku donoszą:

W stanie Montana od sześciu dni powtarzają się wstrząsy. W samym centrum znajduje się miasto Helena, gdzie zanotowano 60 wstrząsów, które wywołały wielką panikę wśród ludności.

Zwłaszcza niezwykle silny wstrząs nawiedził to miasto w piątek wieczorem, powodując uszkodzenie sieci o-

świetleniowej, przez co wszędzie zaległy ciemności.

W teatrach i kinach rozgrywały się straszne sceny. Wśród spadającego tynku i sztukaterij, publiczność walczyła, aby dotrzeć do wyjścia. Kilka domów zawaliło się, grzebiąc pod gruzami mieszkańców.

Lekkie wstrząsy odczuwano w stanie Idaho oraz w stolicy, w Waszyngtonie.

Po rekonstrukcji rządu Schuschnigga

Wiedeń (Tel. wł.) Na zebraniu dolnoaustriackich związków rzemieślniczych przemawiał w piątek wieczorem kanclerz dr. Schuschnigg.

Kanclerz powiedział m. i. że w myśl

swego zasadniczego stanowiska Austrija pozostanie wierna Lidze Narodów. Nie myśli ona wyciągnąć korzyści z panującego obecnie zamieszania. Ponieważ jednak popiera politykę Ligi, ma prawo żądać od Ligi, by umożliwiła Austrii dalsze życie. Tylko z dwoma państwami ma Austrija dodatni bilans handlowy: z Włochami gdzie nadwyżka sięga 41 milionów oraz z Szwajcarią 19 milj. Jest rzeczą zrozumiałą, że dla gospodarki Austrii utrzymanie wymiany towarowej w dotychczasowych rozmiarach z tymi sąsiadami jest kwestią życia.

Wiedeń (Tel. wł.) W piątek wieczorem odbyła się przed gmachem urzędu kanclerskiego w Wiedniu manifestacja organizacyj ojczyznianych. Po przemówieniu krajowego komisarza Adama, przedefiniowało 10 tysięcy członków Heimwehry. Maszerowali oni przed kanclerzem w hełmach stalowych z karabinami. Wiedeńska Heimwehra, która znajduje się pod dowództwem mjr. Feya, nie wzięła udziału w defiladzie.

Z ministerstwa skarbu

Warszawa. (Tel. wł.) Podsekretarjat do spraw monopolu i akcyz, nie obsadzony po dymisji p. Wernera, zostanie zniesiony; jego agendy przejdą pod zarządek wicemin. Staniszewskiego, który, kierując już departamentem podatkowym, skupi w swem ręku zarząd wszystkich dochodów.

Sprawy budżetów przejdą pod bezpośrednie kierownictwo min. Kwiatkowskiego względnie będą przydzielone podsekretarzowi stanu, którego nominacja może nastąpić w najbliższym czasie. (w)

Obrady w Genewie

Genewa (tel. wł.) Komisja komitetu koordynacyjnego dla wzajemnej pomocy członków uczestniczących w sankcjach obradowała w piątek wieczorem. Podstawą do dyskusji był projekt wydziału redakcyjnego. Przewiduje on, że członkowie, biorący udział w sankcjach wskutek zobowiązań wynikających z art. 16 ust. 3 paktu, wydadzą odpowiednie zarządzenia dla poparcia tych członków, którzy poniosą straty. Mają być podjęte pertraktacje, by od tych państw sprowadzać towary dotychczas importowane z Włoch.

Do tego projektu wniesiono szereg poprawek, przedewszystkiem przez min. Titulescu, właściwego projektodawcy systemu kompensacyjnego, który od początku dążył do prawnego załatwienia odszkodowań dla państw ponoszących straty z powodu udziału w sankcjach. Zaproponował on następnie wprowadzenie pewnego potępienia tych państw, które nie wezmą udziału w sankcjach, a mianowicie wprowadzenie dla nich kontyngentów. Projekt przyjęto.

Przeciwko przemawiał delegat polski, który wskazał na charakter polityczny takiego zarządzenia, do czego wydział nie jest kompetentny. Do tego stanowiska przyłączyli się delegaci Połudn. Afryki i Hiszpanji, podczas gdy reprezentanci Sowieców, Grecji i Francji projekt poparli.

PRZECIW ZAPARCIU

stolca i hemoroidom zaleca się stosować Kaskarynę Leprince. Dawka: 1 lub 2 pigułki wieczorem podczas jedzenia. Koszt mały, tureczka 40 groszy. Do nabycia w każdej aptece.

ng 16614

Dyktatura Schachta

Berlin, (PAT). Uchwalona w Rzeszy ustawa o bankach państwowych oddaje w ręce ministra gospodarki rzeszy dr. Schachta dyktatorską niemal władzę nad bankami, zaliczonymi do kategorii państwowych instytucyj kredytowych.

W komunikacie urzędowym podkreślono konieczność wydania odpowiednich zarządzeń, celem umożliwienia rządowi Rzeszy ingerencji w sprawy tych instytucyj finansowych, które dotychczas podlegały częściowej ochronie ustawowej.

Pożar „Aussonji“

Kair, (PAT). O szczegółach pożaru statku „Aussonja“ komunikują, że wedle zeznań pierwszego mechanika, były dwa wybuchy w przedniej części, z drugiej strony donoszą, że wybuch nastąpił w rurach, doprowadzających naftę ze zbiornika do motoru.

Wobec niemożności opanowania pożaru, statek został przyholowany, celem osadzenia go na mieliźnie w pobliżu Aleksandrii. Dochodzenie trwa. Przypuszczają, że katastrofa została spowodowana przypadkowo.

Z załogi zginęło 3 marynarzy oraz 3 przepadło bez wieści. Poza tem jest 7 rannych. Z pośród 35 pasażerów nikt nie ucierpiał. Podkreślają bohaterские zachowanie się załogi oraz ratowników ze statków angielskich.

Wielka manifestacja

W dniu 27 października br. o godz. 17 przewidziana jest wielka manifestacja w hołdzie Chrystusowi Królowi. Cały szereg parafij postanowiło uformować pochody ze świecami, sztandarami i emblematami królewskiej władzy Chrystusa Króla. Pochody te skierują

Cały świat pisze Watermanem

Najprostszy system napełniania atramentem (bez śrub, bez sprężyn, bez tłoku, niema części do odrubowywania lub zdejmowania).

Piękne wykonanie — czarne lub kolorowe.

Niedościgniona jakość złotej stalówki z zakończeniem z najdroższego osmirdium ręcznie hartowanego i ręcznie szlifowanego przez najlepszych fachowców świata

oto właściwości, które sprawiły, że wieczne pióro Watermana stało się ulubieńcem całego świata.

Zadajcie wszędzie atramentu Watermana.

Waterman

się do pomnika Serca Jezusowego, by po połączeniu się złożyć wspólny hołd Królowi królów, którego serce tyłu łaskami i dobrodziejstwami obdarzyło naszą Ojczyznę.

Nie wątpimy, że społeczeństwo poznańskie, które przez swą ofiarność przyczyniło się do wzniesienia pomnika Temu, bez pomocy którego wszystkie nasze wysiłki byłyby niczem, weźmie gremjalny udział w tej pięknej uroczystości oraz udekoruje nalepkami, świecami i flagami trasy pochodów, które wkrótce podamy.

Z Syndykatu dziennikarskiego

Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Włkp. donosi:

W nr. 242 „Dziennika Poznańskiego“ z dn. 19 bm. zamieszczona została następująca wiadomość:

„W dniu 18-tym bm. wyjeżdża do Węgier na zaproszenie Związku Dziennikarzy Węgierskich z rewizytą wycieczka członków Związku Dziennikarzy Rzeczypospolitej pod przewodnictwem prezesa Związku, red. M. Ścieżyńskiego.

„W wycieczce biorą udział red. Giełżyński, St. Zalewski, Wł. Dunin-Wasowicz, Medard Kozłowski, Adam Romer, B. Singer, Witold Kindler i Waclaw Syruczek z Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich, red. Czesław Gumkowski, prezes Synd. Dzien. Łódzkich, red. J. Winiewicz z Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich i red. Janusz Laskownicki, z Syndykatu Dziennikarzy Lwowskich.

„Z ramienia mi. spraw zagranicznych towarzyszy wycieczce radca St. Włodarkiewicz i z ramienia poselstwa węgierskiego w Warszawie radca dr. Illes-Illyascvics.“

W związku z powyższem, Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Włkp. komunikuje, że o wycieczce dziennikarzy polskich na Węgry, nie posiada żadnych oficjalnych wiadomości i że żadnego ze swych członków do udziału w wycieczce nie delegował.

Ukazał się nr. 11-ty „GŁOSU“

tygodnika społeczno-narodowego z następującymi artykułami:

Wielki mit narodowy — Mieczysław Suchocki.

Confiteor — Konstanty Dobrzyński.

Walka z bezideowością — Aleksander Rogalski.

Konflikt włosko-abisyński. Symbol projców.

Kluczem żorawi — Aleksander Kosiński.

Pod światło — Remigjusz Wey.

Historyzm.

Nowy sezon teatralny w Poznaniu.

Recenzje książek.

Cena numeru 20 gr. Do nabycia we wszystkich kioskach. Adres adm.: Poznań, św. Marcina 65, P. K. O. — 201 410.

Hemoroidy

są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Czopki Anusol
Goedecke

Do nabycia w aptekach.

Tg 1 672

VADEMECUM PASTA DO ZĘBÓW I WODA DO UST

ng 16 182

Pełnomocnictwa

Nowy rząd postanowił zwrócić się do Prezydenta Rzeczypospolitej o zwołanie parlamentu na sesję nadzwyczajną celem uzyskania od niego pełnomocnictw ustawodawczych. Nie będą to pełnomocnictwa nieograniczone, jakie brały na okres między sesjami budżetowymi trzy poprzednie rządy. Obecne pełnomocnictwa mają być ściśle związane z programem gospodarczym rządu, który przedstawi izbom wicepremier p. Kwiatkowski, będą one zatem dotyczyły tylko spraw gospodarczych i finansowych.

Prawno-ustrojowe uzasadnienie pełnomocnictw jest dość proste. Od roku 1932 weszło w zwyczaj, że Prezydent otrzynał pełnomocnictwa na okres letni. Uchwalił je i w tym roku poprzedni Sejm, ale z chwilą wprowadzenia w życie nowej konstytucji uznano je za wygasłe, choć — naszym zdaniem — nie było to koniecznością prawną. Po rozwiązaniu Sejmu Prezydent z mocy samej konstytucji otrzymał władzę

Przy licznych dolegliwościach kociących naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** przynosi znakomitą ulgę. Zalecana przez lekarzy.
Tg 1907

ustawodawczą, jednak w ograniczonym zakresie. Władza ta skończyła się — także automatycznie — z chwilą ukonstytuowania się nowego parlamentu. A ponieważ zwyczajna, budżetowa sesja tego parlamentu ma się rozpocząć z końcem listopada, zatem obecnie w dziedzinie ustawodawstwa panuje stan martwy, który może być usunięty przez pełnomocnictwa.

Wprawdzie można by tu wtrącić, że również dobrze mogłyby ten stan martwy być zlikwidowany przez uruchomienie właściwych organów ustawodawczych, jakimi są Sejm i Senat. Dość to nawet dziwnie wygląda, że zwołuje się je tylko dla uchwalenia pełnomocnictw. Wszak skoro już to zwołanie nastąpi, to równie dobrze, jak pełnomocnictwa, mogłyby być uchwalone te projekty, które na ich podstawie staną się wkrótce ustawami. Ale tu wchodzi w grę różne momenty polityczne, którym poświęcimy chwilę uwagi.

Na pierwszym miejscu trzeba wymienić uzus. Poza dwoma wyjątkami: w r. 1931 dla uchwalenia pożyczki kolejowej

stracony czas. To ostre tempo ma na celu wzmocnienie pozycji rządu od strony pewnych grup „sanacyjnych”, które dość chłodno powitały jego utworzenie.

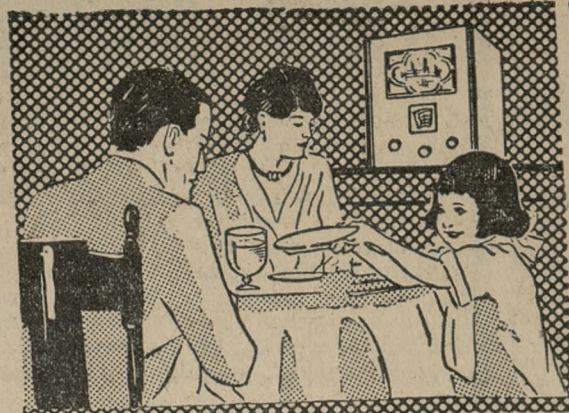
Wreszcie potrzeba pełnomocnictw uzasadniana jest obfitością projektów, których parlament nawet przy największej sprawności nie mógłby dość szybko załatwić. Chodzi rządowi o to, aby dekrety ukazały się i zaczęły obowiązywać równocześnie.

Można tu dodać, czego oczywiście nie wymieniają oficjalne motywy, że parlament obecny mógłby wykazać nie tylko niesprawność techniczną, ale i merytoryczny opór przeciwko niektórym projektom — zwłaszcza oszczędnościowym. Wprawdzie jak to wykazaliśmy w artykule p. t. „Sejm informacyjny”, rząd zabezpieczył się przed niespodziankami w regulaminie sejmowym, ale nawet nieudany atak na taki czy inny projekt rządu osłabiłby jego prestiż ku zadowoleniu pewnych czynników — nietylko z dawnej opozycji.

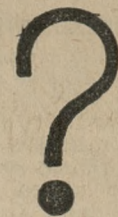
Zachodzi tu analogia z dawnymi latami, kiedy przed samem zebraniem się izb ustawodawczych ukazywały się lawiny dekretów, nie świadczące o zbyt dużym zaufaniu rządu do parlamentu, w którym rozporządzał muirowaną większością.

Czy analogia ta rozszerzy się i na skutki nowych pełnomocnictw, o tem przekonamy się niebawem.

M. K.

DLACZEGO KOSMOS

Piękne i melodyjne tony muzyki lub śpiewu płynące z odbiornika „Kosmos” wnoszą do każdego domu miły i pogodny nastrój.

K 81
zł. 220.-

K 83
zł. 350.-

KOSMOS RADJO

Bezplatne prospekty oraz adresy firm, w których odbywa się sprzedaż odbiorników „Kosmos” wysyłamy na żądanie. C. JORDAN „Kosmos-Radjo” Warszawa, Warecka 1.

Tg 1914

C. JORDAN

W wyczekiwaniu wypadków

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, 18 października.

Jedną ze znamienitych cech francuskiego życia politycznego, są mowy, wygłaszane w niedzielę — zwłaszcza na prowincji — i to nietylko przez ministrów i parlamentarzystów.

Kilkanaście takich przemówień ministrów — (eks lub ponownie kandydujących do portfeli), wypowiedziano w ostatnią niedzielę, zwiastując ożywienie w polityce wewnętrznej, a jest ona obecnie ściśle związana z zagraniczną.

Francja dzieli się teraz na dwa wielkie obozy: 1) byłych pacyfistów, briandystów i rewolucjonistów, pchających kraj nawet do ew. zbrojnej interwencji w konflikcie abisyńskim, i 2) ogromną większość społeczeństwa

francuskiego, domagającą się od swych przedstawicieli, by przed wszelkimi innymi interesami bronili — interesów Francji!

Ostatnie ożywienie w polityce wewnętrznej wiąże się z tem, że 20 października odbędą się częściowe wybory do Senatu, że wychodzą na widownię amatorzy sukcesji po min. Lavalu, że wreszcie kryzys na wewnątrz kraju wcale nie został rozwiązany.

Wybory do Pałacu Luksemburskiego nie mają oczywiście równie doniosłego znaczenia, jak wybory do Burbońskiego. Mimo to należy ich lekceważyć. Skojarzone bowiem wysiłki „frontu rewolucyjnego” zmierzają do wprowadzenia do Senatu, mającego za zadanie moderowanie dzia-

łalności izby — jak największej ilości krańcowych żywiołów.

Skład Senatu, liczącego 413 członków, odnawia się co 3 lata, lecz tylko o jedną trzecią. Odnawianie Senatu serjami następuje w oparciu o litery alfabetu, oznaczające departamenty kandydatów. W tym roku ubiegają się o odnowienie mandatu senatorowie departamentów o nazwach od litery „O” do „Y”, a więc od Orne do Yonne.

Wybory senackie opóźniają zazwyczaj zwołanie izb. Wątpliwe jest, żeby zgromadziły się w tym roku przed połową listopada, mimo presji całej lewicy.

Utarg się zwyczaj, iż rozpoczęcie sesji parlamentu poprzedza kongres partji radykalnej. Obrady kongresu niejednokrotnie decydowały o losach ministrów. Przypomnijmy sobie tylko lata 1928 i 1934, kiedy to wskutek ultimatum kongresu partji radykalnej upadł najpierw gabinet narodowy Poincarégo, a potem gabinet rozejmu partyjnego Doumergue'a.

Jak odniesie się do premjera Laval kongres partji p. Herriota, obradujący w Paryżu od 24—28 października? Trudno to przewidzieć. Sami radykali byłiby w kłopotach, gdyby ich pytano. Partja jest bardziej niż kiedykolwiek rozbita. Gdy jedna frakcja z pp. Daladier, Cotem, Chautempssem przechyla się ku polityce „frontu rewolucyjnego”, druga, niemniej kategorycznie, odrzuca łączenie się pod czerwonym sztandarem. Na uwagę zasługuje fakt, że raport polityki ogólnej powierzono posłowi Janowi Zay, „młodoturkowi”, jawnemu zwolennikowi krańcowej lewicowej polityki.

Zgodność poglądów w łonie samych ministrów jest raczej pozorna, pomimo oficjalnych komunikatów. Niemordowana i skomplikowana działalność p. Laval jest z jednej strony podkopywana przez pp. Herriota i Boncoura w Genewie, a z drugiej przez p. Flandina. Kokieterja tych ostatnich intryguje dla pozyskania sobie Wielkiej Brytanji na wypadek dojscia do władzy. Spekulując na upadek premjera Laval, byłiby ci panowie gotowi poprzeć politykę angielską w kwestji abisyńskiej, wzamian za pewne kompensaty w sprawie bezpieczeństwa Francji.

Nie są to jednak jedyni kandydaci do tek ministerjalnych. Na lewicy bowiem coraz śmiej wysuwają tyse głowy pp. Daladier i Chautemps.

Wszystko to sprawia, że Francja żyje w oczekiwaniu wypadków. Ponieważ zaś nie jest pewna jutra z punktu widzenia polityki wewnętrznej i zewnętrznej, przeto ogólny niepokój wzrasta. Dekrety nie pokonały drożyzny, lub w małej mierze. Wbrew ustanowionym cenom, daje się w znaki drożyzna tworaów pierwszej potrzeby.

Przedenerwowanie jest powszechne. Niecne napaści żywiołów rewolucyjnych na organizacje narodowe dolewają oliwy do ognia.

I. B.

Laudy
Eau de Cologne
posiada trwały,
dyskretny zapach

ng 15 423

i w czerwcu roku bieżącego dla ordynacji wyborczej, od przewrotu majowego Sejm nie był czynny poza konstytucyjnym terminem, przeznaczonym na sesję budżetową. Ten uzus będzie utrzymywany i obecnie z tą różnicą, że sesja budżetowa została w nowej konstytucji skrócona o miesiąc. Charakterystyczne jest, że obecne pełnomocnictwa mają obowiązywać do 15 stycznia, z czego należy wnosić, że po zebraniu się Sejmu z końcem listopada nastąpi trzydziestodniowe odroczenie i że właściwa praca nad budżetem rozpocznie się dopiero po Bożem Narodzeniu.

Drugie — to pośpiech, który ma, naszym zdaniem, trojaki uzasadnienie.

W ogłoszonych przez „Iskrę” motywach pełnomocnictw przytoczono m. i. zaostrenie się politycznej sytuacji na forum międzynarodowym, co może wymagać w pewnych wypadkach szybkiej reakcji w zakresie spraw gospodarczych i finansowych zewnętrznej natury.

Ale istnieją i wewnętrzne bodźce pośpiechu. Nowy rząd zupełnie widocznie stara się odrobić dawne zaniedbania i

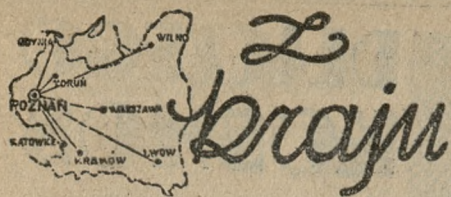
Król rumuński Karol II wziął udział w uroczystości poświęcenia nowego uniwersyte-tu w Czerniowcach. Na zdjęciu studenci witają króla, który przybył w towarzystwie swego brata, księcia Mikołaja i premjera Tatarescu.

Mądra matka
daje dziecku

BEBEDONT **SZOFMANA**

specjalna, dla dzieci
pomarańczowa,
pasta do zębów

nr 16 108

RUCH MIGRACYJNY W POLSCE

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego w okresie 8 miesięcy r. b. wyjechało z Polski ogółem 40.216 wychodźców, z tego 18.041 do krajów europejskich i 22.175 do krajów pozaeuropejskich. Do Francji wyjechało 899 wychodźców, do Niemiec 642, do innych krajów europejskich 410, do Stanów Zjednoczonych A. P. 901, do Kanady 826, do Argentyny 2.166, do Brazylii 731, do Urugwaju 245, do innych krajów amerykańskich 841, do Palestyny 16.322, do innych krajów 153 emigrantów.

W tym samym okresie czasu powróciło do Polski 27.462 wychodźców, w tym 26.351 z krajów europejskich i 1.111 z krajów pozaeuropejskich. Z Francji powróciło 25.929 wychodźców, z Niemiec 117, z innych krajów europejskich 305, ze Stanów Zjednoczonych A. P. 129, z Kanady 347, z Argentyny 329, z Brazylii 38, z Urugwaju 19, z Palestyny 121, z innych krajów 128 osób.

NAJDLUŻSZA I NAJSZERSZA ULICA W STOLICY

Wkrótce zostanie oddana przez zarząd miejski w Warszawie do użytku publicznego t. zw. Aleja Waszyngtona, łącząca najkrótszą linią aleją i most Poniatowskiego z ul. Grochowską. W połączeniu z Aleją Jerozolimską i ul. Grojecką będzie to najdłuższa i najszersza arteria drogowa stolicy o wielkiej doniosłości komunikacyjnej, licząca przeszło 7 kilometrów.

RZADKI JUBILEUSZ SIOSTRY ZAKONNEJ

W dniu 15 bm. siostra Józefa Wilczyńska ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia obchodziła w Mieni pod Warszawą 60-lecie profesji zakonnej. Ojciec św. udzielił jubilatce z tej okazji błogosławieństwa.

Jubilatka urodziła się w Olkuszu w 1853 r.; do Zgromadzenia wstąpiła mając lat 21. W 1875 została obłeczona w habit szarytki i wysłana do szpitala w Mieni, gdzie przebywała do dzisiejszego dnia, pracując jako siostra miłosierdzia 60 lat. W r. 1929 ówczesny prezydent Warszawy, inż. Stomiński, w uznaniu zasług przyznał jej dożywotnią emeryturę, co jest wyjątkiem dla sióstr miłosierdzia.

EMIGRANT DO PALESTYNY

W tych dniach znikł z Łodzi kupiec S. Kupferberg, nabrawszy poprzednio wiele towarów na kredyt, które potem szybko sprzedał, likwidując jednocześnie swoje mieszkanie. Jak sądzi nabrani wierzyciele, Kupferberg emigrował do Palestyny.

PRZEDMIOTY ZNALEZIONE PRZY REGULACJI PRZEMSZY

Przy regulacji rzeki Przemszy w Sosnowcu, znaleziono urnę z popiołami i kamienny toporek. Ponadto znaleziono żelazną kasetkę z papierami, którą przed dwoma laty złodzieje byli ukradli p. K w Mysłowicach. Po wyjęciu kosztowności złodzieje wrzucili kasetkę do rzeki.

GIMNAZJUM UKRAIŃSKIE

Rozporządzeniem min. oświecenia powołane zostało do życia państwowe liceum rolnicze w Czernicy w Małopolsce wsch. z językiem wykładowym ukraińskim. Organizacje ukraińskie czynią zabiegi o nadanie pełnych praw państwowych gimnazjum z ukraińskim językiem wykładowym, istniejącym na terenie Małopolski wsch. i Wołynia. M. in. rozważany jest projekt upaństwowienia gimnazjum ukraińskiego w Równem.

INWESTYCJE W ZALESZCZYKACH

Nasz polski Meran, szczerze uposażony przez przyrodę, lecz, jak dotąd, słabą otaczającą opieką przez ludzi, zamierza obecnie więcej poświęcić uwagi na swój wygląd. Przewidziane są inwestycje: 10 000 zł na wykończenie rzeźni, 30 000 zł na kanalizację, 20 000 zł na dalszą budowę gmachu szkoły powszechnej oraz 4 000 zł bezzwrotnej subwencji na inwestycje drogowe.

Na rok 1936 zaś spodziewane są 200 000 złotych na kanalizację, 125 000 zł na wykończenie budowy szkoły powszechnej, 50 000 zł na prace regulacyjne na Dniestrze pod Zaleszczykami, 10 000 zł na budowę Domu rzemieślniczo-robotniczego, 10 000 złotych na remont i rozbudowę wodociągów oraz 25 000 zł na chłodnię w nowej rzeźni miejskiej.

Z ZAKONNIKAMI PIGUŁKI REFORMACKIE

STOSUJĄ SIĘ:
JAKO REGULUJĄCE ŻOŁĄDEK,
PRZY CIERPIENIACH WĄTROBY,
NADMIERNEJ OTYŁOŚCI,
USMIERZAJĄCE HEMOROIDY,
PRZY SKŁONNOŚCIACH
DO OBSTRUKCJI SŁABODOPNYM
ŚRODKIEM PRZECZYSZCZAJĄCYM
UŻYĆ 1-2 PIGUŁKI NA NOC

na 14 613

Formy „gospodarki organicznej” min. Kwiatkowskiego

Obecnego wicepremiera Kwiatkowskiego czekają zadania znacznie donioślejsze i rozleglejsze, niż praca na stanowisku ministra przemysłu i handlu, którą w swoim czasie spełniał, ogarniająca wszak tylko jeden odcinek, bynajmniej nie najważniejszy, polityki gospodarczej państwa. Ma on czuć nad całością życia gospodarczego i nadać mu kierunek, by wyprowadzić je z „grzęzawiska”, w jakim się znalazło.

Zanim min. Kwiatkowski wystąpi z szczegółowo opracowanym planem naprawy życia gospodarczego (jego przemówienie radjowe zawierało kilka tylko tez zasadniczych i było próbą nawiązania pierwszego kontaktu z opinią społeczną), warto przytoczyć kilka ustępów z referatu, wygłoszonego przez obecnego wicepremiera na posiedzeniu rady Związku Izb i Organizacji Rolniczych w dn. 27 lutego rb.

Referat ten bowiem stanowił podstawę dyskusji inż. Kwiatkowskiego z p. Prezydentem Rzplitej przed dokonaniem zmiany gabinetu. Przypuszczać zatem można, iż będzie on punktem wyjścia dla nowej polityki gospodarczej rządu. Poza tem referat ten rzuca dużo światła na poglądy min. Kwiatkowskiego, zarówno jeśli chodzi o diagnozę położenia gospodarczego Polski, jak i sposoby i metody przeprowadzenia odbudowy naszego życia gospodarczego.

Odrzucenie zasad polityki planowej

Inż. Kwiatkowski nie jest zwolennikiem gospodarki planowej, która „musi dążyć do podporządkowania człowieka naczelną idei jednolitego planu; jej metody musiałyby działać ściśle mechanicznie i szablonowo, deprecjacja raz za razem prawa życia; nieudanie się jednej części planu n. p. w zakresie nieobliczalnej konsumpcji, czego już dziś krzyżującym przykładem jest rolnictwo — spowodowałoby automatycznie cały łańcuch poważnych klęsk; planowanie teoretyków czy aparatu biurokratycznego stanowiłoby niebezpieczeństwo ustawicznej zmienności planu.

O stosowanie gospodarki organicznej

Natomiast wypowiada się za stosowaniem „gospodarki organicznej”, która jest ulubionym pojęciem min. Kwiatkowskiego.

Czem jest ta gospodarka organiczna?

„Podobnie jak w życiu organizmu ludzkiego — wymagałaby (ona) ustalenia tylko pewnych naczelných zasad i drogowskazów, pewnej higieny życia gospodarczego. Mając na oku organiczną współzależność funkcji gospodarczych, polityka gospodarcza organiczna nie mogłaby ścigać jakiegokolwiek idealnego planu równowagi, lecz z pośród licznych możliwości rozwoju gospodarczego musiałaby wybierać aktualnie te, które przynoszą największą sumę korzyści nie tylko indywidualnych, ale przede wszystkim społecznych. Ona musiałaby powstawać stopniowo jako wytwór zorganizowanych instytucji społeczno-gospodarczych, a w każdym razie nie jako rezultat koncepcji samych teoretyków niezających mechanizmu realnego życia gospodarczego”.

Dlaczego należy ją stosować?

O potrzebie stosowania gospodarki organicznej pisze inż. Kwiatkowski w następujących słowach:

„Sombart w jednej ze swych prac narysił następujący obraz: dawniej, gdy ruch wielkomiński miał do dyspozycji olbrzymie przestrzenie a reprezentował małą dynamikę i małą szybkość, mógł się odbywać bez szkody społecznej na podstawie zasad nieskrępowanego liberalizmu. Każdy mógł posiadać indywidualną swobodę ruchu. Dziś, gdy na określonych arteriach krzyżują się tysiące pojazdów mechanicznych, rozwijających wielkie szybkości i zagrażających życiu ludzkiemu, pozostawienie tego ruchu bez wszelkiej regulacji, bez ustalenia jakichkolwiek zasad, bez zastosowania jakiegokolwiek ogólnego planu byłoby istnym szaleństwem”.

Nakreśliwszy następnie obraz zniszczenia wojennego i śladów długiej niewoli w strukturze gospodarczej Polski oraz przeraźliwe skutki kryzysu ekonomicznego, które sprawiają, że „wszystkie podstawowe cyfry gospodarcze, szeregujące państwa i narody na liście mocarstw, spychają nas ustawicznie w dół, poza linję demarkacyjną społeczeństw zachodnio-europejskich”, min. Kwiatkowski pisze dalej:

Wołanie o program zbiorowy

„Przy pozornym spokoju na powierzchni, cała podziemna atmosfera drga

postulatami programu, a choćby tylko zacytny myśli twórczej, myśli budzącej wiarę i nadzieję w lepszą przyszłość. Partie przeciwko utrzymaniu stanu obecnego potęguje się z dnia na dzień i tylko ślepcy mogą tego nie dostrzegać.

„Program całego łańcucha działań, całego szeregu wysiłków, przemysłanych i wciąż korygowanych prób, może być tylko wypracowany w trudzie zbiorowym.

„Należy jednak... z całym naciskiem podkreślić, że wszelkie wysiłki nawet najracjonalniejsze nie wydadzą w pełni pozytywnych rezultatów, o ile równocześnie nie powstaną zdecydowane i nowe dyspozycje w gospodarstwie międzynarodowym. Niezależnie jednak od realizacji postulatów o charakterze międzynarodowym, mogą być podjęte pozytywne wysiłki w obrębie własnego gospodarstwa narodowego”.

Naczelna Rada Gospodarcza

„Pierwszym elementem metodycznym reformy mogłoby być powołanie do życia Naczelnej Rady Gospodarczej, całkującej w sobie organizację reprezentującą rolnictwo, przemysł, handel, rzemiosło i organizację pracowniczą. Ona winna się stać terenem wypracowania tez i zasad gospodarki organicznej i na jej forum mogłyby być rzucone nowe myśli i nowe idee, wypracowane indywidualnie; ona to byłaby niebiurokratycznym odpowiednikiem rządu, z którym winna ściśle współpracować przedewszystkiem w zakresie przywrócenia opłacalności funkcjom gospodarczym i stopniowego, planowego przelaminowania tych wszystkich oporów, które zahamowały zdolność inicjatywy milionów obywateli; ona, tkwiąc w całem społeczeństwie, i w jego realnych zainteresowaniach gospodarczych, stanowiłaby mocny i bezpośredni łącznik między rządem a całem społeczeństwem, aż do najniższych jego warstw, niedostrzeganych przez aparat biurokratyczny. Na tym warsztacie pracy mogłaby poddać generalnej analizie granice realnej wartości polityki deflacyjnej i dostosowania jej do nowych warunków; tu należałoby pogłębić zagadnienie oddłużenia warsztatów pracy pod kątem widzenia aktywnych skutków gospodarczych”.

Sąd Cennikowy

„Drugim elementem metodycznym, związanym organicznie z działalnością Naczelnej Rady Gospodarczej, mógłby być utworzony przy niej z czynników gospodarczych i społecznych Sąd Cennikowy, zastępujący istniejący już Sąd Kartelowy... Każda z grup gospodarczych mogłaby mieć prawo inicjatywy zażądania, by... zbadać na pośrednictwem tego sądu gospodarczego, posługującego się istniejącym aparatem Instytutu Badań Cen, poszczególne ceny i ich kalkulacje... Idzie o stworzenie takiego instrumentu prawnego w dyspozycji Naczelnej Rady Gospodarczej, któryby oddziaływał organicznie, łagodził skutki kryzysu, uczył społeczeństwo zasad ekonomicznego myślenia, powodował się sumą rezultatów gospodarczych i zarazem hamował praktycznie tendencje przejawiającego egoizmu społecznego”.

Plan robót inwestycyjnych

„W budżecie istnieją pozycje, które stanowią absolutną i niekwestjonowaną konieczność państwową... Natomiast pozycje wydatków inwestycyjnych i gospodarczych domagają się ustalenia pewnego dłuższego i przemysłanego przy współudziale Rady Gospodarczej planu... Plan ten winienby przewidywać nietylko pewną kolejność wydatków ściśle inwestycyjnych, pewnych robót publicznych i związanej z tem polityki pożyczkowej, ale ponadto programową akcję na stopniową przebudowę struktury społecznej”.

Odwrot od frazesu

Inż. Kwiatkowski kończy swój referat zwrotem, jakże dalekim od słownika różnych „mocarstwów” z obozu „państwowotwórczego”.

„Zadaniem naczelnym naszym jest obudzenie milionów naszych obywateli — wegetujących dziś poza granicami cywilizacji XX wieku — do pełnego życia, do pracy i do konsumpcji, gdyż wszelki idealizm, który pomija zagadnienie chleba i dobrobytu, wszelka mocarstwowość, która się opiera na nędzy mas, i wszelki demokracizm, który w bezpodległej opozycji walczy o formę rzeczy a gubi istotną treść życia ludzkiego, (?) jest bezwartościowym frazesem”.

W powyższych cytatach mieszczą się najistotniejsze części reform, proponowanych przez inż. Kwiatkowskiego przeszło pół roku temu. Wynika z nich jedno: nowy kierownik państwowej polityki gospodarczej niewątpliwie będzie usiłował zerwać z dotychczasową doraźnością i bezprogramowością na odcinku gospodarczej działalności państwa. Należy liczyć się z wzmocnioną aktywnością państwowej polityki gospodarczej i z chęcią wciągnięcia społeczeństwa do współpracy w tej dziedzinie.

W wywodach inż. Kwiatkowskiego brak zwrócenia uwagi na doniosłość kwestji żydowskiej, odczuwanej przez większość społeczeństwa polskiego jako bodaj największą zaporę dla prawdziwego odrodzenia i uzdrowienia naszego życia gospodarczego.

Wobec licznych zapytań i życzeń, wyrażanych z kół Czytelników pisma naszego, czyby nie mogli uzyskać

Marjana Seydy

„Polski na przełomie dziejów”

po cenie możliwie przystępnej, zwróciliśmy się w tej sprawie do wydawcy, t. zn. do Księgarni św. Wojciecha, która przychyliła się do prośby Czytelników naszych i naznaczyła dla nich za tom drugi tego dzieła (stron 670) cenę, obniżoną o przeszło połowę, a mianowicie wynoszącą

tylko 9 zł.

Przypominamy, że tom drugi „Polski na przełomie dziejów” (fakty i dokumenty) jest tak ujęty, że stanowi całość w sobie zamkniętą, a obejmuje decydujący okres wojny światowej, od zbrojnego wystąpienia Stanów Zjednoczonych do końca wojny.

Tom ten przedstawia przytem całokształt działalności Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu, będąc jedyną jej monografią.

Wydawnictwo nasze pośredniczy w nabywaniu tego dzieła między Czytelnikami naszymi a Księgarnią św. Wojciecha.

„Polskę na przełomie” (tom drugi) można nabyć na miejscu

w administracji pisma naszego za 9 zł.

Czytelnicy poza Poznaniem otrzymają wspomnianą książkę przesyłką pocztową, jeżeli przysła do administracji naszej 10 zł; natomiast za zaliczeniem pocztowym będą płacić 11 zł.

Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu

Czy będzie wojna w Europie?

General francuski Mordacq, jeden z najbliższych współpracowników Clemenceau, zajmuje się w prasie paryskiej możliwością nowej zawieruchy wojennej w Europie.

Zdaniem Mordacq żyje w Europie jeden tylko naród, który przygotowuje się poważnie do nowej wojny. Tym narodem są Niemcy. Przygotowania wojskowe innych państw są z gruntu inne: zbroją się poto, ażeby móc odeprzeć najazd wojsk germańskich.

Przy obecnej mentalności Niemców wojna jest możliwa. Nadomiar zaś w Niemczech władza dyktatura, ustrój, który jak historia wielokrotnie dowodzi, prowadzi w najczystszych wypadkach do wojny. Świeżo mamy przykład dyktatury faszystowskiej.

W tych warunkach jest możliwe, że ze strony niemieckiej wojna może wybuchnąć lada dzień. Niemcy rozporządzają wbrew mniemaniu rozpowszerechnionym w wielu kołach, materiałem potrzebnym do prowadzenia wojny, a więc ludźmi i aparatem technicznym. Brak im tylko pieniędzy na prowadzenie wojny.

Zdaniem Mordacq, wobec silnego uzbrojenia Niemiec, musi Francja, od której siły zależy pokój w Europie, posiadać racjonalne środki obrony. Jeżeli Francja będzie słaba, Niemcy staną się zuchwałe w swoich żądaniach, i wówczas, jeżeli Francja nie będzie skłonna zadość uczynić ich żądaniom, rozpoczyna nową wojnę.

Gwarancją pokoju europejskiego jest — zdaniem Mordacq — Francja — silnie uzbrojona i czujnie trwająca w ciągłym pogotowiu wojennym.

ECHA WARSZAWSKIE

NASTROJE WOJENNE PRZY „PÓL CZARNEJ” — MILJONOWE OBROTY WPRAWY AFRYKAŃSKIE PALCEM PO MAPIE — O ARABACH, BEDUINACH I KUZYNAH ABISYŃCZYKÓW

Nie potrzeba specjalnych studiów medycznych, aby zrozumieć, że „gorączka umysłowa” jest nie tylko efektem silnego działania promieni słonecznych na ludzkie mózgowice, ale że występuje ona także z przyczyn całkiem innych i to nie zawsze latem. Tego rodzaju zachorzenia, przeważnie masowe niby epidemia grypy — zachodzą i w innych porach roku. — A więc i w piękne, choć chłodne dni jesienne. Taka właśnie specjalnego typu „gorączka umysłowa” opanowała obecnie Warszawę.

U fryzjera.
Normalnie bywało tak: wchodził. Już od progu witało mnie gromkie... „szaaawanie”, siadałem w krzesło, sam pan szef zakładał mi serwetę, namydlął twarz i golił. W sobotę było jednak inaczej. Nikt mnie nie powitał, nikt się o mnie nie zatroszczył, natomiast szef, jego pomocnik i garderobiarz, słowem trzy gładko uczesane głowy, pochylały się nad małym stolikiem, skąd padały tajemnicze słowa: „białe” — „a ja powiadam, że czarne” — „nawniaczek z pana” — „znakiem tego, panie szefie, zakładam się o piątkę” — „trzymam”. Szachy, myślę, dranie grają, zamiast klientowi twarz namydląć. Za chwilę sytuacja się wyjaśniła. Cała trójka studjowała namiętą mapę Abisynji, jedną z tysięcy, jakie można za kilka groszy kupić u kolportera. Z gazetą w ręku wykreślali linie trzech frontów i omal nie wzięli

się za wygładzone czupryny, bo szef i garderobiarz stoją pod sztandarem negusa, pomocnik zaś stawia na „czarne koszule”. A ja stałem się ofiarą tej wojny afrykańskiej i chodzę z twarzą podobną do mapy Abisynji: pełną wązów i wzgórz w postaci bolesnych zacięć i kępek niewygolonego zarostu!

W kawiarni.
Tłok, zgiełk, chmury dymu. Ożywiona, rozmowy, lecz nie o walutach, filmach, interesach, tylko ciągle: duce-nerus, negus-duce. Kolowrotek. Znów mapy Abisynji na stołach. Co krok

Tr 1688

urzęduje „sztab generalny”. Przy pół czarnej. Padają najsmielwsze plany strategiczne, tysiące wojska przerzuca się nibi pionki, powstają spory, bo obozy są podzielone. Jedni radzą gazami wytruć to czarne tałatajstwo i zażądać od Włochów wydzielenia Polsce sporej połaci zdobytego kraju na założenie kolonii dla naszych przestępców. Polska Guyanna. Będą budować szosy i mosty, uregulują rzeki, zrobią to, co się wykonuje obecnie u nas na... wschodzie. Szerzenie kultury. Ludność będzie się do Polaków odnosiła zyczliwie, bo — jako skuzynowacna blisko z naszymi rodzimymi Beduinami — przyzwyczai się chyba szybko do widoku pocziwych sarmackich twarzy. Inni dowodzą, że wszystko fiume. Niechby tylko Abisynce miały liczne lotnictwo, a samoloty przemalowały na czarno, toby dopiero mogli nocami zalać Włochom sadła za skórę. Takiego czarnego samolotu nocą nawet reflektorem nie wymacasz.

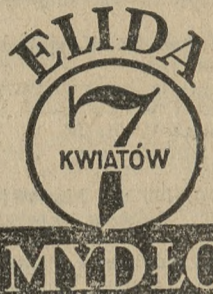
W kąciku, opodal mnie, siedzi jakiś strasznie smutny jezomość. Targa włosy, pali i błędnie spogląda dokoła. Kombinuję: miał pecha w loterii, może wspólnik zwał, albo poprostu splajtnął? Ale oto dosiada do niego jakiś znajomy.

— Panie Ka, czego pan taki smutny.
— Abisynja, cholera!
— Co, przegrał pan już zakład? Stawiał pan, że Adigrat nie padnie?
— Adigrat, czy inny grat, to mucha. Parasol, rozumie pan, parasol! Djabli ponieśli mnie wczoraj z żoną do kina. Przeszedł nadprogram, a po nim nastąpił tygodnik aktualności, pan to zna. Nagle zdjęcie z Adis Abeby. Cesarz Haile Sellasie udaje się samochodem na rewję wojskową, a za nim siedzi taki dzikus w białym prześcieradle i trzyma nad cesarską głową parasol. Panie, w tym momencie moja żona oszalała. Trąca mnie i mówi: Wicuuś, na głowie się postaw, ale muszę mieć taki parasol. Taki sam. Muszę, bo chcę, żeby tej dziobatej Kundelskiej oczy

Pielęgnacja cery jest nie do pomyślenia bez dobrego mydła!

Trzeba to powiedzieć wszystkim Paniom, które nie widzą wyników pielęgnacji cery. Przyczyna leży w wyborze nieodpowiedniego mydła. Dobre mydło 7 Kwiatów przez swe własności kosmetyczne jest nieodzownym warunkiem pielęgnacji cery. Wybitnie łagodne, zbadane, i polecane przez specjalistów, czyni cerę piękniejszą, czystsza, delikatniejszą.

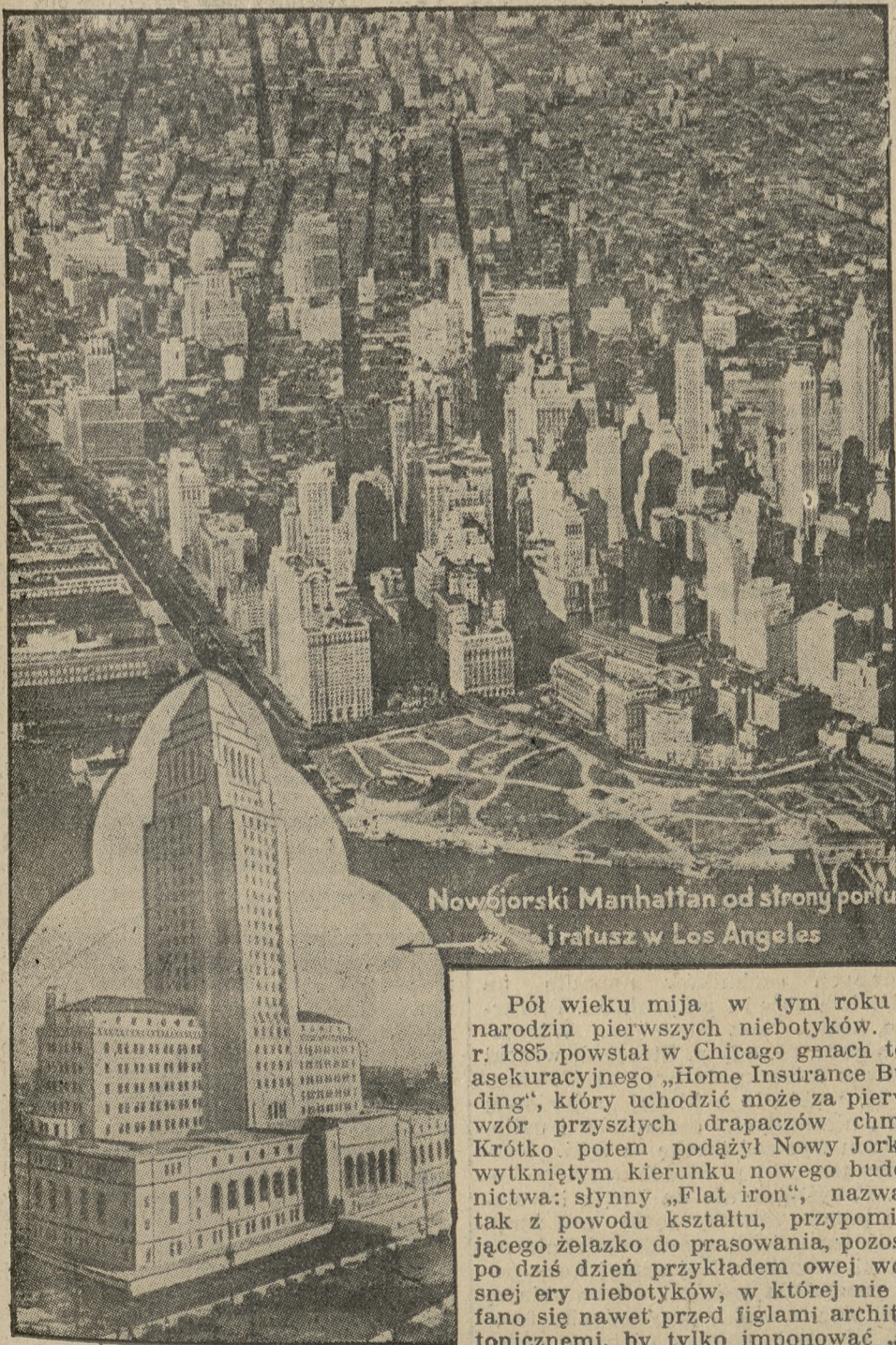

BADANE DERMATOLOGICZNIE

Pr 5 877-62.400

Architektura Ameryki

W półwiecze narodzin pierwszego niebotyku

Nowojorski Manhattan od strony portu i ratusz w Los Angeles

Pół wieku mija w tym roku od narodzin pierwszych niebotyków. W r. 1885 powstał w Chicago gmach tow. asekuracyjnego „Home Insurance Building”, który uchodzić może za pierwowzór przyszłych drapaczów chmur. Krótko potem podążył Nowy Jork w wytkniętym kierunku nowego budownictwa: słynny „Flat iron”, nazwany tak z powodu kształtu, przypominającego żelazko do prasowania, pozostał po dziś dzień przykładem owej wczesnej ery niebotyków, w której nie cofano się nawet przed figlami architektonicznymi, by tylko imponować „nowością” i stwarzać sensację. Estetyka była wtedy na szarym końcu.

Ale 50 lat dziejów niebotyków posunęło tę architekturę naprzód. Ewolucja półwiecza wykazuje, że i w tem budownictwie względy estetyczne biorą coraz bardziej górę. Chaos budowlany pierwszej ery wycisną o coraz to większą liczbę pięt powoli ustaje. Najwyższe budowle się nie kalkulują, a społeczeństwo, komuna i państwo zaczęły wkraczać, by interes ogółu nie cierpiał wskutek wybujałości indywidualnego przedsiębiorcy. Światło i powietrze winny być dla wszystkich!

Młoda generacja architektów amerykańskich nawróciła też z dawnego sposobu budowania, który cechowała bezwzględność i gonitwa za niegodziwym zyskiem. Wyjawszy niektóre dzielnice miast handlowych, gdzie — jak w N. Jorku lub Chicago istnieje już „tradycja” niebotyków — większość miast amerykańskich nie pozwała już na chaotyczny sposób budowania według „widzimisie” spekulanta gruntowego, lecz podporządkowuje plan indywidualnych niebotyków ogólnemu planowi urbanistycznemu. Niebotyki w danym mieście tworzą logiczny system, według jednej linii przewodniej. Jako przykład posłużyć może kompleks gmachów wysokopiętnych szpitala na wzgórzach Waszyngtona w Nowym Jorku i niebotyk uniwersytetu w Pittsburgu.

Dwie załączone ryciny dają pewien obraz ewolucji, jaka dokonuje się od pół wieku w amerykańskim budownictwie niebotyków. U góry znany obrazek nowojorski: metropolja handlu i finansów na cyplu półwyspu Manhattan z nieregularną szachownicą wąskich czeluści ulicznych, wśród chaosu niebotyków. Jest to prototyp dzielnic drapaczów „starego” typu.

Obok nowy gmach ratusza w Los Angeles. Wieża nie jest przytłoczona konkurencją innych fasad wysokopiętnych, lecz wyrasta stopniowo z dolnych kondygnacji gmachu, co rozwiązuje architektonicznemu nadaje więcej proporcji.

Niestety, europejscy naśladowcy niebotyków amerykańskich nie uwzględniają owych nowszych, lepszych wzorów, jakie teraz powstają po drugiej stronie Atlantyku, lecz brną w błędach dawnej generacji. Nie wylączając... warszawskiego niebotyku przy placu Napoleona.

zbielały z zazdrości, gdy mie zobaczy z cesarskim parasolem. Panie, stawanie na głowie nic nie pomaga. Całą Warszawę obleciałem w poszukiwaniu. I pan się jeszcze pyta, czego jestem smutny?

Ma i nasza stolica naszych Abisynczyków. W potocznej mowie nazywa się ich Arabami, lub Beduinami. To brzmi bardziej soczyście. Urzędowo figurują w rubryce wyznania mojżeszowego. Jest ich prawie 400.000. (Poznań ma 260.000 mieszkańców). Od chwili wybuchu wojny afrykańskiej czują się trochę nieswojo. Przykro im, że do opinii publicznej przedostała się wiadomość, iż są z Abisynczykami blisko skuzynowani. To ich trochę speszy. Zresztą mieszkańcy bogatej Abisynji, pragnąc Żyda przedostać na swoją wiarę, pełną starych tradycją obrządków, nie potrzebowałyby się zbytnio wysilać, bo nie mieliby im dużo do... odejmowania! Tak więc nasi tubylcy z Nalewek, choć odrzekają się wszelkiego pokrewieństwa z Abisynczykami, jednak ożywionymi gestami, czyli w rozmowie, całkowicie im sprzyjają. Zew krwi.

Spryciarze stołeczni nie omijają najmniejszej okazji, aby jakimś kapitalnym „kantem” dojść do zarobku. Znane są ich metody pracy i nabieranie „na kopertę” (zamiast pieniędzy — stare gazety), lub „na konsula” (udaje obcego konsula, przyrzeka paszport, bierze pieniądze i znika). Teraz znów nakantowali pewnego typu na... Abisynję.

A było to tak: Rubin Zylbersztajn (nasz!) siedział w kawiarni na Gęsiej i przysłuchiwał się rozmowie dwóch mężczyzn prowadzonej w dziwnym języku. Zrozumiał tylko słowo „Abisynja”. Jeden wyglądał dostojnie i miał gęstą czarną brodę. W pewnej chwili jego towarzysz podszedł do Zylbersztajna z zapytaniem, czy może zmienić banknot 500-złotowy. Zet tyłu pieniędzy nie miał przy sobie, poprosił jednak nieznanomych do domu, gdzie mógł dokonać wymiany. Po drodze dowiedział się, że ten z brodą — to Abisynczyk, zamawiający w Warszawie duże partje bandaży. Zet zapalił się do interesu, poprosił o przyjęcie go do konsorcjum i wręczył 2.800 zł jako zadatek. Na drugi dzień mieli się spotkać w tej samej kawiarni i podpisać formalną umowę. Do tej pory Zylbersztajn nie doczekał się „Abisynczyka”.

Jedno jest pewne, mianowicie, że Abisynja pragnie się pozbyć Włochów, a my Żydów. Pytanie tylko, kto ma trudniejsze zadanie! A-Z.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Październik
20
NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Jana Kante-
go, Ireny
Poniedziałek: Urszuli p.
Kalendarz słowiański
Niedziela: Budzislawy
Poniedziałek: Darmiły
Słońca: wschód 6,25
zachód 16,49

Długość dnia 10 g 24 min.
Księżyc: wschód 23,55 zachód 14,15
Faza: 7 dzień przed nowiem.
Stan wody w Warcie według notowań In-
Dziś — 0,24 mtr.

Przewidywana pogody na niedzielę: Po-
rywiste wiatry zachodnie, później
północno-zachodnie. Szybko zmie-
niające się zachmurzenie, drobne,
przelotne opady, dalsze ochłodzenie.

NOCNA SŁUŻBA APTEK

Sródmieście: Apteka 27 Grudnia 18.
Apteka im. Marcinkowskiego, ulica
Nowa. — Apteka Zielona, ul. Wroc-
ławska 31. — Apteka Czerwona, Sta-
ry Rynek 37.
Jeżyce: Apteka im. Mickiewicza, ulica
Dąbrowskiego 10. — Apteka „Pod O-
patrznością”, ul. Staszica 1.
Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Stru-
sia 9.
Górczyn: Apteka Karpińskiego, ulica
M. Focha 158.
Wilda: Apteka przy Bramie Wildec-
kiej, Górna Wilda 3. — Apteka For-
tuna, Górna Wilda 96.
Główna: Apteka przy Krzyżu, ulica
Główna 19.
Solacz: Apteka ul. Mazowiecka 12.
Starołęka: Apteka miejscowa.

Poradnia przedślubna Polskiego Towar-
zystwa Eugenicznego Collegium Medi-
cum, Fredry 10, udziela bezpłatnych porad
w poniedziałki o godz. 18-ej — kob. etom
we wtorki o godz. 13-ej — mężczyznom
zg 10 336

KRONIKA POZNAŃSKA

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Porządek nabożeństw w kościele
ŚS. Karmelitank Bosych (ul. Niegolew-
skich 23). W dniach 20, 21 i 22 bm., tj. w
niedzielę, poniedziałek i wtorek całodzi-
enne wystawienie Najśw. Sakramentu. W
niedzielę msze św. o godz. 6, 8, 30, suma o
godz. 10; o godz. 19 różaniec i błogosła-
wienie. W poniedziałek i wtorek msze
św. o godz. 6, 8 i 9, a o godz. 19 w obydwu
dni różaniec i błogosławieństwo.

— * Zw. Kapłanów „Unitas”. Zebranie
we wtorek, 22 bm. o godz. 17 w sali Kola
Towarzystwa w Bazarze. Wykład p. t.
„Blaski i cienie duszpasterstwa wielko-
miejskiego” wygłosi ks. prob. Kaczorow-
ski.

WYKŁADY

— * Cykl wykładów o reklamie orga-
nizuje Zw. Zawod. Pracowników Kupiec-
kich, Przemysł., Bankowych i Biurowych.
Wykłady odbywać się będą przez 2 mie-
siące we wtorki i piątki o godz. 21 do 22
na sali związków, ul. Podgórna 12 b. Począ-

Fenomenalny śpiewak i genialny artysta
Ryszard Tauber

wykona szereg cudownych pieśni Szuber-
ta w przepięknym arcydziele filmowym

Marzenia miłosne

które ukaże się w

Kinoteatrze „Słońce”

na specjalnych przedstawieniach po
cenach najniższych!!!

w sobotę 19 i w niedzielę 20 października
bieżącego roku o godzinie 3 po południu
Marzenia miłosne

to najpiękniejszy obraz z życia słynnego
kompozytora Franciszka Schuberta. Rolę
główną odgrywa Ryszard Tauber — tenor
o światowej sławie, który odśpiewa szereg
najpiękniejszych pieśni Schuberta — mię-
dzy innymi „Leise flehen meine Lieder”
i „Ave Maria” — w dalszych rolach, uro-
cza Jane Baxter, oraz kwiat aktorstwa
sceny i ekranu brytyjskiego i wiedeńskiego.
Obraz reżyserował Paweł L. Stein,
który po mistrzowsku odtworzył atmosferę
dawnego Wiednia i dał wierny obraz
owych czasów.

Marzenia miłosne

to film, który każdy miłośnik prawdziwego
piękna zobaczyć powinien!

Ceny biletów nabywane zniżone!

Cały parter 50 gr., cały balkon 75 gr.
Przed sprzedaż biletów od piątku w firmie
S. Kalamański — pl. Wolności nr. 6 w go-
dzinach od 12 do 18

3 lata więzienia za kradzież

Przed sądem grodzkim w Poznaniu
toczyła się rozprawa przeciwko 29-let-
niemu Andrzejowi Ulbrichowi, zam.
w Poznaniu, ul. Wencjańska 6, noto-
rycznemu złodziejowi, który już ma za
sobą 13 wyroków skazujących. Akt o-
skarżenia zarzucał mu dokonanie kra-
dzieży, wraz z jakimiś nieznanymi o-
sobnikami, w trzech wypadkach, a to
17, 19 i 21 września rb. Sprawa ta, któ-
ra dla osk. Ulbricha skończyła się
surowym wyrokiem skazującym,
przedstawia się następująco: Dnia 17
września r. b. około godz. 18 przybyło
do składu rymarskiego Knapkiego,
znajdującego się przy pl. Sapieżyń-
skim 11, dwóch osobników, którzy za-
żądali, aby im pokazać teczek, po chwi-
li do składu wszedł oskarżony w to-
warzystwie dwóch nowych osobników.
Usłużny kupiec rozłożył przed przyby-
łymi całe stopy teczek, które nowi na-
bywcy z zainteresowaniem oglądali.
Po pewnym czasie wszyscy opuścili
skład, nic nie kupując. Nazajutrz
właściciel składu spostrzegł brak 2
teczek, wartości 30 zł.

W podobny sposób dokonano kra-
dzieży jednej pary bucików w 19
września rb. ze składu obuwia Zofji
Molety (Pocztowa 5).

Zachęcenii takim rezultatem, zło-
dzieje zamierzali dokonać całego sze-
regu kradzieży składowych. Niestety
w trzecim wypadku powięła im się
noga. W dniu 21 września rb. przy-
był Ulbrich w towarzystwie dwóch in-
nych osobników do składu obuwia Jó-

zefa Urbaniaka (Pl. Sapieżyński 11) w
celu zakupienia butów. Powtórzyli
stary, wypróbowany sposób. W cza-
sie, gdy dwaj z nich przymierzali bu-
ty, trzeci dyskretnie ulotnił się ze
składu, unosząc pod płaszczem pudło
z bucikami damskimi. Na ulicy zo-
stał jednak zauważony, jak wyrzucał
pudło. Zawiadomiony natychmiast o
tem właściciel składu zdołał przytrzy-
mać Ulbricha, który widząc, że został
zdemaskowany, wszedł z nim w ukła-
dy. Zaproponował Urbaniakowi, że
wzamian za przemilczenie tej sprawy,
buciki zostaną następnego dnia zwró-
cone. Właściciel składu odrzucił tę
ofertę i Ulbricha oddał w ręce policji.

Trzeba zaznaczyć, że buciki nastę-
pnego dnia zostały zwrócone prawemu
właścicielowi przez specjalnego po-
słańca.

Na rozprawie Ulbrich przyznał się
do zarzucanych mu przestępstw, nie
chciał jednak w żaden sposób wyja-
wić nazwisk swych współników. Wo-
bec oczywistych dowodów winy, oraz
z uwagi na bogatą przeszłość oskarżo-
nego, sąd skazał go za każde przestęp-
stwo po 1 i pół roku więzienia, wymie-
rzając mu łączną karę 3 lat więzienia.
Prócz tego sąd skazał go na zamknię-
cie w zakładzie dla niepoprawnych
przestępców w Koronowie na przeciąg
lat 5, oraz na utratę praw publicznych
i obywatelskich praw honorowych na
lat 10. Sądził sędzia Sekulowicz, oskar-
żał st. przodownik Gawroński. (m)

tek kursu 22 bm. o godz. 21. Wykłady
bezpłatne; mają na celu zapoznać mło-
dzież handlową z dziedziną ogłaszania. —
Wykładać będzie p. Julian Jagielski.

WYSTAWY

— * Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych (pl.
Wolności 18). W Salonie jest jeszcze
w dalszym ciągu wystawa emalii Jadwigi
Rutterówny, porcelany Felicji Ebinowej
i obrazów Wojciecha Podlaszewskiego. O-
bok tego wystawa bieżąca, w której udział
biorą: Augustynowicz, Patycki, Graczyński,
Nehring, Pugetowa i Roguski. — Bi-
let wstępu 1 zł, dla urzędników i młodzie-
ży 50 gr. Salon otwarty od godz. 11—17,
w niedziele i święta od godz. 12—15.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Lista opłat kanałowych jest wyło-
żona do wglądu do 30 bm. w wydziale po-
datkowym. Poznań, ul. Nowa 10. I. p. w
godzinach od 10—13. Normy jednostko-
we ustanowiono w wysokości 0,41 zł od 1
zł miejskiego dodatku od państwowego
podatku od nieruchomości i 0,93 zł od 1 m
długości frontu.

— * Biblioteka T. C. L. im. Kraszew-
skiego (ul. Wrocławska 17) otwarta
codziennie. Stale nowości beletrystyczne,
naukowe, książki szkolne i dla młodzieży.
Miesięcznie 1 zł.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Nowa siedziba. Państwowa Szko-
ła Ogrodnictwa w Poznaniu, mieszcząca
się dotychczas w lokalu przy ul. Śniadek-
skich 54-56, zyska w niedługim już czasie
własny gmach przy zbiegu ul. Dąbrow-
skiego i Botanicznej. O ile nie zajdą nie-
przewidziane przeszkody, przeniesienie
szkoły do nowej, urządzonej nowoczesnie
siedziby nastąpi w grudniu br. Przy spo-
sobności warto przypomnieć, że otoczenie
szkoły pomyślane zostało jako piękny o-
gród ozdobny, który w połączeniu z ogro-
dem botanicznym, co nastąpi w przyszłość,
stanie się jednym z najpiękniejszych za-
kątów Poznania. (sk.)

— * Jeszcze jedna nowa placówka
chrześcijańska. Dziś przed południem,
przy ul. 27 Grudnia 20, dokonano poświę-
cenia nowego magazynu artykułów dam-
skich, którego właścicielem jest znany w
szerokich kołach kupieckich wielkopo-
lskich p. Bolesław Wallheim. Aktu po-
święcenia dokonał ks. radca Putz. Imie-
niem zrzeczonego kupiectwa chrześcijań-
skiego przemówił p. Wł. Reichelt, a imie-
niem młodego kupiectwa p. Kazimierz
Klemke. Nowemu przedsiębiorstwu chře-
ścijańskiemu „Szczęść Boże!” (wel.)

— * Calkowity brak drobnego bilonu?
Donoszą nam z miasta, że gdy ostatnio
zwracano się do Banku Polskiego po dro-
bny bilon, potrzebny do wypłaty tygodni-
ówek urzędnicy odmówili wydania. Od-
nowę tłumaczą urzędnicy calkowitym bra-
kiem drobnego bilonu. (wel.)

— * Nowa klinika w Poznaniu. Dziś o
godz. 12 w gmachu Coll. Marcinkowskiego
przy Górnej Wildzie 89 odbyło się uroczy-
ste poświęcenie nowej kliniki ortopedycz-
nej, pierwszej i jedynej w Polsce. Po-
święcenia dokonał ks. prałat Taczak wobec
władz cywilnych i wojskowych, rektora i
senatu U. P. oraz licznych zebranych go-
ści i przedstawicieli prasy. Na kierowni-
ka zakładu został powołany dotychczasowy
kierownik polikliniki ortopedycznej,

Do 25 bm.

przyjmują listowi i poczta
przedpłatę za „Kurjer Po-
znański” za miesiąc listopad
1935. Celem zapewnienia so-
bie regularnej dostawy, a
zwłaszcza pierwszych nume-
rów w listopadzie prosimy
o odnowienie prenumeraty
przed 25. bm.

Tych abonentów, którzy
zamawiają gazetę wprost w
administracji, prosimy o
przekazanie pieniędzy za li-
stopad na konto w P. K. O.
nr. 200 149 również przed
25. bm.

— * Zaniedbany dom. Jak nam dono-
sza, przy ul. Długiej nr. 6 znajduje się
dom, który przedstawia obraz wielkiego
zaniedbania. Front wygląda możliwie,
ale klatka schodowa pozostawia wiele do
życzenia. Z murów klatki podpadał w
licznych miejscach tynk, schody zaś są
tak zniszczone przez dłuższe używanie ich
że o upadek z nich niestety. Wypadki
tego rodzaju już niejednokrotnie się zda-
rzały. Choć mieszkańcy domu interwe-
nowali parokrotnie w sprawie doprowa-
dzenia klatki schodowej do porządku, to
jednak nie uczyniono tego. Dom wymaga
doprowadzenia do należytego stanu. (sk.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Lekkomysłny woźnica. Liczni
przechodnie zauważyli wczoraj około
godziny 12 na Al. Marcinkowskiego jadącą
ze znaczną szybkością w kierunku poczty
w dół ciężką furmankę. W pewnym mo-
mencie woźnica, chcąc wyminąć inne po-
jazdy, począł wstrzymywać konie. Ponie-
waż jednak konie nie zdołały utrzymać
ciężko załadowanego piaskiem wozu, fur-
manka uderzyła w krawędź kamienną wy-
sokiego stopnia przy wodotrysku naprze-
ciwko poczty, wyrzucając lewego konia
do góry nogami. Szczęśliwym trafem koń
wyszedł z opresji cało. Licznie zebrana
publiczność nie szczędziła karzących słów
woźnicy. (pt.)

KRONIKA POLICYJNA

— * Pod zarzutem postrzelenia. Jak
już wczoraj donosiliśmy, w pobliżu rzeźni
miejskiej jadący na rowerze Stanisław U-
ryzaj z Naramowic postrzelił jednego z
trzech napastujących go osobników Wła-
dysława Michalaka (ul. Wencjańska
11-12). W związku z zajęciem Uryzaja za-
trzymano w areszcie. (kl.)

— * Listowy ofiarą ciennej klatki
schodowej. W nieoświetlonej klatce schod-
dowej przy ul. Gajowej 5 spadł ze schodów
listowy Walenty Kowalski, zatrudniony
w urzędzie pocztowym nr. 5. Z powodu
znacznego obrażeń ciała p. Kowalskiego
odwieźć musiano do domu. (kl.)

— * Ufca. Jako podejrzanego o kra-
dziej drobiu u p. Wiktorji Ankiewicz w
Radziejewie w pow. poznańskim ujęto
Franciszka Owieśnego z Zabikowa, które-
mu odebrano skradziony łup. — Za różne
drobne kradzieże przytrzymał Stanisława
Laurentowskiego (Zamkowa 4a), poszuki-
wanego od dłuższego czasu przez komisa-
rjat IV. — Jako podejrzanego o systema-
tyczne kradzieże owoców u p. Wandy Zi-
elińskiej przy pl. Nowomiejskim 9 ujęto Ja-
na Finca (ul. Bóznicza 9). — Ponadto ujęła
policja Waleriana Kapale, bez stałego
mieszkania, jako poszukiwanego przez
sąd okręgowy. (kl.)

— * Składnica przedmiotów w komisa-
rjacie. W komisariacie I przy ulicy Go-
łębiej przechowuje się walizkę brązową
z imitowanej skóry wielkości 75×40×20
cm. — W komisariacie VII jest gablotka
oszkłona białą malowaną wielkości 100×
60 cm. Właściciele przedmiotów dotych-
czas nie ustalono. (kl.)

— * Porozumiewanie się z więźniami.
Ostatnio zdarzyły się częste wypadki po-

docent dr. Franciszek Raszeja, który w
obszernym i zajmującym przemówieniu
skreślił historię ortopedji polskiej, a zwa-
szcza pierwszej katedry ortopedycznej w
Polsce przy U. P., i dzieje polikliniki oraz
jej przeorganizowanie na klinikę. (pt.)

— * Nowe boisko sportowe. Na terenie
lotniska w Ławicy buduje się obecnie bo-
isko sportowe dla użytku oficerów i szere-
gowych 3 pułku lotniczego. Poza godzi-
nami służbowymi nasi podniebni rycerze
będą mogli na boisku uprawiać wszelkie-
go rodzaju sporty. (wel.)

W TROSCE O WYGLĄD POZNAŃSKA

— * Jeszcze w sprawie ul. Nad Wierzb-
bakiem. W związku z naszą wiadomo-
ścią o ulicy Nad Wierzbakiem, otrzymu-
jemy cały szereg listów z podziękowaniem
za zainteresowanie się okropnym stanem tej
ulicy. Informatorzy nasi donoszą dodat-
kowo, że ulica Nad Wierzbakiem, podczas
ulewnych deszczów, przypomina wezbrane
potoki górskie. Doniedawna przecho-
dnie w czasie ulewy zdejmowali obuwie i
broczyli „na bosaka” po przez macosze-
mu traktowaną ulicę. Źródło tych potok-
ów tkwi w złej regulacji wód, ściekają-
cych do Bogdanki. Byłoby w tem pół
biedy, gdyby nie smutne następstwa tych
wylewów dla mieszkańców ubogich bara-
ków przy Drodze Urbanowskiej, przezwa-
nych przez mieszkańców Solacza drugim
„wesolem miasteczkiem”. Woda bowiem
przedziera się przez cementową podłogę
ubożuchnych mieszkań i zatapia izby. —
Pewna uboga kobieta przy uprzątnięciu za-
lanego mieszkanka nabawiła się poważnej
choroby do tego stopnia, że gdyby nie po-
moc „Caritasu — Panów” na Solaczu, nie-
szczęśliwa dawnoby zesłała z tego świata.

— * Hałaśliwe sygnały. Nieraz już
pras polska zabierała głos w sprawie ha-
łasu ulicznego, lecz jak dotąd, nie dało
pożądanego skutku. Hałas ten, nietylko
nie zmniejszył się, ale raczej zwiększył.
Wywołują go m. in. samochody, których
sygnały są nieraz bardzo przeraźliwe. A
przecież możnaby z łatwością zmienić te
sygnały na mniej hałaśliwe, mniej draż-
niące. Trzeba tylko trochę dobrej woli i
łitości nad mieszkańcami miast, mających
chyba prawo do spokoju. (sk.)

Ujęcie sprawców rozboju w klatce schodowej

W ARESZCIE OSADZONO NAPAŃNIKÓW NA P. STOSCHKA

Jak już w swoim czasie donosili-
śmy, w dniu 21 września br. dwóch
nieznanych osobników napadło na
właściciela składu przy ul. Br. Pierac-
kiego, kupca Jana Stoschka. Wieczo-
rem o godz. 20, gdy p. Stoschek wracał
do swego mieszkania przy ul. Towarow-
wej 21, wybiegło z klatki schodowej
dwóch nieznanych osobników i usiło-
wało mu wyrwać teczkę z ręki. Roz-
bójnicy powalili p. Stoschka na podłogę,
a zbiegli jedynie na krzyk i woła-
nie o pomoc towarzyszącej mu żony.
Rozbójnicy uciekli prawdopodobnie na
pobliski cmentarz. Tej samej nocy po-
licja zarządziła pościg i walną obławę
na ul. Towarowej i przyległych tere-
nach. W czasie obławy ujęto na gorą-
cym uczynku rozbojca szyby w skła-
dzie tytoniowym p. Świetlika przy
Składowej 5/7 19-letniego Franciszka

Jankowiaka z Poznania (ul. Polna 9).
Podczas konfrontacji p. Stoschek
rozpoznał Jankowiaka jako jednego z
napastników, którzy usiłowali mu wy-
rwać teczkę w klatce schodowej. Po u-
pływie kilku tygodni ustalono, że
drugim sprawcą napadu był 27-letni
Stanisław Dąbrowski, z zawodu robot-
nik, zam. przy ul. Polnej 30.

Jankowiak i Dąbrowski dokonali
napadu w dwa tygodnie po zwolnieniu
ich z więzienia sądowego przy ul.
Młyńskiej, gdzie odsiadywali karę za
kradzież. Po wypuszczeniu na wolność
plondrowali oni po mieście, poszuki-
jąc sposobności do zdobycia większej
gotówki Dąbrowski ponadto był już
dwukrotnie karany za rozbój i napad.

Obaj sprawcy rozboju znajdują się
teraz w więzieniu i oczekują rozprawy
sądowej. (kl.)

rozumiewania się z aresztantami więzienia karno-sądowego przy ul. Młyńskiej. Podczas takiego komunikowania się kilku osobników w wyglądających z okna więzienia, strażnik więzienny zwrócił porozumiewającym się na zakaz dawania sygnałów z ulicy. Spotkały go za to pogroźki i obelgi. Straż więzienna zawiadomiła komisarjat IV, skąd przybył patrol policyjny i przytrzymał: Teodora Mańczaka z Żegrza (ul. Warowna 2), Franciszka Małuskiego (Rybaki 8) i Tadeusza Nowaka (ul. Marsz. Focha 80). (kl.)

— **Dwa rowery w komisariacie.** Podczas zarządzonej obławy na pojazdy mechaniczne i rowery w komisariacie V i posterunku na Głównej ukarano mandatami doraźnymi 12 osób za przekroczenie przepisów o ruchu kołowym. Zatrzymano dwa kolowce, gdyż właściciele ich nie mieli kart rowerowych. (kl.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Kafa za oszczerstwo.** Sąd grodzki w Poznaniu skazał Ignacego Szkuclarkę (ul. Słowackiego 37) na cztery miesiące aresztu z zawieszeniem na 3 lata i grzywnę w kwocie 50 zł za zniesławienie i denuncjacje p. Z. T. z Poznania.

— **Nieudany szantaż.** Przed sądem grodzkim w Poznaniu stanął mieszkaniec Poznania Witold Nowacki, oskarżony o szantaż, którego dopuścił się w stosunku do pewnego właściciela piekarni. Nowacki zgłosił się pewnego dnia do piekarza i oznajmił mu, że w chlebie, pochodzącym z jego piekarni, znalazł szmaty. Jak twierdził, po spożyciu tego chleba zachorowała cała jego rodzina. Zażądał więc kwoty 700 złotych rzekomo na koszt leczenia. Na rozprawie oskarżony tłumaczył się, że do przybył do piekarza kompletnie pijany i nie może sobie przypomnieć, czy kwoty 700 złotych rzeczywiście domagał się. Sąd skazał oskarżonego na 4 mies. aresztu z zawieszeniem na 3 lata. (m.)

— **Odpłaciła się niewdzięcznością.** Przed sądem grodzkim odpowiadała Władysława Kaczmarkówna, zam. w Poznaniu przy ul. Półwiejskiej 38 a, oskarżona o kradzież. Kaczmarkówna była od dłuższego czasu bez pracy. Została ona przyjęta przez swoją koleżankę Teresę Wołoszk, służącą u pp. Rachowskich, jako sublokatorka. W zamian za pomoc w pracy, Kaczmarkówna otrzymywała całonocne utrzymanie. Jednego dnia, korzystając z nieobecności domowników, wyniosła z mieszkania Rakowskich pierzyne, garderobę oraz bieliznę, wartości około 100 złotych. Sąd skazał ją na 7 mies. więzienia. (m.)

— **"Ziemianin", który skradł skóry.** Przed sądem grodzkim w Poznaniu stanął Franciszek Owczarzak, zam. w Czeku, pow. średzki, oraz mieszkaniec Poznania, Ludomir Bocianowski, pierwszy oskarżony o oszustwo i kradzież a drugi o paserstwo. Owczarzak w dniu 4 ub. mies. przybył do firmy kuśnierskiej Zygmunta Królikiewicza (ul. Podgórna 10) i przedstawił się jako bogaty właściciel ziemski, który niedawno dostał wielki spadek po swoich krewnych z Ameryki. Zażądał, aby mu przekazano różne skóry, które miał za miar kupić. Po dłuższym wyborze, zdecydował się na kupno skór pizmowca na sumę 350 zł, oraz kołnierza z wydry na sumę 350 złotych. Gdy przyszło do płacenia, Owczarzak skonałował, że pieniądze zostawił w domu. Właściciel sklepu, mając przed sobą, według opowiadań oskarżonego, bogatego i solidnego ziemianina, który w dodatku jeszcze zaprosił go do siebie na polowanie, uprzejmie zgodził się na uiszczenie należności w późniejszym czasie. Spotkał goj jednak srogi zawód. Owczarzak okazał się oszustem. Zawiadomiona o tem policja stwierdziła, że Owczarzak pizmowce odesłał swej siostrze do Śmigła, kołnierza z wydry zostawił w domu komisowemu Bocianowskiemu za 80 złotych.

W wyniku rozprawy sądowej Owczarzak został skazany na 8 mies. więzienia, Bocianowski zaś został uniewinniony, gdyż jak przewód sądowy wykazał, nie wiedział, że skóry nie są własnością oskarżonego. (m.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi:

Dnia 18. bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkała w Poznaniu):

Dyr. dóbr Ludw. Jazłowski w Nieczajnie pow. obornicki i Magdał. Adamczewska; rol. Stan. Nowak w Batorowie, pow. poznański i gospodni Zofia Lis; rzeźn. Zgmunt Nowak eksped. Maria Zdonówna; rob. Leon Sobkiewicz i prac. Marianna Kwiatkowska; por. obserw. Stan. Martyni i Czesława Jaroszevska; kowal Jan Pratkowski i Petronela Woźniakówna; mal. art. Zdzisław Prusiewicz i Zofia Jankowiakówna; elektromont. Edmund Pracel i biur. Kazim. Pedowska; piekarsz Franc. Komos i eksp. Jadwiga Kendzińska; rzeź. Edward Aleksy i Franc. Stachowiakówna; urzęd. banku Henryk Żurkiewicz i rozw. eksp. Marianna Jankowiakowa z d. Kordylewska; rob. Stan. Kolodziej w Dopiewie pow. poznański i rob. Aniela Kaźmierczakówna w Debienuk. pow. poznański; mal. Marjan Gutuszek i Czesława Kaczyńska w Krotoszynie; rob. Stan. Dobieżyński w Goździnie, pow. wolsztyński i Antonina Szóstąg w Grodzisku; urzęd. Ubezpiecz. Kraj. Marjan Szymanowski i Marianna Wierzykówna w Grabkowie, pow. rawicki.

Zgony.

Dnia 18 października 1935 r. zapisano następujące zgony: Teofila Siakowska z domu Ostrowska, wdowa 73 lat; Walerja Gruchotowa z domu Figlerowiczówna 27 lat; Anna Beychlerowa z domu Kliczevska wdowa 85 lat; Elżbieta Kabisz z domu A. Iolf, wdowa 60 lat; Romana Kowalkówna 10 dni; Władysława Rzepka 3 miesiące; 22 dni: Jan Kozłowski 30 minut; Jerzy Szymański 15 minut; Antonina Szałowiak z domu Nowak wdowa 84 lat; Anna Kulcenta z domu Nawrocka 66 lat.

Z WIELKOPOLSKI

— **Bydgoszcz.** Miasto w miesiącach zimowych prowadzić będzie w szkołach powszechnych dożywianie biednej dziatwy. Wydz. szkolny przy magistracie rozpisal przetarg na dostawę w okresie od 4 listopada do 31 marca po 400 litrów mleka i po 4 000 bulek.

— W sobotę w kościele farnym ks. kan. Schulz pobłogosławił zwiasek małżeński, zawarty między p. Janiną Ziolkowską i p. Franciszkiem Wenglarzem, znanym architektem.

— W dniu dzisiejszym nastąpi zamknięcie wystawy sprzętu obrony przeciwgazowej, która zorganizowała L. O. P. P.

— Miejski wydz. zdrowia zwraca uwagę właścicieli domów na obowiązek należytego oczyszczenia w przeciągu dnia 14 t. zw. świetlic piwnicznych pod oknami do suterenu. Niespełnienie tego obowiązku może wywołać kary administracyjne.

— Policja ujęła Frydę Menz i Franciszka Tyrakowskiego, którzy przed tygodniem dokonali kradzieży 1 800 zł i 50 dolarów w mieszkaniu chlebobdawcy Menzówny, p. Wolskiego. Menzówna ujęta w Inowrocławiu, a Tyrakowskiego w Poznaniu.

— W domu przy ul. Bielickiej 42 80-letni starzec Marcin Koziański, schodząc ze schodów, potknął się i upadł tak nieszczęśliwie, że doznał złamania podstawy czaszki. W pół godziny po wypadku Koziański zmarł.

— Na ulicy M. Focha nastąpiło zderzenie rowerzysty Edmunda Kleina (Wileńska 9) z motocyklistą. Klein wywrócił się i odniósł poważne obrażenia ogólne oraz głęboką ranę na głowie.

— **Gębice.** Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się na szosie pod Gębicami w dniu 16 bm. 7-letnia córeczka p. Kowalskiego z Gębic, pędząc szosą gromadę gęsi, została najechana przez wóz mleczarski, powożony przez W. Epłera z Dzierżanin. Na szczęście dziewczynka wyszła z wypadku z lekkimi tylko kontuzjami i z okaleczoną nogą.

— Napadu dokonano w tych dniach w Łąkiem. Na powracającego do domu robotnika Liskieja napadli ojciec i syn Matusewicz, którzy tępem narzędziem zadali mu dwie rany w głowę. Poranionego opatrzył lekarz. Napad miał podłoże zemsty. (lg.)

— **Gniezno.** Anna i Cecylja Zborowskie z Gniezna złożyły swego czasu w urzędzie pocztowym na książkę oszczędności p. K. O. 100 zł. Urzędnik Preiss, przyjmujący wkład, przez pomyłkę zamiast 100 zł, wpisał sumę 800 zł. Zborowskie, wykorzystując tę okoliczność, podjęli razem 410 zł. Za ten czyn sąd zasądził im po 8 mies. więzienia, zawiązując wykonanie kary na 5 lat. — Za przywłaszczenie sobie 4 worków znalezionej żyta Józef Nowak z Bojanic otrzymał 6 miesięcy aresztu. — Recydywista Teodor Nawrocki, ul. Warszawska, za kradzież narzędzi kowalskich zasądzony został na 18 miesięcy więzienia. — Niej. Oskar Reinke z Klecka napadł na Muchówne, począł jej głowę tłuc o mur, chwycił rower i rzucił na nią, za to wszystko otrzymał miesiąc aresztu. — Za odgrażanie się popełnieniem zbrodni na osobie Wejchmanna z Arkuszeva zasądzono Stanisława Bernaciaka i Gerharda Frankowskiego każdego na 2 miesiące aresztu. — W areszcie osadzono Marię Szablównę z ul. Witkowskiej 85 za awanturę i opór władzy. — W imieniu skradziono z pola Józefa Grzybowskiego większą ilość główek kapusty. (br.)

— W kościele św. Trójcy odbył się ślub pomiędzy p. Marią Konieczną a p. Janem Borownikiem, por. 34 p. p.

— W związku z wyborami do rady miejskiej zawiązał się komitet wyborczy Obozu Narodowego i sekretarjat znajduje się przy ulicy Warszawskiej 38, II. p., dokąd we wszystkich sprawach należy się zwracać.

— W śróde odprowadzono na wieczny odpoczynek śp. Antoniego Sławińskiego, który od roku 1894 do ostatniego czasu przez cztery generacje był pracownikiem firmy I. B. Lange, księgarnia w Gnieźnie.

— W śróde wieczorem na ul. Warszawskiej odbyły się ćwiczenia z dziedziny obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, które zwłaszcza wśród młodzieży wzbudziły wiele emocji. (br)

— **Jarocin.** 20. bm. o godz. 12-tej wyruszy pochód dzieci z balonikami na boisko sportowe 68 p. p., gdzie nastąpi start baloników.

— „Teatr ziemi poznańskiej” odegrał w śróde komedję „Kobieta i pajac” z udziałem p. Haliny Cieszkowskiej z Poznania. (jp)

— **Koronowo.** Na polu właściciela ziemskiego Łuczowskiego w Lucimiu, pow. bydgoski, znaleziono w tych dniach w stogu słomy ukryte dwa worki, zawierające materiały konfekcyjne. Krótko przedtem napotkał patrolujący w Hamrach, na pograniczu pow. tucholskiego, policjant dwóch rowerzystów, wiozących bagaż. Na widok policjanta obaj osobnicy porzucili rowery i zbiegli do lasu. W bagażu znaleziono gotowe ubrania itp. Dochodzenia ustaliły, że materiały, jak i te, które znaleziono w Lucimiu, pochodzą z wielkiej kradzieży, dokonanej przed kilku tygodniami u kupca Maksa Lipschütza w Bukówcu, pow. świebiewski. Dalsze śledztwo ujawniło, że właścicielami rowerów byli Stan. Gembovski i Wł. Krawczyk z Makowskiej pod Koronowem. Podczas rewizji domowej u K. i G. znaleziono jeszcze sporo towaru, skradzionego Lipschützowi. Właściciele mieszkań, t. j. Krawczyk, jego żona Genowefa, Gembovski, syn jego Feliks i niejaki Wójcik byli tego dnia w Brusach, gdzie wystawili resztkę skradzionego towaru na sprzedaż. Powiadomiona telefonicznie policja ujęła wszystkich i osadziła w areszcie. (gn)

— **Kościan.** Zebranie wszystkich absolwentów szkół rolniczych w dniu 20 bm. o godz. 14.30 w sali p. Lurca.

— Mecz o mistrzostwo kl. A. rozegrany zostanie w niedzielę pomiędzy miejscową Unją, a K. P. W. Poznań.

— Walne zebranie Stow. Plantatorów Buraków cukrowych przy Cukrowni, odbędzie się 21 bm. o godz. 10.30 w sali kinoteatru p. Tadeuszaka.

— Wieczornicę misyjną urządza w dniu 20 bm. o godz. 19.30 w sali Hotelu Warszawskiego Koło misyjne przy Kat. Stow. Mł. Żeńsk. W programie przewidziano zagajenie, deklamacje, referat, oraz sztukę misyjną w 4 aktach pt. „Złota misjonarka”.

— Zebranie wierzycieli prywatnych zwołane przez osoby zainteresowane odbyło się przy udziale 100 osób. Przewodniczył p. Adam Frackowiak. Dłuższy referat o bolączkach ustawodawstwa odłużeniowego w rolnictwie wygłosił p. J. Siejek. Wybrano komitet, w którego skład weszli pp. Mieczysław Fischbach, Adam Frackowiak, Ignacy Jankowski, Jan Konik, Stanisław Ciesielski i Jan Siejek.

Nadzwyczajne walne zebranie Rady Okr. Kat. Stow. Mł. Męsk. odbędzie się 20 bm. o godz. 13 w sali p. Lurca w Kościanie. W programie przewidziano wybór nowego zarządu okręgowego.

— Otwarcie Uniwersytetu powszechnego nastąpi około 1 listopada br. Okres nauki trwać będzie 2 lata i został podzielony na 4 semestry. Zajęcia odbywać się będą w godzinach wieczornych na 3 wydziałach: humanistycznym, ekonomiczno-gospodarczym i przyrodniczo-technicznym. Wykładowcami będą nauczyciele szkół średnich i powszechnych, oraz przedstawiciele wolnych zawodów. Po ukończeniu 2-letniego okresu czynnej pracy w samokształceniu się, uczestnicy otrzymają odpowiednie zaświadczenia.

— Zebranie centr. komitetu powstańców z b. straży ludowych i organizacji z powstania wielkopolskiego odbyło się w Kościanie, przy dość licznych udziałach, przewodniczył p. Feliks Makowski. Ogólny referat o bolączkach powstańców wielkopolskich wygłosił wiceprezes głównego komitetu w Poznaniu ks. Pyszkowski. Po uchwaleniu odpowiedniej rezolucji, do komitetu miejscowego wybrano pp. Makowskiego Feliksa prezesem, Ignacego Richtera — wiceprezesem, Jana Jendraszyka — sekretarzem, Stanisława Marka — skarbnikiem, M. Tomaszewskiego, M. Wyrzykowskiego, Krama, Wytyka, dr. Dirbacha, Zielonkę, Hejnowicza, Prozorowskiego i Józefowskiego. — jako lawników. Do zarządu powiatowego delegowano pp.: Wyrzykowskiego, dr. Dirbacha i Józefowskiego.

— **Leszno.** Ks. biskup Dymek przybywa do Leszna we wtorek, 22. bm. z Poznania. celem poświęcenia nowego dzwonu. Przy tej sposobności J. E. ks. biskup Dymek udzieli sakramentu Bierzgowania.

— Tow. właścicieli domów i nieruchomości obchodzi w niedzielę, 20. bm. 15-lecie swego istnienia, połączone z poświęceniem sztandaru. W programie zbiórka o 9.50 w Hotelu Polskim, poczem uroczysta msza św. i poświęcenie. o 12.15 uroczysty obchód w sali Hotelu Polskiego.

— Kurs dekoracji okien, wystaw i reklamy, dostępny tylko dla zrzeszonych pracowników, organizuje Zw. Prac. Kupieckich w Lesznie. Kurs rozpoczyna się 21. bm. o godz. 20 w P. Szk. Przem.-Handlowej.

— Wieczornicę misyjną z bardzo ciekawym programem urządza w niedzielę, 20. bm. o godz. 8 wiecz. w Domu Katol. Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary z współudziałem Sod. Marjańskiej Panien.

— Zebranie plenarne „Sokolic” odbyło się w ub. piątek w sali „Sokola” przy licznych udziałach druchów. Ciekawy referat wygłosił dh. Handke na temat aktualny „Kobieta dawniej a dziś”. (lh)

— **Mosina.** Nieszczęśliwy wypadek zdarzył się 17. bm. o godz. 11-tej przy rozbiernaniu rusztowania w nieruchomości p. Michałowiczowej, ul. św. Jana mianowicie spadł niespodziewanie okraglak na przechodzącą w tym czasie córkę architekta Trennera kalecząc ją w pierśi tak, że upadła na bruk bezprzytomna. Świadek powyższego p. Fr. Libera udzielił jej pierwszej pomocy, dalszej pomocy i opatrunku udzielił przywołany lekarz dr. Jurdyński.

— W konkursowym strzelaniu, urządzone przez Tow. Powstańców i Wojaków, do którego stanęło kilka towarzystw, po rozpatrzeniu wyników przez sąd towarzyski, ostatecznie przyznano puhar wędrowny Ochotniczej Straży Pożarnej w Mosinie. (ms)

— **Mogilno.** Zuchwałej kradzieży roweru dokonał nieznanymi osobnik, który w biały dzień na szosie zatrzymał jadącą rowerem Franciszkę Kluskównę z Cienciska, zabierając jej gwałtem rower wartości 60 zł.

— We wsi Markowice przejeżdżający autobus wpadł na stado krów, łamiąc jednej krowie tylną nogę. Wypadek dzięki przytomności szofera nie pociągnął za sobą poważniejszych skutków dla pasażerów autobusu.

— Na ost. urocz. zebraniu cechu kowalskiego wreczono przy licznych udziałach członków dyplomy mistrz. 13 mistrzom kowalskim. Na zebraniu byli obecni m. in. radca izby rzemieślniczej Lewandowski z Inowrocławia i przewodn. komisji egz. Tarski z Inowrocławia oraz burm. Tyczewski.

— Mogileński chór kościelny odniósł wielki sukces na zjeździe okr. chórów kościelnych w Gnieźnie, zdobywając w chórze męskim I miejsce, a w chórze mieszanym II miejsce. Chór występował w pierwszej kategorii pod batutą p. Zurawskiego.

— Na słubnym kobiercu staneli p. Anna Gółówna i p. Adam Wonierowicz, zegarmistrz w Mogilnie.

— Miejscowy komitet 12 Tygodnia L. O. P. P. pragnąc umożliwić wszystkim jazdę samolotem, sprwadza w dniu 20. bm. samolot typu R. W. D. 8 z Bydgoszczy. Na miejsce lądowania wyznaczono teren przy ul. Padnievskiej, tuż przy moście kolejowym, gdzie o godz. 10-tej rozpoczyna się loty pasażerskie. Równocześnie odbywać się będą wloty baloników propagandowych. Na lotnisku odbędzie się koncert oraz znajdować się tam będzie obfity bufet.

— W pobliskiej miejscowości, Szczepanowie, w czasie zabawy tanecznej, z powodu nadmiernej użycia alkoholu, pobito niej. Florjana Jabłońskiego, który po dwóch dniach zmarł. W toku przeprowadzonego śledztwa aresztowano obecnie pod zarzutem sprawców zabójstwa Tomasza Kozłowskiego, Tomasza Kosickiego, Frankowskiego i Wielewskiego ze Szczepanowa, których osadzono w więzieniu w Mogilnie. (mm)

— **Opalenica.** Rada miejska wybrała na wtorkowym posiedzeniu w wyborach uzupełniających na lawnika do zarządu miejskiego inż. Henryka Rettingera w miejsce zmarłego dyr. cukrowni śp. dr. Sicińskiego. Po przerwie odbyło się drugie posiedzenie, na którym przewodniczący przedstawił uchwały komisji kształcenia Antoniego Kozaka, syna pierwszego poległego powstańca w walkach pod Zbąszyniem, które rada miejska przyjęła do

Praktyczna poradzka

Odrabina Vinu na wilgotnej szmatce / tylko aluminium czysci się na suchu / wystarczy aby wszystko w kuchni lśniło czystością.

UNIERSALNY SRODEK DO SZOROWANIA I CZYSZCZENIA

Pg 5866-02,359

Skazanie nieuczciwego kolportera

Gdy na 19. 10 Przed tutejszym sądem grodzkim stanął Edmund Stelmarczyk, kolporter i roznosiciel gazet, zajęty w agurterze gdyńskiej „Ogdownika” „Kurjera Poznańskiego” i „Ilustracji Polskiej”.

Stelmarczyk oskarżony był o to, że sprzeniewierzył na szkodę agenty kwotę 31 zł uzyskaną ze sprzedaży wzgl. abonamentu gazet. Sąd skazał oskarżonego na 3 miesiące aresztu z zawieszeniem z tem, że Stelmarczyk musi w ciągu 3 miesięcy sprzeniewierzone pieniądze zwrócić, w przeciwnym razie musiałby odbyć karę 3 miesięcznego aresztu.

Krwawa sprzeczka na tle mieszkaniowem

Mogilno (mm). W pobliskim Kolodziejewie w dniu 18 bm. o godzinie 7.30 rano pomiędzy Mrozem Eugenjuszem a Buzalą Józefem doszło na tle mieszkaniowem do ostrej sprzeczki, która zamieniła się w krwawą strzelaninę. W trakcie ostrej wymiany zdań, Mróz popadł w zdenerwowanie i oddał do Buzali dwa strzały z rewolweru, raniąc go w pachwinie i lewą łopatkę. Ciężko rannego Buzalę odstawiono natychmiast do szpitala w Strzelnie, zaś Mroza policja aresztowała i osadziła w areszcie śledczym w Mogilnie.

Goście szwedzcy w Toruniu

Toruń, 19. 10. W ub. śróde przybył do Torunia baron Armzelt wraz z żoną. Bar. Armzelt jest szambelanem papieskim i komandorem orderu św. Grzegorza i pochodzi ze sfer katolickiej szlachty szwedzkiej.

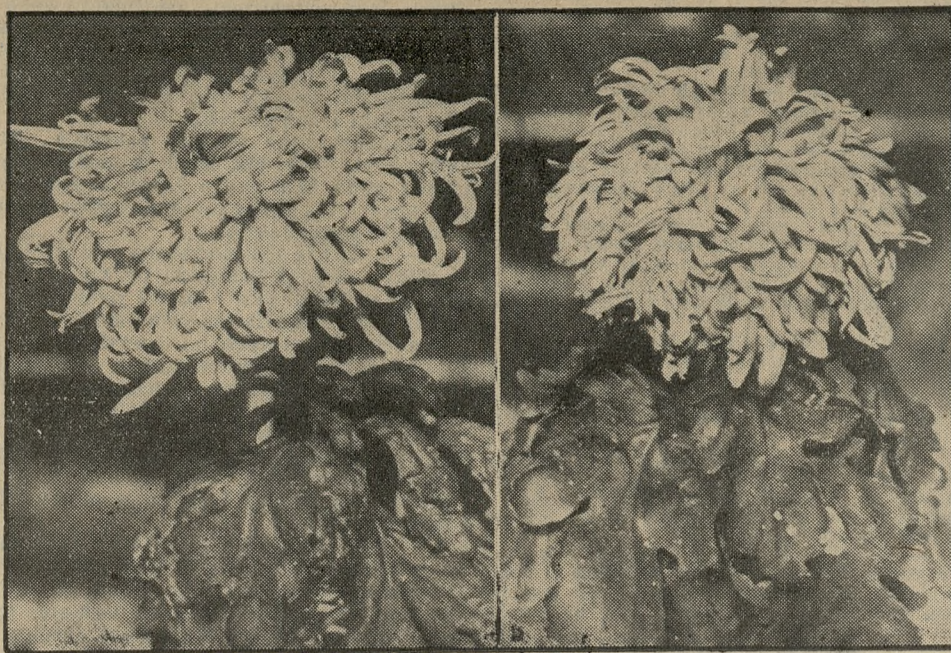
W drodze powrotnej z podróży po Polsce zatrzymali się bar. Armzeltowie w Toruniu, by zapoznać się z jego zabawkami. W ub. czwartek zwiedzili Instytut Bałtycki, muzeum i archiwum miejskie.

Bar. Armzelt jest gorącym zwolennikiem Polski i propaguje kulturę Polską na tamtejszym terenie. Goście szwedzcy dziś wyjechali do Gdyni skąd statkiem udadzą się do Szwecji. (ż)

zawierających wiadomości, mianowicie wysłał się chłopca do egzaminu, poczem wyśle się dalsze uchwały. W odpowiedziach na interpelacje z poprzedniego posiedzenia rady m. kwestjonowano wyplacenie przez burmistrza zapomóg doraźnych bez uchwały zarządu, a nawet komisji opieki społecznej. Celem wyjaśnienia, zabrał głos radny p. Adamczewski z Kl. Narod. i odczytał zeznanie w miejsce przysięgi jednego z bezrobotnych, który otrzymał taką zapomogę za złożenie niezgodnego z prawdą zeznania. W toku odczytywania zeznania zainteresowani radni „sanacyjni” demonstracyjnie opuścili zebranie i pociągali za sobą dwóch „dzikich”, odszczepieńców Kl. Nar. Na posiedzeniu pozostali, poza trzema członkami Kl. Nar., radni pp. Śledzikowski, Skaltecki i Wojda, którym dobro miasta i rzetelna gospodarka miejska leży na sercu. Wobec braku wymaganej większości, przewodniczący po odczytaniu zeznania posiedzenie zamknął. (op.)

— **Ostrów.** Za puszczanie w obieg fałszywych pieniędzy skazał sąd okr. Franciszka Wypycha na rok więzienia, a jego brata Stefana na 8 miesięcy więzienia. — Szczepan Gabriel-

W PALMIARNI KWITNĄ ŁANY CHRYSZANTEMÓW

W palmiarni poznańskiej pełno teraz kwitnących chryzantem. Powyżej przedstawiamy dwa portrety fotograficzne najpiękniejszych okazów. Z lewej lilowo-różowy Tomasz Cachet, a z prawej złocista Edyta Cavell.

czek skazany został na 6 miesięcy więzienia za to, że przechodząc ulicą pani wyrwał z ręki torebkę z zawartością.

— „Hasło”, ostrowski chór kolejowy, zajął na konkursie chórów K. P. W. w Poznaniu drugie miejsce.

— Złoty jubileusz małżeński obchodzą 20. bm. pp. Bartłomiej i Wiktoria z Walczaków Rostalscy z Trkusowa, pow. ostrowski.

— Rejestracje poborowych rocznika 1915 zarządził burmistrz ostrowski. Zgłoszenia należy skutecznie w ciągu października i listopada br. w ratuszu, pokój nr. 9.

— Z okazji „Dnia misyjnego” odbędzie się w niedzielę, 20. bm. o godz. 17 w Domu Katol. Akademia z referatem ks. kanonika Jarosza.

— Sekcja Młodych Katolickiego Koła Pań zainicjowała wieczory dyskusyjne na temat „Czy znajdujemy większe zadowolenie w lekturze autorów dawnych, czy współczesnych?” Dyskusja niezwykle interesująca kierował ks. asyst. Andrzejewski. Temat następnego wieczoru dyskusyjnego to pytanie: „Czy w tańcach nowoczesnych widzę piękno?” (os)

— **Oborniki.** Jak już donosiliśmy, w niedzielę odbędzie się w Kiszewie konsekracja nowego kościoła z udziałem J. E. ks. kardynała Hlonda. W przejeździe przez Oborniki przyjmować będą J. Em. ks. Prymasa miejscowy burmistrz Adam Kuehn oraz bractwa kościelne i stowarzyszenia.

— **Pakość.** Powracający do domu samochód osobowy p. St. Idczaka wjechał wskutek defektu kierownicy prawym bokiem na latarnię przy ul. Szerokiej. Kierowca wyszedł z wypadku cało, samochód zaś jest dość poważnie uszkodzony. (wp.)

— **Pniewy.** Poważniejszy wypadek mógł być wydarzyć się zbożowcowi Bisantowski, który, jadąc w nocy wozem, nalożonym 40 ctr. zboża, usnął i wjechał do przydrożnego rowu o głębokości 2 metrów. Poza uszkodzeniem wozu, woźnica i konie wyszli z wypadku cało.

— Za zniesławienie ppor. rezerwy L. Bogajewicza z Pniew sąd grodzki skazał Edwarda Szubczyńskiego na miesiąc aresztu z zawieszeniem. (wp.)

— **Rawicz.** Papieskie Dzieło św. Dzieciectwa Pana Jezusa w Rawiczu urządza w niedzielę misyjną, dnia 20. bm. w sali Strzelnicy „Wieczór misyjny”. (rg)

— **Rogoźno.** W ostatnich dniach rozwiązała się tu placówka „sanacyjnego” stow. weteranów b. armji polskiej we Francji i na tem samym zebraniu b. członkowie zlikwidowanego stow. jednogłośnie postanowili utworzyć placówkę Związku Hallerczyków. Do zarządu związku wybrano pp.: jako prezesa Wacława Szatkowskiego, na sekretarza Antoniego Nowaka, na skarbnika Stanisława Kosmowskiego, oraz na lawników Stefana Adamskiego i Wojciecha Czubarta.

— **Rogoźno.** Srebrne gody małżeńskie obchodzili w dniu 9 b. m. pp. Piotrostwo Kolodziejscy z Rogoźna.

— W urzędzie stanu cywilnego zanotowano w III. kwart 67 urodzin i 26 zgonów, ślubów zawarto 22.

— Sąd grodzki zasądził Ludwika Jarzyne, syna rolnika z Owczychgłów, za kradzież kajak na 6 mies. więzienia, Leona Kurka za jazdę koleją bez biletu na tydzień aresztu z zawieszeniem na 2 lata. (rm)

— Ślub został zawarty pomiędzy p. Kazimierzem Haupe, prezesem K. S. M. i członkiem zarządu „Sokola”, a p. Gertrudą Dziembowską, naczelniczką okr. „Sokola”.

— Zebranie b. członków rad ludowych oraz spokrewnionych tow. odbyło się w ub. sobotę. Referat wygłosił ks. prob. Pyzskowski z Dąbrowki Kościelnej. Poruszono na zebraniu wiele aktualnych spraw, m. in. ostatnie wielkie manifestacyjne zjazdy Niemców w polskich miastach.

— Pożar wybuchł w zagrodzie rolnika Arnolda Kruegera w Miedzylesiu, gdzie spaliła się stodoła z żniwem i maszynami rolniczymi.

— W mieście i okolicy grasuje dwóch osobników, sprzedających rozmaite piśmiśła, wyszydające religię katolicką. — Osobników tych należałoby oddać w ręce policji.

— Cyganie koczowali przez parę dni w naszym mieście i wieczorem urządzali melodyjne koncerty.

— Dyfterja i szkarlatyna grasuje ostatnio wśród dzieci i dorosłych. (rm.)

Pomysłowa reklama

Na Kaponierze właściciel pewnego zakładu fryzjerskiego, położonego za narożnikiem, ustawił powyższą reklamę, wykonaną z dykty i barwnie pomalowaną.

— **Strzelno.** Na ul. Klasztornej wydarzył się straszny wypadek, którego ofiarą padł 5-letni Kazimierz Brodowczyński. Chłopiec zabawił się z gromadą rówieśników otwieraniem i zamykaniem ciężkiej bramy przy dziedzińcu kościelnym. W pewnym momencie jednak malec został przez inne dzieci przyparty do muru ciężkimi wieżkami. Skutki tego okazały się fatalne, bowiem mały Kazio doznał zderzenia skóry z głową od ucha do ucha. Malcowi udzielił pomocy dr. Ficbig. (fg)

— **Świecie n. W.** Złote gody obchodzili małżonkowie Janostwo Nowiccy z Szewienka.

— Srebrne gody obchodził 16 bm. w Świeciu p. Feliks Kurzyński, pielęgniarz przy Kraj. Zakł. Psychj.

— Nowy krzyż, wykuty z kamienia wystawił na swej ziemi, na skrzyżowaniu dróg w Wątrobowie, rolnik Kałny. Poświęcenia krzyża dokonał ks. Knitter z Serocka.

— Kat. Stow. Mężów odbyło swe plenarne zebranie w salce Domu św. Jana, gdzie przy licznych udziałach członków burmistrz Kostka wygłosił piękny referat o Opatrzności Bożej.

— Nową wieś osadniczą buduje się tego roku na polach maj. Gawroniec, pow. świeckiego. Powstaje tutaj około 40 zabudowań, przyczem prace budowlane trwają w całej pełni.

— **Szamotuły.** W dniu święta jesiennego P. W. i W. F. odbyły się na tuł. stadionie zawody lekkoatletyczne, w których zwycięzcy zajęli drużyny gimnazjalne oraz sokole z Wronki i Szamotuł.

— Sąd grodzki skazał Józefa Marcinkowskiego z Poznania i Mieczysława Mieloszyńskiego ze Sremu, każdego na 4 miesiące aresztu za oszustwo.

— Do awantury doszło ostatnio w tuł. barakach, zamieszkałych przez bezrobotnych. — Gospod. Lechowi z Brodziszewa skradziono większą ilość kartofli, które rozpoznał u mieszkańców baraków, Kudłaszyka i Bocheńskiego. Kiedy przybył w asyście dwóch posterunkowych po swoje kartofle, powstało wielkie zbiegowisko i awantura, przyczem pobito Lecha. Dopiero policja zlikwidowała zajście.

— Pogłoski o rzekomym rozbudowaniu tuł. więzienia nie polegają na prawdzie. Cegła, nagromadzona przy więzieniu, należy do dr. Krukowskiego, który postawia mурowany parkan. (cs.)

— **Strzelno.** Związek małżeński zawarł p. Stanisław Kempniński z p. Alicją Silską.

— Teatr Narodowy z Poznania wystawił ostatnio komedię p. t. „Rozkoszna dziewczyna”. Po południu odbyło się specjalne przedstawienie dla dzieci.

— Akademia misyjna odbędzie się w niedzielę po południu na salce parafj. W dniu tym odbywa się uroczystość przyjęcia dzieci do I komunji św.

— K. S. M. żeńskie urządziło kurs prasowania dla swych członkiń. Kurs przeprowadza siostra Elżbietanka Janisława z Poznania.

— Sodalicja Marjańska ukończyła 5-tygodniowy kurs gotowania, przeprowadzony pod kierow. S. Janisławy z Poznania. Na zakończenie odbyła się wystawa sztuki kulinarnej oraz wieczorek taneczny.

— 10 lat upłynęło od uporządkowania i odnowienia kościoła św. Prokopa. Z tej okazji odprawiono w kościółku mszę św. Kościół św. Prokopa stanowi stary cenny zabytek.

— Bractwo Kurkowe zamierza rozszerzyć własną strzelnicę.

— Kino P. W. i W. F. po przerwie letniej wznowiło wyświetlanie filmów w sali parku miejskiego.

— W szpitalu odbywa się kurs z dziedziny ratowniczej, który przeprowadza dr. Schitek.

— Na zebraniu informacyjnym b. członków straży ludowej i powstańców wygłosił referat p. Albin Radomski, poczem wybrano ścisły komitet.

— **Września.** W rozgrywkach o mistrz. okręgu P. Z. P. N. klasy C. w grupie II. K. S.

„Victoria” zdobył I miejsce, osiągając 8 punktów na 8 możliwych.

— W ub. niedzielę odbył się błyskawiczny turniej w koszykówkę z udziałem T. G. „Sokol”, „Strzelca”, K. S. „Victoria” i G. K. S. Turniej wygrał K. S. „Victoria”, zdobywając 6 punktów.

— 14. bm. ks. prob. Kinastowski, patron ochrony przyjął dziatewo do Tow. Misyjnego Dzieciątka Jezus. (rw)

— 16 listopada urządza I W. D. H. im. Kazimierza Wielkiego wieczorek taneczny. Uprasa się inne towarzystwa, ażeby w dniu tym nie

Z POMORZA

— **Nowe Miasto n. Drwęca.** W środę, 16. bm. wybuchł w maj. Nawra, własność ziemianina Graduszewskiego, groźny pożar, który zamienił w żerzynie trzy budynki gospodarcze, napełnione żniwem i zapasami paszy zimowej. Spłonęły również wartościowe maszyny rolnicze i parowa młockarnia. Inwentarz żywy zdołano wyratować. Straty sięgają sumy około 75 000 zł. Poszkodowany właściciel był zaasekurowany. Przyczyny pożaru dotychczas nie ustalono.

— Rolnik Karbowski z Głęboczka, odwożąc swą chorą siostrę do szpitala, przejechał małą Jadwigę Czarnecką z Karbowa, która, bawiąc się z innymi dziećmi na szosie, wpadła wskutek nieuwagi pod koła powózki. Ciepko ranne dziecko zmarło krótko po wypadku. (gn)

— **Toruń.** Ostatnio odbyła się uroczystość 50-lecia firmy B. Hozakowski, zasłużonej wielce na terenie Torunia i pow. toruńskiego około utrzymania polskości za czasów zaborczych.

— Cech fryzjerski urządził ostatnio publiczny pokaz wykonywania trwałej ondulacji najnowszym aparatem.

— Zarząd miejski poszukuje dawców krwi celem zorganizowania stacji transfuzji krwi.

— Sąd okręgowy w Toruniu skazał ostatnio na kary więzienia przez półtora roku i 10 miesięcy ojca i syna, Tomaszów Jabłońskich, którzy krewnemu swemu, Kazimierzowi Sedowskiemu, zadali ciężki uraz cielesny. Przyczyna zbrodni były niesnaski rodzinne.

— W Chelmży (pow. toruński) koło miejscowego Stronnictwa Narodowego zaczęło wydawać dwutygodnik antyżydowski p. t. „Grom”.

— W Stawkach pod Toruniem wybuchł pożar, który zniszczył zagrodę Józefa Wojdy. Przewiną Wojdy toczą się dochodzenia z powodu podejrzenia zbrodnicy podpalenia z chęci zysku asekuracyjnego.

— „Dzień Oszczędności” odbędzie się 31. bm. W tym celu utworzono komitet obywatelski, który zajmie się organizacją „Dnia”.

— Ostatnio nieznanymi sprawcy skradli Żydowi, właścicielowi sklepu jubilerskiego Gruenbaumowi kasety z 30 pierścienkami, wartości 2 000 zł. (z)

— W ub. czwartek w Izbie w podziemiach ratusza odbył się wieczór wokalnie-muzyczny Konfraterni Artystów. Na program złożyły się występy solowe pp. mg. Szczepanowskiego, Skórkówny, Jedryczkówny i Niekraszowej.

— Sekcja pięściarska W. K. S. „Gryf” została zorganizowana. W najbliższym czasie odbędzie się szereg meczów bokserskich m. in. z poznańską „Wartą”, warszawską „Legią”, „I. K. P.” z Łodzi itd.

— Najbliższą premierą Teatru Ziemi Pomorskiej jest „Rozkoszna dziewczyna” — komedia muzyczna Benatzky’ego. W rolach głównych p. Halina Doree i p. Bol. Mierzejewski, który reżyseruje sztukę.

— Obławę na rowerzystów urządziła ostatnio policja. Ogółem zatrzymano 45 rowerzystów z rowerami, celem ustalenia, czy posiadane rowery nie pochodzą z kradzieży.

— Ostatnio zaginęła 16-letnia Irena Jurdziakówna. Po kilku dniach nieobecności w domu, powróciła do Torunia z Ciechocinka, dokąd udała się w poszukiwaniu pracy. (z)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— **Gdynia.** Wybuchł tutaj strajk parkietarzy (układaczy podłóg parkietowych), który objął kilkudziesięciu robotników, wyspecjalizowanych w tej pracy. Powodem strajku było odrzucenie przez pracodawców żądanej podwyżki taryfy, wysuniętej przez robotników w ostatnim czasie. W strajku tym zainteresowani są ze strony pracodawców tak przedsiębiorcy budowlani, jak wytwórcy parkietu. (p)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na ochronkę dzieci rodzin bezdomnych na Komandorji: Sworowska zamiast kwiatów na trumnie śp. Józefa Ziemińskiego 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 23 zł.

Jeziro wypompowano

Oddział straży pożarnej, który wczoraj wypompowywał wodę z placu budowy PKO pracował do północy. Przez 8 godzin pracy wypompowano około ćwierć miliona litrów.

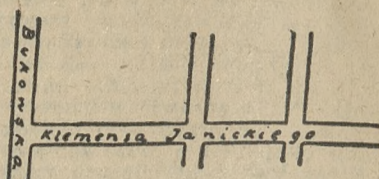
Pogotowie wodociągowe naprawiało przez całą noc główną rurę wodociągową, której pęknięcie spowodowało zalanie placu. Prace jeszcze dziś nie są ukończone i są utrudniane przez to, że ciężka, 300 m/m rura wisi w powietrzu poniżej poziomu placu Wolności, a powyżej gotowego w tem miejscu fundamentu pod przyszły gmach PKO. Kamienice przy Placu Wolności i alei Marcinkowskiego są nadal pozabawione wody.

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU VIII

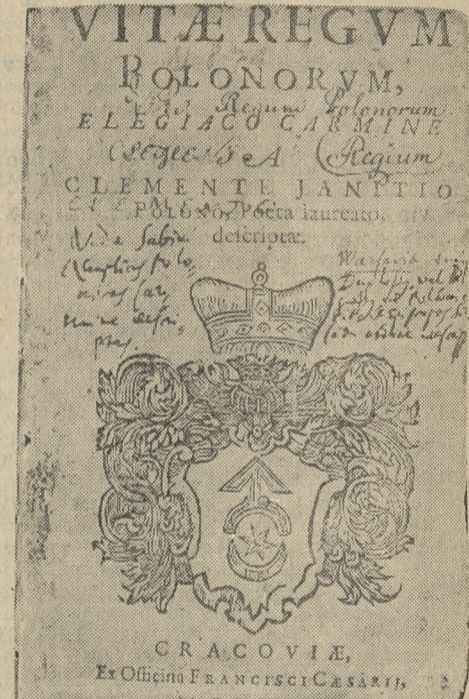
Ul. Klemensa Janickiego

Jedna z nowszych ulic na Jeźycach, piąta prawa boczna ul. Bukowskiej, dochodzi do ul. św. Wawrzyńca.

Klemens Janicki (także Janicius, właściwie poprostu Janik) — chłop z chłopów

Ulica Klemensa Janickiego na Jeźycach, zpod Znina, najwybitniejszy poeta łacińsko-polski XVI wieku, doktor filozofji, laureat papieski — ur. się 17 listopada 1516 r. w Januszkowie. Ojciec jego, skromny wieśniak, „nie chciał”, jak to później wdzięczny syn z serdeczną do rodzica miłością opowiada, „wątłego pacholecia skazać na ciężką pracę, nie chciał, aby delikatna ręka przytarła się socha, aby upał spalił lica miękkie”, i dał pięcioletniego Klemensa początkowo do szkółki w Znieniu, a następnie do świeżo założonego

Faksimile karty tytułowej łacińskich piśni Klemensa Janickiego o królach polskich. Jedno ze starszych wydań z roku 1631. (Współczesna podobizna Janickiego nie istnieje).

gimnazjum Lubrańskiego. Szybkie tu w naukach robił postępy i wczesnie, będąc jeszcze w szkole, dał się już poznać z talentu poetyckiego. Po ukończeniu nauk opiekował się nim początkowo Andrzej Krzycki, arcybiskup gnieźnieński, którego był dworzaniem. Po śmierci arcybiskupa wziął go na swój dwór marszałek koronny Piotr Kmity, wojewoda krakowski. Jego kosztem udał się Janicki w r. 1538 na dalsze studia nauk humanistycznych do Padwy, gdzie uzyskał stopień doktora filozofji, a pozyskawszy względy nawet w Watykanie, uzyskał za swe poezje od papieża Pawła III wieniec laurowy. Po trzyletnim pobycie we Włoszech powrócił chory do kraju, gdzie 1543 r., w 27. roku życia, umarł, mimo troskliwej opieki lekarzy. (pt.)

Sprostowanie

Prezes powiatowy Z. R. pow. chodzieskiego i prezes koła Z. R. w Chodzieży, p. Karol Unruh, przesłał nam następujące sprostowanie:

„Nieprawdą jest, że były urzędnik skarbowy, Marceł Kowalski, o którym pisze „Kurjer Poznański” w wydaniu porannym z dnia 17 października 1935, nr. 478 w artykule: „Ukaranie urzędnika-defraudanta”, był prezesem Zw. Rezerwistów w Chodzieży, natomiast prawdą jest, że wyżej wspomniany Marceł Kowalski nawet jako członek nigdy nie należał do Związku Rezerwistów.”

DZIAŁ GOSPODARCZY

Wpływ konfliktu włosko-abisyńskiego na gospodarkę polską

Jeszcze przed podjęciem działań wojennych przez armię włoską, pisaliśmy na tem miejscu, że — według wszelkiego prawdopodobieństwa — wojna kolonialna w wielkim stylu nie będzie zdolna poważnie poprawić sytuacji gospodarczej Polski. Oczywiście, na myśli mieliśmy skutki bezpośrednie konfliktu.

Ta nasza opinia znajduje potwierdzenie w faktach i w dość zgodnych na ten temat głosach naszej prasy gospodarczej. W uzupełnieniu informacji przez nas podanych, warto zanotować — dla orientacji Czytelnika — jakie były dotychczasowe nasze obroty towarowe z Italją.

Nie były one zbyt wielkie. Obrót handlowy Polski z Włochami przedstawiał się następująco: w r. 1928 importowaliśmy z Włoch towarów za 83 miljn. zł, a wywieźliśmy do Włoch towarów za 49 miljn. zł. W r. 1933 niekorzystna dla nas proporcja zmniejszyła się, importowaliśmy bowiem towarów za 38 miljn. zł, a eksportowaliśmy za 25 miljn. zł. Wreszcie w r. 1934 zamknęliśmy nasze stosunki z Włochami saldem dla nas korzystnym, importując towarów za 34 miljn. zł, eksportując wyrobów za 37 milionów. Patrząc na powyższe cyfry przez pryzmat ogólnych obrotów naszego handlu zagranicznego, stwierdzimy, że w r. 1934 przywóz nasz z Włoch wyniósł 4,3 proc. naszego ogólnego importu, zaś wywóz 3,8 proc. naszego ogólnego eksportu. Jak więc widzimy, nie są to cyfry bardzo znaczne.

Rozwojowi stosunków handlowych polsko-włoskich stają na drodze trzy czynniki: 1) sankcje gospodarcze, mające być zastosowane wobec Włoch przez członków Ligi Narodów, a więc i przez Polskę; jak daleko sięgać będzie wpływ sankcyj gospodarczych na obroty polsko-włoskie, w tej chwili nie da się określić; 2) ograniczona zdolność płatnicza Italji, która to okoliczność sprawia, że interesy z Włochami są obecnie dość ryzykowne, o ile nie są gotówkowe; 3) ograniczona zdolność eksportowa Polski; poszczególne pozycje naszego eksportu do Włoch są tego rodzaju, że nie mogą one obecnie wzrosnąć, tylko jeden węgiel może liczyć na możliwość zwiększenia swego zbytu do Italji.

Reasumując, stwierdzić należy, że z bezpośrednimi skutkami konfliktu włosko-abisyńskiego nie należy łączyć przesadnych nadziei. Inaczej natomiast mają się rzeczy ze skutkami pośrednimi.

Tutaj już dzisiaj wyraźnie zarysowuje się korzystna dla nas konstelacja. Chodzi o to, że konflikt włosko-abisyński otwiera wielkie możliwości przed portami polskimi — w związku z ryzykiem, jakie zaciążyło nad Tryjstem. Tryjst jest skupiał dotychczas szlaki

transzytowe handlu Austrii, Czechosłowacji i Węgier. Natomiast dzisiaj Tryjst stał się portem państwa prowadzącego wojnę, a więc portem narażonym na różne niespodzianki. Życie gospodarcze nie znosi niespodzianek... Więc w Czechosłowacji, Austrii i na Węgrzech koła gospodarcze zaczynają się oglądać za nowym portem. Szereg transportów, jak np. bawełny dla Czechosłowacji, już skierowano na Gdynię.

Oczywiście, jest jeszcze Hamburg, port stary, znakomicie wyposażony nie tylko technicznie, lecz i handlowo

oraz bankowo. Na szczęście, z dniem 1 bm. Rzesza Niemiecka przestała przyjmować skripsy na pokrycie kosztów tranzytu („Skripsy“ są to marki nabywane zagranicą po kursie niższym od oficjalnego). Wycofanie skripsów automatycznie podrzyło transport via Niemcy o około 40 proc. Przed Gdynią otworzyła się perspektywa rzadko spotykanej koniunktury.

Zdaje się, że ożywienie obrotów Gdyni będzie najkorzystniejszym dla Polski, pośrednim skutkiem konfliktu włosko-abisyńskiego.

Poprawa sytuacji gospodarczej w Polsce nie nastąpi bez rozwiązania kwestji żydowskiej

Przekazy do wszystkich miast Z. S. R. R.

na „TORGSIN“

przyjmują Bank Gospodarstwa Krajowego i Oddziały (P. K. O. przy wszystkich Urzędach Poczty, konto Nr 22 000), Państwowy Bank Rolny i Oddziały Powsz. Bank Kredytowy S. A., Bank Zachodni S. A., Towarzystwo „Hias“, Powsz. Bank Związkowy, Bank Handlowy, Bank Związku Spółek Zarobkowych, D. B. T. Bunimowicz, Wilno oraz Oddział Banku Drezdeńskiego w Gdańsku i inne.

Listy wartościowe — wszystkie urzędy pocztowe.
Zadanie nowych niższych cenników TORGSINU.

Informacyj udzielają wszystkie wymienione instytucje oraz Towarzystwo „Hias“, Warszawa, Pl. Grzybowski 10, tel. 2-75-63.

T 19 1910

Skutki nowej polityki rolniczej

Jakkolwiek zaledwie 3-miesięczny okres dzieli nas od chwili powzięcia uchwały Rady Ministrów co do zaprzestania akcji interwencyjnej w zakresie cen zbożowych, wstrzymania egzekucyj fiskalnych oraz pewnych posunięć kredytowych, można jednak już obecnie w pewnej mierze ocenić skuteczność nowej polityki rolnej.

Najlepszym dowodem tej skuteczności była wyższa cen zboż, utrzymująca się dotychczas, zdaje się, głównie wskutek spokoju ze strony egzekutorów, wobec czego podaż zboża nie była pod presją nacisku fiskalnego. Należy się jednak liczyć już w najbliższym czasie ze zmianą w tym względzie, gdyż z dniem 15 października upłynął okres ulgowy, chroniący rolników ze strony władz skarbowych.

O ile chodzi o kredyty rolne, to niewątpliwie dodatni był wpływ niższej procentowania do 3% kredytu zastawowego. Porównanie wysokości udzielonych przez Bank Polski kredytów zastawowych na rzecz rolnictwa wykazuje bardzo znaczne

zwiększenie z 15,2 milj. w r. poprzednim do 25 milj. zł w bieżącym roku. Kwota ta jest jednak dosyć daleka od wykorzystania całego kontyngentu, wynoszącego 50 milj. zł na kredyt zastawowy i 10 milj. złotych na kredyt zaliczkowy. Rzeczywiście rozprawdzenie kredytów pozostaje w tyle za projektami z powodu pesymistycznej oceny centralnych instytucji bankowych, nie mających zaufania do całego szeregu lokalnych spółdzielni kredytowych. Wbrew założeniom, ale ponieważ w trafnym wyczuciu rzeczywistości, instytucje rozprawdające kredyt, mimo zastawowego charakteru transakcji kredytowych biorą pod uwagę osobistą odpowiedzialność danego rolnika, aby się nie narazić na zamrożenie kredytu. Wobec tego znaczna część rolników nie jest w możności korzystać z kredytu zastawowego. Do dalszego odprężenia na rynku zbożowym i ułatwienia transakcji sprzedaży przyczynił się niewątpliwie kredyt przyznany młynom, oraz kupcom zbożowym. (1)

KRONIKA GOSPODARCZA

Wydział samorządu gospodarczego dla zwiększonego udziału Pomorza w obrotach Gdyni

Gdynia, 18. 10.

Przy izbie przemysłowo-handlowej w Gdyni został już zorganizowany specjalny wydział, którego zadaniem będzie troska o zwiększenie aktywności handlu pomorskiego w obrotach Gdyni. Wydział ten ma także zabiegać o to, aby dobre tradycje ku-

piectwa pomorskiego i ziem zachodnich przeniosły się w ramach możliwości na teren gdynijski.

Naczelnikiem nowego wydziału został pomorski działacz kupiecki, p. Tadeusz Marchlewski z Grudziądza, dotychczasowy prezes Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu. (p)

PODATKI I OPŁATY

(p) **Finansowanie przez spółdzielnię sprzedaży ratalnych.** N. T. A. uchwałą zwiększonego kolegium z dn. 1. 6. 1935 r. 1 rej. 1346/33 ustalił zasadę prawną, wpisaną do ksiąg i zasad prawnych, że przedsiębiorstwo spółdzielni, którego przedmiot określony jest w jej statucie jako pośrednictwo w udzielaniu kredytów na zakup towarów u jej członków, przyczem w statucie zawarte jest postanowienie, że spółdzielnia dąży do zamierzonego celu, między innymi przez udzielanie członkom dostawcom pokrycia na udzielany kredyt i inkasowanie rat odbiorców — nie podpada pod pojęcie zakładu kredytowego, należącego do spółdzielni i winno być uznane za biuro pośrednictwa handlowego. (k)

Z KRAJU

(k) **Mocna tendencja dla funta trwa.** Na wczorajszych giełdach walutowych częściej ujawnia się jeszcze dalsza wyższa funta, częściowo zaś tendencja zwykła dla dewiza na Londyn została zatrzymana. Dewiza na Nowy Jork nie wykazała większych wahań przy tendencji nieco mocniejszej. Z pozostałych dewiz pewne wzmocnienie wykazał floren holenderski.

(k) **Uzasadnienie zażeń w sprawach taryfy celnej.** Min. skarbu polecił urzę-

dom celnym okólnikiem z dnia 14. IX. rb. nr. D IV 26.095/3/35, aby przy sporządzaniu protokółów dotyczących zażeń stron na niewłaściwe ich zdaniem zastosowanie taryfy celnej, zwracały uwagę interesentów na konieczność należytego uzasadnienia takich zażeń, aby ułatwić ministerstwu należyte rozpatrzenie sprawy. Również urzędy celne mają dokładnie umotywiać swą decyzję, która jest przedmiotem zażenia. (1)

(k) **Produkcja hutnictwa żelaznego we wrześniu r. b.** przedstawiała się następująco: (w tonnach — pierwsza liczba w nawiasie oznacza produkcję w sierpniu r. b., druga — we wrześniu r. ub.): surowka 35.618 (30.363 — 28.333), stal 71.859 (84.989 — 63.123), wytwory walcownicze 61.262 (59.853 — 45.390), rury 5.817 (6.845 — 4.823). W porównaniu z sierpniem r. b. wytwórczość wrześniowa surowki wzrosła o 17,2 proc., wytworów walcowniczych zaś — o 2,1 proc., zmniejszyła się natomiast wytwórczość stali o 15,5 proc. i rur o 15,0 proc. W porównaniu z wrześniem r. ub. nastąpił wzrost produkcji we wszystkich działach, a mianowicie: surowki o 7 proc., stali o 13,9 proc., wytworów walcowniczych o 35 proc. i rur o 20,2 proc.

(k) **Produkcja hutnictwa cynkowo-olowianego we wrześniu r. b.** przedstawiała

Z prasy gospodarczej

Wpływ kryzysu na handel światowy

„Schweizerische Kredit-Anstalt“ w swym świeżo ogłoszonym biuletynie miesięcznym zajmuje się wyczerpująco wpływem kryzysu na handel światowy. Wnioski z rozważań na ten temat przedstawiają się w streszczeniu następująco:

Obecny rozmiar gospodarstwa światowego odpowiada mniej więcej rozmiarowi z 1905 r., czyli że cały rozwój ostatnich 30 lat jest unicestwiony. Od 1929 r. rozmiar handlu światowego spadł o 232 miliardy franków szwajcarskich. W chwili obecnej osiąga on jeszcze tylko 1/3 obrotów 1929 r. Obliczenie to, ugruntowane na wartości w złocie, nie uwzględnia wszakże wpływu ukształtowania się cen. Przy uwzględnieniu tego wpływu zaś rozmiar handlu światowego wyniósłby obecnie tylko 1/4 rozwoju 1929 r., czyli odpowiadałby rozmiarowi 1910 r.

Porównanie cyfr wykazuje, że i dziś jeszcze połowa całego handlu światowego przypada na import i eksport Europy. Udział europejski natomiast w międzynarodowym ruchu towarowym wyraźnie wykazuje tendencję zniżkową. Udział Europy w imporcie bowiem wyniósł 60%, a w eksporcie tylko 50%. Z faktu tego można wywnioskować, iż europejskim krajom przemysłowym grozi utrata zamorskich rynków zbytu, ponieważ produkujące dawniej prawie wyłącznie środki żywnościowe i surowce gospodarstwa zamorskie od czasu wojny światowej zdołały stworzyć własny przemysł i woła swoje zapotrzebowanie pokrywać przedewszystkiem w krajach pozaeuropejskich.

Ta konkluzja końcowa jest oczywiście pesymistyczna, ale odpowiada prawdzie, ponieważ obroty towarami przemysłowymi doznały w ciągu kryzysu znacznie silniejszego spadku, niż obroty artykułami żywnościowymi i surowcami. Wskaźnik ilościowy handlu światowego wyniósł w 1934 r. w dziedzinie środków żywnościowych 84,5, surowców 88, a towarów przemysłowych 64.

się następująco (w tonnach — pierwsza liczba w nawiasie oznacza produkcję w sierpniu r. b., druga — we wrześniu r. ub.): cynk mufłowy i elektrolityczny 7.394 (7.466 — 7.602), blacha cynkowa 1.210 (1.288 — 1.259), kwas siarkowy 12.412 (12.688 — 13.135), ołów surowy 2.122 (1.407 — 132). Jak widać z powyższych danych, wytwórczość hut cynkowych utrzymała się na dotychczasowym poziomie. Nieznaczna zniżkę wytwórczości we wrześniu r. b. przypisać należy mniejszej ilości dni roboczych, niż w sierpniu. W porównaniu z sierpniem r. b. produkcja wrześniowa zmniejszyła się: cynku o 0,96 proc., blachy o 6 proc. i kwasu siarkowego o 2,2 proc.; w porównaniu z wrześniem r. ub. wytwórczość cynku była mniejsza o 1,8 proc., blachy o 3,9 proc. i kwasu siarkowego o 5,5 proc. Produkcja ołowiu w porównaniu z sierpniem r. b. wzrosła o 51 proc., w porównaniu zaś z wrześniem r. ub. zwiększyła się 16-krotnie. Tłumaczy się to uruchomieniem produkcji po dłuższym okresie zastojów.

Z ZAGRANICY

(z) **Wpływ wojny włosko-abisyńskiej na transporty przez morze Śródziemne.** Działania wojenne w Abisynji wywierają ujemny wpływ na stosunki transportowe na morzu Śródziemnym i w kanale Sueskim. Ostatnio konferencja wschodnioazjatycka wprowadziła — obok obowiązującej dotąd we wszystkich konosamentach i umowach frachtowych klauzuli wojennej — nowe zastrzeżenia, mianowicie wszystkie stawki frachtowe podawane będą tylko dla orientacji i mogą być w każdej chwili zniesione lub unieważnione bez uprzedniego zawiadomienia. W ten sposób zmieniona została zasada, że podawane stawki frachtowe obowiązują na okres 7-dniowy.

(z) **Światna koniunktura w Somalji brytyjskiej.** W Somalji brytyjskiej sprawa sankcyj gospodarczych w stosunku do Włoch nie wywarła większego wrażenia i pozostała bez większego wpływu na rozwój interesów w tej kolonii. Włosi zakupili ostatnio w tej prowincji szereg potrzebnych im przedmiotów dla swych wojsk w Abisynji; m. in. nabyli większe ilości wielbłądów. W związku z dużymi zakupami, dokonywanymi w tej kolonii, zanotowano ostatnio niebawale ożywienie w interesach handlowych.

Krótkie informacje gospodarcze

— Dnia 17. bm. odbyło się posiedzenie rady Banku Polskiego, na którym wysłuchano sprawozdań z działalności Banku we wrześniu r. b.

— Umowy, normujące działalność Syndykatu Polskich Hut Żelaznych, zostały przedłożone na 2 lata, t. j. do 31 grudnia 1937 r. z tem jednak, że będą opracowane nowe umowy, uzgadniające życzenia członków Syndykatu.

— Polska flotyła rybacka posiadała według stanu z 1. I. b. r. 150 kutrów o mocy 3 149 HP. W r. b. ilość kutrów znacznie się powiększyła.

— Ruch pasażerski na północnym Atlantyku wykazał w r. b. wzrost o 25 tys. osób.

Z WYDAWNICTW

(w) **Dr. Stefan Górniak: „Handel detaliczny“.** Książnica - Atlas, Lwów — Warszawa 1935, str. 208, zł. 2.80. Książka zawiera całokształt zagadnień, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, handlu drobiazgowego, ujęty przejrzyście i interesująco. Na wszechstronność omówionego materiału wskazują tytuły ustępów: I. Wiadomości wstępne. II. Organizacja wewnętrzna. III. Kapitał przedsiębiorstwa. IV. Majątko przedsiębiorstwa. V. Wiadomości o wekslach. VI. Stosunki prawne przedsiębiorstwa. VII. Interesy handlowe. VIII. Zakupy. IX. Reklama. X. Szuka sprzedawania. XI. Obliczenia kupieckie. XII. Księgowość. XIII. Korespondencja. Dodany na końcu wykaz literatury przedmiotu przynosi wskazówki orientacyjne w ostatnich wydawnictwach, dotyczących poszczególnych zagadnień, omówionych w podręczniku. Książka dr. Górniaka jest pierwszym i jedynym dotychczasowym wydawnictwem traktującym o tym dziale handlu, który u nas i wszędzie stanowi znaczną większość przedsiębiorstw handlowych. Nasz handel detaliczny zyskał w powyższej pracy podstawy informacyjne. Trudno było dotychczas kupcowi zdobyć potrzebne wiadomości, omawiające organizowanie i załatwianie ważnych spraw, związanych z prowadzeniem sklepu. Omawiana książka będzie nie tylko wielką pomocą w szkołach handlowych wszelkich typów, ale znajdzie się niewątpliwie w rękach każdego kupca oraz tych wszystkich, którzy interesują się organizacją i formami pracy handlu drobiazgowego.

W 18 godzin z Nowego Jorku do Kalifornji

Lotnictwo po tamtej stronie Oceanu — 7 towarzystw lotniczych — Przeszło pół miliona pasażerów

W ciągu ostatnich kilku lat amerykański ruch lotniczy nabrał ogromnego rozmachu, który, rzecz jasna, jest w pewnym określonym stosunku do ogromnego obszaru północno-amerykańskiej części świata. Tutaj, wzorowy teren dla ruchu lotniczego, na którym ośrodki gospodarcze są od siebie bardzo oddalone, przedstawia idealne warunki dla rozwoju lotnictwa. Powstały więc wszędzie Towarzystwa lotnicze, z których niektóre zrobiły fiasko, większa część jednak, przy silnym poparciu jeżdżącej publiczności i przy państwowej pomocy, zdobyła sobie trwałe stanowisko przez przewożenie poczty i przesyłek w amerykańskim życiu gospodarczym.

W Ameryce niema, jak u nas, jednego Towarzystwa lotniczego, lecz jest ich duża ilość. Największe Towarzystwa są: „United Air Lines“, w przybliżeniu z 64 000 km, „American Airways“, w przybliżeniu z 48 000 km, „Transcontinental and Western Air“, z ca. 32 000 km. „Pan American Airways“ z ca. 17 600 km i „Eastern Air Transport“ z ca. 16 000 km. Sprawności czyli przelotu, za który otrzymują one, załatwiając przewóz poczty i przesyłek, zapłatę z Department of Commerce, czyli z ministerstwa handlu.

Te państwowe subwencje stanowią właśnie w tym roku jabłko niezgody i wytwarzają wiele kwestyj nierozwiązalnych, wobec czego nawet lotnictwo wojskowe przejęło czasowo przewożenie poczty. W roku 1929 otrzymywały Towarzystwa lotnicze za każdą milę lotniczą (1 mila — 1,6 km) 1,09 dolara, jednak zapłatę tę obniżano stale w następnych latach, aż wreszcie w r. 1934 norma ta doszła do 38 centów. Sprawność lotnicza jednak nie zmalała przez to, gdyż wzrosła z 16 340 017 km w r. 1929 na 58 400 000 km w r. 1934.

Gdy przed kilku latami jeszcze latano na wielkich, niezręcznych kilkomotorowych samolotach, to od zeszłego roku zmieniła się sytuacja, gdy na rynku ukazał się samolot nowego typu Boeing Transport 247. Jest to dwumotorowy, cały z metalu aparat o głębokich płaszczyznach, na 10 pasażerów, 1 stewardesę i dwóch ludzi obsady technicznej (2 lotników, lub 1 lotnik i 1 radjotelegrafista). Z pojawieniem się tego aparatu, który wszystkie inne typy pobili, zaczęła się nowa era dla lotnictwa amerykańskiego. Teraz dopiero osiągnięto 100-procentowe bezpieczeństwo ruchu przy tych samych warunkach, do jakich przyzwyczajony jest Amerykanin w swych podróżach. Wygoda w podróży, komfort, połączony został z nieznaną dotychczas szybkością.

Ostatni typ amerykańskiego wodnosamolotu wojskowego.

Pojawienie się dwumotorowego Boeinga 247 stało się podmiotem i dla innych wielkich towarzystw amerykańskich do wprowadzenia u siebie zbliżonych typów samolotów. W ciągu jednego roku wprowadzono 120 sztuk samolotów podobnych do pierwszego typu, który osiągnął taki sukces. Zakłady Boeinga wprowadziły wkrótce na rynek ulepszony typ 247-A. Zakłady Lockheed, jako wytwórnia samolotów pospiesznych, zbudowała również typ aparatu, zbliżonego do Boeinga. Charakterystyczną cechą tych nowych amerykańskich typów pospiesznych jest zagięta część podwozia, w celu uniknięcia czołowego oporu; wszystkie te aparaty zaopatrzone są w chłodzone powietrzem motory o gwiazdowym układzie, systemu Pratt and Whitney Wasp lub Wasp Jr. i całe są zbudowane z metalu. W tych samolotach można palić, posiadają one trumienie warkotu systemu Sperry, zmniejszającego hałas motorów przez

odpowiednie gumowe ułożyskowanie ich, izolację kabiny zapomocą warstw kapoku i korka itp., wobec czego można nawet prowadzić rozmowę, jak w każdym innym środku lokomocyjnym.

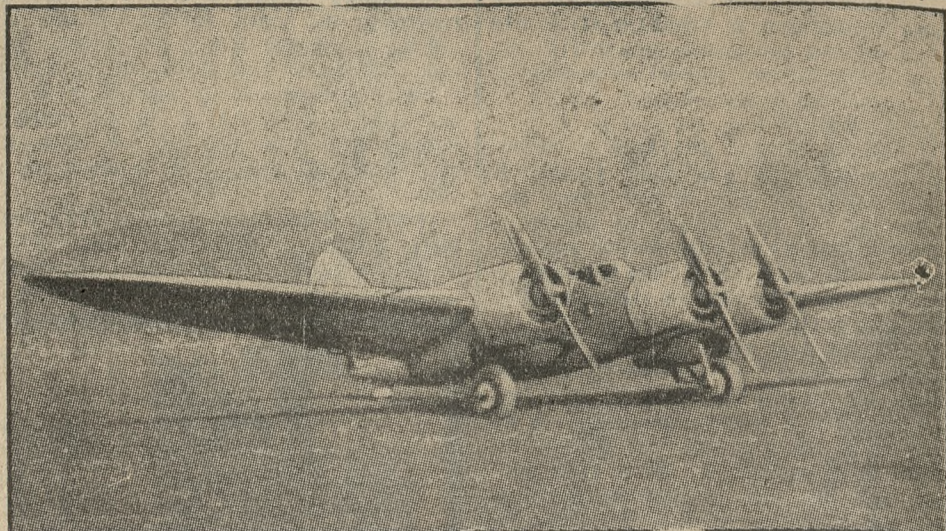
Szybkość dochodzi do 336 km/godz. przy typie Lockheed Elektra, natomiast Boeing i Douglas posiadają szybkość nieco mniejszą. Oczywiście, że na długich dystansach szybkości te są konieczne, szczególnie na przestrzeni New-York — San Francisco — Los Angeles w poprzek ładu amerykańskiego. Ta linja lotu obsługiwana jest regularnie dniem i nocą przez Tow. „United Air Lines“. Gdy w r. 1930 przeleciał na tym dystansie trwał 30 godzin, to dzisiaj całą tę drogę przelatuje się tylko w 18 godzinach i 30 minutach, z wielkimi lądowaniami. Można więc wieczorem zjeść kolację w Nowym Yorku, a na drugi dzień obiać w San Francisco lub w Los Angeles.

Rzecz zrozumiała, że przy nocnym locie muszą być zachowane wszystkie te warunki, jakie są konieczne do bezpiecznego jego wykonania. A więc oświetlenie linii i lotnisk, służba meteorologiczna i radjotelefoniczna etc. W Ameryce sieć lotnicza obejmuje obecnie 40 proc nocnych lotów! Tow. United Air Lines wykazuje dokonanych dotychczas nocnych przelotów długości ogółem 45 720 000 km.

Załogi i aparaty muszą być do nocnej służby odpowiednio przygotowane. Z punktualnością innych środków komunikacyjnych przelatują te samoloty pospieszne swe linje ponad morzem domów w wielkich miastach.

ponad śniegiem pokrytymi górami i buchającymi żarem pustyniami środkowo-zachodnimi.

Linje są podzielone na odcinki, dla lepszej i prędszej kontroli. Każdy z od-

Trzymotorowy samolot pasażerski kursujący na linii Nowy Jork — Los Angeles

czków posiada swą centralę zgłoszeń, w której każdy przybywający i odlatujący samolot musi się zgłosić, gdy przebywa daną przestrzeń. Stąd otrzymuje on buletyn co do pogody, jak również ważne wiadomości natury ogólnej. Na międzystacyjnych postojach podlega motor i samolot szybkiej kontroli, otrzymuje paliwo i — dalej w podróż nocną. Lampy, wpuszczone na skrzydłach, posiadają siłę świetlną o 2 milionach świec. Zasięg

stacji telefonicznej pokładowej wynosi 150 km.

Punkt węzłowy amerykańskiego ruchu lotniczego stanowi Chicago. Tutaj krzyżuje się 13 wielkich linii siedmiu różnych Towarzystw lotniczych. Amerykanie przedłużyli sieć swoją lotniczą z jednej strony do Seattle na Alasce, a z drugiej — do Buenos Aires i Santjago. Sieć ta obejmuje kontynent północno-amerykański, Środkową i Południową Amerykę. Linje krzyżują się wielokrotnie, a wszędzie powiewa flaga amerykańska i świadczy o postępie amerykańskim w innych krajach.

Zależnie od krajów i okolic, w których założono lotniska, prezentują się gmachy stacyjne albo zimno i trzeźwo, albo miękko i ciepło, w stylu hiszpańskim, lecz zawsze praktycznie. Amerykanie mają następującą dewizę dla swego lotnictwa: „Linja lotnicza jest najkrótszym połączeniem pomiędzy dwoma punktami“. Ludzie po tamtej stronie Atlantyku zrozumieli ją należycie, gdyż w roku ubiegłym korzystało z usług lotnictwa 550 000 pasażerów.

Yon Ki — poor — tu wśród gwiazd

JAN KIEPURA W HOLLYWOOD

Hollywood, 2 października.

Tytuł ten nie odnosi się do święta żydowskiego, lecz do naszego sławnego rodaka Jana Kiepury. Tak jest! znany artysta operowy jaśnieje wśród gwiazd zażydzonego nieba „Lasu Świętego“, to znaczy Hollywood'u.

przyjął dziennikarza ze „starego kraju“. Stosunki towarzyskie z palestyńską plutokracją są oczywiście bardziej lukratywne, to też w kraju dolara nikt się temu nie dziwi.

Natomiast nie od rzeczy będzie troska i obawa o przyszłość Kiepury Set-

Równocześnie zaczyna się reklama śmieszna, a nawet obrażająca. Kiepura — węgierski śpiewak, Kiepura — prawnik ukończony, a nareszcie szczyt wszystkiego — fonetyczna nauka wymieniają nazwiska naszego rodaka, która według jednego z miejscowych pism brzmi: „Yon Ki-poor-uh“. Czy prawdziwy artysta i weteran operowy Adam Didur nie mógłby powstrzymać ośmieszania swego głośnego przyjaciela i pupila?

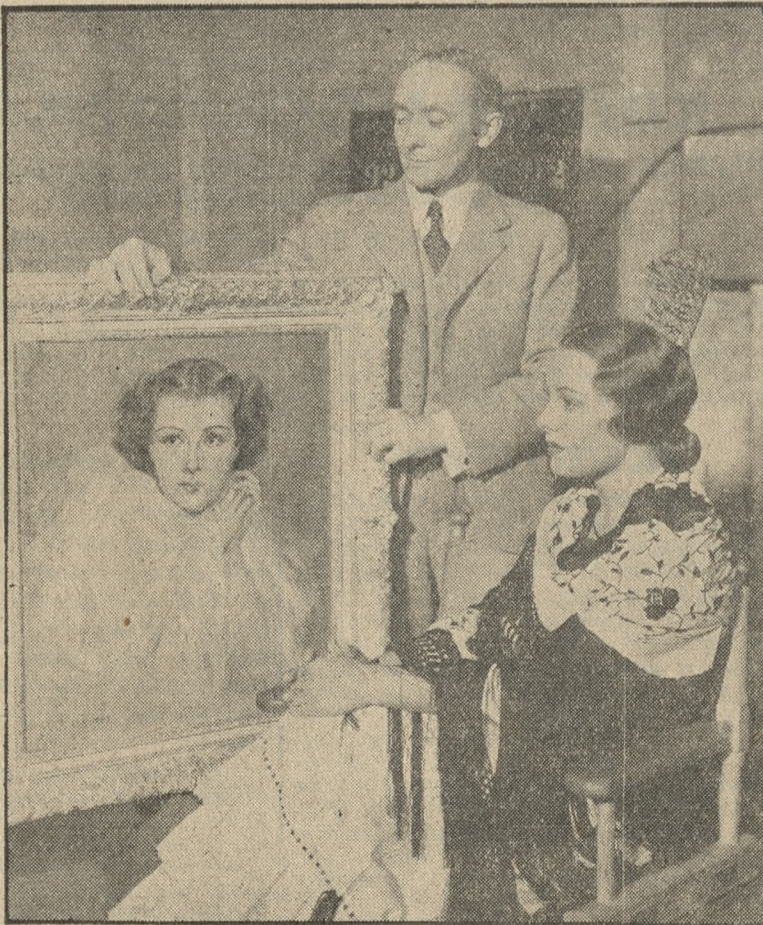
Nie wszystko ponoć idzie jak po maśle. Na horyzoncie gwiazd znajduje Kiepura (za pozwoleniem p. Didura nie Ki-poor-uh!) i grudę. Przedewszystkiem, według opowiadań, było życzeniem naszego tenora, aby w nowym dzwinkowcu występowała z nim Marta Eggerth, uroczą divę węgierską (tym razem naprawdę!). Narady z wytwórnią „Paramount“ — według krążących plotek — nie dały upragnionego rezultatu. Piękna Marta znalazła rolę w mniejszej wytwórni „Universal“, a obecnie zapadła na ślepa kiskę i jej powodzenie (względnie niepowodzenie) pozostaje pod znakiem zapytania. I tutaj według licznych bajek, rosnących w Hollywood jak grzyby po deszczu, pewna zawiść działała przeciwko Kiepurze i Marcie Eggerth.

Razem z naszym gwiazdorem wystąpi Gładys Swarthout, mezzosoprano Metropolitan Opera, ulubienica publiczności amerykańskiej, dotychczas przez przemysł filmowy niezapoznana.

Ciesząc się powodzeniem finansowym Kiepury, nie potrafimy ukryć obaw co do prawdziwej artystycznej jego przyszłości. Doświadczona przeszłości wykazuje bowiem, iż „Las Święty“ gubi niekiedy nawet wytrawnych i doświadczonych, scenicznie oraz życiowo, śpiewaków a co dopiero młodych, ambitnych przybyszów z dalekich krajów, nieprzyzwyczajonych do metod tutejszej reklamy, kierowanej niemal wyłącznie przez Synów Izraela.

Mamy nadzieję, że obawy nasze są płonne i że niebawem „Yon Ki-poor-uh“ z powrotem stanie się nie tylko prawdziwie polskim Janem Kiepurą i prawdziwie wielkim artystą.

JAN DROHOJOWSKI.

Stanisław Poray-Pociecha, znany polski artysta-malarz z Gładys Swarthout, partnerką Kiepury, której portret zyskał ostatnio dużo rozgłosu

Kiepura przybył do Hollywood'u w towarzystwie mentora Didura. Paramount otoczył go natychmiast murem a „papa“ Adolf Zucker, gdy szereg miesięcy temu telefonował z nowojorskiego hotelu Savoy Plaza do berlińskiego Adlonu, był na tyle przeczorny iż miał pod ręką adwokata, który rozmowę obu stron słyszał i odpowiednio ubrał w formę prawną. To też dla zwyczajnych śmiertelników polskich Jan Kiepura jest niedostępny, a nawet

ki tysięcy dolarów za film w Hollywood nie zastąpią naszym zdaniem prawdziwego powodzenia choćby w drugorzędnym teatrze polskim. Wystawianie filmu nie ma w sobie nic z prawdziwej sztuki: mechanizacja panuje nad wszystkim. Nie ma sposobności do wykazania indywidualności. Scena zajmująca dwie minuty zdejmozana bywa na ekranie przez cztery lub pięć godzin.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

WE WTOREK DRUGI KONCERT SYMFONICZNY W TEATRZE WIELKIM

Sezon koncertów symfonicznych, zainicjowany przed dwoma tygodniami, przynosi teraz drugi kolejny wieczór o bogatym i różnorodnym programie. Odbędzie się w najbliższy wtorek, w g. 20 i przyniesie szereg wysoce ciekawych utworów. Z muzyki polskiej usłyszymy po raz pierwszy w Poznaniu Piotra Rytla poemat symfoniczny „Sen Dantego”. Wybitny kompozytor, profesor Konserwatorium wrocławskiego, zaczerpnął inspiracji z „Bohemy” Komedji; wchodzący w całość epizodu Francesca da Rimini, jest ujęty w formę duetu między klarinetem a waltornią. W ramach programu wystąpi też m. in. w adagio, które rozpoczyna i kończy koncert.

Również po raz pierwszy będzie wykonana w Poznaniu symfonia francuskiego kompozytora Roussela (B-dur) dzieło nader charakterystyczne dla tego twórcy, który między muzykami obecnej doby zajmuje poważne miejsce. A już wprost w aktualności wkracza zapowiadany koncert fortepianowy Kamilla Saint-Saënsa a to ze względu na setną rocznicę urodzin twórcy, obchodzoną właśnie przez cały świat muzyczny.

Przy pulpicie stanie prof. Feliks Nowowiejski. Solistą będzie wybitny wirtuoz fortepianista Zygmunt Dygat, który jak wiadomo korzystał ze wskazówek Paderewskiego, będąc jednym z jego paru uczniów.

NAUKA

Fundacja Rockefellera i Lwówianie. Istnieje w Ameryce fundacja Rockefellera, wyznaczająca stypendia dla młodych uczonych, badających stosunki międzynarodowe. Poprzedniego roku otrzymał je Polak także stypendyjum Lwówianin dr. Zenon Wachlowski. I w tym roku fundacja odznaczyła uczonego lwowskiego, jako stypendystę udaje się do Ameryki na dalsze studia dr. Stanisław Hupert, asystent przy katedrze prawa narodowego na lwowskim Uniwersytecie Jana Kazimierza.

LITERATURA

Nowe dzieło Wasilewskiego. Czytelnicy Działu Kultury i Sztuki spotkali się parokrotnie z pełnymi treściami spostrzeżeniami Zygmunta Wasilewskiego o powieści warszawskiej z pierwszej połowy minionego stulecia. Były to uwagi, osnute na marginesie większej pracy z tego zakresu, przez Wasilewskiego przedsięwziętej. Obecnie znakomity krytyk literatury pracę tę wygłasza. Nosi ona tytuł: „Aspazja i Alcibiades — z dziejów powieści warszawskiej” i właśnie wychodzi z druku. Nakład przedsięwzięty oczywiście Wasilewskim sam — w najbliższych stosunkach wydawniczych jest to niestety smutne naturalnie i przez Wasilewskiego już na przekładzie jego „Norwida” stwierdzone... To też zamałować to wysoce interesujące dzieło najlepiej u autora, tj. w Warszawie w Administracji „Myśli Narodowej” (Al. Jerolimskiego 17) lub też w Redakcji (Mokotowska 11).

UKAZAŁY SIĘ „LISTY ZE WSI”

W zbiorowym wydaniu dzieł Władysława Orkana, które podjął Gebethner i Wolff, ukazały się dwa tomy, mieszczące słynne „Listy ze wsi” oraz inne pisma społeczne. Czytelnicy „Kurjera” przypominają sobie zapewne, że duża część „Listów ze wsi” ukazała się po raz pierwszy w feljtonie naszego pisma. Nieodżałowany pisarz zwrócił się był wtedy do naszej redakcji w celu nawiązania stosunków, które też zadzierzgnęły się szybko i przetrwały aż do przedwczesnego zgonu Władysława Orkana.

Obecnie opracował je dla wydania zbiorowego redaktor tej edycji, prof. Uniw. Jagiel. dr. Stanisław Pigoń. Współpracą prof. Pigońa cieszy się nasz dziennik zarówno w Dziale Kultury i Sztuki, jak w feljtonie kulturalnym. Czytelnicy mają niezawodnie w świeżej pamięci głębokie uwagi, jakie świetny uczoney nawiązał do na naszych łamach, wyrażonych w listach poglądów Orkana na wieś i jej rolę w kulturze narodowej.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Pierwszą powieść kaszubską napisał młody pracownik regionalny dr. Aleksander Majkowski z Kartuz. Nosi ona tytuł „Zecze i przigoda Remusa”.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa malarzy śląskich. Z Katowic donoszą nam (ad): Otwarta została wystawa obrazów Zespołu Polskich Artystów Malarzy z Warszawy oraz Grupy Śląskich Artystów Plastyków z Stanisławem Ligonem, Pawłem Stellerem, Adamem Bunschtem, Czesławem Kuyatta, Janem Wałachem i Wincentem Chreńbalskim. Wystawa ma powodzenie.

SZKOLNICTWO

Nieposuszeństwo dzieci. Ważny dla wszystkich rodziców problem radzenia sobie z nieposuszeństwem dzieci omawia S. Karwilińska w pracy pt. „Dzieci nieposuszone w środowisku domowym”. Rozważa podbudki nieposuszeństwa, mające źródło w cechach psychicznych, czy we wzajemnym stosunku dziecka i wychowawcy, podaje sposoby walki z nieposuszeństwem. Interesujący jest wykres, obrazujący celowość różnych środków oddziaływania na dziecko, jak: nagrody i kary, polegające na przyjemności, czy przykrości fizycznej, korzyści lub stracie, pochwały i nagany wyrażone symbolem itp., stopniujące się w kierunku do ideału — wyrobieniem u dziecka poczucia czystego sumienia lub wyrzeka sumienia. Każdy wychowawca z korzyścią przeczyta tę broszurkę. (n)

SLAWISTYKA

Slawistyka niemiecka. Zamało widać udziału polskich naukowców w wydawniczych przez docenta wrocławskiego G. Hanischa „Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven”. Jest to organ wrocławskiego Instytutu dla spraw wschodniej Europy. Ostatni zeszyt zawiera arcyciekawy opis niemieckiej kolonizacji średniowiecznej na Śląsku jako części niemieckiego pochodu na wschód za Łabę i Odrę. Badający zwłaszcza sprawy śląskie mają tu wiele cennych informacji, które podaje śląski badacz W. Seidel. (T. Gr.)

TEATR

„Wszystko to już było”. Tak właściwie powinienby brzmieć tytuł najnowszej sztuki Saszy Guitryego „Koniec świata”. W prologu mamy załe zrujnowanego księcia ancien régime'u z r. 1785 — sztuka zaś jest osnuta na ruinie jego dzisiaj żyjącego potomka, który musi urządzić w swym pałacu — pensjonat wakacyjny. Otóż wszystkie utyskiwania na złe czasy i złe rządy z roku 1785, odnoszą się wybornie do stosunków w roku 1935 i w tem główny pieprzyk sztuki, która przez krytykę została przyjęta poklaskiem, a publicie się bardzo spodobała. W rezultacie, jeden z gości księcia, milijarder amerykański, ratuje go przed ruiną w ten sposób, że zakupuje pałac wraz z pomieszczeniami w nim dziełami sztuki i oddaje go na własność państwa, pod warunkiem, że książę zostanie konserwatorem tego nowego muzeum i będzie miał miłą synekurkę.

Naszych czytelników, którzy śledzą ogłoszenia pensjonatów „dworskich”, w całej Polsce teraz organizowanych, zaciekawo wspomniany w sztuce fakt, iż modę t. zw. „płatnych gości” (paying guests) pierwszy wprowadzili podupadli właściciele ziemscy w Anglii.

MUZYKA

Muzyka japońska w Pradze. Przy Instytucie Orientalistycznym w Pradze istnieje zreszcie japońskie, które urządziło temi dniami koncert. Kilka pieśni japońskich odśpiewała p. Michiko Tanaka, oraz profesor cesarskiej Akademii Muzycznej w Tokio, p. Sawasaki, p. Aojama wykonał tańce japońskie.

Hugo Wolf stróż fortepianu. Wiedeński literat Fryderyk Eckstein był przyjaciелеm Hugona Wolfa. W wydanych obecnie wspomnieniach („Alte, unnenbare Zeiten”) opowiada, że znakomity pianista nieznosił złe nastrojone fortepiano, a miał słuch fenomenalnie czuły. Zawsze więc nosił ze sobą kamerton, klucz stroicielewski oraz klinik oblepiony skórą. Gdy miał grać na nieswoim fortepianie, brał się natychmiast do strojenia i pomyślał do wykonania, aż wszystkie struny były dokładnie szarmonizowane. Trwało to czasem parę godzin. Wolf był synem stroiciele i stał pochodziła jego „fachowość”.

Dranem nie żyje. Przed wojną jedną z gwiazd rewii paryskiej — a ściślej mówiąc, t. zw. café — koncert — był piosenkarz Dranem (pseudonim, sporządzony przez anagram z właściwego nazwiska: Menard). Cieszył się niemal takim samym rozgłosem jak dzisiaj Chevalier, acz miał zupełnie inny rodzaj. Obecnie Dranem umarł, syt sławy i popularności, a Paryż żegna go z wielkim żalem.

KRAJOZNAWSTWO

Monografia Trok. Zaraz na wstępie wypada objaśnić, że chodzi tu o antropogeograficzny charakter, niejako „oblicza” podwileńskiego miasteczka. Autorem jest Jan Jerzy Tochtermann a wydawcą zasłużone Towarzystwo Przyjaciół Nauk we Wilnie. Przed kilku laty powstała w tem mieście Komisja Badań Trockich; opracowano już jeziora oraz okolicę pod względem przyrodniczo-etnograficznym. Teraz autor daje pogląd na przyrodzone warunki życia samego miasteczka. A zatem samo położenie pomiędzy olbrzymimi jeziorami obwarowało Troki w sposób naturalny. Dawny zamek (dziś malownicze ruiny na wysepce) świadczy o znaczeniu dawniejszym obecnie przegaznionej miejsciny. Ludność jest różnaita językowo, narodowościowo a nawet wyznań jest kilka. Mieszka ją w Trokach Polacy, Rosjanie, Żydzi, Karaimi, Białorusini, Tatarzy i wreszcie

KOBZA, CZY DUDY?

Podhalanie na placu Wolności = Kobza, instrument strunowy — Dlaczego koza? — Worek i główka — Staremu Mrozowi w Zakopanem jest teraz wszystko jedno... — Bo idzie o dutki, nie o dudy — Spis dudziarzy wielkopolskich — Kulawiak graje na dudach — Dudy mają przeszłość salonową — Grywały na nich dworskie damy — A co z orkiestrami pułków wielkopolskich?

Pięty pułk Strzelców Podhalańskich wystąpił niedawno z reprezentacyjnym koncertem na Placu Wolności. Pamiętamy: grała orkiestra i taki ciekawy instrument regionalny; przyjemnie było popatrzeć, przyjemnie posłuchać. Ale rychło przeczytaliśmy tu i owdzie, że nasi chwaccy strzelcy grają na „kobzi”, która jest tradycyjnym instrumentem ludowym, używanym w Tatrach. Protestujemy! To wcale nie była „kobza”.

Dlaczego? — bo kobza, we właściwym sensie tego miana, to instrument strunowy, podobny do cytry, ongiś rozpowszechniony na Rusi i w Polsce, dziś już obumarły. Struny kobzy szarpiane są palcami, dźwięk jej jest przeto krótki, rwany i słaby. To też gdyby nam była wówczas na Placu Wolności zagrała prawdziwa kobza, najpewniej niewiele byśmy z koncertu tego dosłyszeli. To na czem grali Strzelcy Podhalańscy — to były dudy, nie duda (ta duda) lecz dudy (te dudy)! Dudy, instrument dęty, zadymany za pomocą charakterystycznego wóra szytego z koziej skóry, głos mają donośny, nawet skrzekliwy, wydawany przez długą piszczałkę basową i krótszą-melodyczną, osadzoną w pięknie wyrobionej z drzewa głowce kozy. Dlatego też dudy zwane są również koza.

I tu właśnie leży przyczyna pomyłki: tamto — kobza, a to — koza. Inteligencja, lubująca się w ludowości, literatura piękna, opowiadająca o cudach wsi pomyliła kozę z kobzą! I wynik dziś jest taki, że dudom, instrumentowi dętemu i do dziś używanemu przyczepiono nazwę zanikłego już instrumentu strunowego. Zawile ścieżki, po jakich toczył się ów błąd, rozwiłki w r. 1924 prof. muzykologii na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie — dr. A. Chybiński w swej cennej pracy o „Instrumentach muzycznych ludu polskiego na Podhalu”. Mimo to zakorzeniony ów błąd ciągle jeszcze jest powszechny i do dziś potuluje w ustach naszej inteligencji.

Ale też tylko inteligencja trzyma się go uparcie. Lud — nie. Dla ludu nazwa „kobza” jest obca: stary Mróz w Zakopanem zawsze powiada, że gra na dudach, kozie czyli gajdach, nigdy zaś na kobzie. Coprawda to „letnicy” tak mu już teraz wmówili tę kobzę, że stary przestał protestować; wszyst-

niewielki odsetek Litwinów. Rzecz oczywista, głównie interesują nas wschodni przybysze, których w reszcie Polski tak niewiele. Autor w ciekawy a bardzo przystępny sposób daje wiele wiadomości o historii i dawnym znaczeniu Trok; o ile w 1414 roku były „bardzo dużym miastem na Litwie” o tyle dziś są... centralą sportu żeglarskiego i produktem słynnych ogórków karaïmskich. Niemniej przecież Troki posiadają bardzo ciekawą fizjonomję i warto o nie zawiadzić przy okazji pobytu we Wilnie. (J. Mł.)

Mapy dla podróżujących samolotami. Człowiek, oglądający krajobraz z okna kabiny samolotu, widzi niejako mapę — będącą rzeczywistością. Jeden warunek: — trzeba wiedzieć co się ogląda. Tow. Polskie Linie Lotnicze „Lot” wydały kolorowe mapy, przedstawiające pas terenu rozpościerający się kilkadziesiąt kilometrów po obu stronach szlaku. Pasażer będzie się więc orientował w oglądanym z lotu ptaka terenie. Mapy wykonał Instytut Kartograficzny im. E. Romera we Lwowie. Dotychczas ukazywały się następujące odcinki: Lwów - Warszawa - Gdańsk, Lwów - Bukareszt - Saloniki, Warszawa - Wilno, Wilno - Dyneburg, Dyneburg - Ryga, Ryga - Tallin. (r. bł.)

Pisma nadesłane

„Muzyka Kościelna”. Nr. 9/10. Treść: Nowowiejski: „Tow. Przyj. Muzyki Organowej w Paryżu”. — Inż. J. Glatzer-Goetz: „Do Ziemi Świętej z pielgrzymką i interesem”. — Ks. T. Poprawski: „25-ta rocznica śmierci ks. prałata dr. Haberla”. — St. Kwaśnik: „Praktyczne wskazówki dla zakładających i szkolących chóry kościelne”. — Wydział muzyki kościelnej w Wielkopolskiej Szkole Muzycznej w Poznaniu. — Kolegium Polskich Organistów i Chór-mistrzów. — Związek Organistów Archidiecej Gnieźn. i Pozn. Walne Zebranie. — Diecezja Chełmińska. — Związek Chórów Kościelnych Archidiec. Gnieźn. i Pozn. — Kronika. — Nowe wydawnictwa. — Adr. Red. Poznań, Wrocławska 18.

ko mu ostatecznie jedno, jak go tam nazywają, dudziarzem czy kobziarzem, byle dutki dawali.

Inaczej w Wielkopolsce. Bo trzeba wiedzieć, że Wielkopolska szczyli się najsilniejszą w Polsce kulturą dudową. W Tatrach ona już całkowicie wygasa, tu jest silna, pełna żywotności. Ostatnio po długich wódcznych od wsi do wsi ustaliliśmy listę 235 dudziarzy, praktykujących zawodowo i amatorsko na ziemi Wielkopolskiej! Otóż ci nasi wielkopolscy dudziarze mają na określenie swego instrumentu jedną tylko nazwę: d u d y. Rubasznie, to mówią też i dudziska, zdrobniale zaś dudki. Siebie nazywają ogólnie groczami, dudziarzami, lub dudami. Popularny jest na gruncie Poznania wąsaty, siwy dudziarz podwórkowy. Nazywa się Michał Kulawiak. Otóż kiedyś zwrócił się do niego jeden z jego słuchaczy podwórkowych z zapytaniem: „Nie pan gra na kobzie?” Stary obruszył się: „Nie panie, to som dudy! jo graje na dudach”. (Potem mi wytłumaczył, że „na te austriackie dudy to po ichniemu mówiom kobza”. On sam jednakże jest zdania, że to nie jest rychtyg nazwa).

Dudy, jako instrument regionalny, mają różne formy w różnych regionach Polski: na innych gra Mróz w Zakopanem, na innych Hucul, lub Góral z okolic Żywca, czy Istebnej, na innych znów nasz Wielkopoleń. Inne też całkowicie są dudy, które zaprezentował nam 5-ty p. s. p. Ulepszone, z pełną chromatyczną skalą, z klapami, które w miarę potrzeby (t. zn. ze względu na zgodność współbrzmienia harmonicznego) wyłączają buczący bas. Jednym słowem są to dudy ucywilizowane. Odjęto im ich piękną wymowę regionalną, a kazano mówić językiem miejskim, zeschematyzowanym i przez wszystkich zrozumiałym.

Te wszystkie ulepszenia nie są jednak w historii dudów europejskich nowością. Były one znane już w 17-ym wieku, kiedy to dudy były ulubionym instrumentem artystycznym, kiedy posiadały sobie poświęconą literaturę solową (ba! jeszcze Haydn, L. Spohr i Schubert na nie pisywali!), kiedy to w rękach mistrzowskich wirtuozów podbijały ze scen i estrad królewskich wytworną publiczność. Urzędowy stempel instrumentu artystycznego nadał dudom J. B. Lully (1633—1687) wprowadzając je do stałego składu orkiestry Grand Opera de Paris. Dudy zwały się wtedy we Francji „musette”. Ubrano oczywiście owe musetty w strój galowy, w którym godnie mogły się ukazać w komnatach dworu Ludwika XIV. Piszczałki robiono im z hebanu, z kości słoniowej, kłapy i obicia ze srebra, skórzane wory zastąpiono wspaniałymi aksamitami. I takim oto wystrojonym, rodzeniuteńkim bratem naszych ludowych dudów, wprowadzonym do salonów szczyliły się piękne damy dworu francuskiego, prześcigając się nawzajem tak w sztuce gry na tym modnym instrumencie jak i w jego bogactwie i ozdobności.

W tym samym czasie, nawet dłużej jeszcze, bo do połowy wieku 19-go, lordowie angielscy wydawali olbrzymie sumy na utrzymanie nadwornych dudziarzy-solistów, oraz orkiestry dudziarskiej w swojej gwardji. Przeszło dwa wieki królowały dudy w arystokratycznych salonach. Nie nowina więc dla nich taki występ jak ten u nas, na Placu Wolności, tembardziej że i w Polsce również były ongiś instrumentem szlachty i możnych rycezy. Dawno to było coprawda, cztery, pięć wieków temu. Żyły potem dudy spokojnie i skromnie wśród naszego ludu, a oto teraz weszły do armji Nowej Polski. Urzeczywistnił się zatem projekt, który jeszcze w 1920 r. zainicjowany był przez prof. Chybińskiego: pułki podhalańskie otrzymały orkiestrę dudową. Poczęły zatem nietylko swą dzielną postawą ale i muzyką odzwierciedlać swój region podhalański. Kiedyż wielkopolskie pułki uczynią to samo? Prof. Kamiński ponoć już tam coś naszemu DOK. podszeptował...

mgr. P. Pietruszyńska.
Warszawa.

Żydzi fabrykantami dewocjonalij

Prawie cały handel hurtowy dewocjonaljami w rękach żydowskich

Poważną gałęź przemysłu krajowego, poważniejszą aniżeli się zdawało, stanowi fabrykacja dewocjonalij wszelkiego rodzaju. Wyroby to zazwyczaj drobne, krzyżki, medaliki, figurki, różańce i t. d., lecz masy, w jakich się one rozchodzą rokrocznie po licznych odpustach, a szczególnie w Częstochowie, Krakowie, Wilnie i innych, stanowią, że to przemysł krajowy wcale pokazy.

Przeważnie zaś wykonuje się go sposobem chałupniczym. Liczne drobne warsztaty, zaopatrzone w sztancę i nieliczne narzędzia — przy zaprzęgnięciu do pracy całej zazwyczaj rodziny — grupują się dokoła jakiejś hurtowni, wydającej im formy i materiał, z którego dla niej potem pracownicy „nowocześni niewolnicy“ wytwarzają pożądaną towar. Przemysł ten koncentruje się przede wszystkim w Warszawie, Częstochowie, Białymstoku, Krakowie, Przemyśle, a uprawiają go przeważnie — Żydzi.

Wierzyliby się nie chciało, ale tak jest w istocie:

Żydzi głównie fabrykują dewocjonalja, nabywane przez pobożną ludność chrześcijańską i po ich poświęceniu w kościele ze czcią przechowywane po domach!

Ostatnio w miesięczniku poznańskim „Tęcza“ ukazał się na ten temat interesujący artykuł Wiktora Newida, w którym stwierdza się, że 80 proc. hurtownictwa dewocjonaljami znajduje się w rękach żydowskich. Nieliczni zaś wytwórcy i hurtownicy chrześcijańscy są tak przez konkurencję żydowską osaczeni, że naogół trudno im się tamtem przeciwstawić.

Jeszcze niedawno — za czasów rosyjskich — nie było wolno Żydom wyrabiać, ani sprzedawać dewocjonalij, przeznaczonych dla chrześcijan. Dziś niestety przepis taki już nie istnieje, panuje bowiem swoboda w uprawianiu wszelkiego przemysłu, więc żydostwo w lot zrozumiało, jaki to dla niego może być interes z wykorzystania pobożnych uczuć chrześcijańskich ludu polskiego i zagarnęło już w olbrzymiej mierze wytwarzanie, jak i hurt. handel dewocjonaljami. Żydowskie ręce wytwarzają medaliki z Matką Boską, krzyżki, jako „pamiątkę pierwszej Komunii św.“ i t. p. — jakkolwiek z drugiej strony Żydzi są nieprzejednanymi wrogami świata chrześcijańskiego i Kościoła katolickiego.

Nawet tu w Poznaniu istnieje podobno taka hurtownia żydowska. Najwięcej jednak grupuje się ich w Częstochowie, gdzie dewocjonalja odchodzą masowo w zamian za tysiączne sumy, pozostawiane na miejscu przez pobożną ludność polską. I ciekawe są spostrzeżenia, jakie poczyniono tam na miejscu. Ludność miejska, przybywająca z pielgrzymkami do Częstochowy, częstokroć niebardzo dba o to, u kogo kupuje dewocjonalja, w przeciwieństwie do chłopów polskiego, który ma bardziej rozwiniętą świadomość tego, że to jakoś nie uchodzi kupować u Żyda przedmiotów kultu chrześcijańskiego.

To też drobny handel dewocjonaljami nie jest tak bardzo opanowany przez Żydów, którzy są natomiast głównie hurtownikami i zależnymi od tychże ich wytwórcami. Ale detaliści chrześcijańscy, ulegający niestety znanym metodom konkurencyjnym żydowskim, u Żydów przeważnie zaopatrują się w swój twora — nie bacząc na to, że w tym przypadku o wiele gorzej postępują, niż handlujący jakimkolwiek innymi towarami.

Ten stan rzeczy nie powinien się u

nas utrwalić, a na razie byłby może do wytłumaczenia przez to, że społeczeństwo jeszcze niespostrzegło, w jakiej znalazło się sytuacji. W takim razie jednak czas już największy, żebyśmy zabrali się zdecydowanie do odzyskania wytwórczości dewocjonalij. W b. Kongresówce przedewszystkiem i Małopolsce duchowieństwo powinno dolożyć wszelkich starań do zmienie-

Obraz zniszczenia Tatr przy budowie kolejki na Kasprowy

Piszą nam z Zakopanego:

Prasa donosi o postępach przy budowie kolejki linowej na Kasprowy Wierch, ale nie wspomina zupełnie o dewastacji i zniszczeniu przyrody w związku z budową kolejki.

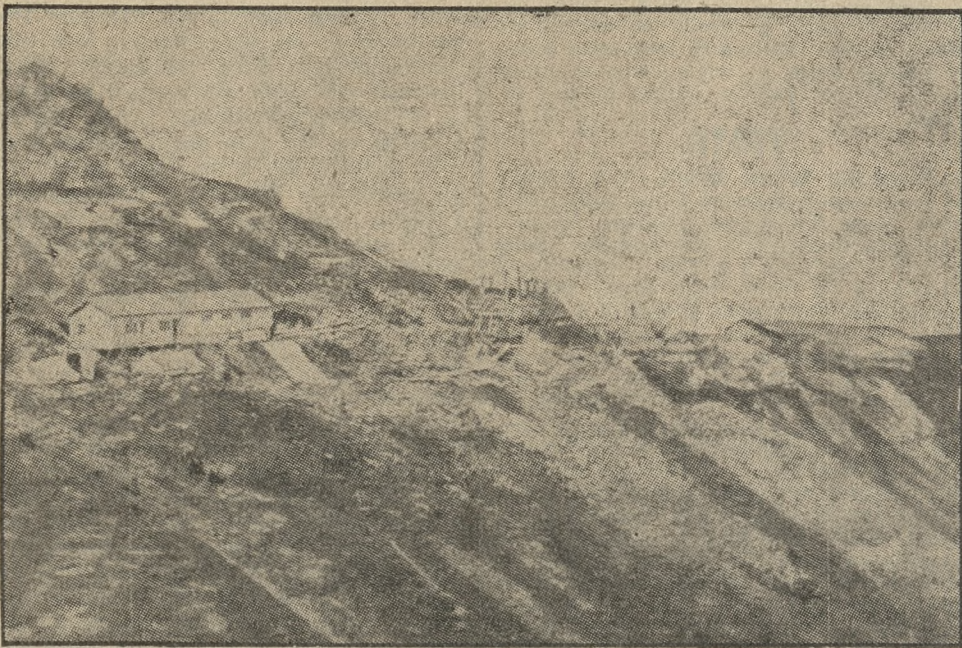
Budowa tej kolejki realizowana jest wbrew opinii kulturalnego społeczeń-

nia tego stanu rzeczy, który poprostu jest skandaliczny.

A polscy wytwórcy i hurtownicy, którzy zapewne przyjmą taką akcję z wdzięcznością, chociaż nieliczni jeszcze, powinni być gotowi do zrzeszenia się i zastanowienia nad krokami, mającymi doprowadzić do sprowadzenia przemysłu i handlu dewocjonaljami w Polsce w ręce chrześcijańskie. Może to być praca wielce uciążliwa i na daleką metę, ale musi ona być dokonana koniecznie. Wystawilibyśmy sobie chyba świadectwo ubóstwa, jak nigdy, gdybyśmy tej sprawy nie zdołali postawić należycie!

niektóre miejsca zwłaszcza sam szczyt Kasprowego Wierchu są w najwyższym stopniu zanieczyszczone.

Na tymże odcinku Kuźnice—Myślenickie Turnie na zboczach turni wycięto dwie szerokie linie leśne: jedna przeznaczona na słupy z przewodami elektrycznymi, druga na przewody tele-

Zniszczenie przyrody pod szczytem Kasprowego Wierchu w związku z rozpoczęciem budowy kolei linowej w Parku Narodowym w Tatrach.

stwa i dlatego wskazaniem się wydaje społeczeństwu temu, które przeciw budowie kolejki protestowało, podać do wiadomości szczegółowej i grozą przejmującą obraz zniszczenia, spustoszenia i bezplanowej dewastacji, jakiej się dopuszcza „Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Kolei Zakopane (Kuźnice)—Kasprowy Wierch“ w tym przepięknym zakątku naszych Tatr.

W Kuźnicach zniwelowano teren i rozpoczęto budowę fundamentów pod zabudowania stacji. Stąd w prostej linii na szczyt Myślenickich Turni wybudowano drogę, po której jeżdżą automobile ciężarowe. Na tym odcinku rozchodzą się od wspomnianej drogi boczne rozgałęzienia, prowadzące bądź do słupów, na których wspierać się będzie kolejka, bądź też do licznych miejsc w lesie, skąd wydobywane są kamienie i materiał drzewny (n. p. na Starych Szalasiskach). Na tej linii kopie się obecnie głębokie doły 2,5×2,5 m. po cztery na jeden słup, dla ustawienia trzech wysokich wień betonowych, na których zawiesznie kolejka. W każdym z tych punktów znajdują się obecnie drewniane baraki i schrony dla robotników, których pracuje na tym odcinku około 500. Nadmienić wypada, że z naruszeniem ustawy sanitarnej dla robotników pracujących na trasie kolei nie zbudowano ustępów, wskutek czego

foniczne. Te dwie linie schodzą się poniżej szczytu Myślenickich Turni w jeden szeroki wyrąb, na który zsypany jest zgóry kamień, wydobyty przy niwelowaniu środkami wybuchowymi. W wielu miejscach w lesie kopie się bezplanowo doły dla wydobywania kamienia i piasku, przyczem wycina się las gniazdami, a kamienie strącane z góry niszczą drzewa.

Na szczycie Myślenickich Turni wznosi się kamienny budynek olbrzymiej stacji. Wszędzie widać beładnie powycinane grupy drzew, oraz wyniszczoną kosodrzewinę, limby i las świerkowy w górnej jego granicy. Pod szczytem Kasprowego Wierchu od strony Hali Gąsienicowej wykonano wielkie roboty niwelacyjne, założono kamieniołomy. Roślinność uległa tu zupełnej zagładzie. Na odcinku Kasprowy Wierch—Hala Gąsienicowa odbywa się transport materiałów budowlanych, dowożonych autami i wozami przez Psią Trawkę oraz przez Boczań. Ścieżki te na pewnych odcinkach uległy zupełnemu zniszczeniu.

Dość należy, że cała ta niszczycielska robota pozbawiona jest podstaw prawnych. Prywatne „Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Kolei Linowej Zakopane—Kasprowy Wierch“ otrzymało w „drodze nagłej“ (tego samego dnia, w którym wpłynął wniosek Towarzystwa) zezwolenie na przeprowadzenie prac przygotowawczych dla ustalenia projektu „Nagłość“, z jaką potraktowało Starostwo Nowotarskie wniosek Towarzystwa, nie była niczem usprawiedliwiona. Pomimo, że udzielono jedynie pozwolenia na prowadzenie prac przygotowawczych wykonuje się prace definitywne w tempie niezwykle pośpiesznym, skoro pracuje się przy budowie nawet w niedziele i święta, naruszając ustawę o zakazie pracy w niedziele i święta.

Tem samem orzeczeniem, wydanem w drodze „nagłej“, zajęto parcele gruntowe będące własnością osób prywatnych. Współwłaścicielem szeregu parcel, mającym powyżej 50 proc. udziału, jest Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, które tak jak i inni współwłaściciele nie było zupełnie zapytywane o zgodę.

Współwłaściciele parcel jak np. Hali Gąsienicowej zwrócili się do P. T. T. z protestem przeciwko wznoszeniu na terenie będącym ich współwłasnością budynku oraz niszczeniu hali, co o-

Kamieniołomy i budowa wież dla kolejki pod szczytem Kasprowego Wierchu.

czywiście „powoduje trwałą zmianę gospodarczego przeznaczenia zajętą przedmiot“ i nie może być w żadnym razie interpretowane jako branie „własności materjału do budowy kolei“.

Prawo o postępowaniu wywłaszczeniowym (rozp. Prez. z 29. 9. 1934) w art. 50 dozwala na „czasowe zajęcie nieruchomości tylko wówczas, gdy zamierzony z niej użytek nie może spowodować trwałej zmiany gospodarczego przeznaczenia zajętą przedmiotu, lub gdy z nieruchomości ma być wywłaszczony materjał do budowy urządzeń na cele obrony Państwa, dróg lądowych i wodnych oraz kolei“.

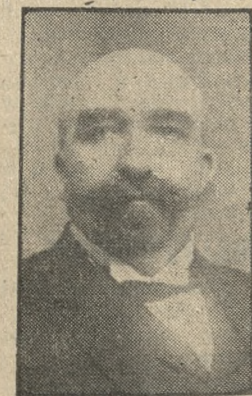
Pośpiech, z jakim udzielono koncesji; zignorowanie prywatnych interesów właścicieli, przeprowadzenie definitywnych robót, aczkolwiek zezwolenie wydano jedynie dla prac przygotowawczych, wykonywanie pracy w niedziele i święta razić musi już nie tylko miłośnika Tatr, ale każdego praworządnie myślącego obywatela.

Wspomnienie pośmiertne

W tych dniach odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki śp. ks. Leona Jauksza, proboszcza parafji Otorowo. Kondukt żałobny, mszę św. i egzekwje odprawił ks. dziekan Laskowski w asyście 30 księży. Mowę żałobną wygłosił ks. dziekan Płotka, który w przemówieniu swem podniósł zasługi śp. Zmarłego, poniesione na polu religijnym i społecznym; między innymi wspominał o zasługach, jakie poniósł, walcząc w czasie zaborów o polskość jako prefekt gimnazjum w Naklu. Uczestnik.

Śp. Józef Konieczny

W dniu 6 b. m. zmarł nagle w Gniewnie w sile wieku przemysłowiec ś. p. Józef Konieczny. Zmarły był na tam-

tejszym terenie postacią znaną, brał żywy udział w życiu społecznym w szczególności w Bractwie Kurkowym, Tow. Właścicieli Nieruchomości oraz w organizacjach zawodowych. — Przewczesny jego zgon wzbudził żal w szerokich kołach obywatelstwa oraz szczere współczucie dla pozostałej rodziny. R. i p.!

POLSKA ŻEGLUGA POWIETRZNA

Jak wynika z ostatnich zestawień, na liniach komunikacji lotniczej, obsługiwanych przez P. L. L. „Lot“, wykonano w pierwszym półroczu rb. 1956 lotów według rozkładu, w których przebyty został dystans 634 000 km. W lotach tych polskie aparaty komunikacyjne przewiozły 6 444 pasażerów, oraz 190 430 kg. ładunków. Największa frekwencja przypada na linię Warszawa — Kraków, na której przewieziono w obie strony 1 453 pasażerów, w drugim miejscu pod względem frekwencji znajduje się linia Warszawa — Lwów — 1 348 pasażerów. Na linii Warszawa — Katowice przewieziono 711 osób. Warszawa — Wilno 610, Warszawa — Gdynia 441, Bukareszt 306, Lwów 415, Czerniowce — Bukareszt 306, Poznań — Czerniowce 234, Warszawa — Berno 195, Wilno — Ryga 192, Kraków — Berno i Berno — Wiedeń po 106, Poznań — Berlin 104, Sofia — Saloniki 226, Ryga — Tallin 96 pasażerów. Ponadto samoloty P. L. L. „Lot“ odbyły 835 lotów poza rozkładem, przebywając w nich dystans 91 900 km. i urzucując 1 273 pasażerów, oraz 1 630 ładunków.

Drugi i ostatni koncert

JÓZEFA HOFMANNNA

Jak już donosiliśmy drugi koncert mistrza nad mistrzami Józefa Hofmanna odbędzie się w sobotę, dnia 26 października w auli uniwersyteckiej.

Pierwszy występ mistrza Hofmanna w Poznaniu przeszedł pod największym wrażeniem, jakiego dotąd nie przeżywalismy. Tłumnie zebrała publiczność z najwyższych sfer słuchała z wielkim skupieniem gry genialnego naszego artysty, podziwiając jego głęboką muzykalność i wprost fantastyczną technikę, którą rozporządza Hofmann. Takiego nastroju, pełnego entuzjazmu dla gry wielkiego mistrza i frenetycznych oklasków, jakimi darzono Hofmanna, nie pamiętamy od

dziesiątek lat! Po odegraniu programu przez mistrza Hofmanna, cała publiczność zebrała się przed estradą, urządzając artystyczne wielką owację i zmuszając go do licznych naddatków, których też mistrz Hofmann nie skąpił.

Program drugiego koncertu uległ o tyle zmianie, że zamiast wyłącznie kompozycji Chopina, artysta odegra utwory Beethovena, (Sonata Appassionata) Bacha, Liszta (Rapsodia 12) Mendelssohna, Chopina (Sonata z marszem żałobnym) i in.

Bilety w cenie 2 do 8,— z! do nabycia w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20.

zg 12 037

Z widoków poznańskich

Efektowne zdjęcie, od strony południowo-zachodniej z widokiem na most Chwaliszewski i początek Chwaliszewa. (Fot. Zielenacki).

ZIOŁA Z GÓR HARCU DR. LAUERA

są dobrym środkiem dla uregulowania żołądka, usuwają obstrukcję, są łagodnym naturalnym środkiem przeczyszczającym.

kot

ng 16 613

Rola klejnotów w życiu narodów

Od starożytności do czasów dzisiejszych

Z instynktownej kokieteryj, z wrodzonej ludzkiej próżności zrodziły się klejnoty, drogie, błyszczące ozdoby, których historia jest tak dawna, jak dawna jest historia ludzkości. Klejnoty w długich wiekach dziejów były także symbolem uczucia i władzy, amuletem, chroniącym od nieszczęść i przynoszącym szczęście talizmanem.

W odległych wiekach starożytnych używane powszechnie przez wielkie damy Grecji wspaniałe zausznice, czyli kolczyki, wykreślone przez średniowiecze z toalety niewieściej, zabłysły znów w epoce Odrodzenia, jako wspaniałe butony brylantowe, a potem jako misterne kolczyki rococa. — Starożytna Grecja była ojczyzną klejnotów o subtelnej wykończoności, przedziwnej harmonii, niezwykłym pięknie linii, bogatej ornamentyce i niezrównanym wdzięku. Grecy unikali przeladowania klejnotów, umieli zawsze zachować estetyczny umiar, przenosząc nad wszystko artystyczne wykonanie klejnotu.

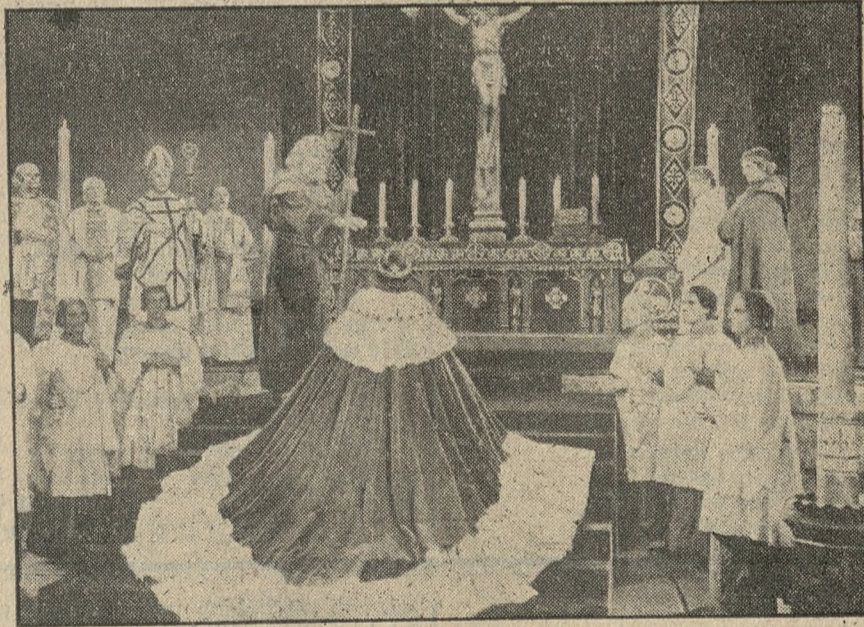
Zgola inne upodobania miała pogańska Roma, gdzie cała postać, od sandałów zdobnych złotymi liśćmi akantu, aż do siatki z pereł, na kunsztownie trefionej fryzurze, błyszczała od złota i drogich kamieni.

Wśród powodzi szlachetnych kamieni królowały w starożytności perły i szmaragdy, za które płacono najwyższe sumy. Słynną była perła Juljusza Cezara, wartości 6.000.000 sesterców, jak również niezwykła perła Kleopatry, którą podziwiano i o której dużo mówiono w starożytnym świecie. Na żywe pochodnie płonących chrześcijan, na straszny pożar Rzymu patrzył znudzony imperator — Neron przez swój wspaniały, niezrównany szmaragd.

Potem przyszło surowe średniowiecze, pełne postów, pokutnych myśli i kornych modlitw w mrocznych kościołach. Wyrzeczono się hucznych świeckich zabaw, bogatych strojów, kosztownych klejnotów. Sztuka złotnicza służyła tylko liturgicznemu celom. Przesądne średniowiecze przypisuje klejnotom cudowne właściwości: rubin goi rany, ametyst chroni od opilstwa, szafirowe strzeże cnoty niewieściej, karbunkul jedna przyjaciół, chryzolit odpędza nocne mary, topaz uśmierza gniew, wreszcie

najtwardszy z minerałów — diament przynosi szczęście i pomyślność.

W epoce renesansu, w epoce nieustających zabaw, zbytku i rozkoszy znów jaśnieją klejnoty całym swym królewskim przepychem. Piękne kobiety lśnią od drogich kamieni, od złotych łańcuchów, brosz i bransolet. W sukni połyskującej 300 brylantami i 34.000 pereł wystąpiła Marja Medyceuszka na przyjęciu dworskim; kraj koronkowej szaty Anny Austriaczki na-

Scena z największego arcydzieła filmowego „WPRAWY KRZYŻOWE” reżyserji słynnego mistrza CECILA B. DE MILLE'a. Film „WYPRAWY KRZYŻOWE” ukaże się niebawem na ekranie kinoteatru „Słońce”. ng 15 767

zywany był rzędem pereł; również we wspaniałe perły lubiła się stroić Barbara Radziwiłłówna.

Nietylko kobiety, ale i mężczyźni renesansu lubują się w klejnotach. Franciszek I, zawierając sojusz z Henrykiem VIII, królem angielskim, darzy go cenną manerą i otrzymuje w zamian kosztowny naszyjnik. W złotogłowie i karmazynie występuje cesarz Borgia, w naszyjniku wartości 60.000 dukatów i w pióropuszu spiętym pięcioma rubinami wielkości ziarenek bobu. Koń jego złotem kutym olśniewa bogactwem rzędu. Kosztowne były też brylanty Zygmunta Augusta, weselny strój Zygmunta III Wazy szacowany był na milion czerwonych złotych.

Polska XVI w. słynęła obok Augsburga i Siedmiogrodu z wyrobów złotniczych. Polak kochał się w rycerskich pętlach, guzach i rzędach, za które płacił tysiące dukatów, we wspaniałej i kunsztownie cyzelowanej broni.

Od XVII w. Francja nadaje ton i modę. Mała markiza rococa na frywolnie wylaniającą się z wziętej krynoliny szyję kładzie misterne naszyjniki i medaljony, białą peruczkę dyskretnie zdobi girlandka z pereł, rubinów i brylantów, delikatne palce smukłej rączki stroi wspaniałymi pierścieniami. W pachnącym buduarze

markizy pełno jest ślicznych, wykwiśniętych cacek z platyny i emalii, na toaletce mienia się flakony i słoiczki, kryjące w swym kryształowym wnętrzu subtelne perfumy, pudry, róż i kremy, które tak hojnie posługiwała się kobieta rococa.

Krwawa rewolucja francuska skazała na banicję piękną markizę, zdmuchnęła z życia przepych, urok i lekkość, kazała wyrzucić się klejnotów. Nie trwało to jednak długo. W epoce stylu „empire” powracają z dawną świetnością klejnoty. Po rewolucji francuskiej klejnoty stały się wyłącznym przywilejem kobiety. Odtąd mężczyznom dozwolone są jedynie cenne szpilki w krawacie lub spinki do mankietów.

Styl francuski panuje wszechwładnie do końca XIX stulecia, ustępując miejsca niemieckiemu, a potem angielskiemu, szlachetnemu w swej proźocie.

Wojna światowa, która obaliła wiele tronów, zdmuchnęła wiele fortun, z magnatów porobiła nędzarzy, wiele majątków zrównała z ziemią, przelała morze krwi i łez, i tysiącom ludzi kazała szukać schronienia i pracy na obczyźnie, zaprzępaściła w amerykańskich koncernach kosztowne klejnoty.

Dziś piękne panie stroją się w równie piękne imitacje drogich kamieni, które noszą z takim uśmiechem, jak gdyby to były najprawdziwsze brylanty, perły i szmaragdy.

Dokładność chińskich kucharzy

Co jest najbardziej charakterystycznym „atrybutem” naszego kucharza i kucharki? Oczywiście: łyżka. Bo, gotując, musi on wielokrotnie próbować, żeby było „do smaku”. Więc: łyżka i smak; od wyrobienia smaku zależy, czy kucharz gotuje dobrze, czy źle.

Chiński kucharz nie używa łyżki. I nigdy, nigdy nie próbuje potraw w czasie gotowania.

Zamiast łyżki — ma uwagę. Zamiast smaku: przepisy. Stare, odwieczne, tysiąc razy wypróbowane przepisy. Tyle gramów ryżu, tyle masła, tyle korzeni — to przedtem, to następnie, tamto na ostatku. Zagotować, odlać, dolać, precedzić, dosypać, odsypać. I dobrze. Zawsze dobrze — nie może być mowy o tem, żeby się nie udało, nie może być mowy o tem, żeby było dzisiaj mniej smaczne, niż wczoraj!

Bo Chińczycy są przytem niezmiernie — jak wiadomo — dokładni. Jak się raz czegoś nauczą, nie zapominają do końca życia, zawsze będą to robić tak samo, najdokładniej, najskrupulatniej, tak samo.

Taką opowiadają na ten temat dyktęryjkę:

Pewna Angielka, mieszkająca — bodaj-

Przeziębienia.

Przy grypie, przeziębieniu, stosuje się tabletki Togal. Powodują one spadek gorączki i przynoszą ulgę.

Togal

Obecnie zniżona cena zł 1.50 za rurkę.

ng 16 611/2

Idealy

— Idealem kobiety jest dla mężczyzny gołąbka o zaletach i cechach mrówki.

— Idealem mężczyzny jest dla kobiety lew o cechach barana. (Le Rire)

Zygmunt Dygat

solista koncertu symfonicznego

Ceniony pianista - wirtuoz Zygmunt Dygat — uczeń Paderewskiego — który z okazji własnego recitalu zaprezentował się naszej publiczności z najlepszej strony, wystąpi jako solista na koncercie symfonicznym we wtorek dnia 22 bm. w Teatrze Wielkim. Artysta odegra piękny koncert c-moll Saint - Saensa. Pod dyktęką mistrza Feliksa Nowowiejskiego orkiestra odegra Roussela „Symfonię B-dur nr. II” i Rytal poemat symfoniczny „Sen Dantego”.

DLA OCHRONY PRZED

GRYPA

ANGINA
i CHOROBY
Z PRZEZIEBIENIA

STOSUJE SIĘ
TABLETKI

PANACRIN

LAB. CHEM-FARM. MAG. A. BUKOWSKI. BUDZISZEWICZ

ng 16 277

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

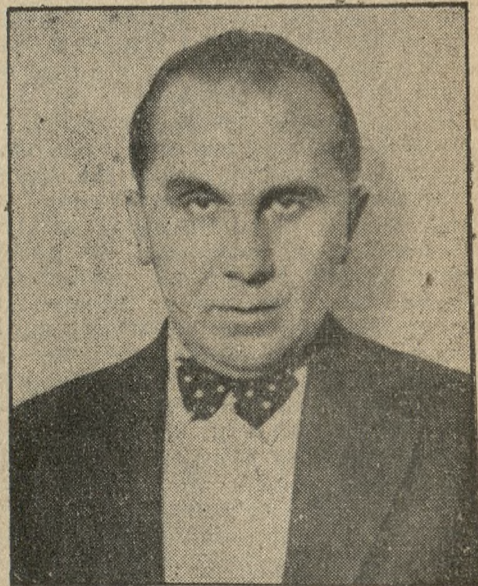
Dziś po raz pierwszy w tym sezonie monumentalne dzieło muzyczne Verdiego „Aida” z dr. Stani Zawadzka w roli tytułowej, dr. Wanda Roessler - Stokowska (Amneris), Antonim Golebiowskim (Radames), Zenonem Dolnickim (Amnatro), Romanem Wragą (Ramfis) i Urbanowiczem (Faraon) w czołowych partjach. Kierownictwo muzyczne dyr. dr. Z. Latoszewski, reżyserja Karola Urbanowicza, dekoracje Zygmunta Szpingiera. W obrazie IV-tym balet „złote posagi” układu baletmistrza Statkiewicza, w wykonaniu primabaleriny Zofii Grabowskiej, Statkiewicza, Zwolskiego, Sawickiego i Mikołajczaka.

Z Teatru Polskiego

W sobotę „Dzień bez kłamstwa”, arcykomiczna lekka komedia z gościnnym występem Marjusza Maszyńskiego. W niedzielę po południu o godz. 16 po cenach zniżonych „Wszystkie prawa zastrzeżone” z występem Marjusza Maszyńskiego, wieczorem „Dzień bez kłamstwa” z występem gościnnym Marjusza Maszyńskiego. Pilne próby odbywają się codziennie z komedji Fredry „Nowy Don Kiszot” z muzyką Stanisława Moniuszki.

Z Teatru Nowego

Dzisiaj i dni następnych ostatnia nowość: „Dżungla”. Jutro w niedzielę po raz ostatni nastrojowa sztuka Jerzego Szaniawskiego „Most” w premierowej obsadzie zespołu z pp. Hańska, Michalska, Koczanowiczem, Noskowskim, Przystan-skim, Tatarskim.

Roman Wraga, nowo zaangażowany bas Opery poznańskiej wystąpi w dzisiejszym przedstawieniu „Aidy” w roli arcykapłana Ramfisa.

Filizanka

Ovomaltyny

10

groszy

ng 15 616

Wścigi na rękach

Odbyły się w Liverpoolu po raz pierwszy wścigi na rękach na przestrzeni 100 metrów. Artyści zawodowi nie mogli brać udziału. Pierwsze miejsce zdobył 17-letni uczeń, który te przestrzeń przebył w ciągu 1 minuty 27 sekund.

Żołądek

to nie kasa pancerna...

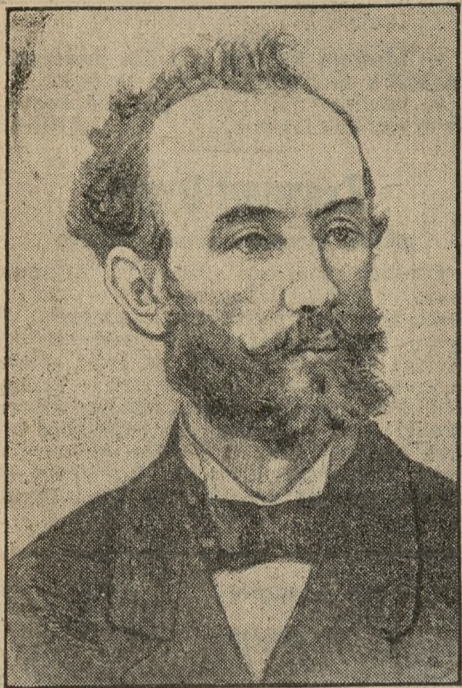
do przechowywania niestrawionych potraw. Oczyszczajcie i regulujcie jego działanie przy pomocy skutecznego żołąd francuskich Thé Chambard. Cena torebki 35 gr.

ng 16 527

Klemens Kantecki

Z okazji 50 rocznicy śmierci

Rok 1855 był to rok nieustającej żałoby dla Polski, a zwłaszcza dla Wielkopolski. Jedną bolesną wieść żałobną gonila druga. Strapionemu społeczeństwu, wracającemu od codopiero usypianej mogiły, dzwony żałobne nową już zwiastowały stratę. W tymże roku zmarł dr. Władysław Niegolewski, Bogusław Lubieński, Maciej Palacz. A najbardziej nawiedzonym by-

letni opisuje w formie udatnego pamiętnika podróż do Częstochowy, która wielkie na nim wywarła wrażenie. Rychło też odzywa się w nim żyłka autorska. Zaczyna więc pisywać korespondencje do pism poznańskich. Przedwczesna ta skłonność miała jednak skutki nieoczekiwane. Dostał się w zatargi z kierownikiem szkoły, a podejrzany o napisanie artykułu niezbyt dla dyrektora pochlebnego, musiał gimnazjum opuścić przed uzyskaniem świadectwa maturalnego.

Tak tedy wstąpił 17-letni młodzieniec w życie, nie mogąc liczyć na niczyją pomoc. W takich nieprzychylnych dlań warunkach sierota stanął całkiem o własnych siłach, zawiązując wyrobioną sobie później pozycję wyłącznie sobie samemu, swej pracy i wytrwałości.

Poświęca się zawodowi księgarskiemu i wstępuje jako elew do słynnej księgarni Żupańskiego w Poznaniu. Tu, w wolnych od zajęć chwilach pracuje usilnie nad sobą i doskonali się, żarliwie pochłaniając różne dzieła, osobliwie z umiłowanej przezeń dziedziny historii polskiej. Piszze też do gazet, zarabiając sobie tym sposobem na życie. Zasila łamy Leitgebra „Sobótki“ i Calliera „Tygodnika Wielkopolskiego“. Przez czas jakiś należy też do redakcji „Gazety Wielkopolskiej“. Na ten okres życia przypada także pierwsze

jego większe dzieło, monografia „O Savonaroli“, epizod z dziejów Florencji, która odrazu zwróciła na niego uwagę ogólną. W Poznaniu zawarł bliższą znajomość z Władysławem Belzą, a gdy ten wydalony z granic państwa niemieckiego udał się do Lwowa, 20-letni Klemens podążył, na jego wezwanie, za nim do stolicy ruchu literackiego. Tu wszedł do redakcji „Gazety Lwowskiej“, wydawanej przez Władysława Łozińskiego, gdzie pracował jako kronikarz miejscowy, sprawozdawca teatralny i feljetonista. Poza tem pisywał monografie i rozprawy do prawie wszystkich gazet w Warszawie, Krakowie, Poznaniu i Lwowie. Prócz tego umieszczał sprawozdania historycznego ruchu naukowego w Polsce w „Historische Jahresberichte“, artykuły, które w 1885 r. wydano w Berlinie w formie książki. I tu we Lwowie starał się dalej dopełniać swe braki w naukach, uczęszczając na wykłady prof. Liskiego i in. Dążył do dokładności w formie, jak i w materji. Będąc o dziecku utalentowanym, zważał na styl szlachetny, tematy wybierał, po żmudnych badaniach, poważne i dotychczas nie wyzyskane, czytując się z umiłowaniem w pożółkłe rękopisy.

Był jego poprawił się, gdy jako znany już literat i historyk otrzymał posadę sekretarza naukowego w Zakładzie Ossolińskich, na którym to stanowisku wytrwał lat kilka. To zajęcie wywarło na pracę pisarską Kanteckiego wpływ stanowczy i bardzo dodatni, pozwalając mu bliżej zapoznać się z bogatym materiałem archiwalnym, na

którym opierał później znaczną część monografij swoich i rozpraw. Główną wagę zwrócił na dzieje ostatniego okresu Rzeczypospolitej, na koniec XVII i pierwszą połowę XVIII w., mianowicie na materiały do historii wybitniejszych postaci z czasów panowania Augusta II. Teraz ukazywało się co rok jakieś poważniejsze jego dzieło.

Poprawiwszy sobie byt przez wyłożoną pracę publicystyczną, wyjeżdża corocznie celem dalszych studiów naukowych. Spotykamy go corocznie, przez 6 lat z rzędu, w archiwach drezdeńskich, rozgląda się po publicznych bibliotekach Mitawy, Rygi, Berlina, Petersburga, Paryża i Wiednia.

Podczas jednej z podróży do Dreżna skradziono mu futro, skutkiem czego nabawił się przez zaziębienie zarodków choroby, która przedwcześnie miała go wtrącić do grobu, nie pozwoliwszy mu już wykorzystać olbrzymiego, w swych podróżach zebranego materiału historycznego.

Poza „Studjami i szkicami historycznymi“ oraz „Szkicami i opowiadaniem“, warto wymienić zajmujące opowiadanie historyczne p. t.: „Sumy neapolitańskie“, traktujące o udzieleniu pożyczki hiszpańskiemu Filipowi za panowania Zygmunta Augusta i Zygmunta III.

Obok historii zajmowała go także literatura i sztuka, z której to dziedziny pozostawił wielką ilość monografij, jak o Mickiewiczu, Bogusławskim, biskupie Krasieńskim, Grotgerze, Szainosze, Maksymilianie Ossolińskim, Stanisławie Poniatowskim i wielu innych.

W r. 1882 powołano Kanteckiego na bibliotekarza i kustosa zabytków Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, na którym to stanowisku, wydając nowy katalog rękopisów, wytrzymał do stycznia 1885, kiedy to z powodu zupełnego wycieńczenia złożył swój urząd. Jeszcze raz starał się nadwątłone ratować życie. Lecz na nic już nie zdały się te ostatnie zmagania się z nieubłagą Lachesis. Mimo usilnych zabiegów najskuteczniejszych lekarzy, zdrowia już nie uzyskał. Zdołał tylko jeszcze powrócić w strony ojczyste, aby tu na łonie rodziny, 14 października 1885 r. (w 35 roku życia) zakończył swój, aczkolwiek krótki, ale nader pracowity i bogaty w plon żywot.

Ubył z nim wybitny historyk i krytyk literacki. Życie jego było nieprzerwaną pracą, pracą bez odpoczynku dla pożytku i dobra publicznego. Odszedł z nim wierny syn ojczyzny i gorący patriota.

Klemens Kantecki był młodszym bratem ks. dr. Antoniego, a starszym dr. fil. Maksymiljana Kanteckiego, zapisanym także dobrze na niwie wielkopolskiej literacko-publicystycznej. Tym trzem pełnych zasług mężom z nad Prosną należałoby się słusznie miejsce wśród nazw ulic Poznania. Ich pamięć też niezawodnie miasto nasze wkrótce uczci, nadając jakiemuś pięknemu nowemu bulwarowi, które licznie teraz na peryferjach powstają, miano: „Braci Kanteckich“.

MG. WITOLD PASZKIET

ło już Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, które w niespełna pół roku straciło znacznych trzech mężów. Po wielce zasłużonym prezesie Stanisławie Koźmianie podążył do wieczności wierny jego współpracownik Hieronim Feldmanowski, a w trzy miesiące po nim — następcą jego, konserwator zbiorów i bibliotekarz towarzystwa, najmłodszy z nich — Klemens Kantecki. Z nimi zeszedł do wieczności trzech troskliwych opiekunów i zarządcy pilnie strzeżonych zabytków narodowych, z nimi pożegnali się też wierni obywatele, uczeni i gorliwi patrioci.

Klemens Kantecki urodził się 19 maja 1851 we Wielkowie, w pow. odolanowskim, z rodziców dość zamożnych, którzy, chociaż nie mogli liczonym potomkom pozostawić większej fortuny, mogli im jednak dać staranne wychowanie i wykształcenie. Rychło przez rodziców osierocony, znalazł drugą troskliwą matkę, w starszej swej siostrze Antoninie.

Najpierwsze początki nauk pobierał młody Klemens w elementarnej szkółce ołobockiej, w historycznych murach klasztoru sióstr Cystersek. W r. 1861 podążył za starszym bratem Antonim, późniejszym proboszczem strzebińskim i redaktorem ówczesnego „Kurjera Poznańskiego“, do gimnazjum w Ostrowie. Tu zastąpił wnet ze swych pięknych wypracowań polskich, które dowodziły wczesnego umysłowego rozwinięcia chłopca. Ukazuje wcześniej zamiatowanie do historii, zwłaszcza do dziejów ojczystych. Jako czternasto-

*Pójdę dziś z tobą na daleki spacer,
będziemy chodzić całe popołudnie.
Zmówimy sobie swój najszczęśliwszy pacierz
do tego świata, który jest tak cudny.
Pójdziemy sobie daleko za miasto,
gdzie ludzie chodzą po słońcu, jak w złocie
i, gdy dopiero będzie jedenasta,
zaczniemy z żalem myśleć o powrocie.
I zobaczymy, czy tam jest to wszystko,
do czego wola nas nasza tęsknota;
a gdy już przestrzeń będzie przy nas blisko,
zamknijmy za sobą dni codziennych wrota.
Może tam jeszcze została ta wiosna,
której tak mało przecież widzieliśmy;
zapewne jeszcze do dzisiaj tam rosną
białe konwalje z podłużnymi liśćmi.
A choć: lato w pełni już tam było,
to też szczęśliwi będziemy, jak dzieciary.
Wyladujemy swą świetlaną miłość
i bić będziemy się słonecznym żarem.
A może... Cicho... — może tam jest jesień —*

KOCHANIE ŚWIATA

*smętna i rośna — ta nasza, ta nasza...
Wiew melancholji w pole nas roznieś
i białym latem podrze o poddasza.
Do zimy jeszcze jest chyba daleko.
A gdyby przyszła już swym długim krokiem,
to ją za drzwi — hop! jak złego człowieka,
z słowami: — żegnaj, aż w następnym roku!
I wszystko jedno, jaka będzie pora
(jesień, o, jesień będzie nieomylnie) —
pozostaniemy tam aż do wieczora,
aby pomodlić się długo i pilnie.
Będziem się modlić sercami własnymi
na cześć jesieni, zimy, wiosny, lata;
cicho złęcymy się ze sercem ziemi
naszem kochaniem i kochaniem świata.
A o dziesiątej albo jedenastej,
kiedy już serca nam w piersiach nie staną,
tą samą drogą wrócimy do miasta
wielcy, szczęśliwi, nowi, rozkochani.*

LEONARD TURKOWSKI

SZTORM!

*Sztorm się ocknął i zrywa...
Innym falam po grzywach
lawicami w oryndku się niosą,
fale dzikie, sklebione,
rozrzucone, szalone,
lewiatanom podobne i biesom...
Płasem czarcim zawrotnym,
pełne morza wrą kotły,
syczą wrzące, szumiące ukropy,
bryzgi leją spienione,
mętne, szare, zielone
urzezonym pod zmartwiałe stopy...
Grzmia pomrukiem, poświstem,
fale jazzem stugwizdny,
sarabandy kąśliwe jak trzmiele,
zda się młyny zapadłe*

*od lat wielu przepadłe
znów terkoczą i lup morza mielą...
Mielą żarna noc całą
kamień, burzstyn, i ciało —
mielą skarby zgubione i złoto,
mielą morskie turbiny
serce białej dziewczyny,
co w tej chwili zostaje sierotą...
Biją morskie gdzieś dzwony
i wzywają obrony
przed czartowskim żywiołów zamachem —
Białe motyl ładowy
w chybotliwych żdźbłach trawy
przywarł do wydm — zda się bielszy
strachem.*

EIŻBIETA MARWEG-PIECHOCKA

Na marginesach książek

W rekwizytorni historycznej

Literatury Zachodu przeżywają obecnie renesans powieści historycznej. Z roku na rok coraz większa pojawia się we Francji, Anglii i Włoszech ilość dzieł z tego zakresu. U nas nie znać jeszcze zwrotu ku przeszłości, lecz bez wielkiego ryzyka można powiedzieć, że niedaleki już czas, gdy obok literatury, biorącej za przedmiot tematy zagadnienia współczesne — poczną się i u nas zwracać zainteresowania pisarzy ku tematowi historycznym. Do takich przewidywać upoważnia rozważanie całego sensu rozwojowego już nietylko samej literatury i jej zmiennych zainteresowań — ale przede wszystkim linii rozwojowej procesów kulturalnych.

Jest rzeczą zupełnie oczywistą, że owo lekceważenie tradycji, historii, ów antytradycjonalizm powojenny był zjawiskiem przejściowym. Składały się nań najrozmaitsze przyczyny, lecz przede wszystkim rozgorzenie i pogarda dla tego życia poprzednich okresów, które nie umiało człowieka doprowadzić do pomyślniejszej przyszłości, jak ta, która się objawiła w morzu krwi i cierpienia, oraz w olbrzymich wstrząsach ekonomicznych. W tej nienawiści, mogącej się pojawić jedynie na tle powojen-

nego spłycenia pojęć i sądów, kryła się wielka niesprawiedliwość. Generalizowano i potępiano w czambuł całe dotychczasowe dzieje człowieka, podczas, gdy słuszność kazałaby wyodrębnić tylko pewne rzeczy ujemne i te potępić. Takie nastawienie łączyło się przede wszystkim z zagadnieniami społecznymi i gospodarczymi, musiało się jednak one również odbić na sprawach kultury i sztuki. Następstwem był zupełny zanik wątku historycznego w literaturze, a namiętne kokietowanie współczesności, przesadne, krańcowe, bałwochwale.

W chwili obecnej znajdujemy się już pod znakiem znacznego otrzeźwienia, kiedyto kultura, nieśmiało jeszcze lecz już wyraźnie, poczyna się wyzwalać z pod tyranji różnorodnych sugestij społeczno-politycznych i stara się żyć autonomicznie, jako czynnik równorzędny i mający własne cele do spełnienia.

Jednym z objawów tej zmiany, nie najważniejszym zresztą, jest właśnie zwrot ku tematowi historycznym, jaki się zaznacza w literaturze światowej. Lecz jakież zmiany zaszły również w

samych poglądach na charakter powieści historycznej! Łatwo spostrzec, że i na tym terenie, tak dalekim zdawałoby się od wszelkich przełomów w świecie rzeczywistym — w latach ostatnich przeszła burza przewrotu. Zmiany, jakie się tu dokonały, możnaby sprządzić do dwóch punktów — wprowadzenia na teren powieści historycznej zdobytych psychologicznych, oraz przedstawienia się stosunku pisarza do rekwizytu historycznego.

Doskonale zdajemy sobie z tego sprawę, że w okresie krańcowego panowania psychologizmu w powieści, jeden jej tylko dział pozbawiony był niemal zupełnie dobrodziejstw (i utrudnień) analizy psychologicznej. W powieści historycznej obowiązywał patos, albo dowolna stylizacja według koncepcyj nieraz zgola fantastycznych. Każda powieść historyczna tego czasu miała coś z płóćmi Siemiradzkiego, w których konwencjonalna dekoracja i nienaturalny rekwizyt wypełniały niemal całą przestrzeń. Owego przerostu rekwizytorskiego, owego patosu i sztucznej stylizacji nie uniknęły, chociażby w drobnej mierze, nawet największe utwory historyczne, a przykładem tragicznego nieporozumienia jest „Salambo“ Flauberta, gdzie wspaniała intuicja wielkiego pisarza, olbrzymie najwzrostwo człowieka przywalone jest rekwizytem.

Wszystko pochodziło stąd, że zblizano się do tematów historycznych w imię pewnej fikcji rekwizytorskiej — dziś pisarz stara się iść do swego tematu od strony człowieka. Wydaje się, że w międzyczasie dokonano tego tak prostego rozumowania: bez względu na różnice czasu i przestrzeni w najistotniejszych swych podstawach człowiek jest ten sam; a więc człowiek, który jest przedmiotem utworu historycznego musi być podobny do człowieka dzisiejszego. Już w tem najprostszym rozumowaniu znajduje się zlekceważenie i odsunięcie na plan dalszy rekwizytu, a przybliżenie człowieka. Najistotniejszą właśnie cechą współczesnej powieści historycznej jest stwarzanie owego poczucia bliskości wprowadzanych ludzi. Ich prawdziwość i bliskość.

Spostrzeżenia te miałem możność sprawdzić w ostatnim czasie na dwóch powieściach (zresztą w diametralnie różnych środowiskach powstałych) Nilsa Petersena „Ulcy Sandalników“, oraz A. Tołstoja „Piotrze I“. Nie twierdząc, że obydwie te powieści stoją na jednokowym poziomie, ani tem mniej, że są w chwili bieżącej wybitniejszymi przykładami współczesnej powieści historycznej i jej najistotniejszych zdobywców. Z artykułów prof. Tarnawskiego w „Kurjerze Poznańskim“ możnaby wnieść, że w ostatnich latach pojawiło się

LISTY Z BYDGOSZCZY

Na najlepszej drodze

Zginął mi gdzieś „Mój Świat”. Szczęście się tam zmarnowało, boć te kasprowiczowskie „pieśni na gęśliczkach i malowanki na szkło”, toć to jedna z najbliższych sercu człowieczemu książek. Więc kiedy się okazało, że dalsze poszukiwania w domu są już zupełnie daremne, poszedłem „Me-go Świata” szukać po księgarniach. W księgarniach jednak, gdy prosiłem o poezję Jana Kasprowicza, odpowiadało mi uprzejmie, że „Kasprowicza” wprawdzie niema, ale jest „Kasprowiczowa”. Kiedy, niemniej uprzejmie odpowiadałem, że wołę wiersze Kasprowicza od pamiętników Mafji Kasprowiczowej, patrzano na mnie nieomal z podziwem. — Jaktó?! — Przecież wszyscy wołają Kasprowiczową. Przecież daleko lepiej „idzie” w księgarniach książka o poecie, niż książki poety!

Być może, bardzo być może, że daleko większa jest w Polsce liczba czytelników Kasprowiczowej, niż Kasprowicza. Ktoś mi tłumaczył, że Kasprowicz jest zbyt trudny, by mógł być popularny. Może być, że „Hymny” zbyt są stronne w swej niebotycznej potęgę dla duchowego lenistwa współczesnych. Ale „Mój Świat”, czy „Księga Ubogich”, to przecież księgi dostępne nawet dla ludzi ubogich duchem. Tylko rzecz w tem, że nikt tym ostatnim tych najcudniejszych książek nie pokaże. Ze ich nawet niema w przyzwoitych skądinąd księgarniach, że trzeba je, niby jakieś bibliofilskie rarytasy, osobno zamawiać i czekać na nie całymi dniami.

Cóż robić! Czekałem na „Mój Świat” cierpliwie i — w nagrodę za cierpliwość, spotkała mnie nielada niespodzianka. Otrzymałem mianowicie zaproszenie na Wieczór Kasprowiczowski, na którym to Wieczorze miałem na własne oczy zobaczyć cykl wierszy z „Mojego Świata” w interpretacji — scenicznej.

Zawylem! ale nie z radości, tylko z przerażenia. Boże! Cóż to będzie za znęcanie się nad nieszczęsnym Kasprowiczem! Tylu człowiek, osobiście, w ciętych latach szkolnych, nadczył wielkich poetów, że wspomnienie tych śmiertelnych grzechów do dziś dnia niepokoi sumienie. A tu oto zanosi się na coś jeszcze daleko gorszego, bo nie tylko będzie się wiersze Kasprowicza recytować, ale i — inscenizować! W tym wypadku, słowo „inscenizacja” zagrzętało mi w uszach nieledwie jak słowo „inkwizycja”. Nie wątpiłem, ani na chwilę, że zanosi się tu na wyrządzenie wielkiej krzywdy wielkiemu poecie. Ze się najdroższe wiersze jego weźmie na straszne tortury i męki, i że się bezlitośnie i bezkarnie zamorduje cudowne ich piękno.

Bezlitośnie, tak! — ale nie bezkarnie! Zawziętem się strasznie i zaprzyściąłem zemstę. Postanowiłem sobie uroczyście wszystkich bez wyjątku, sprawców świętokradstwa zmieszać najostre piórem feljetonisty. Postanowiłem ich „zerżnąć” i „wykończyć” na wieczne czasy. Postanowiłem nie dawać pardonu!

Jedno mi tylko było bardzo przykre, że do torturowania Kasprowicza

w Anglii szereg wybitnych dzieł z tego zakresu, to samo przekonanie uzyskuje się przy czytaniu kronik literackich w pismach francuskich. Lecz zarówno w „Ulicy Sandalników” (czaszy Marka Aulejusza), jak w „Piotrze I” jak najwyraźniej spojrzeć można charakterystyczne dążenia dzisiejszej powieści historycznej.

W najcięższym związku z „unowocześnieństwem” (jeśli tak można powiedzieć) powieści historycznej stoi sprawa języka, zagadnienie stylu. Archaizowanie na miarę opisywanej epoki jest w nielące. Pisarz współczesny odczuwa je jako jeszcze jeden zbędny i zawadający rekwiwit. Szuka natomiast stylu, któryby włożony w usta bohatera powieści wzbudził poczucie bliskości i żywy rezonans u czytelnika współczesnego. W tym zakresie dochodzi niejednokrotnie do jaskrawych kraciowości. Zdarza się czasem, że człowiek n. p. średniowiecza przemawia językiem dzisiejszej ulicy. Są to oczywiście nieporozumienia, ale nieporozumienia bardzo charakterystyczne. Nawet na zagadnieniach stylu literackiego dostrzega się głębokość i charakter zmian, jakim ulega współczesna powieść historyczna.

JÓZEF KISIELEWSKI.

wzięli się — harcerze. Sam byłem przez lata całe, harcerzem, więc jakże mi teraz wystąpić tak srogo przeciw młodszemu druhom spod znaku srebrzystej lilijki. Ale trudno! Milsza mi sprawiedliwość, niż najgorętsze choćby smpatje.

Pocieszałem się tylko słabą, przyznając nadzieję, że może nie będzie aż tak najgorzej. Dochodziły bo głosy ze Spały, gdzie harcerze bydgoscy po raz pierwszy wystawili swą inscenizację wierszy kasprowiczowskich pod ogólnym tytułem „Na Podhalańskiej Drodze”, że owszem, widowisko było udatne. No tak, ale w rozgarze obozowego życia, za wyjątkiem deszczu i opieki starszych, wszystko inne jest zawsze udatne i wspaniałe.

Więc, nie przypisywałem nazbyt wielkiej wagi do recenzji i opinii spalskich. Tembardziej, gdy wiem, jak niezmiernie trudna to sprawa z dobrą inscenizacją wierszy. Wiersz, to prze-

cież twór ogromnie delikatny. To taki rzadki kwiat, któremu każdy wiew silniejszy, każde dotknięcie niezręczne grozi niechybną śmiercią. A tu przecież, wierszy wielkiego artysty nie biorą do wywiczonych rąk artyści-aktorzy, tylko ujmują je młode, szorstkie i niewprawne palce wyrostków. Przeto, pełen najgorszych myśli, poszedłem na Wieczornicę Harcerską.

Zaczęło się od tego, że na przód sceny, wystrojonej przedziwnie w pejzaż podhalański, wystąpił na starca ucharakteryzowany, chłopczyna i począł z wielką treścią rzempolić na skrzypkach. Domyśliłem się, że idzie tu o pierwszy wiersz z „Mojego Świata”, o „Modlitwę Wędrownego Grajka”. I istotnie, już po chwili usłyszałem te, tak cudownie przecież proste, słowa Kasprowicza:

Hej, Panie Boże, coś wielkim
Gazdą jest nad gazdami,
Pocoś mi dał taką skrzypkę,
Co jeno tumani i mami?
Nie umiem ci grywać na niej,
A jednak wciąż grywać mi chce się.

W NOTATNIKU

„Rodzeństwo Oppenheim”.

Zyd Lion (?) Feuchtwanger napisał pod powyższym tytułem książkę o losach Żydów w Niemczech hitlerowskich. — Zydówka Melanja (?) Wassermanówna przełożyła ją na język polski (oczywiście nalewkowo - polski i Zyd M. Fruchtmann przekład ten wydał w Warszawie w r. 1934.

Dla kogo napisano i przetłumaczono tę rzecz?

Jeżeliby chodziło o żydowskich tylko czytelników, to nie możnaby odmówić i racji i celowości tej publikacji, będącej o wiele więcej olbrzymim artykułem agitacyjnym, niż dziełem literackim, jak to głosi słowo „powieść”, pomieszczone pod tytułem. Naturalnem bowiem jest zupełnie, że Żydzi nie mogą być zadowoleni z tego, co dzieje się w stosunku do nich w Niemczech. Podobno tu i ówdzie istotnie pobito indywidualnie niewinnych ludzi, — podobno ten i ów został zrujnowany, czy też narazony na poważne straty na skutek takiego, czy innego rozporządzenia władz „nazi”. Nie można jednak inaczej o tem mówić, jak z warunkowem „podobno”, gdyż, jak dotąd, niezbitnie pewnych co do tego wiadomości nie posiadamy, a to wszystko, co piszą Żydzi, niesłychanie mało zasługuje na wiarę ze względu na znany system kłamstwa, oszczerstw, tendencyjnego przesadzania jednych i pomniejszania innych faktów, słowem — z racji całkowitej zasadniczej niewiarogodności każdego słowa, każdego zeznania żydowskiego.

Ciekawa jest jednak ujęcie całego przesładowania Żydów, gdyż autor wogóle tego rodzaju określenia ruchu hitlerowskiego etanowczo unika. Od czasu do czasu wprawdzie wspomina o tem, ale bezustannie, niemal na każdej stronie powtarza, że jest to nie ruch niemiecki, ale ruch barbarzyńców, gnębiających z racji swego dzikiego instynktu wszystko, co tylko na-

leży do świata nauki, kultury, słowem: ducha. I znów przez bezustanne łączenie najrozmaitszych faktów i pojęć sugeruje czytelnikowi, że ta sfera ducha, której prześladowanie wzbudza „gniew świata całego”, to właśnie żydostwo. — że ono właśnie stanowi sól ziemi wogóle, a Niemiec w szczególności. — że więc pomiędzy walką, bojkotem i wogóle jakąkolwiek akcją, skierowaną przeciwko Żydom, a zwalczaniem kultury — niema żadnych różnic, ani „ranic! Żydzi zresztą nie dali literalnie nigdy i nigdzie żadnego powodu do wzbudzenia przeciwko sobie nienawiści. Owszem, wszystko, co najlepsze, dali z siebie Niemcom, więc obecny stan rzeczy, owe niesłychanie wymyślne tortury, mordowanie, etc., jest wyłącznie wynikiem wrodzonej dzikości... czy Niemców? O nie, p. Lion nie jest w tym stopniu odważny, aby to powiedzieć potężnemu i wielkiemu liczebnie narodowi i państwu! Owszem, jego Oppenheimowie często bardzo chwala Niemcy i naród niemiecki, nie wierzą, aby cały on dał się uwieść hitleryzmowi. Przypuszczają, że to się zmieni przecież, że znów powrócą do swej dawnej siły i wpływów, które pozwoliły im n. p. na to, że, jak to sam dany utwór przedstawia, w jednym z największych szpitali berlińskich było „tylko” 27 lekarzy Żydów! Pan Lion szczerzy kły i grzywa groźnie potrzasa tylko przeciwko „narodowcom”. To słowo z najrozmaitszemi epitetami powtarza się w danem dziele bezustannie. Autor walczy tylko z nacjonalizmem, ale, broń Boże, nie z narodem niemieckim, nie z Niemcami, które są ukochaną ojczyzną jego Oppenheimów!

Konkluzja więc tej propagandowej powieści żydowskiej jest prosta i jasna: Precz z narodowcami (obojętne zresztą — jakiej narodowości), precz z barbarzyńcami (narodowcem i barbarzyńca to jedno)! Niech żyją Niemcy! Bo z Niemcami damy sobie radę, nie dziś, to jutro! (Wł Dw.)

Bierz i czytaj

Z okazji niedzieli misyjnej, mającej pogłębić w nas zrozumienie dogmatu o powszechności Kościoła, warto przypatrzeć się bliżej książce, wydanej w drukarni Sodalicii św. Piotra Klawera. Autor, uczony jezuita O. Dubois, sekretarz Konferencji Misyj Katolickich w Afryce, nadał pracy swej bardzo skromny tytuł. Kompetentna atoli francuska krytyka, że wymienimy tylko ks. arcybiskupa Salotti, sekretarza Kongregacji Propagandy, protonotariusza apostołskiego ks. Bouchera, czy ks. Olichona, dyrektora Misyjnego Związku Duchowieństwa — nazywa „Répertoire” O. Dubois kopalnią złota, prawdziwą encyklopedją misjologii, źródłem nieocenionych informacji i podnieć.

„Le Répertoire Africain” napisany jest dla misjonarzy i to w pierwszym rzędzie misjonarzy pracujących na Czarnym Łądzie, daje jednak — poza kwestjami związanymi ściśle z Afryką — tak głębokie i wszechstronne ujęcie ogólnych zagadnień misyjnych, że i głosiciele Dobrej Nowiny z Chin czy Indji znajdują tu dla siebie również materiał pełen znaczenia. Ujmującą jest prostota, z jaką autor w przedmowie wyznaje, że pisząc swą pracę, rozważał „nie bez pewnej melancholji”, o ilu z tych rzeczy sam swego czasu nie wiedział lub nie myślał.

Najlepszą rekomendacją dla dzieła O. Dubois byłoby proste podanie nagłówek wszystkich 53 rozdziałów, składających się na tę cenną całość, że

*) Henri Dubois S. J. Traité De missiologie pratique. Le Répertoire Africain. — Rome, 1932.

jednak rubryka ta zajmuje 6 stronnie, musimy od tego ze względu na szczupłość miejsca odstąpić.

Treść ugrupowana jest w 5 częściach. W pierwszej autor mówi ogólnie o Afryce, wybierając zrecznie z każdej dziedziny czy to będzie historia, topografia czy etnografia — potrzebne dla zamierzonego planu szczegóły, szkicuje w oryginalnych skrótach obyczaj ludów afrykańskich, ich kulturę, sztukę itp. Druga część porusza zagadnienie kolonizacji i misjonarstwa Afryki. Ciekawe są zwłaszcza uwagi autora o metodach, jakie należałoby stosować przy zbliżaniu się do krajowców (umysłowość i charakter ich zna autor z własnej pracy misjonarskiej), o zasadach i wartości systemu asymilacji i adaptacji, co każdego inteligentnego czytelnika zająć może.

Część trzecia poświęcona jest właściwym zagadnieniom misjologii, ujętym bardzo szeroko. Intencją autora jest też rozszerzyć jak najwięcej horyzont zainteresowań misjonarzy, rzucić snop światła na całokształt ich zadań, ułatwić im orientację wobec różnych aktualnych kwestyj i zapalić ich ducha ukochaniem swej pionierskiej pracy. I tu z nagromadzonego materiału skorzystać może i nie-misjonarz. Gruntowne przemyślenie i zajmujące opracowanie wszystkich poruszonych tematów, obfitość praktycznych informacji i pobudzających do refleksyj i samodzielnych badań wskazówek, podnosi z wielkim uznaniem ks. arcybiskup Salotti, przyznając tej części największe znaczenie i pożyteczność.

Nas osobiście zajęła najwięcej część

Eldorado

TUTKI DLA PANA

Solali

200 szt. = gr. 45

ng 15 134

Spraw to, ażebym zawsze
Umiał dziękować Ci, Panie,
Że sobie rzempolę, jak mogę,
Że dają li na co mnie stanie.

Rzempolił sobie, jak umiał, ten pierwszy grajek harcerski. I wszyscy drudzy też, rzempolili jak mogli. Ale i w recytacjach i śpiewach i tańcach dawali uczciwie, na co ich tylko było stać. I stał się cud! Naiwne, prymitywne, nieporadne ale szczere głosy i gesty młodych wykonawców inscenizacji zgodziły się przedziwnie z wielką prostotą wierszy wielkiego poety. Ale bo też inscenizacja pomyślana była doskonale. Inscenizatorka p. Marta Chmielarska, jedenaście wierszy z cyklu „Mój Świat” związała z sobą tak trafnie, tak niedostrzegalnie, że ułożyła się z nich całość interesująca, żywa i bardzo estetyczna. I okazało się, że wielki, trudny i niedostępny Jan Kasprowicz umie się zniżyć serdecznie i poprostu aż do poziomu wyrostków, do poziomu młodzieży szkolnej. Dobrze się stało, że p. Chmielarska wysiłkiem swym i talentem wprowadziła naszą młodzież „Na Podhalańską Drogę”. Tem samem bowiem wprowadziła tę młodzież na najlepszą drogę do — Kasprowicza.

Oficjalny organ zlotu spalskiego w te słowa zakończył swą recenzję po uroczystej inscenizacji wierszy kasprowiczowskich w Spale:

„Osrodek bydgoski ma duże możliwości stworzenia wzorowego teatru harcerskiego, na wzór skautowskich teatrów we Francji. Wyniki pracy osiągnięte przez p. Chmielarską (reżyserja), p. Krysiewiczową (śpiew), p. Lewandowską (tańce), p. Roslera (muzyka) zasługują na prawdziwe i szczere uznanie.”

Cieszę się prawdziwie, że powyższa opinia zgodna jest najzupełniej z prawdą. Cieszę się szczerze i — coprędzej, z czystym sumieniem, pod opinią tą także się podpisuję.

MARJAN TURWID.

czwarta, dająca obraz wpływów religijnych, ścierających się w Afryce, malująca warunki i cały niejako plac boju, na którym rozgrywa się walka o duszę. Po zwięzłych danych, dotyczących się koptów, pogan i zachłannego islamu, przechodzi autor do niemięniej groźnego dla pracy Kościoła protestantyzmu, podając dokładne wiadomości o rozmieszczeniu wszelkich protestanckich zakładów.

Wspaniałą jest rozdział ostatni, traktujący o katolicyzmie i uwypuklający natchniony plan strategii misyjnej Piusa XI. Niepodobna nie zachwycić się przedziwną mądrością „Papieża Misyj”, i nie przejąć się chęcią odrobienia swojej części w obowiązującem nas wszystkich apostołstwie.

Część piąta przynosi cenny materiał statystyczny. Znajdujemy tu przedewszystkiem szczegółowy obraz stanu posiadania naszych misyj katolickich, wykaz wszystkich prefektur i wikariatów, informację o zgromadzeniach zakonnych męskich i żeńskich, działających na tym froncie misyjnym. Uzupełnia tę część pracowita bibliografia dzieł, czasopism a nawet poszczególnych artykułów, rozstrząsających kwestje misyjne związane z terenem afrykańskim.

Książka bogata w treść i piękna. Wydanie jej staranne i wytworne przynosi chlubę Sodalicii św. Piotra Klawera. Cenna to pozycja w jej niestrużonej działalności wydawniczej, której Misje Katolickie w Afryce zawiązują już katechizmów, ewangeljarzy, modlitewników, śpiewników i wszelkiego rodzaju podręczników w afrykańskich językach 1.242.350 egzemplarzy. Olbrzymia ta cyfra obejmuje książki wydane do r. 1932.

R. E.

ZYCIE SOKOLE

W hołdzie Ign. J. Paderewskiemu

Donosiliśmy już, że redakcja organu dzielnic wlkp. Tow. Gimn. „Sokół” — „Pobudki Sokolej” poświęciło część numeru październikowego tego miesięcznika Ignacemu Janowi Paderewskiemu. Obecnie Przewodnictwo dzielnic wielkopolskiej wydało, z okazji 75-lecia urodzin Paderewskiego broszurę, zatytułowaną: „W hołdzie J. I. Paderewskiemu”.

W broszurze tej, opracowanej przez druha d-ra Leona Bochenka, znajdujemy materiał potrzebny do urzędowania obchodu ku czci Paderewskiego. Więc słowo wstępne zatytułowane: „W 75-lecie urodzin” służyć może do zagajenia obchodu czy akademii. W pięknych i przystępnych słowach napisany referat mówi o przebogatem i czynnym życiu Mistrza tonów. Dla uzupełnienia referatu — w razie potrzeby — służyć mogą przytoczone wyjątki z mów Paderewskiego. Wiersze: „Paderewski gra” i „W 75-lecie urodzin I. J. Paderewskiego” oraz wiersz Paderewskiego nadają się doskonale do deklamacji. Gniazda sokole znajdują jeszcze w broszurze parę słów o stosunku Paderewskiego do Sokolstwa, zatytułowane: „Paderewski o Sokole, jego roli i znaczeniu”.

Wobec braku innych tego rodzaju wydawnictw i wobec zbliżających się uroczystości ku czci Paderewskiego

cytowana wyżej broszura wydana przez Przewodnictwo Dzielnic Wlkp. może być bardzo użyteczną zarówno dla gniazd sokolich, jak i dla innych stowarzyszeń, które uczcić pragną choć skromnym obchodem jednego z największych Polaków naszej doby.

Broszurę nabyć można w biurze Przewodnictwa Dzielnic Wlkp. Tow. Gimn. Sokół, Poznań Wały Zygmunta Augusta 10, II wejście, w cenie 30 groszy.

Sokola akademja ku czci Paderewskiego

Sekcja kulturalno-oświatowa Dzielnic Wlkp. Sokolic wespół z sekcją imprezową Przew. Dzielnic Wlkp. urządza dnia 29 października w sali koncertowej w domu parafjalnym św. Marcina uroczystą akademję ku czci członka honorowego Sokolstwa polskiego, Ignacego Paderewskiego, z okazji 75-lecia jego urodzin.

Słowo wstępne na akademji wygłosi prof. hon. U. P. druha dr. Paweł Gantkowski, referat o życiu i czynach Paderewskiego druha dr. Leon Bochenek. Program dalszy akademji wypełniony będzie deklamacją oraz występami wokalnemuzykami. Dokładny program podamy w dniach najbliższych.

Akademja rozpocznie się o godz. 20-tej. Wstęp bezpłatny dla członków i sympatyków „Sokola”.

Zjazd okręgu poznańskiego

W ostatnią niedzielę odbył się w Poznaniu zjazd prezesów i naczelników Okręgu poznańskiego Związku Tow. Gimn. „Sokół”. Obrady zagał o godz. 11 w sali na boisku sokolem d-h. prezes okr. Lewandowski, witając Przewodnictwo Dzielnic w osobie wiceprezesa d-ha Powidzkiego oraz prezesów i naczelników, przybyłych w liczbie 60. druhow i 14 druchów, reprezentujących 29 gniazd męskich i 9 żeńskich, na ogólną liczbę 55 gniazd, tworzących Okręg poznański. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zjazdu przez d-ha sekretarza Stasińskiego, d-h. Powidzki wygłosił dłuższy referat, poświęcony najaktualniejszym sprawom ideowym naszego sokolstwa, poruszając wszystko to, co hamuje życie sokole. Wykazał przy tym niedomagania i braki, jakie nie pozwalają się wznieść na należyty poziom centralnemu okręgowi, na który spogląda całe sokolstwo wielkopolskie.

Druhowie prezes Lewandowski i naczelnik Frydrych przedstawili następnie sprawę zlotu w Warszawie, który w przyszłym roku niestety się nie odbędzie, oraz zlotu okręgowego, którego termin naznaczono na dzień 29 czerwca r. 1936. Dłuższy referat organizacyjny wygłosił d-h. sekretarz Męclewski, przedstawiając obowiązki zarządów poszczególnych gniazd, wypływające z podstawowych zasad pracy sokolej. Referaty druhow nacz. Frydrycha, skarbnika Warchalewskiego i wi-

ceprez. Ryby wykazały szczegóły braków, jakie należy wypełnić, aby praca w Okręgu stanęła na właściwej wysokości. Wskazywali na nieobowiązkowość w płaceniu składek i uczęszczaniu na ćwiczenia, zbiórki i lustracje, a d-h. Powidzki uzupełnił ich wywody, wykazując obojętność gniazd w stosunku do własnego boiska i do organu związkowego i dzielnicowego, „Pobudki Sokolej”.

Prezesa Okr. Wydz. Sokolic, d-ha Dzielnic, omówiła obowiązki gniazd a szczególnie oddziałów żeńskich, a d-h. Szeib podniósł znaczenie zainteresowania się sokolstwa sprawą L. O. P. P.

Poruszone przez referentów sprawy wywołały ożywioną dyskusję, w której zabierali głos dd. Brodziak, Czarczyński, Biały ze Stęszewa, Siebert z Naramowic, Szary z Granowa, Liberowa, Morkowski z Buku, Kapałczyński i inni. Podnieść należy, że dyskusja ta miała wysoki poziom, wykazując dążność do dostosowania praktycznego życia sokolego do ideałów, wytkniętych Sokolstwem przez jego twórców i przewodników.

Obrady przeciągnęły się do godz. 15. D-h. prezes Lewandowski zamknął je apelem do zastosowania omówionych nakazów w codziennej pracy gniazd.

Obrady poprzedziły ćwiczenia, przeprowadzone z druhami naczelnikami i prezesami przez naczelnika okr. d-ha Frydrycha.

ZYCIE HARCERSKIE

Harcerze — uczniowie

Wiele kłopotu mają harcerze-nauczyciele, gdy na okręgowych konferencjach nauczycielskich słyszą, że tytu i tytu uczniów (zarazem członków drużyny harcerskiej) nie spełnia należycie swych obowiązków szkolnych. Cóż mają rzec na obronę swych harcerzy? Cóż począć, by na przyszłej konferencji ocena o nich lepiej wypadła?

Nim odpowiemy na to pytanie, zastanówmy się nad inną sprawą. Cóż jest powodem, że harcerze (w wielu wypadkach) w nauce źle stoją? Dwa mogą być powody: 1. do drużyny przyjęto zbyt dużo chłopców bez żadnego wyboru, albo 2. drużynowy przeciąża chłopców zajęciami harcerskimi. Jeżeli pierwszy wypadek ma miejsce, to są to przedewszystkiem skutki „ofensywy” — rozrostu wszędy. Skutki te same mówią za siebie i to nie tylko na terenie drużyn szkolnych. Częściową szkodliwość „ofensywy” zrozumieli już dobrze sami instruktorzy — my więc nad tą sprawą więcej nie będziemy rozwodzić się.

Przystąpmy do omówienia możliwości drugiej. Drużynowy lub zastępowy obciąża chłopców zbyt zaję-

ciami harcerskimi. Chłopcy mają ciągle jakieś zbiórki, odprawy, biegi, pokazy, defilady itp. Nic łatwiejszego jak wzbudzić zainteresowanie w tym kierunku u chłopców w wieku szkolnym. Na zbiórki będą chodzili całymi dniami. Nie chłopców w tem winą.

Prowadząc drużynę szkolną, trzeba sobie uprzytomnić, że sięganie po mistrzostwa jest nonsensem. Drużyna szkolna jest po to, by dać chłopcom podstawy ideologii harcerskiej i przygotować narybek dla starszego harcerstwa; zrobić z chłopców dobrych, najlepszych uczniów w szkole i wreszcie, by uzupełnić luki wychowania domowego i szkolnego. Stare, stosunkowo drużyn szkoły średniej, skupiające w swych szeregach odsetek harcerzy starszych (absolwentów) i instruktorów, posiadające odpowiednie tradycje i podstawy finansowe, mogą pokusić się o mistrzostwa. Ale i tu należy być bardzo ostrożnym. Bo cóż z tego, że drużyna zdobędzie takie czy inne miejsce w zawodach, gdy tytu i tytu jej członków powtarza klasę? Chłopców tym stała się duża krzywda, a odpowiedzialność ponoszą kierownicy, którzy nad temi

Do WIEDNIA

27. X. — 2. XI. zł 95.—

27. X. — 10. XI. zł 145.—

paszport, wiza, przejazdy.

WAGONS - LITS / COOK

Poznań, Bronisława Pierackiego 12.

sprawami nie zastanowili się. Choćby nawet ci kierownicy byli profesorami, a w hierarchii harcerskiej zajmowali wysokie stanowiska „komendantów”.

Na tle powyższych uwag niezrozumiałem staje się — oczywista z punktu widzenia pedagogicznego — gwałtowne angażowanie drużyn szkolnych w różnych „spontanicznych” uroczystościach. Czy udział harcerzy w długotrwałych defiladach, występach w teatrze itp. był specjalnie ostatniego roku konieczny? Czy przynajmniej stracony przez młodzież czas — na przygotowanie występów — zrównoważył się przez wzrost wpływów sanacyjnych w „dołach” harcerskich? Wątpić należy, i to mocno! Zresztą czas to pokaże najlepiej.

Wracajmy jednak do pytania postawionego na początku naszych rozważań. Otóż harcerz-nauczyciel, czy profesor, gdy zauważy, że jego chłopcy opuszczają się w nauce — powinien zbadać źródła tego zaniedbania. W pierwszym rzędzie należy mieć na uwadze dwa wyżej podane momenty, a jeśli się okaże, że one właśnie mają tu

MOTOPIRIN-MOTOR

nr 16 643

miejsce — przeprowadzić odpowiednie ograniczenia. Lepiej je zastosować — nawet radykalnie — teraz, na początku roku szkolnego, niż czekać aż do czerwca na niewesołe skutki. Chż.

GAWĘDA.

Harcerstwo, prowadząc pracę wychowawczą, musi korzystać ze wszystkiego, co tę pracę może ułatwić.

Atmosfera życia współczesnego odsuła i w Z. H. P. zagadnienia intelektualne, a z nimi i potrzebę książki na plan dalszy, wysuwając na czoło techniki, formy, gry itp. mimo, że działy te były i pozostać powinny nadal tylko środkami w pracy.

Zastępy wywiadowców i ćwików odczuły to zubożenie intelektualne. Przejało się ono wyraźnie w poglądzie starszej młodzieży na harcerstwo, jako na dziecinadę, miłą wprawdzie, szczególnie latem, ale w okresie „zimowym” zbyt ubogą, beztęściwą, nudną, odstraszącą umysły głębsze.

Praca intelektualna w harcerstwie łączy się ściśle z gawędą. Wiemy, że minęły już czasy, gdy gawęda przykuwała uwagę słuchaczy, gdy była osią systemu, chwilą oczekiwaną przez każdego. Zmierzch gawędy wiąże się z obniżeniem poziomu umysłowego instruktorów i drużynowych. Skierowali oni bowiem cały swój wysiłek na opanowanie techniki, nie doceniając koniecznej choć trudniejszej pracy budowania poglądu na świat, rozumienia życia, wyrobienia dyscypliny moralnej. To też jedynie praca nad sobą może dać instruktorowi kwalifikacje, potrzebne do używania gawędy, jako skutecznego sposobu oddziaływania na młodzież.

Innym dać z siebie możemy tylko to, co uprzednio sami posiadaliśmy. Gawęda udaje się tym, którzy przemyślał zagadnienie, będące tematem pogawędki; wypowiedzą ją z głęboką wiarą i przekonaniem, dając słuchaczom w kilku słowach rzecz zwartą, treściwą.

Umiejętność prowadzenia gawęd doskonali się w miarę doskonalenia się w myśleniu.

Nie odrazu można właściwość tę zdobyć, ale powoli wyrobimy w sobie zamiłowanie do tego rodzaju pracy, która — choć początkowo nieefektowna i żmudna — szybko stanie się wielką przyjemnością, zwłaszcza gdy spostrzeżemy pożytek, płynący z niej dla nas samych. Z czasem praca umysłowa wejdzie w nałóg, stanie

Puder Czang
to tajemnica wschodu

PUDER CZANG ściśle przylega do twarzy, czyni cerę matową, daje wspaniały efekt, zapewnia młodość i powodzenie.

się chlebem codziennym, a w zysku — drużynowy czy instruktor przywróci swojej drużynie i zastępom prawdziwą gawędę.

O jednym z najważniejszych warunków samodzielnego myślenia — tej podstawy dobrej gawędy — dowiedcie się druchny i druhowie za tydzień. Z. R.

STUDENTKI I STUDENCI

Drużyny Akademickie wzywają Was Druchny i Druhowie w swoje szeregi. Nie chodźcie luzem! W gromadzie siła!

Jeśli jesteś członkiem-harcercem Rzeczpospolitej Akademickiej — powinieneś również należeć do Drużyny Akademickiej. Znajdziesz tam nietylko dobrą radę, czy pomoc w studjach, lecz również „swoje”, harcerskie towarzystwo.

Zgłaszaj się więc natychmiast w Zamku, schody D II półpiętro (drzwi na wprost). Tam w poniedziałki i czwartki między godz. 11—12 urzędują przedstawiciele Drużyn (żeńskich i męskich); przyjmują zapisy i udzielają wszelkich informacji. Czekamy więc na Ciebie harcerko i harcerzu! Spełnij swój obowiązek — i zgłoś się zaraz!

Odpowiedzi Redakcji. Tym wszystkim Druchnom i Druhom, którzy zapytywali się nas o cenę broszury p. t. „O chrześcijański i polski charakter harcerstwa” (sprawozdanie z procesu redaktora odpowiedzialnego „Strażnicy Harcerskiej”) donosimy, że nabywać ją można w administracji „Strażnicy” po cenie 1,45 za egz. Cena powyższa rozumie się z przesyłką. Przy większych ilościach taniej. Adres: Warszawa — Kredytowa 16 m. 25. P. K. O. 24.405.

Dh Jan Z — ski, Gniezno. Z notatki tej nie skorzystamy. Za bojową; Nam o to tylko nie chodzi Druchu! Każda praca, a zwłaszcza twórcza, musi być prowadzoną z planem i dużym opanowaniem. Pracujcie więc na swoim terenie, jak możecie najlepiej. Dbajcie o chrześcijański i polski charakter harcerstwa (na Waszym odcinku) — a wszystko będzie w porządku. Za uwagi dziękujemy. Czekamy na kronikę z Waszego Huca.

MAGGI^{ego} ZUPY
1 kostka na 2 talerze20
groszy

GATUNKI SPECJALNE

Angielska
Grzybowa
Ogonowa

1 kostka 25 groszy

nr 16 504/7

WIKAZANIA
ZŁA PRZEMIANA MATERII
CHRONICZNE ZAPARCIE
KATARY ŻOŁADKA I KISZEK
IKRĘGI WARSZAWA
NOWY WIAZ

ZIOŁA
CHOLEKINAZA
H. NIEMOJEWSKIEGO

WIKAZANIA
KAMIENIE ŻOŁCIEWE
ZÓLTACZKA
ARTRETYZM
APTEKI / KLADY APTECZNI
BROZURY BEZPŁATNIE

RUCH MŁODYCH

NIZINY...

Wybudowało życie
stromie glazy granitowych ścian;
ociosało ostrzem
ludzkich krzywd i przewinień...
Zdławiło rozpacz ludzka,
a szczęście
rozerwało na krwawe strzępy...

W ołowianym zmierzchu
poczęły krażyć ponad skalami
wylbrzymiałe nocą... —
Sępy...!

Jęły trzepotać skrzydłami
i wzrokiem tępym
goniły za błyskawicami
luny —

— Zdawało się,
że owe krzywdy i przewinień
skały granitowe podważą.

— Zdawało się,
że wraz z niemi
z posad runie
cały świat
i pęknie głaz węgielny
skalnych witraży... —

— Zdawało się,
że zgłodniałe sępy runą
w zniewolony świat —
że czarnymi skrzydłami przesłonią
jaskrawe luny —
... a nikt nie rozsądzi
poniesionych ludzkich strat... —

Dzień strudzony nie zamykał
ciężkich, nabrzmiałych powiek...
kiedy granitowy blok życia
ujął w swe dłonie... —
— Cłowiek!

— Kiedy chwasty czerniały
pokryły stargane strzępy...
tylko patrzył,
tylko ścigał wzrokiem
kołujące, wylbrzymiałe nocą —
sępy...

Tylko pot ściekający
złobit brzozy... zostawiał ślady...
Nie zwycięzca jest ten — co walczy,
gdy zwyciężonemu
niewolą znoju — upada...

I zrozumiał i pojął człowiek,
że kamiennym wysiłkiem
należy podźwignąć brzemie;
skaliste bezdroża ociosać...
plugiem rozorać ziemię —

Pięć się skalnym szczytem
wyżej, wyżej,
choć swe własne szczęście
przyjdzie ci rozerwać
na krwawe strzępy...
— ale ostrzem czynu
przebić czarną otchłań... —
złamać skrzydła zblakany sępom...

Życie — lecz samo z zadanych ran,
które złobią strome glazy...
granitowych ścian —

Ból się zrodził z kamiennej niewoli,
z szczęścia — z pustki —
nie z tego — co boli... —

Kołujące sępy — to cienie
ludzkich krzywd,
wspólnych zmagañ i męki...
Każdy z nas jest spleciony łańcuchem,
zardzewiałym przewiniem udręki...

Już od wczesnego zarania
danem ci było wyruszyć w świat —
za swą codzienną pracą,
powiedz — niemało było strat — ?
sam dobrze nie wiesz za co — !

Wparłeś swe stopy w kamienny szczyt
próżnym zachodem
i rozpalileś słońce
plomiennym wschodem...
i szukasz sam siebie w świecie —

Skargą nie zdołasz uleczyć ran,
czy w pustce życia,
czy pośród jego kamiennych ścian
jednak głaz przyniecie...

Lecz z prądem czasu
co nurtem płynie — —
dobrniej do brzegu przystani.
Nim plugiem
przyjdzie ci chwasty rozorać
na żywej — życia nizinie... — !

Poznań. JÓZEF BARANOWSKI.

PO UROCZYSTOŚCIACH NARODOWYCH W KĘPNIE

Pochód członków Str. Narodowego po wyjściu z kościoła.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

POWIAT POZNAŃSKI

Uzarzewo. Dnia 22 września b. r. odbyło się zebranie koła S. N. Uzarzewo przy licznych udziałach członków i w bardzo podniosłym nastroju. Referat wygłosił referent organ. kol. Jeske z Poznania. Zebrani uchwalili odpowiednią rezolucję do zarządu głównego w Warszawie, podpisaną przez 74 członków. Zakończono zebranie hymnem Młodych i okrzykiem na cześć Romana Dmowskiego i Polskiej Narodowej.

Wroneczyn koło Pobiedzisk. Dnia 22 września b. r. odbyło się zebranie koła S. N. Wroneczyn. Przewodził kierownik koła kol. Renc; referat wygłosił kol. Jeske. Po załatwieniu szeregu spraw organizacyjnych zakończono zebranie odśpiewaniem hymnu Młodych.

Latalice — Węglewo. Dnia 22 września b. r. odbyło się zebranie koła S. N. pod kierownictwem kol. Mateckiego. Referat wygłosił kol. Jeske. Nastrój poważny, zainteresowanie ruchem narodowym wielkie. Po wyczerpaniu porządku obrad zebranie zakończono.

Skórzewo. Dnia 22 września b. r. odbyła się dekoracja koła S. N. Skórzewo. W dniu tym przystąpili wszyscy członkowie koła do wspólnej Komunii św. Po nabożeństwie udano się do mieszkania kol. Czyża, gdzie odbyła się uroczysta akademia. Po zdaniu raportu przez miejscowego kierownika kol. Przebierał przesowi powiatowemu dr. Piotrowskiemu z Poznania, odśpiewano Pieśń Bojową. Referat wygłosił dr. Piotrowski, poczem nastąpiło złożenie przysięgi i dekoracja, której dokonał prezes powiatowy. Placówka Skórzewo powiększyła się o 30 nowych członków. Uroczyste zebranie zaszczycił swą obecnością miejscowy ks. proboszcz. W podniosłym nastroju zakończono uroczystą akademię odśpiewaniem hymnu Młodych i okrzykiem na cześć Romana Dmowskiego.

Modrze. Dnia 22 września b. r. odbyło się zebranie koła S. N. Modrze. Kierownik kol. Krzyżanek z Sapowic zagał zebranie, poczem odśpiewano Pieśń Bojową. Referat wygłosił kol. Chudziński. Po załatwieniu spraw organizacyjnych zebranie zakończono hymnem Młodych.

Krzesiny. Dnia 26 września odbyło się zebranie koła Krzesiny pod kierownictwem kol. Ściernickiego. Po odśpiewaniu Pieśni Bojowej załatwiono cały szereg spraw organizacyjnych. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych i okrzykiem na cześć Romana Dmowskiego. Zaznaczyć wypada, że mimo niepogody na zebranie przybyło dużo członków i sympatyków.

Dopiewo. Dnia 28 września odbyło się zebranie koła S. N. Dopiewo, które zagał kol. kierownik Adamczak. Referat wygłosił kol. Chudziński. Po załatwieniu szeregu spraw organizacyjnych zebranie zakończono.

Daszewice. Dnia 29 września założono nowe koło Stronnictwa Narodowego w Daszewicach. Po referacie wygłoszonym przez kol. Chudzińskiego wywiązała się ożywiona dyskusja, w wyniku której zainteresowani podpisali deklarację przystąpienia do Stronnictwa Narodowego. Nowej placówce życzymy pomyślnego rozwoju.

Słupia. Dnia 29 września odbyło się zebranie koła S. N. w sali parafjalnej. Po zagajeniu przez kierownika kol. Szulca i odśpiewaniu Pieśni Bojowej wygłosił plomienny referat kol. Jeske. Obecnych około 120 członków. Zebranie zakończono hymnem Młodych i okrzykiem na cześć Romana Dmowskiego. Nastrój bardzo podniosły i duże zainteresowanie ruchem narodowym.

Buk. Dnia 29 września odbyło się zebranie koła S. N. pod kierownictwem kol. Książkiewicza. Po zdaniu raportu przez kol. Górczaka ref. organ. kol. Jeskemu z Poznania odśpiewano Pieśń Bojową. Referat wygłosił kol. Jeske. Nastrój wśród miejscowego społeczeństwa był doskonały, czego dowodem liczny udział w zebraniu; obszerna sala nie mogła pomieścić wszystkich. Po rzeczowej dyskusji zakończono zebranie hymnem Młodych i okrzykami na cześć Romana Dmowskiego, gen. Hallera i armji narodowej.

Stęszew. Dnia 29 września odbyło się zebranie koła S. N. Stęszew, które zagał kierownik koła kol. Alejski. Referat wygłosił kol. Jeske. Po załatwieniu spraw organizacyjnych zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Lódź koło Stęszewa. Dnia 29 września odbyło się zebranie koła S. N. Lódź w mieszkaniu kierownika koła kol. Lulki. Z ramienia zarządu powiatowego wygłosił referat kol. Aleksy Weychan z Stęszewa. Po ożywionej dyskusji zamknięto zebranie.

Wiry. Dnia 29 września odbyło się zebranie koła S. N. Wiry; przewodniczył zastępca kierownika kol. Duszak. Referat wygłosił kol. Knach. Po załatwieniu spraw zakończono zebranie odśpiewaniem hymnu Młodych.

Gołęczewo. Dnia 29 września odbyło się zebranie koła S. N. Gołęczewo z udziałem członków i sympatyków. Zebranie zagał miejscowy kierownik kol. Lamch. Referat wygłosił prezes powiatowy kol. dr. Piotrowski, poczem wywiązała się ożywiona dyskusja. W podniosłym nastroju odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie.

Z POW. WRZESIŃSKIEGO. Dnia 4 września odbyła się w Strzałkowie odprawa kierowników Stronnictwa Narodowego z obwodu Strzałkowo. Na odprawę przybyli wszyscy kierownicy.

Również tego samego dnia odbyło się w Strzałkowie zebranie publiczne Stronnictwa Narodowego. Przy napelnionej po brzegi sali został wygłoszony referat na temat wyborów. Przemawiał delegat zarządu okręgowego. Przemówienie przery-

wano częstymi oklaskami. Po referacie wywiązała się obszerna dyskusja, w której poruszano bardzo aktualne sprawy.

Dnia 5 września odbyła się także odprawa kierownik obwodów Nowawieś-Podgórną. Stawili się na odprawę wszyscy. Po odśpiewaniu i zagajeniu odprawy został wygłoszony referat na temat wyborów przez kol. kierownika obwodowego, poczem omawiano sprawy organizacyjne. Po odśpiewaniu Pieśni Bojowej i zdaniu raportu przez wszystkich kierowników zakończono odprawę. (rw)

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

Wodzisław. Dnia 18. 9. odbyło się zebranie członkowskie Stronnictwa Narodowego. W prezydium zasiadli kol. kier. Sławina, sekretarz Paulini i skarbnik Szolkys. Referat ideowy wygłosił kol. Ingłot z Katowic. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Rybnik. W dniu 18. 9. odbyło się zebranie Stronnictwa Narodowego, w czasie którego referat programowy wygłosił kol. Ingłot z Katowic. Po przemówieniu wywiązała się ożywiona dyskusja.

Placówki wspomniane rozwija się bardzo pomyślnie. Zawdzięcza się to zapalowi do pracy, którym odznaczają się tutejsi członkowie.

Jaśkowice Śl. Dnia 20. 9. odbyło się tu zebranie Stronnictwa Narodowego, na którym wybrano zarząd. W skład zarządu weszli kol. kol.: Zaiczek — kierownik, Okoń — sekretarz, Sprus — skarbnik. W czasie zebrania kol. Ingłot z Katowic wygłosił referat p. t. „Program Obozu Narodowego”.

Katowice III. Dnia 21. 9. odbyło się zebranie inauguracyjne nowo założonej placówki Stron. Nar. Referat propagandowy wygłosił kol. Wurst z Katowic. Po przemówieniu wybrano zarząd, w skład którego weszli kol. kol.: Fronckowiak — kierownik, Nittner — sekretarz, Pardon — skarbnik. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Mikołów. W dniu 21. 9. odbyło się zebranie w Mikołowie, placówki Str. Narod. Referat ogólny wygłosił kol. Ingłot z Katowic.

Michałkowice. Dnia 22. 9. odbyło się zebranie koła Str. Narod. Przemawiali kol. kol.: Wurski i Tomaszewski z Katowic.

Mysłowice. Dnia 2. 9. odbyło się tu zebranie Stron. Narod. Na temat ogólny przemawiał kol. Ingłot z Katowic.

NA PODHALU

Zjazd górali-narodowców w Zakopanem. W dniu 1 września odbył się wielki zjazd górali członków Stronnictwa Narodowego w Zakopanem. Po odśpiewaniu Pieśni Bojowej, raporcie i zagajeniu przez prezesa dyr. Panka, zabrał głos delegat częstochowskiego zarządu okręgowego, przedstawiając przepisy nowej ustawy wyborczej na tle dążeń Obozu Narodowego. W dyskusji zabierali głos koledzy górale.

Zjazd na propozycję kol. J. Bielatowicza uchwalili następującą rezolucję:

„Zebrani na zjeździe obwodowym górale, członkowie Stronnictwa Narodowego w Zakopanem w dniu 1 września 1935 r. przesyłają Najprzewielebniejszemu Księdzu Biskupowi Augustowi Łosińskiemu wyrazy czci i poważania”.

W odpowiedzi na hołd narodowców górali Jego Ekscelencja nadesłał na ręce zarządu koła w Zakopanem następujące pismo z daty 3 września br.:

„Za wyrażone mi współczucie z racji napaści na mnie przez wrogów Kościoła i Ojczyzny wyrażam Szanownemu Zarządowi Stronnictwa Narodowego i Jego Szanownym Członkom serdeczne podziękowanie.”

„Za ten akt gorącego przywiązania górali dla wiary św. i Ojczyzny udzielam z serca błogosławieństwa Pasterskiego”.

„podpisano:
„Ks. Aug. Łosiński, bp.”.

Kierownicy placówek Str. Nar. w pow. kępńskim.

Łotka
ELEGANCKI TRWAŁY
KOLNIERZ

Warszawa, Wierzbowa 11.

Wszyscy wiedzą, że wiele wygranych pada w kol. Dzierżanowskiego Gniezno, ul. Carobrego 2.

34 Loteria Państwowa

(Nieruchdowa i bez gwarancji). W pierwszym dniu ciągnięcia główniejsze wygrane padły na numery następujące:

- 20.000 zł na nr. 163761.
10.000 zł na nr.: 85241.
5.000 zł na nr.: 35016.
Po 2.000 zł na nr. nr.: 11590 113325.
Po 500 zł na nr. nr.: 34529 64950 70272.
Po 400 zł na nr. nr.: 10742 13470 19514.
39616 46696 79289 139422 156879 172637 179289.
Po 200 zł na nr. nr.: 864 29970 39966 41976.
53760 73833 80603 85468 94122 101266 143274 163684 179200.
Po 150 zł na nr. nr.: 3683 4861 14635 16253 23579 25924 33115 34975 36623 39284 39451 44540 45840 45155 47297 56894 60239 65849 64989 70071 71519 83349 91252 100804 101604 105688 115546 116828 117726 123238 136758 137911 140955 147298 156435 168386 172064 182583 188901.

- Po 100 zł na numery:
3 375 1205 305 2107 3024 538 769 93 807 4674 787 50012 301 788 6191 239 358 7016 8412 674 9867 988 10260 633 88 755 12356 617 782 13399 932 14154 625 33 755 90 15069 87 691 819 49 16048 415 631 782 902 17215 738 18491 864 19117 214 913 20226 93 538 44 689 21353 426 22079 682 23026 126 68 200 73 321 723 835 24052 520 25404 888 26268 27704 31 932 23033 212 29044 404 866 30370 83 965 95 31262 351 861 32275 379 807 33249 364 73 85 494 548 632 840 41 86 34082 266 35270 918 36310 499 662 990 37631 958.
38186 250 39050 96 155 280 823 59 40405 957 41148 201 412 609 735 42146 869 43496 535 649 932 44686 45495 523 46431 589 47573 648 792 48012 678 49302 662 67 50012 80 433 86 963 51223 371 557 97 52295 465 558 53070 54532 91 615 933 55422 793 930 56026 36 183 787 57093 135 454 664 925 58169 209 67 496 681 732 59086 137 406 646 60571 819 61093 403 655 63 802 62233 882 63099 157 776 901 36 64008 153 65078 108 440 66230 43 62 360 467 862 983 67066 127 381 744 72 73 838 70334 774 824 932 71012 100 72723 90 96 73350 74159 214 775 75102.
76453 62 992 77995 78339 462 84 544 812 79109 255 618 80084 274 530 662 857 900 81702 871 990 82142 250 649 754 811 15 83020 340 694 927 84914 85671 829 86490 544 725 87975 88004 413 556 785 89558 90097 197 207 659 73587 91514 18 92266 493 550 653 93086 108 240 88.

Pokarm dla ducha to CZYTELNA DIPPLA. Majątek i dobrobyt to KOLEKTURA DIPPLA! POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 11.

dr 4332

- 701 94186 287 528 95439 757 96058 133 206 10 383 766 97688 700 998 98365 99141 61 465 918 100110 391 611 81 101777 102338 867 103049 63 228 54 334 104067 137 88 268 105304 66 440 723 886 106017 175 491 542 786 107640 156 863 108443 46 581 109267 110224 850 111197 448 112019 438 72 113279 338.
114705 92 883 115219 300 634 116708 64 117360 637 831 118014 108 22 789 865 119170 374 542 818 120271 121102 47 439 122052 627 862 999 123059 445 55 612 995 124117 276 586 901 32 126386 629 127114 335 128942 129747 850 130104 78 780 855 131388 551 702 856 132357 449 904 134477 135566 73 136176 359 137893 138173 307 451 80 613 54 722 885 139573 140018 101 805 141630 927 82 142001 870 143073 127 42 144659 739 145215 52 578 146283 643 791 147504 148846 149486 551 730 150473 521 83 151395.
152607 793 943 383 156374 157128 227 329 531 158662 159118 279 472 608 751 56 886 160395 501 90 668 161512 863 162414 740 915 163127 625 164031 201 305 73 914 165212 23 511 758 887 166173 765 930 167041 597 620 168122 904 169045 201 401 888 98 922 171193 296 97 859 172209 409 753 847 173361 471 601 11 77 174069 366 81 678 773 175093 617 176180 549 609 40 947 177106 775 178087 764 179505 180260 443 50 662 736 181377 94 797 182097 126 30 665 183735 184179 492 684 185988 186131 920 187430 188869 81 91 189577 85.
190146 829 910 191201 192499 537 720 193140 555 797 194443 82 794 825 999.

- Po 50 zł na n-ry:
40 97 1341 439 510 14 667 2349 3741 91 952 4091 169 490 5208 637 94 867 5003 416 701 50 7079 546 39 969 8008 50 232 321 503 613 701 807 9246 679 877 10536 75 622 50 834 55 11025 88 117 578 648 73 779 848 12099 139 382 441 61 553 682 906 81 13270 717 965 14049 64 167 69 337 53 466 502 680 85 839 960 15015 16 63 484 633 786 877 16026 63 97 99 141 260 484 706 13 832 918 17041 139 74 93 356 18139 218 61 395 552 56 686 922 69 19154 226 365 860 20118 447 985 21258 582 92 22024 149 23079 115 523 747 840 958 24092 221 30 47 452 589 737 94 883 25256 7795 26284 433 535 27204 502 10 831 28327 651 707 896 29062 118 218 581 30166 91 206 95 392 79 850 31074 75 515 639 78 952 32486 576 950 33004 98 145 57 794 818 929 72 34034 601 982 35068 111 495 919 36421 683 775 80 990 37007 355 882 918 66.
38408 554 700 802 50 39215 53 350 65 540 630 40076 347 492 509 42 53 603 63 779 87 916 41364 558 769 42247 535 728 888 43910 274 755 63 882 44389 515 63 844 45307 47 590 657 927 46129 422 544 81 47227 43 73 498 863 902 48274 49086 117 58 268 378 470 902 50053 143 579 643 701 51193 94 202 417 52091 133 262 482 508 651 53109 265 73 437 68 513 888 962 64087 103 588 901 55022 109 49 626 56141 211 37 94 483 57341 451 537 603 948 84 58172 30 601 799 834 79 950 59022 386 643 953 60210.

- 61670 846 62058 154 228 44 364 542 95 707 77 89 831 39 63052 285 440 502 64157 67 545 830 964 65 65117 253 534 958 66083 193 477 82 689 67109 250 706 999 68548 99 827 60 67 933 69 69164 465 714 70225 89 545 857 930 85 71046 354 427 644 826 72012 171 324 573 73036 563 70 696 757 74107 265 364 508 616 813 925 26 75052 864 71.

- 76055 74 75 119 25 42 554 79 85 11170 866 78049 57 486 875 993 70662 916 80011 54 59 70 318 39 407 520 64 745 79 93 826 81055 369 430 35 799 884 82150 409 815 24 86 923 46 83128 298 335 469 581 652 82 84187 255 526 75 913 58 85061 189 498 750 86221 95 459 729 80 836 87042 345 504 88230 629 69 839 57 99 89307 70 586 680 795 90255 487 666 75 889 96 957 91072 331 733 92044 593 704 974 93044 136 386 480 537 670 98 745 911 53 94072 166 616 95173 96487 706 11 23 53 97069 445 79 650 740 98183 357 99333 522 740 41 87 932 62 100042 385 836 904 101191 245 628 873 102082 296 318 483 86 94 103153 91 352 85 530 104315 32 57 511 652 791 97 961 105088 99 215 376 446 536 889 961 83 106104 279 365 471 515 92 632 78 107131 219 47 54 373 572 643 74 91 836 53 910 108016 81 291 451 876 951 109182 211 34 350 580 759 915 110045 181 218 69 744 915 111276 79 302 31 875 902 112293 306 663 953 113214 82 826 955 77 88.

- 114034 977 115123 537 75 867 965 76 116185 216 436 692 965 117020 32 285 324 482 943 118109 210 34 690 119093 169 98 456 73 669 120189 442 643 825 926 87 121015 247 665 753 672 908 122210 353 430 708 14 891 124391 407 814 37 993 125183 94 726 871 126160 519 835 950 127405 638 79 743 808 82 128132 83 458 785 846 959 129067 126 386 532 622 761 94 901 130012 47 362 415 639 81 90 799 833 84 941 68 131095 308 550 86 626 132055 122 26 459 723 27 133112 239 604 38 772 827 979 134099 926 135047 188 211 75 516 50 608 728 944 136003 157 231 81 411 137453 59 837 138302 562 686 755 91 94 139437 514 619 110 909 140044 373 469 605 44 720 38 885 141146 65 346 50 421 142190 295304 733 143030 471 655 95 998 144620 714 16 145013 200 21 30 47 53 58 430 99 592 767 77 954 146149 229 83 450 147199 519 662 711 47 942 148059 79 164 393 415 523 651 920 38 89 149335 68 92 150133 507 61 86 151075 346 404 20 625 786.

- 152126 484 153196 326 490 527 657 939 70 154245 629 853 917 41 155017 42 218 566 626 730 915 34 65 156070 78 84 269 97 718 914 157278 384 91 448 522 634 158058 158 212 26 424 606 159056 85 151 604 160231 549 695 977 161081 882 162055 282 438 76 716 98 951 53 163096 371 453 592 619 22 44 878 164054 89 91 139 83 289 432 600 15 738 844 165089 564 741 977 166387 538 881 982 167400 634 70 816 24 39 168003 416 46 834 901 169090 188 411 96 565 793 840 968 170068 218 407 688 171068 71 584 635 777 953 172072 262 550 173402 58 520 641 962 174054 183 683 832 91 175746 863 938 176105 37 257 508 646 701 36 833 177362 77 424 38 668 178700 9 897 179243 723 900 180083 265 363 68 438 65 536 863 984 181217 916 182332 56 99 885 183012 19 151 235 425 95 523 48 777 184326 185191 186151 919 627 970 78 94 187170 284 313 980 188060 189018 875 190050 105 343 523 730 969 191458 516 612 790 192022 72 316 81 616 76 732 832 193007 99 194 234 194056 66 297 540 672 83 849.

- CIĄNIENIE DRUGIE.
Po 100 zł na N-ry:
1911 61 78 2555 979 3631 781 4370 5271 826 6086 161 7092 182 452 8351 834 9778 926 10269 11917 28 13115 456 712 879 14762 15345 73 451 16142 339 17312 50 417 689 849 18089 219 343 822 19386 21840 23068 838 28270 29437 662 863 30356 456 586 31028 662 940 58.

Niedziela na boiskach

W klasie A poznańskiego okręgu odbędą się w niedzielę cztery spotkania, z tego dwa w Poznaniu i dwa na prowincji. O godz. 11 na boisku własnym przy ul. Chociszewskiego, Korona spotyka się z Polonią z Leszna. Poziom gry obu drużyn znajdujących się przy równej ilości rozegranych zawodów na środku tabeli, jest prawie równy. Technika i ambicja przeważają gospodarze, którzy z powodu nieudolności ataku w ostatnim czasie mimo przewagi w grze, mecze swoje przegrywają. Kierownictwo klubu stanowczo winno wkroczyć zawczasu, gdyż w przeciwnym razie może Korona wrócić do klasy B. Mimo wszystko w niedzielnym spotkaniu liczymy na zwycięstwo gospodarzy.

O godz. 14,30 na stadionie miejskim Legja walczą z rezerwami zielonych, które w tegorocznych rozgrywkach nie bardzo się spisują. Poziom Warty znacznie się poprawił. W spotkaniach z silniejszymi drużynami, czego dowodem w ostatnich latach odebranie punktów Legji w mistrzostwach zawodów w klasie A. W niedzielę zwyciężyć powinna Legja.

W Ostrowie o godz. 14 na nowym boisku przy dworcu K. P. W. gości Olimpję z Poznania, która w czolowej klasie naszego okręgu dotychczas nie odegrała żadnej roli. Znajduje się ona przy siódmych grach, z 4 punktami zdobytymi na Polonię z Leszna i Unji z Kościana na ostatnim miejscu w tabeli. Z Ostrowa punktów prawdopodobnie również nie wywiezie, temwięcej, że zespół gospodarzy przez szufjonowanie się Ostrowskiego K. S. z Kolejowem Przeproszeniem Wojskowym w Ostrowie znacznie się wzmacnia. W Kościanie o tej samej godzinie

- 32355 33062 162 334 341138 35334 888 915 37888.
38416 39089 157 467 605 40162 288 704 41031 42676 986 43227 45805 46335 47065 783 48525 49849 52667 996 537791 878 955 54053 264 55063 56095 196 57204 478 58266 910 50539 60023 62934 64884 65564 657 66469 69179 778 900 70056 345 93 71552 779 987 74495 75065.
76498 572 665 826 77031 283 921 78899 79058 344 81290 336 92 805 96 82271 724 954 62 83697 84275 911 85429 86011 87663 88339 85 779 895 89115 19 39 976 91163 93125 999 94448 976 95084 96524 98436 99229 564 747 51 100266 731 101815 102271 423 65 103436 988 104323 105039 175 680 106211 108411 685 109391 110153 441 656 113236 837.
114708 117217 341 118260 346 119181 787 122638 123422 124980 125890 986 126202 549 127790 128394 129507 793 131346 133067 134280 579 135271 136153 898 140017 176 141168 804 143657 61 964 144416 47 700 146218 662 148629 752 150747 151146 69.
152591 868 153198 450 911 154247 519 708 816 155385 156051 170 929 157424 870 950 159063 161268 740 162929 163140 164403 165489 554 725 820 166647 800 167635 855 169076 499 651 858 171252 587 172922 173519 916 174356 175522 176772 178133 179112 733 49 180759 181291 712 63 182187 227 503 811 183564 891 184224 506 185326 74 186322 637 187023 329 189411 527 190795 191695 831 193276 194507 738.

- Po 50 zł na N-ry:
314 505 710 1187 548 874 3319 507 4042 194 5216 314 6153 222 383 643 992 7664 8068 774 9935 10213 63 11006 12587 842 13080 107 292 14998 15191 16101 359 914 41 17236 376 446 716 18455 540 19509 907 68 20907 21722 874 966 22940 431 621 899 23092 25399 667 756 26258 301 27688 28029 52 263 606 913 29163 200 488 773 30049 352 31381 419 671 859 32286 625 830 33554 34215 459 780 934 35211 692 36018 534 605 30 37430.
38003 102 468 917 39150 40027 371 427 89 518 86 41406 08 24 513 798 42337 597 743 816 45 975 43051 506 616 78 995 96 44147 367 409 45298 475 46385 624 472289 319 48657 49563 747 50001 162 668 51259 678 973 52750 53765 54200 410 554 55000 14 257 555 616 56304 574 57524 58177 59001 267 913 60026 372 87 405 580 658 724 61043 78 108 291 697 855 979 62136 280 323 719 865 63318 420 635 64415 876 65517 788 66209 343 909 67782 70235 402 71076 73235 74485 765 964 78 75247 592 903.

- 76495 523 663 702 77905 15 80074 481 760 81147 547 85341 987 86002 37083 305 581 638 82 728 53 88667 968 89236 401 535 90500 91095 639 81 796 92138 933 93463 782 94499 593 95514 18 880 96228 97085 836 70 93027 419 25 547 960 99355 100009 778 101034 606 884 104180 582 615 31 866 105065 146 106904 107355 573 806 994 108102 999 119541 72 111234 96 880 112089 354 610 48 769 848 919 113713.

- 114225 70 115265 853 116877 117092 174 404 719 118144 392 423 536 73 119860 120637 121346 518 122819 924 123545 124502 125423 535 635 961 127336 446 838 128089 741 129598 691 943 130768 94 977 131084 192 133224 319 481 648 702 905 134307 135253 345 488 137253 138284 394 633 745 129758 177 356 459 889 916 53 140140 596 141694 757 960 142593 730 849 143892 144771 145000 468 666 722 901 50 146187 639 768 147121 536 874 961 148346 791 149064 703 150991 151682 877.
152160 260 713 898 153733 52 154416

W piątek, dnia 19 października 1935 r. o godzinie 9 wiecz., zmarł w 72 roku życia, po kilkutygodniowej chorobie, pojednany z Bogiem, ś. p.

Walerian Stęszewski

długoletni członek dozoru kościelnego.

Pięknym przykładem życia chrześcijańskiego, starannością o kościół i wzorową troskliwością o piękno w służbie Bożej, zaskarbił sobie ś. p. Walerjan Stęszewski u wszystkich wdzięczną pamięć w modlitwie.

nr 16 644

Dozór Kościelny.

Miłostaw, dnia 19 października 1935.

KILOMETRY

najprzedniejszych

materiałów

oraz znani pierwszorzędni krawcy są do dyspozycji Panów dbających o wytworność w wyglądzie zewnętrznym.

— Nasz dział miarowy produkuje —

W. Lewandowski & Spółka

St. Rynek 55 Poznań Tel. 12-99
Przyjmujemy asygnaty „Kredyt”

Pr 6 099/100-42.75/6

Zygmunt Miklaszewski

dentysta

przyjmuje codziennie **tylko**

w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 13, tel. 35-83

Pr 6 104/5-56.306/7

NA GROBY

HURT DO ILUMINACJI DETAL

Lampki kolorowe duże z oświetleniem	tuz. 1.50
Lampki szklane białe z oświetleniem	tuz. 4.80
Lampki szklane kolorowe z oświetleniem	tuz. 5.80
Talercze iluminacyjne	szk. 1.40, 1.80 i 2.25
Znicze 1-knotkowe	tuz. 2.00
Znicze 3-knotkowe	tuz. 3.70
Podstawki metalowe do lampek	tuz. 0.50
Świeczniki metalowe do świec	tuz. 2.40

Świec. w wielkim wyborze po znanych niskich cenach

SKŁAD GŁÓWNY

Centralna Drogeria J. Czepczyński, Poznań,

Stary Rynek nr. 8. Telefon zbiorowy 45-45

Telefony 33-24, 3-15, 32-38, 31-15, 32-39

ODDZIAŁ:

DROGERJA „UNIVERSUM”

Fr. Ratajczaka nr. 38 Telefon nr. 27-49

Dr. med. univ. Karol Ryglewicz

specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie z dniem 1 października

osiedlił się w Poznaniu przy ul. Ratajczaka 15

(Pasaż Apollo) Telefon 16-44

Godziny przyjęć: 12—1 i 4—5. zg 11929

RAVIS

NUTRITIVE odżywia naskórek zapobiega zmarszczkom

Zmarszczki usuwa RAVIS krem reconstituant

RAVIS usuwa plamy po opalenizmie

RAVIS są to jedyne wytworne środki do racjonalnej pielęgnacji twarzy dr 4492

Do nabycia w Perfumerji M. CEGIELSKIEGO

ul. 27 Grudnia i Piekary 5, parter prawo

Uniwersytet Ludowy w Dalkach

Największy czas zapisywać się na pięcioletni kurs zimowy męski, który rozpoczyna się 2 listopada. Ponadto prowadzi się kursy rozszerzone dziewięćmiesięczne.

Adres: Uniwersytet Ludowy Dalki p. Gniezno.

P 365

Persil

TO NAZWA ŚRODKA DO PRANIA UŻYWANEGO PRZEZ WSZYSTKIE SKRZETNE GOSPODYNI

Do moczenia bielizny HENK O. soda do prania i bielienia

P 6090-P 705

DODATKOWY DZIEŃ

Wyścigów Konnych z totalizatorem

dg 4514

w Poznaniu na torze

w Ławicy - niedziela 20. X.

Początek gonitw o godz. 14-tej

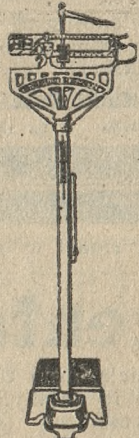
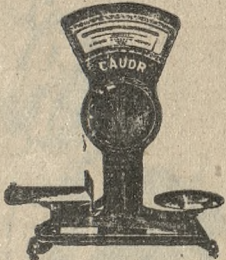
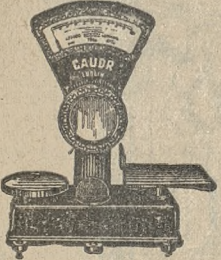
JEDYNE WAGI

które umożliwiają

Bez rozcechowania

dostęp do tłumika i libelki

dostęp do zderzków gumowych pod szalkami oraz do łożysk, noży i tłumika

„CAUDR - LUBLIN”

nowy model typ SB o zakrytym spodzie

CENY ZNACZNIE ZNIŻONE!

Powszechnie znana, troskliwa, bezkonkurencyjna obsługa.

„CAUDR - LUBLIN”

typ SC

najnowszy model

CENY ZNACZNIE ZNIŻONE!

Tow. BLOCK-BRUN S. A.

Poznań, ul. św. Marcina 25 — Tel. 10-52

Wagi lekarskie „CAUDR-LUBLIN”

o udźwigu 150 kg.

nr 16 610

Podłogowe deski, listwy podłogowe, wyłogi, poręcze, i t. p.

Belki - kantówkę, szalówkę i taty oraz deski stolarskie

po cenach korzystnych poleca

Leon Żurowski,

skład drzewa i obróbka

Poznań, Raczyńskich 6-8

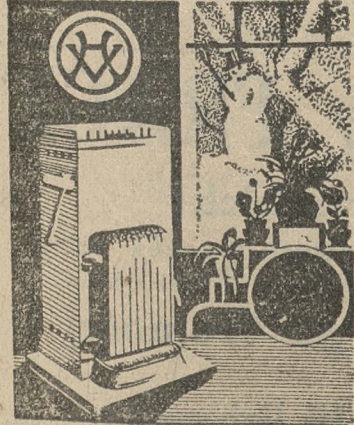
przy pl. Bernardyńskim

telefon 10-87

Pr 6 786-38,57

PIECE STAŁE PALĄCE SIĘ

SYSTEMU AMERYKAŃSKIEGO

wyrób krajowy

Piece nasze wyróżniają się:

estetycznym nowoczesnym wyglądem, piękną emalią majolikową wielką wydajnością, równomiernym nagrzewaniem powietrza.

HERZFELD & VICTORIUS S. A., Grudziądz

Biura Sprzedaży i Wystawy:

w Warszawie, Nowy Świat 31 i we Lwowie, Sobieskiego 3.

Do nabycia w pierwszorzędnym sklepach artykułów żelaznych.

Pr 6 092-42,57

Tragarze,

żelazo sztabowe, blacha, okucia budowlane i meblowe, piece, rury do piecy, podkowy, podkowce, narzędzia rzemieślnicze, widły, gwoździe, wagi decymalne, kuchnie westfalskie, naczynia emaliowane, latarnie stajenne i powozowe najtaniej w firmie

Jen De'ering

Poznań, ul. Szkolna 3

tel. 35-18, 35-43,

nr 15 577

Swe bogato zaopatrzone działy:

firan, narzutek, serwet, kap, dywanów, chodników, brokatów oraz wszelkich obić meblowych wraz z dodatkami tapicersko-dekoracyjnymi poleca:

dg 4 341/2

M. PIECZYŃSKI

Poznań, Stary Rynek 44, tel. 24-14, parter i piętro

!!Tania wyprzedaż resztek i pojedynczych firan!!

Dachówka

(karpówka) i sufitywka system Foerster-a stonówki czterowoc wypalone po najtańszej cenie poleca

Parowa Cegielnia

WŁADYSŁAW LOPIPA, Śrem.

zg 1 046

WILE

w Poznaniu kupię przy wpłacie 10 000 zł. lub zamienię na wille dopłacając 5-8 000 gotówką. Słownie urządzone ogród w najzdrowszym punkcie Poznania 1 800 m². 100 drzew owocowych. 300 róż i t. d. pawilon letni, pokój, kuchnia i garaż światło elektryczne i tramwaj na miejscu. Wartość 16 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 16 640.

FABRYKACJA i SPRZEDAŻ

wyrobów złotych i srebrnych

poleca biżuterję przedmiotów w srebrze, obrączki ślubne własnej fabrykacji po cenach najniższych

MIECZYŚLAW FEIST

złotnik i jubiler, sąd. zaprzys. biegły

lok. tel. 1910 Poznań ul. 27 Grudnia 5 — tel. 23-28

PHILIPS-RADJO NA RATY POLECAJĄ GRIMM SUKC. i KAMIENSKI POZNAŃ

27 Grudnia 14
Tel. 57-27 Tg 1878

Dziś w sobotę śpiewa Stani Zawadzka „Aidę”

Na dziś sobotę, dnia 19 bm. przygotowała dyrekcja Teatru Wielkiego wspaniałe przedstawienie z rewelacyjną obsadą złotych partyj. Wystawiona będzie niesmiertelna opera Verdi'ego „Aida”. Partję tytułową kreować będzie świetna sopranistka **Stani Zawadzka** primadonna największych scen zagranicznych. Również dalsze partje obsadzone są przez artystów tej miary jak: dr. Wanda Roessler-Stokowska (Amneris),

Antoni Golebiowski (Radames), Zenon Dolnicki (król Amonatro), Roman Wraga (Ramfis), Karol Urbanowicz (faraon) i in. Primabalerina Zofia Grabowska, Maksymilian Statkiewicz, Waclaw Zwoliński, Sawicki i Niekolajczak odtańczą w IV-tym obrazie taniec złotych posągów. Przedstawieniem dyryguje dyr. dr. Zygmunt Łatoszewski, reżyseruje Karol Urbanowicz.
ng 16 637

WYŻSZE KURSY JEZYKA FRANCUSKIEGO, zorganizowane pod protektorem Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego w jego lokalach na ul. Seweryna Mielżyńskiego 26/27, rozpoczynają się w poniedziałek 21-go października.

Wymienione kursy obejmują:
Historję Literatury Francuskiej (PP. prof. Birgi i prof. Morawski).
Historję, Historję Sztuki, Geografję (P. prof. Rolland-Pieguet).
Ćwiczenia praktyczne z zakresu gramatyki i konwersacji francuskiej (P. prof. De Brugiere).
Komentowanie autorów klasycznych — (dawnych i współczesnych) (P. prof. Rolland-Pieguet).
Tłumaczenie tekstów polskich na język francuski — (P. prof. Rolland-Pieguet).
dg 4502

Kącik kosmetyczny

P. Anieła K. Z listu Pani wnioskuje, że cerę ma Pani mierzana, czego dowodem jest nadmierne łuszczenie policzków, a wagi na nosie i brodzie. Pielegnacja cery stosowana przez Panią jest zupełnie błędna, gdyż czyni Pani wszystko, aby twarz wysuszyć, a nie, aby zapobiec wspomnianym defektom. Zbyt częste stosowanie parówek prowadzi jedynie do krótkotrwałej poprawy, a raczej powoduje rozszerzenie się porów i co za tem idzie, większą ilość wagrów, policzki przytem łuszczą się jeszcze bardziej. W takim wypadku radziłabym Pani zaniechać używania kremu, o którym Pani wspomina, jak

GABINET KOSMETYCZNY

Magistra Kuntzówny, Poznań, pl. Wolności 9 m. 13, tel. 54-38. Ogólna pielegnacja cery, oraz usuwanie defektów jak: zmarszczki, brodawki, nadmierne owłosienie itd. Pierwszorządnej jakości kosmetyki. Porady bezpłatne.
zg 12 047

również spirytusu salicylowego (tylko przecierać nos, brodę i czoło), a stosować na noc i na dzień pod puder krem wybitnie natłuszczający i odżywczy. Do mycia na noc stosować nie mydło tylko otrąbki.

P. S. L. Wyrzuty, o których Pani wspomina, są objawem bardzo pospolitej choroby skórnej tak zwanego trądzika. Ponieważ choroba ta powstaje bardzo często na tle złej przemiany materji oraz złego trawienia, należałoby przeprowadzić racjonalną kurację i to nie tylko zewnętrzną, ale i wewnętrzną w postaci picia ziół oczyszczających. Preparaty, które Pani stosuje, nie są szkodliwe, ale nie dadzą Pani pożądanego rezultatu, przynajmniej w szybkim czasie.

Stała czytelniczka. Ponieważ cierpi Pani na silny łojotek skóry, a co z tem związane wypadanie włosów, należy przeprowadzić odpowiednią kurację, aby usunąć ten defekt. Dobre rezultaty w takim wypadku daje światłoolecznictwo oraz masaże ręczne. Głowę należy myć raz na tydzień, biorąc do tego ziołowy szampon a splókiwać wywarem z pszennych otrąbek (3 — 4 łyżki na 1 litr wody).

MG. KUNTZÓWNA

Polski misjonarz — znawcą starodawnej medycyny chińskiej

Ukazała się w Genewie niezwykle ciekawa, obejmująca z górą 200 stron druku rozprawa, którą napisał młody uczoney szwajcarski dr. Robert Chabrie p. t. „Michel Boym Jesuite polonais et la Fin des Ming en Chine (1646 — 1662)”.

Dla nas Polaków postacią tego niezwykle człowieka z XVII wieku, jakim był nasz rodak, uczoney naturalista, ojciec Michał Boym — przedstawia szczególniejsze zainteresowanie, tembardziej, że mało kto, nawet wśród sfer inteligentnych, wie o tem, że Boym pierwszy przyniósł do Europy gruntowniejsze dane o starodawnej wiedzy medycznej Chińczyków.

Wydał on botaniczną chińską: „Flora Sinesis” w roku 1656, z rycinami, dzieło dziś nadzwyczaj rzadkie. O nim to wspomina w swym „Oedipus Aegyptiacus” słynny uczoney jezuita Atanazy Kircher, który zaznacza że Boym widocznie posiadał jakieś tajemnice o własności roślin, gdyż jego znajomość sztuki lekarskiej wprowadzała współczesnych w zdumienie. Zwłaszcza wslawił się on cudownym prawie uleczeniem następcy tronu chińskiego; zyskał dzięki temu u dworu wielkie wpływy, co dodatnio wpłynęło na rozwój misji katolickiej.

Zwłaszcza jedno z dzieł ojca Boym'a, którego autorstwo, róbował sobie przywłaszczyć Andrzej Cleyer z Kassel, pierwszy lekarz kompanji indyjskiej, budzi do dziś dnia w sferach uczoney lekarzy-botaników wielkie zainteresowanie. Dzieło to nosi tytuł: „Specimen Medicinae Sinesis”.

Dr. Chabrie, autor monografji, departuje się w tak modnych dziś systemach medycyny tybetańskiej wpływu tej wiedzy o roślinach, jaką posiadali dawni Chińczycy i o jakiej tak ciekawie pisał nasz rodak, uczoney misjonarz z XVII w., ojciec Michał Boym. (KAP)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

PIWO
ALE tylko
KSIĄŻECZE
GUSTKIE...

Hurtownia Piv H. Lüdke Nast., Poznań, Staszica 23. Tel. 61-32. Tg 1912

CHORZY! LECZCIE SIĘ W KRAJU!
Silniejsza i skuteczniejsza w działaniu, niż podobne środki zagraniczne, jest nasza **SÓL MORSZYŃSKA** lub **WODA GORZKA MORSZYŃSKA**. Stosuje się w niedomaganiach żołądka, przy zaparciu i innych dolegliwościach. Zadzajcie w aptekach i składach aptecznych
ng 16 122

Dnia 18 października 1935 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najtrościwsza matka, najukochańsza babcia, siostra i ciocia, s. p.
z Ostrowskich
Teofila Siąkowska
Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 21. bm. o godz. 3.30 po południu z domu żaloby, ul. Ogrodowa 13.
O swym ciężkim smutku donoszą Krewnym i Znajomym
dzieci i rodzina.
zg 12 041

Dnia 16 października 1935 r., zmarł członek Towarzystwa naszego, s. p.
Maria Kaczmarek
Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20 bm. o godz. 14.30 z kościoła Szpitala Miejskiego na stary cmentarz par. Archikatedralnej.
Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej Wypadek 358. w Poznaniu. zg 12 039

Dnia 17 października 1935 r., zmarł członek Towarzystwa naszego, s. p.
Anna Kulcenta
Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 20-go października o godz. 14.30 z domu żaloby, ul. Staszica 14 na cmentarz par. jeżyckiej.
Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej Wypadek 359 w Poznaniu. zg 12 043/4

FARBY LAKIERY POKOSTY
Fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych tylko
Wodna 13, tel. 53-26, dawniej W. Garbary 39
Pokost czysto lniany zł 1,65 za 1 kg Pokost zwykły lniany zł 1,40 za 1 kg
ng 14 608

Obuwie damskie

eleganckie - wygodne

Rogoziniński
Poznań Stary Rynek 64.
dg 4493

S. p.
Władysław Bartkowiak
zmarł dnia 15 października. W Zmarłym straciłszy oddanego Kolegę i długoletniego członka zarządu. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 20. bm. o godz. 16 z kaplicy cmentarza farnego. Cześć Jego pamięci.
Związek Instalatorów, Blacharzy i Monterów w Poznaniu.
zg 12 041

Przezorni **RODZICE** zaopatrują swe dzieci na zimę w obuwie z podeszwami z **GUMY INDIJSKIEJ** (SUROWY KAUCZUK)

Chronią one przed wilgocią i zimnem i nawet przy **STAŁEM** noszeniu przetrwają całą zimę.

Podeszew z gumy indyjskiej przymocuje każdy szewc z łatwością nawet na stare obuwie.
Tg 1 913

PLATERY Firmy FRAGET
Dostępne dla wszystkich!
Po wprowadzeniu w ostatnich latach nowych fasonów sztucca i galanterji Fabryka „Józef Fraget” — Warszawa
ODDZIAŁ w POZNANIU, pl. Wolności 11
nrządza w okresie
od 25 października do 10 listopada
sprzedaż swoich wyrobów dawniejszej produkcji, wycofanych z nowego cennika
przeważnie w 1/4 wartości katalogowej

mianowicie: **galanterja**: żardiniery, koszyki, postumenty, przybory toaletowe, kandelabry, lichtarze etc. etc.; **przedmioty do użytku domowego i restauracyjnego**: cukiernice, imbryki, rondelki, sosjerki, półmiski, serwisy do octu i oliwy, solniczki, szufelki do cukru, noże do masła i sera, łyżki do tortu, cążki do ciast, koziołki oraz **sztuciec stołowy i deserowy** jako to: łyżki, noże, widelce, łyżeczki do herbaty, czarnej kawy etc.
ng 15 700

„EMKA“

WSZYSCY JUŻ WIEDZĄ!!! że najnowsze aparaty radiowe „Telefunken“, „Kosmos“, „Tytan“, „Era“, „Philips“ i „P. Z. T.“ Gramofony, płyty, aparaty fotogr., wszelkie przybory, baterje anodowe „EMKA“ sprzedane najtaniej
Właśc. M. WŁODARCZAK, Zakłady Rad otechniczne i Fotogr., Poznań, Wrocławska 30, tel. 36-83
Przyjmują asygnaty. Aparaty radiowe „P. Z. T.“ sprzedają za Pożyczkę Narodową.

Najmodniejsze wełny

na suknie, płaszcze i komplety oraz na ubrania i palta męskie
Pg 5 325-7.60
W. Groszkiewicz, Stary Rynek 59
Dywany, Chodniki, Firany, Piłtina, Inlety, Kotłdry wato- wane, puchowe, Podpinki. — Asygnaty Tow. „Kredyt“.

Wypróbowany przez fachowców i uznany za najlepszy środek przeciwko ogryzaniu kultur przez zwierzyne poleca

Chemiczna Fabryka „Hermes“ Poznań, ul. Starolecka 40
Pz 60 8-56, 119 ST. FILIPOWSKI, telefon 35-50

ZWYKŁYM MIAŁEM WĘGLOWYM opalać można skutecznie **wszystko-spalający kocioł do centralnego ogrzewania pat. „Höntscha“**
Zmniejsza się przez to znacznie koszty utrzymania.
Höntscha i S-ka
Sp. z o. o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań Rataje VI. ng 15124

Potrzebni zaraz:
MAJSTER DO POLITURNI
energiczny, dobry fachowiec, dokładnie obeznany z polituro- waniem mebli fornierowanych, imitowaniem, dobieraniem polityry, zestawieniem bejc;
MAJSTER LAKIERNICZO-MALARSKI
obeznany z lakierowaniem sposobem natryskowym, zestawie- niem lakierów i politur, natryskiwaniem lakierów olejnych i nitrocelulozowych lepszych mebli;
MAJSTER STOLARSKI
energiczny solidny, dobry organizator, obeznany jaknajdo- kładniej z formierowaniem lepszych mebli.
Tylko doświadczeni i wykwalifikowani kandydaci, którzy pra- cowali w większych przedsiębiorstwach i w stanie są przenieść większy oddział, zechcą oferty złożyć z podaniem warunków oraz dotychczasowych prac, z dołączeniem odpisów świadectw i fotografii.
PABRYKA KRZESEŁ GOŚCICINO, Sp. Akc.
Gościcino (Pomorze).

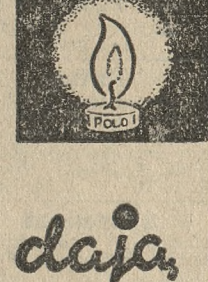
JASNOWIDZ — HYPNOTYZER HANDU OTWIERA OCZY ŚWIATU!
O wszechświatowej sławie jednemu Jasnowidzowi panu Handu, po długich pertraktacjach z Międzynarodowym Insty- tutem Metapsychicznym w Dżalbarokre (Indie) udało się spro- wadzić do Polski Medium — cudownie jasnowidzące SZARADDHA- FENOMEN albowiem jest to jedyne na całym świecie pozostające przez 10 dni zjedzi w głębokim transie JASNOWIDZE- NIA i w tym czasie jest jasnowidzenia wydaje nieomylnie przepro- wiednie, wprowadzając każdego na NOWY TOR ŻYCIA — roz- wiazuje zagadki każdego człowieka. Również podaje dokładny termin wygrania na loterii. Horoskopy oraz wszelkie rady wska- zówk. JASNOWIDZA — SUGESTIONERA pana HANDU jak również przepowiednie MEDJUM cudownie jasnowidzącego jak SZARADDHA, podawane terminu wygrania na loterii są ściśle, do tego stopnia że p. JASNOWIDZ HANDU gwarantuje czy kiedy i ile kto wygra. Daje możliwość zdyktowania pożądanej osoby, określa chorobę, wykrywa sprawców kradzieży. Najlepiej dale urodzenia i z 50 gr znaczkami na kosztą przeswki. — Ogłosił o pomocy tak fenomenalnego JASNOWIDZA, jakim jest p. HANDU Jego Impresario znany z filmu Mabuse. Adresować: Jasnowidz Handu, Kraków, Długa 27. n 16 402

„Haftoplis“
wykonuje mierzki okretke. — Jziurki wykończenie szali, fal- lify blisowanie dekalyzowanie lufy monogramy tarcze gniaz- zylne obrotowanie guzików nad- fabiane stóp podnoszenie oczek terminowo najtaniej
Stary Rynek 6, tel. 28-10.
wejście Wiankowa

ORYGINALNE PROSZKI „MIGRENO- NERVOSIN“
R.M.S.W. 251599 ZNAK FABR.
Z KOGUTKIEM
SA ŚRODKIEM KOJĄCYM BÓLE ZASTOSOWANIE:
BOLE GŁOWY MIGRENA, NEURALGJA
BOLE ZĘBÓW GRYPA, PRZEZIĘBIENIA BÓLE ARTRETYCZNE, STAWOWE, KOSTNE I T.P.
ŻĄDĄCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW ZE ZN. FABR. KOGUTEK SPRZĘDAJĄ APTEKI
ng 14 605

Kocioł
do centralnego ogrzewani- systemu Strebła 13 mkw. po- wierzchni ogrzewalnej na ng 15 513 sprzedaj.
Fr. Polaszek, budowniczy Gostyń (Wkp.)

Przystojny
ciemnoblondyn, kawaler, lat 29, dobrego charakteru, urzędnik, posiadający cukiernię z prawem wyszynku poszukuje młodej, dobrej żony. Majątek pożądany. Oferty Kurjer Pozn. ng 16 615.
DRZEWO budowlane, stolarskie
poleca Składnica drzewa i. Kowalkiewicz, Poznań, Strzelecka 14a. Tel. 14-95

JASNY I SILNY PŁOMIEŃ
lampki węgorkowe
POLO
dają

Korzystajcie z okazji!
Dostarczam:
papę, smołę, pak i wszelkie przetwory smołcowe po przystępnych cenach i pierwszorzędnej jakości.
Uwaga: Wyroby moje, jak papa i przetwory smołcowe, zostały uznane przez analizę wadz rządowych w Warszawie jako pier- wszorzędne, co świadczy o wysokiej jakości towaru. Pokrywam dachy wszelkiego rodzaju, smołę i naprawiam i wykonuję wszelkie prace blacharskie.
Ign. Mandowski, dypl. mistrz blacharski,
Pg 6110-56.400 Poznań, Grobla 3, tel. 34-69.
Dzielnego

PRZEDSTAWICIELA
na wina gronowe poszukuję w każdej miejscowości na wysoką prowizję. Oferty z życiorysem, podaniem dotych- czasowej działalności oraz referencyj upr. się kierować pod „S. 1010/18“ do Agencji Reklamy Prasowej, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 16 329
Mareckiego — mieszanki, dropsy i śmietankowe groszowe towar pożądany i wyro- zniany przez klienta
Fabryka Cukrów St. Marecki, Poznań
ng 14 623

Polecamy DO BUDOWLI!
— Dźwigary, Żelazo — Żelazo do betonu Gwoździe i śruby Okucia do pieców i kuchni Kuchnie westfalskie Kotły do pralni Piece żelazne Zamki i zawiasy do drzwi i okien Okna lano-żelazne Siatkę ocynkowaną na płoty
Ceny najtańsze.
Cenniki na żądanie.
T. Krzyżanowski
Spółka z ogr. odp.
w Poznaniu, ulica Szewska 16.
Telefon nr. 30-38 i 36-09

Dykta Zakłady przemysł. Ostrów Wlkp skład fabryczny: Poznań, ulica św. Wojciecha 28 poleca dg 4446
dykty białe, olszowe i inne suchoklejone, szlifo- wane, najkorzystniej.
Uporządkuje się o zwiedzenie zakładów.

Zarząd Miejski w Toruniu przyjmie zaraz na stanowi- ska praktykantów
2 inżynierów architektów
1 inżyniera z ukończonym wydz. inżynierji lądowej lub wodnej.
Wynagrodzenie przewidziane jest analogiczne jak w służbie państwowej według grupy X, a po odbyciu rocznej praktyki, zależnie od wykazanych kwalifikacji, przyniza się kandydatom wynagrodzenie według grupy IX—VIII szczebel a przewidziane w ustawie uposażeniowej z dnia 9. 10. 23 r. (Dz. U. R. P. nr. 116 poz. 924) łącznie z rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 28. 10. 23 r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych (Dz. U. R. P. nr. 86 poz. 667).
Podania wraz z dokumentami i szczegółowym życiory- sem należy składać w Wydziale Ogólnym Zarządu Miejskiego w Toruniu w terminie do dnia 15. 11. br. Toruń, dnia 18 października 1935 r. dg 4503
Prezydent Miasta.

PRZETARG
Magistrat miasta Chorzów ogłasza przetarg ofertowy na dostawę około **490 ton** jadalnych ziemniaków dla naj- biedniejszej ludności w Chorzowie.
Bliższych informacji udziela się w Magistracie, pokój nr. 11, gdzie należy również złożyć oferty do dnia 21 paź- dziernika rb. do godz. 12. Koszta ogłoszeniowe przetargu ponosi dostawca ziemniaków.
ng 15 943
Magistrat.

Drzewka i Krzewy
owocowe ozdobne alejowe róże i konifery
w wielkim wyborze polecają
A. i J. JESKE
Szkółki Drzew
Jelonek, poczta Złotniki k. Poznania
telefon nr. 3.
Filija Emilji Szczanieckiej narożnik Gen. Bogusławskiego linja tramwajowa 5.
ng 14 612

Tania sprzedaż TAPET!
Rolka już od 50 gr
Waligórskiego
Poznań, Poczta 31
Bydgoszcz, Gdańska 12
Pg 5 812-41.88

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświa- teczne przyjmuje się do godz. 11,00.

L. DOMY-PARCELE
Administracje
domów za kaucja przyjęcie sekre- tarz adwokacki, załatwi spory lo- katorami. Zgłoszenia Kurjer Po- znański zdg 58 038
Solacz
Wolynska, Winiarska tramwaj 11, parcele. Wiadomość: Szcza- nieckiej 1, mieszkanie 19, tele- fon 74-15. zdg 53 069
Kupisz! Sprzedaż!
kamienice, wille, domki, parcele najkorzystniej przez „Informator- a“ Poznań, Skarbowa 1 (dom ogrodowy). zdg 54 905
Kamienicę
centrum Poznania pierwszorzęd- nej budowy, składami, mieszkania komfortowe dochód ustawowy, 18 500 sprzedam śpiesznie, wpłaty 50 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 152
Dwu-mieszkańowy
piętrowy, nowowzniesiony, dom (willa) w Poznaniu — 10 minut od tramwaju zaraz do sprzedania, 6 pokoi komfort, elektryczność, gaz, wodociąg kanalizacja. Ogro- dy owocowo-warzywne i kwiatowy. Pośrednicy wykluczeni. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 58 124
Dom
piętrowy w śródmieściu Swarze- dza ze składem na Łazarzu w mieszka- niami, z obszernym podwórzem i murowaną przybudówką, odpow- iedni dla prowadzenia rzeźnicztwa lub innego przedsiębiorstwa tanie sprzedam przedsięwzięcia rodzinnych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 096

Wille
sześciopokojowa, zimowa, pełny komfort, pięknie położona, duży ogród sprzedam za gotówkę, Kar- piński, Puszczkowo, Ogrodowa 7 zdg 51 741
Parcele
małe odmierzone sprzedam, Kar- ol Rose, Szeląg, Wylom 42. zdg 56 175
Parcela
ogród na sprzedaż ul. Czestochowska. Informacje Foch, 66, Hylki. zdg 56 560
Kupię
dom w Poznaniu przy wpłacie 6000 Pośrednicy wykluczeni. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 564
Wille
Solacza kupię, Gruszczyński ul. Poczta 30. zdg 56 947
Kamienicę
św. Marcin, Ratajczaka kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 190
Kamienicę
nowa bezpodatkowa, dochodowa, wpłaty do 40 000, bez pośredników sprzedam. Oferty Kurjer Poznań- ski zdg 57 188
Dom z dużym placem
Wielkie Garbary, czynsz ustawo- wy, tysiąc miesięcznie za 90 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 499
Kupię
wille komfortowa, wolna od pod- atków na Łazarzu w wartości 22—25 000, wpłaty 15 000 zł swet- i amortyzacja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 818

Wille
amortyzacyjna dwumieszkańowa, komfortowa, ogrodem sprzedam. Wpłaty 20 000. Oferty Kurjer Po- znański zdg 57 274
Kupię
parcele 4—5 000 m² Podolany — Golecin, cene. Oferty Kurjer Po- znański zdg 57 518
Parcele
cirka 1000 m² w Jeżycach sprze- dam bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 666
Domek
willka, 5 ubikacji, 1/2 morgi ogro- du w Minikowie sprzedam właścic- iel. Adres Kurjer Poznański zdg 57 558
Parcele
1400 m² korzystnie sprzedam — Ławica. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 711
Willa
nowa 2 x 5 pokoi, wpłaty 30 000. Malecki, Rybaki 20 a. zdg 57 815
Kamienica
nowa dochód 8 400, cena 65 000, — wpłaty 50 000; dom dochód 3 500, cena 20 000. Poznań, Młyńska 4, m. 2. zdg 57 715
Zeszłoroczna
wille sprzedam gotówka 57 000, wielkopolskie urządzenie, naj- piękniejsza dzielnica, blizutekko centrum. Zgłoszenia Kurjer Po- znański zdg 57 779
Kamienicę
w śródmieściu kupię, wpłacie do 50 tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 57 842

Najtańsze parcele budowlane przy Osiedlu Warszawskim
bardzo krzyż, nie położone świa- tło wodociąg, Malecki, Dro- ga Debińska 11. Telefon 11-90. — Pg 4564-98,9
Parcele
Grunwaldzka (szosa Okrężna) na sprzedaż, cen. 1.50—2.50 zł Biu- ro Parcelacyjne, Plac Wolności 11. zdg 57 834/5
Okazja Parcele sprzedam
Solacz przy kościele, ulica So- lacza tuż przy Wolynskiej, Przy- stanek i ułamki stawy, około 750 m² za 6 500. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 839
Kupię
nowy domek Łazarz, Górczyn, wpłata 9 000 do 10 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 901
Dom
żelazobetonowy, narożnikowy, cen- trum, z dużym wolnym składem, roczny ustawowy dochód 18 000 zł sprzedam za 125 000 zł wpłaty 75 000 zł. Oferty Kurjer Poznań- ski zdg 58 101.
Wille
jedno lub dwumieszkańowa 3 lub 4 pokoje komfort Rataje sprze- dam. Adres wskaże Kurjer Po- znański zdg 58 157
Kamienicę
nowa mieszkania komfortowe, dochód 11 000 sprzedam, wpłaty 30 000, przejęcie amortyzacji po 3%. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 151

Willa
2x5 pokoi komfort nowa 40.000, wpłaty 30.000. Kossmann, Fre- dry 6. zdg 58 185
Wille
lub dom w Poznaniu kupię. Wpła- ta do 15 tysięcy. Zgłoszenia Ku- rjer Poznański zdg 57 853
Kupię
dom, wartości około 30 000, naj- cenniejszy nowy, wprost gospodar- za, dobrze doznosi. Oferty Ku- rjer Poznański zdg 57 960
Parcele
Winogrody m² 2.50 oraz 1.50 — sprzedaje. Dudek, Wielkie Gar- bary 34. zdg 57 938
Sprzedam
kamienicę nową czynszowa 2 pie- trowa, cena 46 000. Jan Kurkie- wicz, Mosina, Kolejowa. zdg 58 100
Wille
Puszczkowo dużym ogrodem z podaniem ceny za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 200
Kamienica
niewykończona Łazarz blisko tramwaju dwupiętrowa, 6 mie- szkań 25 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 154
2. PIŁNIADZ
25 000
kaucji złoży za przedstawiciel- stwo, względnie przystąpi do ren- townego przedsiębiorstwa, dypl. absolwent W. S. H. Poważne oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 56 738

Kto udzieli
pożyczki 20 000 złotych dobrze zaprowadzonemu przedsiębior- stwu na 1 hipotekę na okres 5-ciu lat, celem rozbudowy tegoż. Pew- ność hipoteczna. Wysokość odset- tek do omówienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 588
Narodową
pożyczkę kupuję, placę towarem. Oferty frankowane Kurjer Poznański zdg 57 508
Wspólnika
lub wspólniczki do księgarni-anty- kwariatu, gotówka do 5 000.— zł poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 487
5 000.—
poszukuje, dam pełne zabezpiecze- nie hipoteczne, 10% prace z utrzymaniem pannie. Oferty Ku- rjer Poznański zdg 57 470
1 500.—
Obligacji Pożyczki Narodowej sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 581
Zakład Malarsko- Dekoracyjny
— Pokostniczy — Lakierniczy, oraz
Fabryka Deseni Malar- skich Karol Romański, Kraków,
ul. Madalińskiego 18, firma istnieje lat 30, wyrobiona klientela rzą- dowa i prywatna, poszukuje **spółnika z gotówką 10.000—15.000 zł.**
Spólnik uczestniczyć może także przy wydaniu dzieła dla malarzy. zdg 57 812

PALTA UBRANIA FUTRA

materjały z metra
Działy miarowe u szczytu doskonałości

Edmund Rychter POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2
ul. Wrocławska 15
OSTROW wlkp. ul. Wrocławska 14

serie
ceny

Przedsiębiorstwo
dobrze prosperujące, śródmieście, poszukuje pożyczki do 5 000 zł celem rozszerzenia. Gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 357

Złote
marki sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 044

2000
pożyczki poszukuje, gwarancja 10 morgów bez długu, procent według umowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 636

4. OSOBISTE

Pani Zofja
chirorkantka, dawniej Zamkowa, obecnie Mielżyńskiego 25 m. 8, front. zdg 56 350

Trwałą ondulację
wykonaną przez firmę „Helena”, św. Marcin 14, nie niszczy deszcz ani wilgotne powietrze. zdg 57 290

Bridża
kto dobrze wyuczy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 791

Magazyn Obuwia
Fr. Rogoziński
daje rekompensatę dobrego zakupu. **tylko Stary Rynek 64**
Pg 5801/2-40.36/37

Panią
(blondynka, brązowy kapelusik) spotkana koło Esplanady 18 października, szóstka wieczór prosi zainteresowany list do Kurjera Pozn. zdg 58 053

Dla Pań
suknie, płaszcze na miarę. Wrocławska 19, piętro, Gałazka. zdg 57 891

Krawczywni!
Najnowsze modele
zastosuje każdej pani
Dąbrowskiego 26 — 9, podwórze i piętro (b. pracownica Firmy Herse). zdg 58 140

Kto
pomoc finansową studentowi do ukończenia studiów prawnych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 179

Szukam
zamożnej rodziny w celu usynowienia mnie. Posiadam gimnazjum i konserwatorium. lat 21, ewentualnie mógłbym zostać uczniem snadkobierca. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 035

6. OZENKI

Dla Nowożeńców
wyprawy pościelowe koldry, podścielanie, bielizna osobista gotowe i na zamówienie, stółwiczna z metra. Firany, płótna, inletry najkorzystniej bo warost z

Fabryki bielizny
J. Schubert,
Dom płóciń
Poznań, Stary Rynek 76, Czerwony dom naprzeciw odwachu. Pg 5809-41.53

Dla
krewnego kupca w średnim wieku, samotnego posiadacza domu w dużym mieście poszukuje znajomości pani przystojnej do lat 40 z majątkiem celem ożenku. Oferty z fotografią do Kurjera Pozn. zdg 56 220

Lekarza-
dentyste — uprawnionego dentyste pragnie poznać techniczną dentystyczną celem zaprowadzenia praktyki — posiada kompletnie urządzenie — małżeństwo niewykłuczone. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 165

Kawaler
lat 34, zrównoważony, na kierowniczym stanowisku w przedsiębiorstwie fabrycznym, którego jest współwłaścicielem poszukuje znajomości pań gospodarnych, domatorek do lat 32 celem ożenku. Majątek pożądany. Dyskretna zapewniona. Oferty z fotografią, która się zwraca kierować do Kurjera Pozn. zdg 57 263

Dla brata
lat 27, bez nalogów, mistrza rzemieślniczego posiadającego pierwszorzędny obiekt ca 100 000 zł szukam żony. Majątek dla wspólnej dobra pożądany. Pani o miłym, szlachetnym charakterze zechcą nadesłać dokładne oferty z fotografią, która zwracam do Kurjera Pozn. zdg 56 460. Dyskretna zapewniona.

Panny
do lat 30 z gotówką 3 000 poszukuje kawaler, lat 32, celem ożenku. Interes. Możliwy ożenek. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 553. Gdynia, „Przyszłość”, ng 16 605

Kupiec
lat 30, na poważnym, kierowniczym stanowisku (na prowincji) ożeni się z panną, inteligentną, miłą, niebiędną do lat 30. Oferty poważne nieanonimowe z fotografią pod ng 16 602 do Kurjera Pozn. zdg 57 705

Wznie się
w majątek. Jestem agronomem, lat 37, blondyn, wzrostu wysokiego, o charakterze spokojnym. Posiadam 30 000 zł gotówki oraz kompletny inwentarz żywy i martwy. Pani, któremu zależy na dobrym mężu zechcą oferty z opisem i fotografią kierować do Kurjera Pozn. pod zdg 56 459

Krawcowa
sympatyczna, lat 40, 5 tys. gotówki pozna starszego pana. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 196

Miła
inteligentna, przystojna Wlkp. średnim wieku, urzędniczka, prowincja, posiadająca przeszło 20 000, — poszukiwany kulturalnego pana, zapewnionym stanowisku, wieku 36—48 sfer inteligencji. — Poważne nieanonimowe, fotografia pożądana Kurjer Pozn. zdg 57 510

Kawaler
katolik, wysokiej moralności, muzykalny, zamożny, na stanowisku z tytułem doktora, posłubi niekazitelną przeszłością panie do lat 30, wysoka, religijna z bardzo dobrego domu. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 509

Dyskretna
swatka ułatwia poznanie matrymonijalne sferom zamożnym. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 531

Biuro
matrymonijalne solidne dyskretnie. Młyńska 12 — 4. zdg 57 532

Wdowiec
lat 41, kupiec, posiadający zaprowadzone przedsiębiorstwo handlowe poszukuje panny lub wdowy z odpowiednią gotówką w celu matrymonijalnym. Oferty z fotografią do Kurjera Pozn. zdg 57 513

Panna
lat 27, inteligentna, miła, gospodarna, dobrego domu, wyprawa pozna kandydata na męża. Panowie urzędnicy, kolejarze lub rzemieślnicy na posiadzie proszeni są o oferty Kurjer Pozn. zdg 56 557

Panna
lat 29, z dobrej rodziny, podobno przystojna, bez majątku poszukuje znajomości pana na stanowisku, wojskowego lub urzędniczego, wysokiego wzrostu celem zamążpójścia. Oferty z fotografią do Kurjera Pozn. zdg 57 663

Urzędnik
posiadający cośkolwiek gotówki poszukuje panny religijnej, gospodarniej, celem ożenku, do lat 33. Zgłoszenia wyczerpujące do Kurjera Pozn. zdg 57 673

Kawaler
inżynier, przemysłowiec, solidny, przystojny oficer rezerwy, lat 45, majątkiem 250 000, — poszukuje spokojnej partji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 689

Panna
wysoka, krawcowa, szuka męża w wieku średnim. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 156

Wdowa
około 40, dwoje dzieci 4—6, gotówka, pozna odpowiedniego, najchętniej urzędnika. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 951

Dla
siostry, lat 33, milej, gospodarniej szukam męża na dobrem stanowisku, kawalera lub wdowca do lat 50. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 589

Młody
22, przystojny, przyszły oficer policji pozna ładną, młodą, kilku tyśiącami. Cel matrymonijalny. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 720

Krawcowa
wyprawa szuka męża na stanowisku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 532

Spólnika
inteligentnego 40—50 lub urzędnika pozna przystojna, mała gotówka, mieszkanie. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 553

Młody
wdowiec, rzemieślnik, posiada 3 pokoje i kuchnię, ładne umeblowanie szuka żony, panny lub wdówki bez posagu, lecz skromnej i niebrzydkiej. Fotografij nie żądam, która z pań ma życzenie to proszę oferty załączyć do Kurjera Pozn. zdg 57 705

Kawaler
ciemno blondyn, lat 35, samodzielny, na rządowej posadzie na prowincji, dochód 500 miesięcznie, własne mieszkanie 3 pokoje kuchnia poszukuje odpowiedniej żony. Poważne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 698

Inteligentny
przystojny, lat 29, z lepszym zawodem, własnym mieszkaniem, samodzielny szuka znajomości przystojnej pani z cośkolwiek majątkiem wgl. zarabiającej — celem ożenku Pośrednictwo rodziny mile widziane. Oferty możliwie z fotografią Kurjer Pozn. zdg 57 696

Starsza
pani poszukuje starszego pana cel matrymonijalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 543/6

Przystojny
młody, zdrowy szuka materialnie niezależną towarzyszkę życia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 981

Przystąpię
jako współniczka do dobrze zaprowadzonego interesu. Agencji wykluczeni. Cel matrym. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 57 969

Największy wybór
zamożnych, zdecydowanych pań, panów poleca jedynie Echo, Poznań, św. Marcin 68. Prospekty darmo. zdg 58 028

Panna
lat 40, biedna, mieszkanie pokój kuchnia, szuka męża do lat 55. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 195

Dla
znajomej 35-letniej bezdzietnej wdowy, posagiem 50 000 poszukuje dobrego szlachetnego męża pierwszeństwo urzędnik na stałej dobrej posadzie. Pośrednicy zawodowi wykluczeni. Oferty proszę do Kurjera Pozn. zdg 58 134

Adwokat
czterdziestoletni, przystojny, solidny kawaler, dobrze sytuowany, posłubi stosowna — odpowiednio posażna. Oferty bezanonimowe Kurjer Pozn. zdg 57 956

Młoda
zgrabna, wysoka brunetka, z wykształceniem, miła, gospodarna, niebiędna, pozna inteligentnego, szlachetnego, dobrze sytuowanego. Cel matrymonijalny. Zgł. Kurjer Pozn. zdg 58 138

Kawaler
inteligentny 30, przedsiębiorstwem mieszkaniem ożeni się zaraz pania gotówka 2 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 116

Panna
przystojna z majątkiem 25 000 wyjdzie zamaż, panowie do 50 lat. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 936

Panna
wysoka, krawcowa, szuka męża w wieku średnim. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 156

Wdowa
około 40, dwoje dzieci 4—6, gotówka, pozna odpowiedniego, najchętniej urzędnika. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 951

7. SPRZEDAŻE

Kapelusze damskie
welour, aksamit, filc, najnowsze modele najtaniej
„Alina”
właśc. Aniela Pietrzykowska
27 Grudnia 15
Asygnaty „Kredyt”.
Pg 5 774-39.63

Karakulowe
futro 3/4 korzystnie. Rynek Łązarski 19 — 8. zdg 57 784

Sportkę
tanio. Norwida 9 (Jeżyce), sutelena. zdg 57 790

Rogacz
miły oswojony, odchowany 50 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 484

Piec
pokojowy emaljowy używany — 50 zł. Perfumerja, Aleje Marcinkowskiego 19. zdg 57 478

Sprzedaż — Naprawa
wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru. — Montownia Wiecznych Piór — Józef Czosnowski — Poznań, Ratajczaka 2. „Asygnaty Kredyt” dg 3 104

Futra
karakulowe, sealowe żrebce i różnego rodzaju wielki wybór od 200 zł oraz lisy, białe, wydry, skóry każdego gatunku sprzedaje bardzo tanio. Łajewski, Pierackiego 20, tel. 13-54. Pg 5805-40-90

Sprzedam
2 platformy 4 i 6 tonn korzystnie Turkiewicz, Marszałka Focha 55, I p. zdg 57 477

Radjo
sieciowe, prad stały, dobre tanio. Adres Kurjer Pozn. zdg 57 524

Radjo
bateryjne okazynie. Poznańska 27 — 4. zdg 57 522

Rehpinczerka
pieska sprzedam. Ul. Strzelecka 11, m. 11. zdg 57 523

Philipsa
33 A mało używany z dobrą anteną ramowa 240 zł, gotówka sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 516

Maszyny do pisania
małe i duże, nowe i używane, największy wybór, najniższe ceny, gwarancja Skóra i Ska Aleje Marcinkowskiego 23 ng 15 407

Pierze Puch
dobre gatunki pierze gęsie 3—pierzeczki 1,50 Poduszki sypialne 5,50; pierzy 28.—; spody 22,50

Koldry
na wacie 9,50; jedwabne 26,50; na wełnie 34.—; na puchu 79.—

Emkap M. Mielcarek
Poznań, Wrocławska 30, największa czyszczalnia pierza. ng 16 518

Fabryczny Skład Mebli
poleca najtaniej meble kuchenne, Poznań, Wrocławska 19. dg 4477

Sklep
spożywczy z papierów w Swarzędzu Rynku sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 57 818

Gdynia
Dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo rzeźniczo-wędliniarskie w centrum Gdyni do odstąpienia! Gdzie? wskaże Kurjer Pozn. zdg 16 606

Gdynia
skład konfekcji i blawatów w dobrym punkcie, dobrze zaprowadzony jest do sprzedania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 607

Automaty i bilki amerykańskiego tylko
Caesar Mann, Poznań, Rzeczypospolitej 6. ng 13 176

Magazyn futer Lehmann
zał. 1875 Poznań, Wrocławska 43, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju futer oraz skór od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 5803-40,52

Drogerja
mieście powiatowym dobrze prosperująca zaraz na sprzedaż. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 16 603

Księgarnia-Antykwariat
znany Wielkopolsce, a największy w Poznaniu, posiadający olbrzymie działy naukowe oraz bogata wypożyczalnia zaopatrzona w ostatnie nowości.

Bardzo tanio sprzedam
z powodu choroby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 941

Gramofon
walizkowy płytami sprzeda Skład Komisowy Wodna 26. zdg 58 031

Pianina
najkorzystniej poleca Drygas — Podgórna 10a. zdg 57 302

Bacność
Posiadłość z przedsiębiorstwem dekarsko-blacharskim od około 40 lat bardzo dobrze zaprowadzonym sprzedam spowodu choroby i wyjazdu. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 56 726

Domek
ogrodem Górczynie przy Focha. Zgłoszenia Focha 161 — 10. zdg 57 134

Skład
kolonialny mieszkaniem tario z powodu objęcia pos. iv. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 55 827

Lampy elektryczne
najkorzystniej wzrost z wytwórni. św. Marcin 27, telefon 29-95. zdg 55 246

Śruby
toczone i prace tokarskie najkorzystniej wykonuje Firma „Elektrom”, św. Marcin 56, m. 13. zdg 57 110

Futro
męskie, średnia figura Przemysłowa 27, m. 8, Oberżec od 18. zdg 57 704

Mieczarskie
naczynia blaszane i inne sprzeda okazynie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 700

Pies
dog na sprzedaż. Chwaliszewo 67 m. 21. zdg 57 695

Sprzedam
okazyjnie leżankę, łóżeczko, dzieciece, materacem. Wypiańskiego 12, m. 8, od 1 do 8. zdg 57 765

Maszyna
do pisania „Ideal” mało używana 450 zł. Nowy Rynek 2, m. 3. zdg 57 761

Pianina
i fortepian poleca najlepsza i największa fabryka w Polsce. Dostawca Pianin i Konserwatorów Muzycznych — B. Sommerfeld, Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 12 967

Krzaki
agrestowe, świetliankowe tanio. Zaulek św. Wojciecha 6, m. 17. zdg 56 118

Futro
żrebce kólnierz skunks nowe okazynie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 030.

Parcela
ul. Grodziska, Kraszewskiego 4 — 9. zdg 58 060

NIeuzskodzona
wannę emaljowaną, piec kąpielowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 080

Skład
bielizny, galanterji i towarów krótkich, ulica ruchliwa sprzedam — obok mieszkanie komfort dzielnicą Łazarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 198.

Kapelusze Koszule Krawaty
tanio. M. Paszek, Poznań, Wrocławska 30. zdg 56 781

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystniej u Koniciekiego, Piaskowa 3. zdg 57 092

Skład
papieru, od 10 lat dobrze prosperujący, sprzedam za gotówkę. — Wrocławska 2a/2b. zdg 57 051

Skład
mydła i warsztat obuwia, centrum, dzierżawa 40 zł sprzedam. Poznań, Chwaliszewo ul. Ciasna. zdg 57 446

Skład
pieczywa i cukierków ładnie urządzony, dobrze zaprowadzony w okolicy Rynku Wiledeckiego do sprzedania. Telefon 65-44. zdg 57 166

Salon Biedermajer
mahoniowy inkrustowany toaleta mahoniowa, orzechowa, czarne szafy z bronzami Empire, drwan perska, zyranol. św. Wojciech 29 m. 2. zdg 57 289

Wózki
tanio, wybór. Trabczyńska, Pierackiego 11, podwórze. zdg 51 328

Nowoczesne łóżka
metalowe — Tapczany — Leżanki — Materace sprężynowe — Białe Meble

Asygnaty „Kredyt”.
Sprzęt Domowy
św. Marcin 9/10. ng 14 366

Okazja!
Sprzedam pięciopiętrowy gmach wolny od podatku, na nim długoterminowa pożyczka Banku Gospodarstwa Krajowego. Roczny dochód 75 000 z drugiego domu 100 000, z trzeciego 36 000, w centrum Gdyni. Zgłoszenia nadsyłać Administracja Domów Jan Kozłowski, Gdynia, Świętojańska 48. ng 15 966

Beczki używane
dostarczam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 660

Pianino
pierwszorzędne, dere nieprzemakalna Poplińskich 2 — 2. zdg 57 670

Sportcabriolet
„Bluck” (4 cylind.) gotowy do jazdy korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 674

Zamienie
samochód sportcabriolet na reklamówkę Ford (1/2 ton.) ewtl. dopłatą Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 667

Skład
kolonialny w dobrym położeniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 624

Najpierwszorzędniejszej jakości pianina
firmy „T. Betting”. Leszno, poleca tanio na raty. Kwiatkowski, Poznań, Pierackiego 15. dg 4486

300
rozebranych samochodów zakup, sprzedaż używanych części samochodowych, podwozia mleczarskie Autoskład, Dąbrowskiego 89, tel. dg 4128/9 4674.

Parasole
ogrodowe, słoneczne, deszczowe i wszelkie reparacje wykonuje Wytwórnia Parasoli Wielka 27/29. dg 2 664

Opony najlepszych marek
najkorzystniej firma Jabłoński, Dąbrowskiego 18. Zadać ofert. dg 3695

Guziki, kłamry, klipsy
w wielkim wyborze.
Andrzejewski
Szkoła 13. dg 4 043

Kafle
gładkie i deseniowe dostarcza po cenach najniższych w najlepszej jakości M. Perkiwicz, Fabryka Ceramyczna, Ludwikowo, p. Mosina. Pg 6074-42,43

Radjo
prąd stały sprzedam tanio. Dział Młyńskich 9 — 17. zdg 57 625

Skład
kolonialny z przyłogiem pokojem
Ciecińska 106 (Lazarz)
tel. 57 628

Radjoapararat
sterolampowy, głośnik, prostow-
nik zmienny, akumulator 100,—
Ciecińska, Wiosłarska 68.
zdg 57 634

Palto
przejęciowe koźne z duża figure
tanio. Górna Włda 103, miesz-
kanie 2. zdg 57 635

Drogerja
zaprowadzona na prowincję
zaraz na sprzedaż. Zgłosze-
nia przyjmują Kruszczyńska,
Górna Włda 103/5. zdg 57 641

Damskie
futerko brązowym posyciem —
szlachetny zimowy. Plac Ber-
nardyński 1 — 3. zdg 57 646

Pianina
dobre, solidne o ładnym tonie.
nie drogie, można nabyć na korzy-
stnych warunkach jedynie w fir-
mie „Lira”, ul. Podgórna 14.
dg 4099

Maszyny do pisania
nowe i okaz-
ne z gwarancją

Kochanowicz S-ka
Plac Wolności 13 obok Komendy
Policji. Pg 5817-42,60

Sprzedam
pasa bernardyna, 11 miesięcy, 25
długich lub zamienie na wilka
starego, Słonawy, poczta Obornik,
Gwiaździska. zdg 56 834

Płaszcz
zimowe, damski i męski sprze-
dam tanio. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 57 191

Salonik
stylowy, tanio. Marsz. Piłsud-
skiego 9, m. 8.

Skład
spółdzielczy magiel mieszkaniem z
powozu wyjazdu tanio sprzedam.
Tel. 35-93.

Skład
nabiału zaprowadzony, najruch-
liwszej ulicy Poznania sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 233

Harmonjum
male. Pelczyński, Grudnia 1.
zdg 57 495

Piec
kaflowo-żelazny przenośny zaraz
do sprzedania mało używany, Fu-
kaszewicza 1, m. 7. zdg 57 493

Skład kolonialny
z towarami przyłogiem ładnym
mieszkaniem 3 pokojowym przy
główniej ulicy sprzedam. Oferty
Kurjer Poznanski zdg 57 491

Jadłodajnia
dobre prosperująca zaraz na
sprzedaż. Wskaże Kurjer Pozn.
zdg 57 651

Cegły
odwrotnie dostarcza cegielnia.
Suwalski, Focha 72, tel. 60-70.
zdg 57 683

Nowe
eleganckie, brązowe pantofle 36
tanio. Focha 114, 6.
zdg 57 680

Maszyna
damska krawiecka cylindrowa
szewska. Rybaki 9 — 2.
zdg 57 681

Radjoodbiornik
baterijny, nowoczesny, idealny
dla prowincji, gdzie niema prądu.
akumulator, głośnik, rama tanio
sprzedam. Szewcarska 16, m. 9.
(0d 16—20). zdg 57 640

Wazon
dla kwiaciarni

Słoje
do cukierków

Klosze
do serów

Tacki
do konfektów poleca A. Szy-
dłowski.

Wroniecka 4
skład porcelany — szkła — przy-
borów kuchennych. dg 4375

Brylantowa broszka
Occasion, Marcinkowskiego 23.
zdg 57 551

Futro
francuskie, średnia figura
korzystnie. Działyskich 7, par-
ter, prawo. zdg 57 556

Doge
trzyletnia czystej rasy tanio
sprzedam. Zakolski, Poznań, Po-
znańska 52. zdg 57 580

Futro
damskie, skrzypce, samowar
sprzedam. Wozna 1, Komis. zdg 57 583

Nawijacz
do wółki i loków, ce-
na 120 zł oraz żelaz-
ka, siatki ondulacyj-
ne najtaniej Wenz-
lik, Aleje Marcini-
kowskiego 19. dg 4404

Rzeźniki
skład z mieszkaniem przy ul.
pryncypalnej w Poznaniu sprze-
dam. Adres Kurjer Poznanski zdg 57 559

Kuter
garderobowy Mädlera sprzedam.
Szewcarska 21 — 17. zdg 57 565

Ekspresso
do kawy i karek ruchomy sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 57 700

Piękna
jadalnie z zegarem jak nowa i
kredens kuchenny sprzedam.
Szamarzewskiego 27, m. 16.
zdg 57 603

Pianino
piewszorzędne zagraniczne Slo-
wackiego 38 — 16. zdg 57 657

Motor
benzynowy 4 K. M. sprzedam.
Frackowiak, Konfederacka 3,
tel. 70—62. zdg 57 834

Futra
najmodniejsze fasony, ceny naj-
niższe, reparacje, przeróbki wy-
konuje pierwszorzędnie Magazyn
futer

Królikiewicz
tylko Podgórna 6
Pg 5354-38,58

Salon
mahoniowy i brzożowy, rozmaite
meble antyczne, świeczniki ży-
dowskie i stara porcelana sprze-
dam. Skarbowa 4, parter, lewo.
zdg 57 852

Dywan
piękny jak nowy, ręcznie wiąza-
ny 3x4 sprzedam. Młyńska 3, m.
8. zdg 57 851

Meble kuchenne
najtaniej. Łakowa 4 a, Stolarska.
zdg 57 721

Meble
najtaniej poleca
Baranowski,
Poznań, Podgórna 13. Pg 5323

Płaszcz
ostatnie mo-
dele!
Ceny dostępne dla
wszystkich. bo
wprost z Fabryki
konfekcji damskiej

Wildowa - Syn
Wodna 1
Asygnaty kredyto-
we! ng 14 370

Nowy dom z piekarnią
w Poznaniu nowoczesnie urzadzona
bez dluzu sprzedam korzystnie
wplaty 13 000.— Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 727

Sprzedam
dwie duże palmy Coryffa Australis
filodendron, Murowana Go-
ślina, ogrodnictwo. zdg 57 724

Skład
papieru, tytoniu sprzedam. Adres
Kurjer Poznanski zdg 57 722

Radjo
4 lamp, prad st. z akumulatorem
Wielkie Garbary 14, m. 9.
zdg 57 755

Do bilardów
automat, bile, liczniki oraz
wszelkie przybory dostarcza za-
kład tokarski E. Kleiner, War-
szawa, Słomackie 3. ng 16 622

Beczki
do musztardy, piwa, wina, octu
kadzie wszelkich rozmiarach uży-
wane browarskie beczki pojem.
32 hltr. Jan Guć mistrz bednar-
ski, Marcelego Mottego 8.
zdg 57 790

Pończochy
Skarpetki
piękne - dobre - tanie

Rękawiczki
duży wybór — solidny
towar

A. Szymański
św. Marcin 1, przy pla-
cu Świątokrzyskim. — Specjalny
magazyn pończoch i rekawiczek
ng 14 364/5

Akwarjum
80x35. Pierackiego 15 — 8.
zdg 58 194

Futra
męskie, damskie eleganckie, piec
Junkersa tanio. Plac Działowy 5
m. 6. zdg 58 197

Skład
skór dobre zaprowadzony próż-
ny oddam. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 58 196.

Pianino
zagraniczne, krzyżowe, tanio
sprzedam. Wrocławska 18 m. 1.
zdg 58 189

Koronki
klockowe, walensienki, hafty, tiu-
le tanio. Rakowska, Poczta 1.
zdg 57 861

Skład
papieru z 2 800.— zaprowadzony
sprzedam. Adres Kurjer Poznanski zdg 57 858

Przepisowy
płaszcz mundur-
kowy gimna-
zjalny
poleca Fabryka Kon-
fekcji damskiej

Wildowa - Syn
Wodna 1
n 14 378

Futra
lisy, blamy, wydry oraz różne
skórki kupuje się najtaniej w
znajnym ze swej taniości Maga-
zynie futer

Stanisław Piotrowski
Poznań, Szkolna 9, Własna pra-
gownia kuśnierska. dg 4505/6

Całkowita Wyprzedaż
pończoch, trykotów, rekawiczek,
bielizny, swetrów, włóczek, pul-
lowerów, bluzek, koszu męskich,
krawatów, getrów, kołnierzyków
innei drobnej galanterji z po-
wodu dg 4434/5

Likwidacji
przedsiębiorstwa.

Marjan Dobrowolski
Poznań, Poczta 4.

Okucia
do drzwi antaby
mos. kpl. od 2.70 do
okien oliwy mos.
kpl. 5.75, do piecy
kpl. 9.60, zamki me-
blowe 20 gr

**Zamki bez-
pieczne**
gwóźdź, śruby, nitki narzędzia
Stanisław Wewiór, Poznań, św
również na miare,
Marcin 27, założone 1897 tel.
54-31. nr 14 901/2/3

Wózki
dziecięce, dla lalek, wielki wybór
niskie ceny. Asygnaty „Kredyt”
Pogorzelski, Poznań, Wodna 7,
dg 4046/7

Żaglówki
czterooobowa z tóka 85 zł. Infor-
macje Wismiewski, przewóz pu-
bliczny nad Wartą przy ulicy
Wiosłarskiej. dg 4486

Okucia
budowlane, meblowe, trumień,
żaglówek, kajaków, narzędzia sto-
larskie, najtaniej

Centrala oku
Poznań Wrocławska 19. Telefon
29-67. n 13 724

1 silnik
prądu stałego, mocy 5 KM przy
1000 obrotach na min. dla napię-
cia 440 V włącznie rozrusznika.

1 silnik
prądu stałego, mocy 5 KM przy
1.350 obrotach na min dla napię-
cia 440 V włącznie rozrusznika.
Powyższe silniki, używane lecz w
beznagannym stanie są korzy-
stnie do nabycia. Oferty do Ku-
rjera Poznanski zdg 46 968/9

Zakład fryzjerski
urządzenie sprzedam zaraz. Pu-
szczykówo 74. ng 16 624/5

Podłogę
szalówkę, kantówkę, drzewo sto-
larskie tanio poleca G. Kowalkie-
wicz, skład drzewa, Poznań, ul.
Strzelecka 14 a, telefon 14-95.
zdg 57 793/4

Pierze - puch
najtaniej poleca
Stanisław Dycz-
kowski, Poznań, ul.
Wierzbiciele 13. —
Najnowsza czy-
szalnia pierza.
zdg 57 456/7

Materace
tapczany, leżanki, garnitury klub-
kowe najtaniej wprost pracowni
Wielkie Garbary 18 narożnik
Woznej, sutereny. zdg 58 005/6

Restauracja-Winiarnia
lokal dancngowy dobrze prospe-
rujący zaraz sprzedam. Oferty:
Mertz, Poznań, Ratajczaka 26, I.
zdg 57 831/2

Pianino
sprzedam. Przemysłowa 41, m. 6.
zdg 57 777

Pończosznice
nowe Rekordy 180.—, używane
od 100.—, cylindry zapasowe, Zo-
fja, Koźia 12. zdg 57 776

Fabryka świec
w pełnym biegu z całkowitem
urządzeniem, samochodem, bu-
rem, tanio sprzedam. Oferty do
Kurjera Poznanski zdg 57 845

Futro
męskie sportowe, średnia figura,
płaszcz damski, teźsza osoba. —
Stół wyciągany, lampa elektrycz-
na, biurko tanio. Rakowska, ul.
Poczta 1, skład. zdg 57 862

Skład
towarów krótkich, towaram, mie-
szkaniem, ruchliwej ulicy kor-
zystnie sprzedam. Metelski, Zie-
lona 3. zdg 57 875

Wózek
dziecięcy biały, duży, tanio sprze-
dam. Poznań, Poplińskich 10. —
m. 3, od godz. 4—5. dg 4 370

Lokomobile
„Lanz” 10 H. P. nowe palenisko
sprzedam tanio. Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 839

Dom
6000 rocznie dochodu, najlepsze
położenie Gostyniu sprzedam.
Czabajski, Wroneki. ng 16 631

Drzewo
budulcowe korzystnie. Tel. 1990.
zdg 57 913

Maszyna
do pisania nowoczesna, wyjąt-
kowo tanio. Plac Wolności 9. —
10. zdg 57 936

Skład
kolonialno-diel katesowy, centrum
Adres Kurjer Pozn. zdg 57 932

Skład
kawy, herbaty cukrów i czekola-
dy na prowincji, od 13 lat zapro-
wadzony, gdzie garnizon i gimna-
zjum zaraz na sprzedaż. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 57 937

Płaszcz
zimowe, damskie, męskie, uży-
wane korzystnie. Waly Zygim.
Augusta 2 — 8. zdg 57 935

Futra
damskie, blamy lisy najtaniej
Masztalarska 7 — 4. zdg 57 976

Skład
z mieszkaniem sprzedam zpwo-
du wyjazdu. Adres wskaże Ku-
rjer Poznanski zdg 57 903

Plaszcz
zimowy męski dobrym etanie,
Masztalarska 7 — 4. zdg 57 977

Wszelkie
torebki i papiery pakowe zawsze
najtaniej Edmund Koska, Domi-
nikańska 5. zdg 57 905

Samochód
ciężarowy „Chevrolet” - Six”. 3
tonnowy rocznik 1932 jak nowy
sprzedam tanio. Zgłoszenia Kur-
jer Poznanski zdg 58 023

Restauracja
jadłodajnia, pełen wyszynk, do-
brze zaprowadzona od zaraz na
sprzedaż. Do objęcia 4 500—5 000.
Adres Kurjer Poznanski zdg 57 855

Burka
szafy żaluzyjne — biblioteki —
Komis, Półwiejska 38 a.
zdg 57 894

Jesion
dwa wagony 2—3 cali korzystnie.
Telefon 19-90. zdg 57 890

Skład
papieru, tytoniu przy ruchliwej
ulicy sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdg 57 886

Skład
paszy dobre zaprowadzony sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 57 911

Płaszcz
różna garderobe damska, średnia
figura okazynie, Marcina 4 — 3.
zdg 57 909

Wózek
dziecięcy. Koźia 8, m. 2.
zdg 57 957

Ubrania
smokingowa, średnia figura sprze-
da. Wierzbiciele 41 b — 17, zgło-
szenia 12—4. zdg 57 954

Futro
męskie, nowe 125.— Szewska 21,
m. 1. zdg 58 087

Tapczany
fotele, leżanki gwarantowanej
jakości najkorzystnie w fachow-
ca. Wrocławska 13. zdg 58 082

Piece
szamotowe. Mickiewicza 15, pod-
wórze. zdg 58 016

Stoły
marmurowe, foteliki i kanapki

Urządzenia
składowe każdej branży. Da-
browskiego 94. zdg 58 011

Skład
pieczywa mieszkaniem sprzedam
korzystnie. Adres Kurjer Pozn.
zdg 58 177

Garnitur
pluszowy, różne. Focha 74, m.
5. zdg 58 175

Brylantowe
kolczyki okazynie sprzedam. —
Oferty Kurjer Poznanski zdg 58 032

Motory i dynamo
okazynie w najlepszym stanie
sprzedam. Franciszek Kłoz, Da-
browskiego 32, telefon 73-56.
zdg 58 149

Motocykle
przyczepki, części tanio, Czarniak
Mickiewicza 18. zdg 58 146

Nowy
rower tanio. „Gumy”, 27 Grudnia
15. zdg 58 142

Piece elektr.
Słońce sprzedam tanio.

Agent
potrzebny. Garncarska 3, War-
sztat. zdg 58 141

Jeziro
ca. 500 mórg zarybione sprzedam
korzystnie za gotówkę. Zgłosze-
nia Kurjer Poznanski zdg 58 119

Dubeltówka
bezkurkowa kalib. 16 w dobrym
stanie zaraz do sprzedania. S.
Włajski, Poznań, ulica 27 Grud-
nia 2. zdg 58 114

Jadalnie
sprzedam. Główna 52. dg 4508

Drogerje
sprzedam. Focha 29. dg 4509

Jadalnie
eleganckie tanio. Stolarska, Bu-
kowska 9. zdg 57 996

Biała
szafa, łóżko, kuchnie. Przecznicza
6, m. 10. zdg 57 995

Skład
komisowy tanio sprzedam. Oferty
Kurjer Poznanski zdg 57 993

Uwaga
Wielka wyprzedaż mebli używa-
nych zdg 57 940

tylko kilka dni
Wielka 25 Komis

Kompletne
urządzenie fabryki mydła korzy-
stnie do oddania. Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 934

Najtaniej
sprzedaje

Płaszcz
damskie
dziewczęce
ceny fabryczne. Szu-
ster, Stary Rynek 76,
pietro, naprzeciw od-
wachu. zdg 57 865

Aparat
kinowy kompl. Zgłoszenia Zwią-
zek Własc. Kin. zdg 57 918

Magazyn
kapeluszy damskich spowodu
choroby do odstąpienia. Zgłosze-
nia Kurjer Poznanski zdg 58 066

Bilardy
automatyczne nowe 320.— uży-
wany, gotowy do gry komplety
190.—, Restauracja, Dabrow-
skiego 39. zdg 58 067

Biedermayera
szafy, komody, stoliki karciane,
herbatnie, bogato inkrustowane.

Świeczniki
brązowe „Empire”. „Bieder-
mayer” kandelabry, zegary.

Kryształ
belgijskie, czeskie.

Dwuosobowy
sztuciec srebrny. „Fraxet”. różne
drobiazgi, bardzo korzystnie pole-
ca „Lamus”. Strzelecka 1.
zdg 58 043

Pierścień
kolczyki brylantowe, złoty zega-
rek damski, różne kryształy, kie-
liszki, futro męskie tanio wskaże
Kurjer Poznanski zdg 58 095

Skład
farb, lakierów bez konkurencji.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 094

Kapelusze
Goepfert — Hückel, Schlee

Koszule
bogaty wybór

Krawaty
ostatnie nowości poleca

Olszewski
Aleje Marcinkowskiego 13. Pół-
wiejska 11. Pg 6108-42,80

Sypialnia debowa
nowa solidna tylko 550.—

Sypialnia debowa
używana marmurem, lustrami —
masywna tylko 350.—

Sypialnia biała
bardzo mocna tylko 150.—

Piękna jadalnia
debowa okazała bufet 2.40 zega-
rem Beckera okazynie

Jadalia debowa
zegarem, 12 osób tylko 550.—

Ładny dywan
pluszowy czerwony 2 1/2 x 3 1/2 tanio

Garnitur klubowy
gobelinie okazynie. Poznański
Dom Komisowy

Dominikańska 3.
Pg 6106-42,79

Salonik Ludwika XVI
cały złocony bardzo ładny oryginalny
francuski okazynie

Gabinet mahoniowy
elegancki nowoczesny tanio.

Gabinet orzechowy
kombinowany bardzo ładny tanio.

Gabinet debowy
nowy zgrabny solidny tylko 400.—

Piękna sypialnia
brzoza kanadyjska
najlepsze wykonanie tanio. Po-
znański Dom Komisowy.

Dominikańska 3.
Pg 6107-42,78

Piec
żelazny. Waly Jana 12 — 13.
zdg 58 128

Kraty
żelazne, suwane 3 częściowe, wy-
sokość 3.20, szerokość 3 m. Fono-
radjo, Al. M. Piłsudskiego 7.
zdg 58 122

Restauracja - kawiarnia
wraz z mieszkaniem w dobrym
położeniu w Poznaniu ze względu
wyjazdu tanio do sprzedania. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 132

Kawiarnia - restauracja
pełen wyszynk, całkowite urzą-
dzenie własne. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 58 131

Gramofon
szafkaowy elektryczny, piękny me-
bel, płytami korzystnie. Czesława
10 a, m. 14. zdg 58 130

Jadalia
piewszorzędna, róża, stolarska.
Stolarska 2. zdg 57 948

Lampy
elektryczne, stylowe najtaniej,
wprost z wytwórni.

M. Nowak,
Masztalarska 7. zdg 58 171

Kiosk
Wielka 14. zdg 58 168

Piec
do ogrzewania, nadający do skła-
du sprzedam. W. Garbary 33,
mieszkanie 1. zdg 58 167

11. KUPNA

Srebrny
sztuciec kupię. Oferty Kurjer
Poznański dg 4483

Kupię
garnitur parowy, dam wplaty
Fiat 520 kryty dobry. Oferty Ku-
rjer Poznanski zdg 56 589

Samochodzik
w dobrym stanie kupię za hipote-
kę, pierwszomiejscowa. Oferty
Kurjer Poznanski zdg 56 823

Parcele
1/2 do 1 morgi przy Poznaniu kupię.
Oferty Kurjer Poznanski zdg 57 084

Mereżkarke
używana, w dobrym stanie kupię
za gotówkę. Szczegółowe oferty
Kurjer Poznanski zdg 57 048

Importerzy
nowopowstająca fabryka mydła
na większą skalę nawiąże kontakt
z importerem tuszów zagranic-
nych. Oferty Kurjer Poznanski zdg 56 833

Kupię
lokomobile przemysłowa w do-
brym 40—50 K gotówka najche-
tniej w ruchu i transmisji 11 m.
70 m/m grubości, cztery łożyska
do niej nie mrowane blarki.
Oferty z opisem Tartak parowy,
Raszków. zdg 57 244

Kupię
skład obuwia, lub poszukuje skła-
du próżnego. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 56 882

Kupię
używaną dentystyczną wiertarkę
na prad stały. Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 204

Wiatrówek
zamienie na rower. Zgłoszenia
Kurjer Poznanski zdg 57 482

Futro
męskie, średniej wielkości, do-
brym stanie kupię, gotówka. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 515

Powózke
polowczyk dobrym stanie, lekki
za gotówkę kupię. Oferty Kurjer
Poznański dg 4490

Kupię
futerko amerykańskie do tokarki.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 528

Maszynę
Singera kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 671

Autoknypy
samowyzwalacz okazynie kupię.
Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 57 617

Bufet
kredens ciemny, wannę emaljo-
waną, rezerwar na wodę ca. 3
m³. Opis i cene Kurjer Pozn.
zdg 57 544

Gabinet
elegancki, dobrym stanie kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 550

Zegarek
złoty trzykoptowy firmowy kupię
okazynie. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 57 557

Beczki
śledziówki kupuje Robiński. —
Szewska 7. zdg 57 560

Pianino
kupię. Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 57 783

Kupię
historie powszechna „Kultura i
Wiedza” zeszyty 32—38, Mielca-
rek, Wrocławski 26/27.
zdg 57 725

Jadalnie
używaną kupię. Cena Kurjer Po-
znański zdg 57 745

Pianino
gotówka kupię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 713

Kupuje
wszelkie narzędzia stolarskie, ślu-
sarskie rowery, meble używane.
Chwałskiewo 57. zdg 57 786

Dywan
kupię 2x2 lub 3x3. Oferty Ku-
rjer Poznanski zdg 57 782

Garderobe
używaną kupuję. Oferty Kurjer
Poznański zdg 57 769

Garderobe
używaną inne rzeczy, kwity lom-
bardowe. Skład komisowy, Ślu-
sarska 6a. zdg 57 763

Kupię
używane krzesło dentystyczne —
oraz spłuwaczke. Oferty Kurjer
Poznański dg 4481

Kupię
gospodarstwo około 10 mórg, bli-
sko Poznania. Pośrednicy wykluc-
czeni. Oferty Kurjer Poznanski zdg 55 803/4

Kotły
miedziane 200—400 ltr. używane,
dobrym stanie kupi Mleczarnia
Steszew. zdg 58 063

Piec gazowy
mało używany kupię. Oferty ce-
na Kurjer Pozn. zdg 57 898

Rolleiflex
kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 58 092

Kupię
wózek dwukołowy w dobrym sta-
nie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 979

Srebro
złote, brylanty, kwity lombardo-
we kupuję, najwyższe ceny płaci
Lamus
Strzelecka 1. zdg 58 045

10. MAJATKI

Majątek
800 buraczanej, zabudowania in-
wentarze nadkompletne, wplaty
80 000.—, reszta amortyzacja. —
Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 57 945

Majątek
blisko Poznania o dobrej ziemi
kupię przy wplacie do 50 tysięcy.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 57 841

Majątek
85 mórg, ziemia dobra, budynki
masywne, inwentarz żywy, mar-
towy, elektryczność przy szosie,
blisko miasta, tanio z powodu
choroby. Fr. Tużnik, Grabówno,
poczta Miasteczko nad Notecią,
powiat Wyrzysk. zdg 57 206

Majątki
3 000, 1 800, 1 500, 1 335, 1 200. —
1 000, 830, 350, 900, 150 mórg
sprzedam Kulak, Kepno, Żydow-
ska 1. zdg 57 205

Książki
naukowe, powieści, podręczniki uniwersyteckie, całe biblioteki kupuje i sprzedaje najkorzystniej Księgarnia - Antykwariat, **Pierackiego 20.**
Dział nat. Bogata wypożyczalnia - ostatnie nowości - abonament 1.50 miesięcznie, zdg 57 942

Kupię
magiel, wagę, urządzenie składowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 199

Wszelką
garderobe i t. d. kupuje. Woźna 1. Komis. zdg 57 887

Wózek
dziecięcy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 081

Kawiarenkę
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 041

Pokój
frontowy, słoneczny, jedno - dwuosobowy. Szamarszewskiego 13 m. 10. zdg 58 010

Kupię
kluby skórzane. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 58 007

Poszukuję
dostawcy na produkty mleczarskie. Zgłoszenia Słowackiego 34, m. 25. zdg 57 925

Piecyc
gazowy ogrzewania. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 034

Pianino
lub krótkie skrzydło. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 174

12. DO WYNAJĘCIA
110.
5 pokoi i kuchnia oraz 1/2 morgi piękny ogród wydzierżawie w Wągrówcu przy Rynku, Kąkowskiego, Poznań, Podolska 13. Pg 6069-56.358

Trzypokojowe
mieszkanie na parterze z ogródkiem od 1 listopada. Ulica Pogodna (Lazarz). Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 55 174

Sołacz
Mazowiecki 64. L. — 4 pokoje, komfort od 1. 11. — miesięcznie, gospodarza. zdg 55 818

Mieszkania
5 pokojowe. Matejki 48/49. zdg 56 146

3 pokoje
wolne od podatku. — Focha 126. Sobczak zdg 56 254

Siedmiopokojowe
wykwintne, ciepłe i ptr. 190 wysoki, parter 170. Chelmońskiego 9 zdg 56 395

„Informator“
polecia mieszkanie. Skarbowa 1. (dom ogrodowy). zdg 54 901

4-pokojowe
komfortowe, słoneczne, sliczne bardzo tanio oddam. Swarzędz blisko dworca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 250

Pokój
gospodarsza 28. — Chociszewskiego 17. kaucja 150. zdg 57 492

Trzy
dwupokojowe. Sołacza 18. zdg 57 486

3
pokoje nowa willa I ptr. komfort od 1. 11. Debiec. Makowa 12. zdg 57 371

Do
wynajęcia 2 pokoje, kuchnia od gospodarza willi, przystanek tramwajowy, czynsz zgóry. Sołacz, Mazowiecka 6 gospodarz. zdg 57 437

Czteropokojowe
komfort, Wrocławska urzędniczo-wynajme. Informacje Metelki, Zielona 3 — 21. zdg 57 909

Dwa
pokoje kuchnia, słoneczne, wygodne Graczyk, Staroleka. św. Antoniego, naprzeciw cmentarza zdg 57 610

2
pokój z kuchnią. Chocimska 106 Lazarz. zdg 57 629

Trzypokojowe
komfortowe, słoneczne, balkonem, Właściciel, Aleja Hetmańska 11. zdg 57 632

Siedmiopokojowe
Cieszkowskiego 1. zdg 57 608

Czteropokojowe
słoneczne komfortowe zaraz. Focha 72. zdg 57 684

Mieszkanie
w willi 4 pokojowe, piaty służbowy, łazienka, ogród zimowy, do wynajęcia, solidnym. Zakret 12, Ostroroga, tramwaj 3 i 6. zdg 57 463

Dwupokojowe
Żabikowie Generała Puławskiego 10 — 7 minut dworzec. zdg 57 539

Jednopokojowe
oddam. Adre* Kurjer Poznański zdg 57 569

Warsztat, dwupokojowe, kuchnia
Wielkie Garbary 54. zdg 57 570

Pokój
kuchnia bardzo ładne z meblami, odstepie, Chociszewskiego 37 a. m. 8. zdg 57 584

3 pokoje
z kuchnią. Długa 11. zdg 57 588

Czteropokojowe
mieszkanie nowa willa przynależnościami, 5 minut tramwaj 70 zł wynajmie gospodarz. Debiec, Rozmarynowa 3 (obok ulicy Szczepana). zdg 57 838

5
częściowo odnowionych komfortowych słonecznych, boczna Matejki 1. piece, gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 734

4-pokojowe
III Staszica 80. — zł. Zgłoszenia Nowomiejski 5 — 4. zdg 57 849

Pięciopokojowe
Stroma 27. zdg 57 726

Mieszkanie
5 pokojowe z przynależnościami przy św. Marcynie wprost od placu spodarsza do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 839

Puszczykowie
trzypokojowe wygodami, ogródek pięknie położony, blisko kościoła św. Marcina 58, m. 8. zdg 57 759

Czteropokojowe
słoneczne, Marynarska 6, m. 4. do wynajęcia. zdg 57 795

Dwupokojowe
ładne, komfortowe, balkon, elektryczność, ewentl. ogród. Osiedle Warszawskie. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 707

Zakład krawiecki
dobrze zaprowadzony, mieszkanie w Poznaniu odstepie, wydzierżawie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 472/3

Dwa
trzy pokoje od gospodarza. Winogrody 67. zdg 4 500

Mały domek
1 lub 2 familijny w małym mieście od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 985

5 pokoi
2 piętro cena 140 zł pomiędzy godz. 2-6. Ul. Ogrodowa 5, gospodarz, m. 4. zdg 57 975

„BE-EM-ES“
27 Grudnia 19. zdg 57 975

Dwupokojowe
42.—

Trzypokojowe
60.—

Czteropokojowe
100.— zdg 58 001

2
mieszkania 1 pokój z kuchnią 1 ubikacja na handel, Wilda, Gen. Chlapowskiego 7, niski parter, od 1. 11. do wynajęcia wprost od gospodarza. Zgłoszenia ul. Słowackiego 36, m. 4. od godz. 17 do 18. zdg 58 052

Centrum
Sześciopokojowe
Pięciopokojowe
Czteropokojowe

Trzypokojowe
Dwupokojowe. Marcina 74 I. 18 front. zdg 58 108

Dwupokojowe
z wygodami oddam z meblami. Górna Wilda 21, m. 24 (przy Błoniach). Do obejrzenia 8-9. zdg 58 184

Najsolidniejsze biuro
mieszkań
„JUR“
Piekary 26. Dwupokojowe, Lazarz 33 — zdg 57 952

Trzypokojowe
centrum 70. — zł. Czteropokojowe. zdg 57 952

Pokój
kuchnia 3 lata zgóry. Adres Kurjer Poznański zdg 58 180

Komfortowe
cztery wzgl. pięciopokojowe do wynajęcia przy Belwederskiej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 178

Pięciopokojowe
komfortowe, srodmieście idealnie położone, Zgłoszenia Administracja, św. Marcina 13 — 6. zdg 57 992

3
pokoje z kuchnią od zaraz. Masztalarska 8 a u stróża. zdg 57 933

5 pokoi
Marsz. Focha 1 piętro od gospodarza, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 922

3 pokoje
Przeznica 3 piętro od gospodarza rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 921

Dwupokojowe
oraz jednopokojowe. Plac Sportowy 1, Grzeszkowiak. zdg 58 036

Pokój
kuchnia za zgodą gospodarza urzędnikowi wynajme. Adres Kurjer Poznański zdg 58 160

13. SZUKA MIESZK.
„Informator“
mieszkań poszukuje. Skarbowa 1 (dom ogrodowy). zdg 54 904

Dwóch pokoi
próżnych, słonecznych, komfort, kaloryfery I lub II piętro poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 489

Pożyczkę
dam dwa pokoje kuchnia, srodmieście. Hotel Savoy, pokój 12. zdg 57 517

Dwupokojowego
lub jednopokojowego na Jeźycach poszukuje, dam zgóry, pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 297

2-3
pokoi poszukuje emier, urzędnik, kolej. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 631

Srodmieście
1-2 kuchnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 650

Stróżostwa
centralnem ogrzewaniem szuka slusarz - instalator młody, bezdzietny, sumienny, trzeźwy. — Oferty Kurjer Poznański zdg 57 650

Ogrodnik
żonaty dzieckiem szuka mieszkania willi, zajmie się pielęgnacją ogródka. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 465

Urzędnik
2 pokoje kuchnia, centrum, p'ace zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 563

Dwupokojowego
z ubikacją na warsztat rzeźnicki poszukuje również blisko Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 570

Trzypokojowego
komfortem, centrum, pół roku zgóry, urzędnik sądowy, od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 607

2-3
kuchnia pewny płatnik do 60 złotych. Oferty Kurjer Poznański p 2 567

Oficer
poszukuje mieszkania możliwie z ogrodem, budynkiem gospodarczym przedmieściu okolicy Poznania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 788

Trzypokojowego
dwupokojowego Lazarz, Wilda, srodmieście poszukuje. Oferty Kurjer Poznański nr 16 623

Urzędnik
2-3 pokojow-go, ewentl. późnlej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 744

Trzypokojowego
poszukuje; gwarantowana płatność. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 768

Mieszkanie
dwa-trzypokojowe, konieczne łazienka, kompletnie umeblowane, górna część miasta kupię. Spieszne oferty „Par“ Al. Marcinkowskiego 11. pod 56 368. Pg 6 101-56.368

3-4
pokojowego zaraz Jeżyce, okolica, urzędniczka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 871

Dwa
do trzypokojowego, Jeżyce — Lazarz, urzędnik kolejowy, bezdzietny zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 868

Szukam
mieszkania 1-2 pokojowego srodmieściu, czynsz naprzód. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 840

Pokoju
kuchnia 1 listopada, dzielnicą obojętna, pół roku zgóry, agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 906

Pokój
z kuchnią, dwa pokoje. — próżny poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 109.

Trzypokojowego
pobliżu centrum, dzierżawa pewna. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 889

Czteropokojowego
komfortowe Jeżyce czynsz pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 014

Kierownik
szkoły szuka 4-5 komfortowego Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 928

14. ZAMIANA MIESZKANIA
Zamienie
dwa pokoje kuchnie lepsze portierstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 087

Zamienie
jednopokojowe z kuchnią na 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 843

15. POKOJE UMEBL.
„Informator“
polecia pokoje. Skarbowa 1 (dom ogrodowy). zdg 54 906

Słoneczny
frontowy umeblowany od zaraz. Plac Nowomiejski 6 a, m. 24. zdg 57 169

Chełmońskiego
4 — 9, u samotnej. zdg 57 275

1-2
pokoje, eleganckie, utrzymaniem. Słowackiego 35, m. 7. zdg 56 930

Dwuosobowy
Skryta 10, m. 1. zdg 57 500

Gabinet
z telefonem ewentualnie biuro. — plac Nowomiejski 10 a, m. 8. zdg 57 488

Małżeństwu
pokój używanym kuchni. Spokojna 18, m. 6. zdg 57 480

Próżny
pokój biuro. Zielona 7, portier. zdg 57 662

Ogrodowa
15, m. 9, przyjme dwóch panów na pokój. zdg 57 615

Korzystnie
jednosobowy, dwuosobowy. Matejki 1, mieszkanie 4. zdg 57 644

Pokój
pokoik, także przyjeżdżnym. Kreta 4, II. prawo. zdg 57 652

Pokój
duży, frontowy, próżny od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 466

Pokoik
Kreta 6, m. 18. zdg 57 458

Pokój
ładny, czysty, wygodny zaraz. — Spokojna 27, m. 11. zdg 57 536

Skromnego
ewentl. obiadam. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 538

Jedno-
dwuosobowy, dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15, m. 3. zdg 57 540

Pokój
wspólny. Zupańskiego 2, m. 1. zdg 57 574

Pokój
wynajme. Pamiętowa 13, m. 2. zdg 57 575

Pokój
miły, czysty, słoneczny 2 lub 1 osobie. Mostowa 5 a, m. 9. zdg 57 597

Pokój
wynajme. Matejki 57, m. 1. zdg 57 626

Frontowy
elektryczność. Niegolewskich 2, m. 5. zdg 57 675

Pani
niekrepujący utrzymaniem. Piekary 8, m. 8. zdg 57 826

Szewska
12, m. 10, front. zdg 57 818

Wynajme
pokój sympatycznej pani lub studentce. Oglądać 2-6. Kreta 5, m. 4. zdg 57 752

Panienkom
inteligentnym pokój ładny, łazienka. Ratajczaka 26, m. 5. zdg 57 716

Frontowy
Wierzbicze 55, m. 3. zdg 57 801

Pokój
dla dwóch osób kulturalnych, utrzymaniem. Półwiejska 26 a, m. 10, od 3-5. zdg 57 799

Solidnego
wspólny utrzymaniem — bez — Kopernika 2, m. 7. zdg 57 788

2
próżne pokoje, słoneczne, frontowe, łazienka, wolne 1 listopada. Ratajczaka 26, m. 5. zdg 57 703

Pierackiego
12 — 10. zdg 57 701

Bezdzielnemu
małżeństwu pokój używanym kuchni. Wielkie Garbary 32, m. 15. zdg 57 699

2 pokoje
ładne, studentkom urzędniczkom do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 090

Małżeństwu
bezdzielnemu. Stroma 26 — 5. zdg 57 930

Matejki
67 — 2. zdg 57 902

Pokój
próżny, duży. Chelmońskiego 9, m. 11. zdg 57 907

Ładny
słoneczny utrzymaniem zaraz. telefon, łazienka. Stary Rynek 78, m. 4, Pałac Działyńskich. zdg 58 022

Pokój
pl. Nowomiejski 9 m. 6. zdg 58 027

Wspólny
panom Kościelna 16 — 9. zdg 58 049

Próżny
duży, osobne wejście willi pobliżu Opary, elektryczność. Zgłoszenia Słowackiego 25, m. 5. zdg 58 040

Urzędnik
etatowy poszukuje 2-3 pokoi, dzierżawa zgóry, zwrócić koszty. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 102

Ładny
solidnemu urzędnikowi. Łakowa 9 — 4. zdg 58 077

Przyjeżdżnym
Wrocławska 13 — 11. zdg 58 071

Matejki
68 — 1 jedne dwuosobowy 1. 11. zdg 58 009

Ładne
jeden — dwuosobowy panom. — Józefa 3 — 8. zdg 57 991

Ogrodowa
13 — 20. zdg 55 147

Sołacz
umeblowane sypialnia, mieszkalny, kuchnia, centralne, slaska 2 zdg 57 939

Frontowy
słoneczny utrzymaniem — bez. Ratajczaka 26, m. 6. zdg 57 937

Pilsudskiego
5 — 9 dwuosobowy. zdg 57 961

Młyńska
12 — 10. zdg 58 099

Pokój
frontowy, łazienka, willi — elektryczność, gaz, umeblowany, bez mebli, osobne wejście, ogródek. Rzepcekiego 54. zdg 58 203

Próżny
słoneczny, Tylne Chwaliszewo 25, m. 6. zdg 58 133

Klatki
tanio. Pierackiego 19 — 9. zdg 58 173

Frontowy
ciepły, łazienka tylko utrzymanie. Strzelecka 3 a — 6. zdg 58 144

16. SZUKA POKOJU
„Informator“
poszukuje pokoi. Skarbowa 1. (dom ogrodowy). zdg 54 902

Dwuosobowego
niekrepującego od pierwszego. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 497

Klatki
ciepłego, słonecznego, łazienka. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 619

Próżnego
Oferty Kurjer Poznański zdg 57 639

Samotny
niekrepującego pokoju szuka srodmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 645

Student
pokoiu 20. — Oferty Kurjer Poznański zdg 57 541

Emeryt
szuka cichego pokoju, pościela, do 30 zł. Lazarz, Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 944

Pokoju
frontowego, parter, cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 170

Dwuosobowy
srodmieście, z fortepianem. Podać cenę. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 166

Pokoju
próżnego poszukuje urzędnik. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 542

Potrzebne
2 osobne pokoje duże bezwzględnie czyste, łazienka, centrum. — (Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 553)

Z klatki
ewentualnie z biurkiem i centralnem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 57 562

Urzędnik
państwowy poszukuje niekrepującego pokoju z klatki schodowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 564

Pięknego
z wygodami, obiadam, ok. Wildy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 593

Próżnego
pokoiu szuka samotny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 596

Dwóch
pokoi jedno — dla pani i pana w jednym mieszkaniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 654

Starszy
pan szuka pokoju u starszych państwa lub pani. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 587</

Swędenie

Wyrzuty skórne usua Krem (z kognikiem). Niezawodny kosmetyk. usuwający naskórkę. ng 14 635

Kursy kosmetyczne

leczenia doktorów Zofii i Feliksa Rostowskich. Warszawa. Mokołowska 51. telefon 899-29. uprawniają do otwarcia zabiegów kosmetycznych i masażu. Zapisy trwają. Przyjmuje się uzupełnienia wiedzy praktycznej i wyrobu kosmetycznego. Mieszkanie zapewnione. ng 13 924

Akuszka

Strzelecka 2 przy elektrotechnicznym przyjmuje. udziela pomocy. Pg 5357-56.217

Biustonosze poleca **Pracownia Gorsetów "Wanda"** Firma chrześcijańska Ratajczaka 27 parter. zdg 56 713

Przyjmę dziecko na własne za jednorazowym wynagrodzeniem ze strony dziecka. Dyskrecja zapewniona. Oferty Leszno, Włpk. Postępowe ul. "Małżeństwo". zdg 57 507

Przyjdź! Znam Twoją przyszłość. Piłsudskiego 5 - 8. Wrońska. zdg 56 227

Akuszka Kieka przyjmuje. Poznańska 42 m. 2. zdg 57 668

Akuszka Grobla 29, udziela porady, pomocy. zdg 57 669

Gorsety Biustonosze. pasy, najtaniej, ul. Kantaka 5. m. 4 zdg 57 612

Krawcowa - kuśnierka poleca się. Romana Szymańskiego 9 - 21. zdg 57 679

Znaczkę do zbiorów, albumy, przybory filatelistyczne wielkim wyborze. Cennik darmo.

Kupujemy znaczki polskie obiegowe, płacimy wysokie ceny. Zadzajcie cennik zakupu. Witkowski, Poznań, Marcinkowskiego 7. ng 15 721

Wydzierżawę sędnie szyciową na reklamę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 561

Paniom zainteresowanym udzielam wszelkich porad, pomocy. Akuszka Kowalewska, Łakowa 14. zdg 57 572

Naprawiam modernizuję wyścielane meble, zakładam dekoracje. Cz. Szefler, mistrz tap-dekoracyjny, Grobla 18. m. 21. zdg 57 599

Futra przerabia, naprawia tanio. Skarłowa 15 - 7. zdg 57 740

Wytworną i powabną linję daje tylko dobrane dopasowane gorsety, pasy leczniczy według niedoścignionego kroju. Chrześcijańska Pracownia Gorsetów Anny Bitdorowej. Plac Wolności 9. - Przyjmuje wszelkie przeróbki, ceny niskie. dg 4 512

Chiromantka Piłsudskiego 4, m. 12. zdg 57 827

Kapelusze czysci, fasonuje, przerabia 1,50 najmodniej Hain, Sapieżyński 1. podwórze narzeczwi poczty. zdg 57 823

Kuśnierka modernizuje futra tanio. Zielona 4. m. 6 zdg 57 754

Chiromantka szaryzna. znana. znów na krótki czas. Fr. Ratajczaka 9. zdg 57 742

Znana wtybiarka Adarelli przyjmuje. Podgórna 13. mieszkanie 10. front zdg 57 638

Skarpety do nadržania stopy, ceruje. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 802

Koldry wykonuje, przerabia Smoczyńska, Światłowa 8. zdg 57 781

Dropsy i cukierki Biskupia - Mentolowe w cukierkach i luzem oraz Słodowe. Wieszanki. Modowe z pszczołką. Wieszanki. Smietankowe z fa-

Roma - Poznań do szczyt dobroci. Zadać wszędzie Pg 5794/5-40.22

Wzory do haftu odbijamy na materiałach. Specjalność motywy ludowe. nowoczesne na bluski, makaty itd. - Bazar Wileński, ul. Fredry 6. zdg 57 933

Uwaga!

karty do gry, fajki, przybory do palenia kryształne. Dybicki, hurtownia. Wrocławska 1. dg 4169

Fachowo

i tanio wykonuje reparacje w zakresie wchodzące. St. Hoffmann, Poznań, Podgórna 3. zdg 57 555/6

Akuszka

Roeslerowa mieszka teraz Podgórska 10. zdg 57 772

Najsllynniejszy

Jasnowidz Womouth, Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej - uznany jako wszechświatowy fenomen daje w transie jasne odpowiedzi we wszelkich zawiąłyach i kwestjach. - Widzi na odległość, odnajduje zaginione osoby. - Przepowiada nieomylnie przyszłość, przyszość, opracowuje horoskopy, analizy astralogiczne. Zestawia w transie szczęśliwe, pewne wygranej N-ra losów, podaje gdzie takowe można nabyć. - Podać datę urodzenia, stan, załączyc znaczki 1.- zł. Kraków, Piłsudskiego 21. ng 16 632

Futra

modernizuje tanio, kuśnierz Rybaki 13. m. 13. zdg 57 896

Biuro koncesjonowane

b. kierownika biur adwokacko-not. Szewska 21. tel. 39-28 załatwia podania, odwołania, apelacje, sprawy karnych, cywilnych, podatkowych, administracyjnych. zdg 58 054

Ładnego

chłopczyka oddam. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 883

Suknie

plaszczki eleganckie, skromne szyje. Piekary 10. m. 2. zdg 57 910

Plaszczki

komplety najnowsze modele - szyje najtaniej Słowackiego 39 - 9. zdg 58 013

Dyrektryza

wykonuje futra, plaszczki poza domem. Kościelna 18 - 14. zdg 58 012

Malarskie prace

przez nowoczesny natrysk ścian wykonuje gustownie i tanio. St. Dźmian, Szwajcarska 21. zdg 58 115

Tapicer

Lewicki, naprawia materace 3.-, leżanki 4.-, Łazienna 1c. zdg 58 117

24. NAUKA

Szkoła tańców Kledecka - Mikulajczak św. Józefa 6. Lekcje praktyczne srody - niedziele. Pg 6068-56.370

Studentki

udzielają korepetycji wszystkich przedmiotów. Samopomocowa Organizacja Studentek. Aleje Piłsudskiego 7, pokój 2. zdg 47 708

Mme Dygat-Zakrzewska

donne Lecons de francais Grammaire - Conversation - Littérature - Prix modérés s'adresser Ogródowa 12 m. 28. Préparation au baccalauréat. zdg 49 881

Francuski

konwersacje, przygotowanie matury (dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a, parter. zdg 56 273

Korepetycji

francuskiego, łaciny udzieli magistra filologii franc. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 354

Jakania

oraz wszelkich wad językowych odcuza rydkałnie raz na zawsze w kilku dniach. Dużo podziękowań oraz świadectw od wybitnych osób. Lange-Wnukowski, Pedagog wymowy, Dąbrowskiego 34, m. 15 pt. dom ogrodowy 5-7 zdg 57 271

Szkoła tańców

Szczurkówny Pocztowa 23, parter. zdg 56 027

Nauczycielka

gimnazjalna wykwalifikowana udziela po domach gimnastyki osobom otępiłymi i dzieciom, potrzebującym ruchu. Przechylna 4, Bożęcka. zdg 56 852

Kroju

szycia udziela. W. Garbary 12, m. 3. zdg 57 197

Kto

wyuczy niemieckiego od podstaw, akcentem berlińskim, język prawno-sądowy i korespondencja handlowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 230

Kursy stenografii

parlamentarnej, sądowej i handlowej **z przystosowaniem do obcych języków** Zgłoszenia magister praw Zofia Szczepeńska, Ratajczaka 26, m. 6. Ostatnie dni wpisów. zdg 57 292

Niemieckiego

lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 494

Student

zdolny, energiczny, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, lekcyj. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 483

Angielskiego

udzieli student. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 533

Ćwiczenia

na maszynę tanio. Wielkie Garbary 44 - 10. zdg 57 618

Pięknie pisać

naucze kilku lekcjach. Gniatczyńska, Długa 11. zdg 57 655

Niemieckiego

udziela germanista, dypl. nauczyciel, gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 520

Student

doświadczony korepetytor udziela tanio lekcji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 285

Anglistka

poszukuje towarzystwa Angielki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 462

Kursy

stenografii, pisanja maszyną, księgowości. Strzelecka 33. zdg 57 547

Kto

przysposobi starannie chłopca z 6 klasy powszechnej do gimnazjum. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdg 57 573

2 studentki

poszukują konwersacji niemieckiej za polską. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 602

Magister

matematyki udziela tanio. Szarmarzewskiego 8, m. 11. zdg 57 653

Akademik

niemiecki, medyczny ukończonym uniwersytetem, znajduje się w krytycznym położeniu. Udziela języka niemieckiego i angielskiego starannie i dokładnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 586

Angielskiego

Niemieckiego Marcinkowskiego 3, I (wyciąc), p 2 568

Korepetycji

za obiady udziela student. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 819

Szkoła tańców

Szorskiego lekcje praktyczne wtorki, czwartki, soboty, niedziele. Pierackiego 12, telefon 38-08. zdg 57 808

Kursy stenografii

pisanja maszyną rozpoczynam 5 listopada. Poznań, Kantaka 1 - 6 zdg 56 603/4

Lekcje

wzajemian pokoił - nauczycielka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 873

Kursy Handlowe

Sawickiego, pl. Wolności 2, Nowy kurs 4 listopada. zdg 57 958

25. MUZYKA

Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36 Focha 47. Prospekty bezpłatnie. zdg 50 765

Udziele

lekcyj śpiewu włoskiego, francuskiego, początki fortepianu, pomoc w gospodarstwie za pokój utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 259

H. Zellnerówna

dypl. nauczycielka udziela nowoczesną metodą. Aleje Marcinkowskiego 13, winda bezpłatna. 10-12. 8-6. zdg 54 852

Fortepiany

fisharmonje naprawiam fachowo tanio Drygas, Podgórna 10a. zdg 57 301

Pianina

transportuje zł 8.- Drygas, Podgórna 10a. zdg 57 300

Marja Szczerbińska

(Dyplom) przyjmie uczniów na wszystkie kursy gry fortepianowej. Ratajczaka 9, Wodna 8. zdg 57 283

Gry

fortepianowej udzielam. Kantaka 5, m. 4. zdg 57 614

Perkusista

listopada. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 647

Pianista

potrzebny listopada. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 648

Saksofonista

do pierwszorzędnego zespołu od listopada. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 649

Nuty

Jaśminy - Nie mogę być bez Ciebie - Epizod - oraz inne nowości operetkowe, jazzowe poleca A. Cybulski. św. Marcin 9/10. ng 16 620

Jazzbandzista

saks. alt., tenor, violino i klarinet wolny 1. 11. Oferty „Słowo Pomorskie”, Toruń pod ng 16 630

Tanio

fortepian do ćwiczeń. Łakowa 9 - 4. zdg 58 078

Śpiewak

refrenista, pierwszorzędny do orkiestry jazzowej w cukierni potrzebny na październik. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 57 864. Możliwie z fotografią.

Duet

pierwszorzędny akordeon, śpiew, od 1. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 017

Trio

lub duet, podać warunki od 1. 11. Hotel Polski, Leszno. ng 16 634

Lekcyj skrypiec

udziela gruntownie nauczyciel (konserwatorium) 4 zł miesięcznie. Skalski, Dąbrowskiego 35/37, mieszkanie 26. zdg 58 105

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Nauczycielka

poszukuje posady, udzieli polskiego, francuskiego za mieszkanie, utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 676

Nauczycielka-wychowawczyni

z bardzo dobrymi świadectwami, duża praktyka w lepszych domach poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 685

Bona

freblanka poszukuje posady do dzieci może pomagać w lekcjach, długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 686

Radjotechnik

zdolny konstruktor, kilkonastoletnia praktyka, własne narzędzia i przyrządy szuka zajęcia lub posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 475

Panna

skromna, szczerze poszukuje posady do niemieckiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 567

500.-

kaucji złoży młody energiczny kupiec za otrzymanie jakiegokolwiek pracy, względnie przystąpienie do handlu. Oferty propozycja Kurjer Poznański zdg 57 579

Krawcowa

szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 732

Gospodyni

kucharka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 729

Biurowy

młodszy poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 821

Poszukuje

posady woźnego, portjera lub stróża za kaucja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 816

Panna

pracowita, uczciwa, szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 757

Kucharka

starsza, zautana poszukuje samodzielnej posady, zna wszelkie prace, dobra kuchnie, prasowanie, zaprawy. Świadectwa jak najlepsze. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 57 747

Krawcowa

rutynowana szuka posady po domach. Referencje pierwszorzędných domów Oferty Kurjer Poznański zdg 57 741

Z maszyną

do szycia starsza osoba szuka pracy za pokój lub całodziennie użytkownie. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 807

Krawcowa

w dom poza dom szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 806

Dziewczyna

młodsza poszukuje posady do wszystkiego od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 804

Kelner

rutynowany pracował w pierwszorzędných interesach na co może się wykazać chlubnym świadectwami, złoży kaucje 500 do 1000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 798

Poszukuje

posługi i prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 785

Młodsza

krawcowa dom, poza dom szuka posady. Romana Szymańskiego 4 m. 11. zdg 58 126

Tokarz - rusznikarz

wrócił z wojska, szuka posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 974

WARSAWA
Poniedziałek, 21 października.
6.30 audycje por. 12.15 koncert malej ork. P. R. 13.25 chwilka dla kobiet, 15.15 giełda, 15.30 muzyka lekka z płyt, 16.00 lekcja j. niemieck, 16.15 terazy wokalne i pieśni w wyk. H. Azarewicz, Z. Gabryeli (sopr.) i T. Skoniecznej-Sternickiej (alt), 16.45 „Miłość i brzyd” - skecz, 17.00 poradanka „Nasz klient - nasz pan”, 17.15 wiersze J. Kotta, 17.20 koncert zespołu jazzowego, 17.45 pogad. „Polskie rybołówstwo morskie w ostatnich latach”, 17.55 L. Rózycki; kwintet fortep. e-moll op. 35 w wyk. kompozytora fortep. J. Kamiński, Z. Lederman (ekrz.), Górnowski (alt) i M. Neuteich (wionolone), 18.25 wiersze dla dzieci, 18.45 ciekawsze transkrypcje znanych utworów z płyt, 19.00 skrzyńka roln., 19.10 program, 19.20 koncert, 19.35 sport, 19.50 pogad., 20.00 audycja żołnierska, 20.30 walczyk z „Wesołej wdówki”, Lehara w różnych interpret. (płyty), 20.45 dziennik, 20.55 „Obrazki z Polski wespół”, 21.00 recital ekkrzp. Z. Roeslera, 21.30 wieczór liter. „Wileńska młodość J. Słowackiego”, 22.00 koncert symf. ork. P. R. pod dyr. G. F. Felberga i T. Ofana Danefia (fortep.), 23.05 muzyka taneczna (płyty).

POZNAŃ

Poniedziałek, 21 października.
Poznań - 6.30 aud. por. z Warszawy, 11.57 z Warsz. 13.30 muzyka polska na płytach, 15.15 giełda, 15.25 z Warsz. 15.30 muzyka lekka z płyt, 16.00 z Warsz. 18.25

USTAWA
STEMPLOWA
tekst jednolity — cena 2 zł
Wydawnictwo Księgarni
WŁ. WILAK,
Podgórze 10 i M. Focha 50.
dz. 4 439.

Samotna
osoba, Niemka, emerytka, poszukuje posady gospodyni u samotnej osoby, za utrzymanie od 1. lub później w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 169

Zbożowiec
lat 34, z kaucją 2 000 — poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 58 164

Panna
poszukuje posady do składu piekarskiego lub kawiarni z kaucją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 161

Zdumiewająco szybka i gruntowna nauka

kroju i szycia
z materiałów uproszczonym systemem prof. K. LEWANSKIEGO
System ten jako najlepszy na świecie zastosowały:
PARYSKA AKADEMJA, SZKOŁY W AMBRYOCE a w Poznaniu

Tomaszewski,
ul. Pocztowa 1.
Uwaga: KROJE bibułkowe staniały. dg 4507

Inteligentna
panna zastąpi pania domu, zając się dziećmi, znam szycie, wszelka garderoba dziecięca, zakres wchodząca prace domowa, przyjmuje posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 159

Szukam
posługi lub sprzątania biur. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 153

Książkowa
samodzielna, długoletnia praktyką pisze biegle maszynie język niemiecki, polski, sprawy podatkowe ubezpieczeń, szuka posady. Zgłosz. Kurjer Poznański zdg 57 656

TEATRY

TEATR POLSKI: Sobota, 19. 10. „Dzień bez kłamstwa”, gościnny występ Marjusza Maszyńskiego.
Niedziela, 20. 10. godz. 4: „Wszystkie prawa zastrzeżone” z Marjuszem Maszyńskim.

Niedziela, 20. 10. godz. 8: „Dzień bez kłamstwa”, gościnny występ Marjusza Maszyńskiego.

TEATR WIELKI (Opera): Sobota, 19. 10. „Aida”.
Niedziela, 20. 10. „Hrabia Luxemburg”.
Poniedziałek, 21. 10. Teatr nieczynny.

TEATR WIELKI — KONCERTY SYMFONICZNE: wtorek 22. X. II. koncert symfoniczny dyrygent: Feliks Nowowiejski solista: Zygmunt Dygat — fortepian.

TEATR NOWY: Sobota, 19. 10. „Dżungla”.
Niedziela, 20. 10. godz. 4: „Most”.
Niedziela, 20. 10. godz. 8: „Dżungla”.

KINA

Poznań, sobota 19. 10.
APOLLO: „Kapryśna Marietta”.
CORSO: W obronie prawa.
GONG: „A. B. C. Miłości i Bronowski”.
GWIAZDA: „Melodie Cygańskie”.
METROPOLIS: „Walc dla Ciebie”.
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Księżniczka przez 30 dni” oraz „Idylle natury”.
RENAISSANCE: „Pat i Patachon jako Jazzbandziści” i „Dzieje grzechu”.
SŁOŃCE: „1/4 muszkietierów”.
SFINKS: „Skandal Budapesztu”.
SWIT: „Azeff”.
TECZA-Lazarz: „Żona z ogłoszenia”.
TECZA-Wilda: „Eskimo”.
WILSONA: „Jej wysokość caluje”.

27. WOLNE MIEJSCA

Apteka
poszukuje od 1 listopada młodszej magisterki. Referencje, warunki — Wieleń n/Not. ng 16 485

Uczeń
wzgl. pomocnik od lat 16—17 na stałe z poradnej rodziny. Zgłoszenia wraz świadectwem szkolnym osobicie. Interes zbożowy, Pepowo, pow. Gostyń. zdg 56 542

Urządnic
gospodarczy, kawaler młodszy do dyspozycji potrzebny zaraz. Obszerny życiorys, odpisy świadectw wymagana pensja, wolnym utrzymaniem. Kurjer Poznański zdg 57 251

Szmuklerka
do robót szmuklerskich (pasamenteryjnych) potrzebna zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 57 323

Pokojuwa
pierwszorzędna, z dobrymi poleceniami potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 322

Woźnica
zaprowadzony potrzebny. Piwiarnia. Kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 661

Piekarz
potrzebny do zastępstwa z gotówką, niewykluczone późniejsze przejście piekarni. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 485

Agenci
na kilimy, filety zgłoszą się natychmiast. Łakowa 18. m. 3. — front. zdg 57 467

Korespondentkę
stenotypistkę znającą stenografię poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 613

Drogerzysta
dzielny ekspedjent dyplomowany egzamin truciźna, fotografia, niemieckie wolny wojska potrzebny 1. 12. Podanie referencji, pensji przy wolnym stole, stacji, znaczeń. Przeborska, Rogoźno, Wielkop. zdg 57 229

Dziewczyna
do wszystkiego (bez spania) do brem gotowaniem, prasowaniem, usług, cerowaniem potrzebna na wieś do 3 osób. Pensja 40/złoty. Pomoc w kuchni. Zgłoszenia Maj. Sławno, pow. Gniezno. zdg 57 511

Apteka
w Kórniku poszukuje 1. 11. 1935 asystentki (ta). zdg 57 359

Krawcowa
poszukuje posady dom — poza szyć dobrze, tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 008

Bufetowa
poszukuje posady okolica obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 150

Cukiernik
sila pierwszorzędna — poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 118

Samodzielny
monter na młyn szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 964

Młodszy
mistrz fryzjerski obejmie posadę kierownika zakładu lub pomocnika. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Leszno. ng 16 635

Chłopiec
lat 16, rowerem uczciwy, szuka posyłek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 965

Dziewczyna
uczciwa z poradnej rodziny, szuka posady z dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 58 070

22-letnia
dobremi poleceniami poszukuje pracy, najchętniej fabryce, złoży kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 953

Praczą
szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 085

Ekspedjentka
kaucją szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 183

Służąca
do wszystkiego. Świadectwa dobre szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 181

Praczą
szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 004

Sierota
nawskroś uczciwa i chętna szuka posługi od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 033

Szofer
ślusarz maszynowy, kawaler, z powoj. poszukuje posady, złoży 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 860

Poszukuję
posady portiera, stróża, wojażera i t. p. 500. — gwarancji majątkowej, 24-letni, zdolny, bezaganniej przeszłości. A. Mysliński, Ciekocyn, (Pomorze). zdg 56 927

Uczeń
z ukończoną szkołą handlową do działu bławatów potrzebny. Oferty pisemne wyczerpująco przyjmuję „Hurtownia Liturgiczna”, Poznań, Plac Wolności 2. zdg 57 714

Dziewczyna
do wszystkiego, uczciwa, pracowita, zamilowana w czystości i porządku, z własną pościelą potrzebną. Zgłoszenia z dobrymi świadectwami wzgl. poleceniami do m. 4 przy Małeckiego 31 w niedziele od 13 do 16. zdg 57 800

Inteligentna
dobrze polecana, znajomością szycia jako pokojowa od zaraz. Zgłoszenia restauracja Belweder Marsz. Focha 18. zdg 57 706

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Marszałka Focha 84. zdg 57 578

Służąca
młoda, zdrowa zaraz. Jasna 14, m. 8, sobota 5—6. zdg 57 611

Służąca
czysta potrzebna. Aleja Hetmańska 11 — 5. zdg 57 606

Starsza
uczciwa do wszystkiego potrzebna od 1. 11. br. Zgłoszenia Poznań, Rzeźnia Miejska, Muszkieta. zdg 57 591

Panowie
bez posady znajdują zatrudnienie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 594

Gorsciarka
samodzielna długoletnia praktyką potrzebna. Oferty Kurjer Poznański p 2 566

Garncarskich
czeladników, zdunów przyjmie zaraz. Masadyński. Poznań, pl. Nowomiejski 10. zdg 58 024/5

Panienska
do ekspedycji w drogerji i składzie kolonialnym w miesiącu powiatowym potrzebna zaraz. Zgłoszenia możliwe z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 57 512

Chłopca
do lekkiej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 687

Dziewczyna
przystojna, dobrego polecenia, — znająca wszelką prace domowa. Śniadeckich 30 — 6. zdg 57 688

Kucharka
samodzielnie gotująca zaraz lub 1. 11. na prowincję potrzebna. — Aptekarzowa Koszutska, Wągrowiec, Rynek 3. zdg 57 529

Księgowy
samodzielny, rutynowany bilansista, znający rachunkowość samodzielną potrzebną na stałą posadę. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw, fotografia i podaniem wysokości wymaganego wynagrodzenia Kurjer Poznański zdg 57 432

Agent
dobrze zaprowadzony w drogerjach w Poznaniu i Poznańskiem poszukiwany na prima perfumy za prowizję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 677

Dziewczyna
czysta uczciwa z dobrem gotowaniem do Gdyni potrzebna. Zgłoszenia Szamarzewskiego 10, m. 7. zdg 57 496

Służąca
skromna, czysta i nawskroś uczciwa z gotowaniem i praniem, z dobrymi świadectwami, potrzebna natychmiast do młodego małżeństwa. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 57 616

Ucznia
elektromonterskiego, ukończonymi 4 kl. gimn. przymiemy Inżynier Molczko i Skiba, Fredry 12 zdg 58 135

Posługaczka
młoda potrzebna. Jackowskiego 9 — 10. zdg 58 015

Kucharke
młodsza bufetową z kaucją 150 zł, zarazem do obsługi gości

hotelowa pokojową
prywatną od 1 listopada do pierwszorzędnej hotelu na prowincji. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 139

Urządnic gospodarczy
kawaler, energiczny, zamilowany rolnik pod dyspozycję potrzebny 1. 11. Zgłoszenia osobicie tylko pierwszorzędnych sił. Adres Kurjer Poznański zdg 57 678

MEBLE
SOLIDNE WYKONANIE
NAJNIŻSZE CENY
PIĘKNE WZORY
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
FABRYKA: Górna Wilda 134
WYSTAWA: ul. Kantaka 1
UWAGA!
PROSIMY O ZWIEDZENIE WYSTAWY PRZY UL. KANTAKA 1 I BOGATO ZAOPATRZONYCH MAGAZYNÓW FABRYCZNYCH, GÓRNA WILDA NR. 134.

Wolne posady
prace, mieszkania, sprzedaż, kupno uzyskasz bez kosztów pośrednictwa jedynie za ogłoszeniem w biurze „Globus”. Aleje Marcinkowskiego 16 — 10. zdg 57 756

Fryzjerka
manicurzystka, dzielna potrzebna natychmiast. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 748

Uczeń
z ukończoną szkołą handlową do działu bławatów potrzebny. Oferty pisemne wyczerpująco przyjmuję „Hurtownia Liturgiczna”, Poznań, Plac Wolności 2. zdg 57 714

Dziewczyna
do wszystkiego, uczciwa, pracowita, zamilowana w czystości i porządku, z własną pościelą potrzebną. Zgłoszenia z dobrymi świadectwami wzgl. poleceniami do m. 4 przy Małeckiego 31 w niedziele od 13 do 16. zdg 57 800

Inteligentna
dobrze polecana, znajomością szycia jako pokojowa od zaraz. Zgłoszenia restauracja Belweder Marsz. Focha 18. zdg 57 706

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Marszałka Focha 84. zdg 57 578

Służąca
młoda, zdrowa zaraz. Jasna 14, m. 8, sobota 5—6. zdg 57 611

Służąca
czysta potrzebna. Aleja Hetmańska 11 — 5. zdg 57 606

Starsza
uczciwa do wszystkiego potrzebna od 1. 11. br. Zgłoszenia Poznań, Rzeźnia Miejska, Muszkieta. zdg 57 591

Panowie
bez posady znajdują zatrudnienie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 594

Gorsciarka
samodzielna długoletnia praktyką potrzebna. Oferty Kurjer Poznański p 2 566

Garncarskich
czeladników, zdunów przyjmie zaraz. Masadyński. Poznań, pl. Nowomiejski 10. zdg 58 024/5

Panienska
do ekspedycji w drogerji i składzie kolonialnym w miesiącu powiatowym potrzebna zaraz. Zgłoszenia możliwe z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 57 512

Chłopca
do lekkiej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 687

Dziewczyna
przystojna, dobrego polecenia, — znająca wszelką prace domowa. Śniadeckich 30 — 6. zdg 57 688

Kucharka
samodzielnie gotująca zaraz lub 1. 11. na prowincję potrzebna. — Aptekarzowa Koszutska, Wągrowiec, Rynek 3. zdg 57 529

Ucznia
elektromonterskiego, ukończonymi 4 kl. gimn. przymiemy Inżynier Molczko i Skiba, Fredry 12 zdg 58 135

Posługaczka
młoda potrzebna. Jackowskiego 9 — 10. zdg 58 015

Kucharke
młodsza bufetową z kaucją 150 zł, zarazem do obsługi gości

hotelowa pokojową
prywatną od 1 listopada do pierwszorzędnej hotelu na prowincji. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 139

Urządnic gospodarczy
kawaler, energiczny, zamilowany rolnik pod dyspozycję potrzebny 1. 11. Zgłoszenia osobicie tylko pierwszorzędnych sił. Adres Kurjer Poznański zdg 57 678

Ucznia
elektromonterskiego, ukończonymi 4 kl. gimn. przymiemy Inżynier Molczko i Skiba, Fredry 12 zdg 58 135

Posługaczka
młoda potrzebna. Jackowskiego 9 — 10. zdg 58 015

Kucharke
młodsza bufetową z kaucją 150 zł, zarazem do obsługi gości

hotelowa pokojową
prywatną od 1 listopada do pierwszorzędnej hotelu na prowincji. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 58 139

Urządnic gospodarczy
kawaler, energiczny, zamilowany rolnik pod dyspozycję potrzebny 1. 11. Zgłoszenia osobicie tylko pierwszorzędnych sił. Adres Kurjer Poznański zdg 57 678

Pea-Krem
utrzymuje świeżość cery w każdej porze roku
ng 16 143

Inteligentne
pracownice do pakowania kosmetyków i mydeł potrzebne zaraz. Zgłoszenia podaniem poprzedniego zajęcia, życiorysu do Kurjera Poznańskiego zdg 58 137

Dziewczynę
do wszelkich prac domowych, — zdrowa, uczciwa, pracowita, kochająca dzieci poszukuje. Adres Kurjer Pozn zdg 58 176

Monte
radjotechnik wykwalifikowany — może się zgłosić ze świadectwami w firmie „Emka”, Wrocławska 30. ng 16 641

Pokoik
oddam za lekką posługę. Gasięrowskich 10, m. 7. zdg 58 003

Uczniawa
starsza sługa — dwie osoby. — Marszałka Focha 28 — 6. zdg 58 148

Uczeń
mechanik potrzebny. Czarniak, Mickiewicza 18. zdg 58 145

Dziewczynka
inteligentna do dzieci bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 143

Poszukuję
panienki do obsługi gości. Skarbowska 4, m. 7. zdg 58 120

Książkowa-kasjerka
kaucja 2—3 tys. zabezpieczenie pewne do poważnego przedsiębiorstwa zaraz potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 966

Dziewczyna
inteligentna do chłopca 12 letniego i prac domowych potrzebna. Zembatowa, Artyleryjska 6, od 5—6 wieczorem. zdg 57 994

Panienska
inteligentna chcąca się wydoskonalić w pierwszorzędnym zakładzie potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 929

Wychowawczyni
do dwojga dzieci półtora i pięć lat potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 926

Ekspedjentka
samodzielna tylko branży obuwia potrzebna. Zgłoszenia poniedziałek rano 8—10. Artyl. Plac Wolności 18. zdg 57 924

Hafciarki
na prace toledo zaraz. Siostry Streich, Pierackiego 11. zdg 58 065

Panienska
do składu z utrzymaniem, kaucja pożądana. Adres Kurjer Poznański zdg 58 129

Inkasent
gotówka 300. — potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 58 123

Torebki damskie - Parasole - Walizy - Teki
Wiktor Czysty, Poznań, Szkolna 11
Pg 5818-42,70 Specjalność: Foki — Krokodyle

BLUSKI (Palowery) KAMIZELKI wełniane
najkorzystniej z firmy „PANI”
Aleje Marcinkowskiego nr. 13 dz. 3 719

Humor zagraniczny

Radjo-odbiorniki
uniwersalne na prąd stały i zmienny, zadziwiająco swoją selektywnością, zasięgiem odbioru oraz wiernością oddanych tonów kupisz najkorzystniej wprost w twórcy
Radjotel
św. Marcin 22
nad firmą K. Przybyła. Naprawy oraz modernizacje spowodowane przez niedostatek zamówień narazie nie przyjmujemy. ng 15 729

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop

Przedpłata
na miesiąc listopad 1935 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przez wiadomościami potocznie 200 gr. od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% natychmiast. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłoszenia najwyższe 100 słów w tem 5 nagłówek; słowo nagłówek (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.